

EIDZSI JOSIKAVA

MUSZASI

ÉDESVÍZ KIADÓ

ELSŐ KÖNYV

A SZAMURÁJ ÚTJA

EIDZSI JOSIKAVA

A SZAMURÁJ ÚTJA

ELSŐ KÖNYV

ÉDESVÍZ KIADÓ
BUDAPEST
1993

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Musashi Book 1: The Way of the Samurai;
Corgi Books, 1990
Published by arrangement with Kodansha International Ltd.

Angolból fordította: Ecsedy Csaba

A szöveget az eredetivel egybevetette: Pavlov Anna
Szerkesztette: Gávölgyi Judit

Copyright © 1971 by Fumiko Yoshikawa
English translation copyright © 1981 by Kodansha
International Ltd.
Hungarian edition © Sweetwater Publisher Establishment
Hungarian translation © Ecsedy Csaba, 1992
Cover design © Sweetwater Publisher Establishment

ISBN 963 7940 88 X Ö

ISBN 963 7940 89 8

Kiadja:

Édesvíz Kft.

Felelős kiadó:

Novák András ügyvezető igazgató

Műszaki vezető:

Fábry Zsuzsa

Műszaki szerkesztés:

Kakuk Ágnes - Alapítvány Kiadó Kft.

Nyomta:

Dürer Nyomda Kft., Gyula

Felelős vezető:

Székely András ügyvezető igazgató

TARTALOM

SZEREPLŐK ÉS HELYSZÍNEK	4
ELŐSZÓ	5
1 A KIS CSENGŐ	10
2 A FÉSŰ	16
3 A VIRÁGÜNNEP	30
4 AZ ÖZVEGY HARAGJA	38
5 A HÁBORÚ MŰVÉSZETE	49
6 A VÉN ÓRIÁSFENYŐ	66
7 A SZIKLA ÉS A FA	76
8 MUSZASI SZÜLETÉSE	89
9 A JOSIOKA-ISKOLA	99
10 A SZERENCSE KEREKE	112
11 ÖSSZECSAPÁS ÉS VISSZAVONULÁS	119
12 A VÍZIMANÓ	125
13 TAVASZI SZELLŐ	134
14 A HÓZÓIN	143
15 A HANNYA-FENNSÍK	157
KISSZÓTÁR	166

SZEREPLŐK ÉS HELYSZÍNEK

AGON - a lándzsavívó, akit Muszasi legyőz a Hózóin-templomban
AKEMI - Okó lánya
HIDEJORI - az oszakai vár ura, Iejaszu riválisa
TOKUGAVA IEJASZU - a sógun, Japán uralkodója (bár nem császára)
JOSIOKA KEMPÓ - JOSIOKA SZEIDZSÚRÓ apja
SÓDA KIZAEMON - samuráj a Jagyú család szolgálatában
KIOTÓ - város Délnyugat-Japánban; Oszaka versenytársa
HON'IDEN MATAHACSI - Muszasi gyermekkori barátja
MIMASZAKA - Muszasi szülőtartománya
MIJAMOTO MUSZASI - kardforgató-tanonc
SIMMEN OGIN - Muszasi nővére
OKO - kéjvágó asszony
OSZAKA - délnyugat-japáni város, Kiotó versenytársa
HON'IDEN OSZUGI - Matahacsi anyja, Muszasi megátalkodott ellensége
OCÚ - Matahacsi egykori jegyese
UEDA RJÓHEI - a Josioka-iskola samurája
JOSIOKA SZEIDZSÚRÓ - a Josioka-iskola Ifjabb Mestere
SZEKIGAHARA - csatatér, ahol Iejaszu a Japán feletti egyeduradalom érdekében legyőzte a nyugati daimiók szövetségének csapatait
JAGYÚ SZEKISÚSZAI - a Jagyú kardvívó-stílus öregedő mestere
SIMMEN TAKEZÓ - Muszasi korábbi neve
TAKUAN SÓHÓ - külön szerzetes
CUDZSIKAZE TEMMA - Muszasi által megölt bandita
IKEDA TERUMASZA - a Himedzsi várkastély ura, Muszasi az ő fogságában tanulmányozza a Háború művészetét
GION TÓDZSI - a Josioka-iskola samurája, Okó udvarlója
JAGYÚ-HÁZ - kardforgatórstílusáról közismert nagy nemzetség

ELŐSZÓ*

(Edwin O. Reischauer)**

A *Muszasi* olyan, mint egy japán *Elfújta a szél*. Írója, Josikava Eidzsi (1892–1962), egyike Japán legtermékenyebb és legnépszerűbb íróinak. A könyv hosszú történelmi regény, amely első ízben 1935 és 1939 között jelent meg folytatásban az *Aszahi Simbun* hasábjain, Japán legnagyobb és legtekintélyesebb napilapjában. Nem kevesebb, mint tizennégy alkalommal publikálták könyv alakban, a legutóbb négy kötetben Josikava összes munkáinak 53 kötetes Kodansha-kiadásában. Vagy hétszer filmesítették meg, újra és újra színpadra vitték, és legalább három nemzeti televíziós láncolat készített belőle mini TV-sorozatokat.

Mijamoto Muszasi valóságos történelmi személyiség volt, de Josikava regénye révén ő és a könyv többi szereplője Japán élő folklórjának része lett. A közönség annyira befogadta őket, hogy az embereket gyakran velük hasonlították össze mint mindenki által ismert személyiségekkel. Ez további érdekességet nyújt a külföldi olvasó számára. Nem csupán romantikussá festett szeletét nyújtja a japán történelemnek, hanem betekintést enged abba is, ahogy a japánok látják múltjukat és önmagukat. A regény azonban alapvetően a hetvenkedő kalandok és a japán stílusú, elfojtott szerelem sodró meséje.

A James Clavell Sógunjával való összehasonlítás elkerülhetetlennek látszik, mivel a legtöbb nyugati olvasó számára a Sógun mint könyv és mint televíziós sorozat a szamurájfilmekkel versengve az ismeretek legfőbb forrását jelenti Japán múltjáról. A két regény ugyanarról a történelmi korszakról szól. A Sógun (600-ban azzal fejeződik be, hogy Toranaga nagyúr – aki a történelmi Tokugava Iejaszu, a leendő sógun, azaz Japán katonai diktátora – a végzetes szekigaharai ütközetbe indul. Josikava története a később új nevével Miyamoto Muszasinak nevezett ifjú Takezó sztóriájával kezdődik, aki sebesülten fekszik a harcmezőn, a vereséget szenvedett hadsereg holttestemei között.

Blackthorne, a történelmi Will Adams kivételével a Sógun főleg Japán nagyuraival és hölgyeivel foglalkozik, akik a Clavell által kitalált, átlátszó álruhát nyújtó neveken jelennek meg. A Muszasi – bár számos történelmi alakot említ a saját igazi nevével – a japánok szélesebb rétegeiről mesél, és főként arról a meglehetősen nagyszámú csoportról, amely az alig megvont határvonalon élt az örökletes katonai arisztokrácia és a közemberek között: parasztokról, kereskedőkről és kézművesekről. Clavell szemrebbenés nélkül torzítja a történelmi tényeket, hogy beleilljenek a meséjébe, s nyugati típusú szerelmi történettel egészíti ki, amely nemcsak hogy botrányosan semmibe veszi a történelmet, de elképzelhetetlen is a korabeli Japánban. Josikava hú marad a történelemhez, vagy legalábbis a történelmi hagyományhoz, és szerelmi szála, amely szerényebb jelentőségű háttértémaként fut végig a könyvön, nagyon is igazi japán.

Josikava természetesen sok képzeletbeli részlettel gazdagítja a beszámolót. Éppen elegendő különös véletlen és hősi tett akad, hogy megörvendeztesse a kalandtörténetek szerelmeseinek szívét. Nemcsak maga Muszasi, hanem a könyv számos más kiemelkedő alakja is való-

* Ezt az előszót teljes terjedelmében az eredeti egykötetes, kötött amerikai kiadásból vettük át (*Musashi: An Epic Novel of the Samurai Era* – Muszasi: A szamuráj korszak epikus regénye).

** Edwin O. Reischauer 1910-ben született Japánban. 1946 óta a Harvard Egyetem professzora, ma már nyugalomba vonult. Az egyetemet 1961 és 1966 között egy időre elhagyta; az Egyesült Államok tokiói nagykövete volt, s máig az egyik legismertebb szaktekintély Japánról. Számos munkája között találjuk a *Japan: The Story of a Nation* (Japán: Egy nemzet története) és *The Japanese* (A japánok) című könyveit.

ságos történelmi személy. Takuan például, aki világítótorony és egyben gyám az ifjú Muszasi számára, hírneves zen-buddhista szerzetes volt; kalligráfus, festő, költő és a teaceremónia mestere a maga korában, s ő lett a kiotói Daitokudzsi legfiatalabb apátja 1609-ben, később pedig jelentős kolostort alapított Edóban, ámbar manapság leginkább a róla elnevezett népszerű japán savanyúságról ismerik.

A történelmi Mijamoto Muszasi, aki feltehetően 1584-ben született és 1645-ben halt meg, apjához hasonlóan mesteri kardforgató volt, és kétkardos technikájáról vált nevezetessé. A harci képességek alapjául szolgáló önfegyelem lelkes hirdetője és a *Gorin no so* című híres vívőkönyv szerzője. Ifjúkorában valószínűleg tényleg részt vett a szekigaharai ütközetben, s összecsapásai a kiotói Josioka-iskolával, a Nara melletti Hózóin kolostor harcos szerzeteseivel és a hírneves Szaszaki Kodzsiróval, a kardforgatóművésszel – valamennyinek kiemelkedő szerepe van a könyvben – ténylegesen megtörtént események. Josikava Muszasiról szóló beszámolója 1612-ben ér véget, amikor még mintegy 28 éves fiatalember volt, de később feltehetően meg harcolt a vesztes oldalon az Oszaka-vár 1614-es ostroma alkalmával, és részt vett Simabara keresztény parasztságának 1637–1638-as megsemmisítésében a nyugati Kjususzigeten, ami a kereszténység jó két évszázadra szóló kitiltását jelentette Japánból, és segített elszigetelni a távol-keleti szigetbirodalmat a világ többi részétől.

Eléggé ironikus, hogy Muszasi 1640-ben Kumamoto tartomány Hoszokava nagyurainak szolgálatába állt, akik Kumamoto kiskirályaiként fő riválisa, Szaszaki Kodzsiró gazdái voltak. A Hoszokavák visszavisznek bennünket a Sógunhoz, mivel az idősebbik Hoszokava, Tadaoki volt az, aki teljesen indokolatlanul a Clavell-regény egyik fő gonoszát alakítja, és Tadaoki példás életű keresztény felesége, Gracia az, akit a hihetőség szilánkjait is nélkülözve, Blackthorne nagy szerelmeként mint Marikót fest le a könyv.

Muszasi életének kora Japán nagy átalakulásának időszaka volt. A kisebb daimiók, a tartományurak között folyó szüntelen háborúskodás évszázada után három egymást követő uralkodónak végül sikerült hódítások révén újraegyesítenie az országot. Oda Nobunaga indította el a folyamatot, de mielőtt befejezhette volna, egy áruló vazallusa 1582-ben meggyilkolta. Legtehetségesebb tábornoka, Hidejosi egyszerű gyalogkatonaként kezdte, és sógunná emelkedett; befejezte a nemzet egységesítését, de meghalt 1598-ban, mielőtt konszolidálhatta volna a fennhatóságot kiskorú örököse számára. Hidejosi legerősebb vazallusa Tokugava Iejaszu, a jelentős területet birtokló daimió, aki edói – a modern Tokiónak megfelelő – várából Kelet-Japán nagy részét uralta, röviddel ezután megszerezte a teljhatalmat azáltal, hogy legyőzte a nyugati daimiók koalícióját 1600-ban, a szekigaharai ütközetben. Három esztendővel később felvette a sógun hagyományos címét, amely katonai diktátorságát jelezte az összes terület felett – a kiotói, ősi, ám tehetetlen császári dinasztia nevében. Iejaszu 1605-ben a sóguni rangot átruházta fiára, Hidetadára, de ténylegesen továbbra is ő uralkodott, amíg csak el nem pusztította Hidejosi örökösének támogatóit az oszakai vár 1614-es és 1615-ös ostromai alkalmával.

Az első három Tokugava uralkodó olyan szilárd ellenőrzése alá vonta Japánt, hogy a nevezetes sógun-dinasztia uralma még további két és fél évszázadra szól, míg végül 1868-ban, Japánnak a nyugati világ előtti újraindításának másfél évtizedét jellemző viharos időszak során, összeomlott. A Tokugavák félig autonóm, örökletes daimiókon keresztül gyakorolták a hatalmat; ezekből a korszak végére 265 volt; a *daimiók* pedig örökletes szamurájkíséretük révén oldották meg tartományaik ellenőrzését. A folytonos hadakozásból a szigorúan betartott békébe való átmenet éles osztályhatárokat vont a kettős kard és a családi név privilégiumával rendelkező szamurájok és a közemberek közé, akiknek soraiban jómódú kereskedők és földbirtokosok is voltak, de elméletben tilos volt fegyvert viselniük, és nem használhattak megtisztelő családi nevet.

A Josikava által összefoglalt évek során azonban ezek az osztálykülönbségek még nem kaptak éles kontúrokat. Minden helységnek megvolt a maga paraszti harcosrétege, s az or-

szágban szerte kóboroltak *rónin*ok, azaz gazdátlan szamurájok, akik többnyire a szekigaharai vagy korábbi ütközetekben csatát és birtokot veszített daimiók hadseregeinek maradványai voltak. Beletelt egy-két nemzedék, amíg a társadalom beleilleszkedett a Tokugavarendszer szigorú osztályviszonyaiba, s ez idő alatt jelentős társadalmi erjedés és mozgás zajlott le.

A tizenhetedik század eleji Japán másik nagy átformálódása a vezetés természetében rejlett. A helyreállított békével s a nagyobb háborúk befejeztével a domináns harcos osztálynak rá kellett jönnie arra, hogy a katonai rátermettség kevésbé fontos a sikeres uralkodás szempontjából, mint a kormányzásra való képességek. A szamuráj osztályban megkezdődött a lassú átalakulás a lőfegyver és a kard harcosaiból az íróecset és a papír bürokrataivá. A fegyelmezett önkontroll és a tanulság a békebeli társadalomban fontosabbá vált, mint a háborús jártasság. A nyugati olvasó valószínűleg elképed, hogy az írásbeliség mennyire széles körű volt a tizenhetedik század elején, és azon is, hogy a japánok nagyjából úgy utalnak folytonfolyvást a kínai történelemre és irodalomra, ahogyan a korabeli észak-európaiak állandóan az ókori görögök és rómaiak tradícióit vették elő.

Muszasi korának Japánjában a harmadik jelentős átalakulás a fegyverzet terén történt. A tizenhatodik század második felében a portugálok által szállított, keréklakatos muskéták lettek a csaták döntő fegyverei, a békessé váló országban azonban a szamurájok hátat fordíthattak az utálatos tüzfegyvereknek, és felújíthatták hagyományos szerelmi viszonyukat a karddal. Virágoztak a kardforgató-iskolák. Mindazonáltal a tényleges összecsapásokban való kardhasználat esélyei elenyészőek voltak, így a harci jártasságokból harcművészetek alakultak ki, s ezek egyre növekvő mértékben a belső önfegyelmet és a kardforgatás jellemépítő értékeit hangsúlyozták, nem pedig a kipróbálatlan katonai hatékonyságot. A kardnak valóságos misztikumuma lett, amely közelebbi rokonságban állt a filozófiával, mint a háborúskodással.

Josikava Muszasi ifjú éveiről szóló beszámolója jól illusztrálja mindezeket a korabeli Japánban végbement változásokat. Muszasi tipikus *rónin* volt egy hegyvidéki faluból, s csak élete későbbi éveiben vált megállapodott szamurájává. A kardforgatás egyik iskolájának alapítója volt. Ami a legfontosabb, fokozatosan formálta át önmagát ösztönös harcosból olyan emberré, aki fanatikusan kergeti a zen típusú önfegyelem és a természettel való azonosulás céljait. Noha korai éveiben a középkori Európa lovagi tornáira emlékeztető halálos összecsapások még lehetségesek voltak, Josikava úgy ábrázolja Muszasit, mint aki tudatosan alakítja át harci képességeit a háborús szolgálat helyett a békeidős jellemépítkezés eszközeivé. A harci jártasság, a spirituális önfegyelem és az aszkétikus érzékenység egyetlen összefonódó egésszé forr. Ez a Muszasi-kép valószínűleg nincs messze a történelmi igazságtól. Muszasiról tudni való, hogy nemcsak kardforgató volt, hanem hozzáértő festő s kitűnő szobrász is.

A tizenhetedik század elejének Japánjában – amelynek Muszasi tipikus képviselője – erősen élt a japán nemzeti öntudat. A Tokugavák hosszú és viszonylag statikus uralma sokat megőrzött ennek formáiból és szelleméből, jóllehet némileg megcsontosodott módon, egészen a tizenkilencedik század közepéig; nem sokkal tovább, mint egy évszázaddal ezelőttig. Josikava maga egy néhai szamuráj fia volt; az apjának – osztálya más tagjaihoz hasonlóan – nem sikerült az új korszak gazdasági változásainak megfelelnie. Bár maguk a szamurájok többnyire homályba veszték az új Japánban, a legtöbb mai vezető ebből a vazallusi rétegből származik, amelynek erkölce az egész japán nemzet spirituális hátterévé és etikájává vált. A Muszasi-szerű regények, a belőlük készült filmek és színdarabok sokat segítettek ebben a folyamatban.

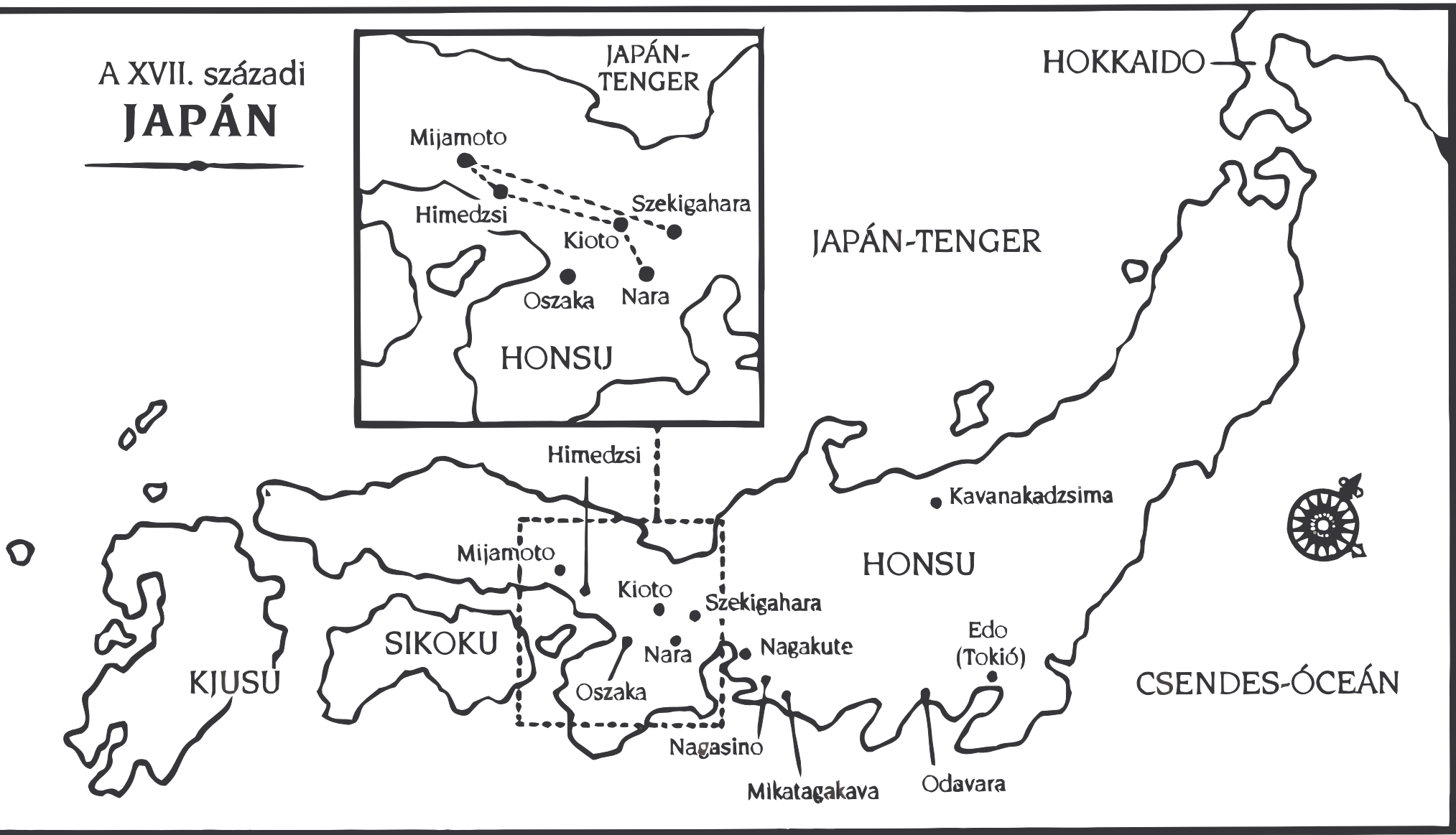
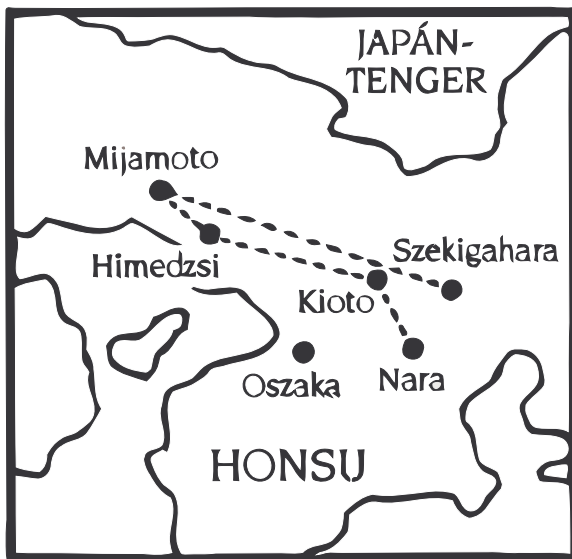
Muszasi kora olyan közeli és reális a modern kor japánjai számára, mint a polgárháború az amerikaiaknak. Az Elfújta a széllel való összehasonlítás tehát nem túlzás. A szamurájok kora ma is nagyon élő a japán gondolkodásban. A modern japánok mint pusztán csoport-orientált „gazdasági állapotok” képével ellentétben számos japán inkább dühödt individualistának, elvhű, fegyelmezett és aszkétikus érzékenységgű modernkori Muszasinak tartja magát. Mind-

két képben van valami valóság, ami jól illusztrálja a japán lélek bonyolultságát a látszólag szelíd s uniformizált külső mögött.

A Muszasi mélyen más, mint a rendkívül pszichologizáló és gyakran neurotikus regények, amelyek az angolra és más nyelvekre lefordított modern japán irodalom zömét alkotják. Emellett azonban a hagyományos japán regény és a népszerű japán gondolkodás fő vonulatába tartozik. Epizódjellegű előadásmódja nem pusztán az eredeti, újságbeli folytatásos közlésből fakad, hanem kedvelt technika, amely visszanyúlik a japán mesemondás kezdeteiig. A nemes kardforgató romantikus képe a széttagolt múltbeli Japán sztereotípiája, amelyet egyéb történetek, valamint a szamurájfilmek százai avattak szentté. Az önkontroll és a szigorú zenbuddhizmus önfegyelme révén kialakított egyéniség erejét hirdeti, amely ma a japán személyiség fő vonása, akár csak a mély természetszeretet és a természettel való azonosulás érzése. A Muszasi nem egyszerűen nagy kalandregény. Bepillantást nyújt a japán történelembe, és a korabeli japánok idealizált önértékelését is láttatni engedi.

1981. január

A XVII. századi
JAPÁN

A KIS CSENGŐ

Takezó a holttestek között hevert. Ezrek feküdtek ott belőlük.

- Az egész világ megbolondult - gondolta homályosan. - Az ember lehetne akár halott, hulló falevél is, amint az őszi szellő lebbenti.

Ő maga is a környező élettelen testek egyikének látszott. Megpróbálta felemelni a fejét, de csupán néhány hüvelyknyire tudta feleróltetni a földről. Nem volt képes visszaemlékezni arra, hogy érezte-e valaha is ilyen gyengének magát.

- Vajon mióta fekszem itt? - tűnődött.

Legyek jöttek, zúgtak a feje körül. El akarta hessenteni őket, de ahhoz sem tudta összedni az erejét, hogy felemelje a karját. Merev volt, csaknem törekeny-rideg, akárcsak a teste többi része.

- Jó hosszú ideje veszíthetem el az eszméletem - gondolta, mialatt egyik ujját a másik után mozdította. Alig tudott valamit arról, hogy megsebesült: a combjába két golyó fészkelte be magát szilárdan.

Alacsony, sötét felhők suhantak gyanakvón az égbolton át. Az előző éjszaka, valamikor éjfél és hajnal között vaksötét esőzés áztatta Szekigahara síkját. Most délután volt, az 1600. év kilencedik havának tizenötödik napján. Bár a tájfun nagyja már tovahaladt, egyszer-egyszer friss záporok csapkodták a hullákat, és Takezó felfelé fordította az arcát. Valahányszor újabb roham érkezett, kinyitotta, majd becsukta a száját, mint a hal, s megpróbált inni a cseppekből.

Olyan ez, mint az a víz, amellyel letörlik a haldoklók ajkát - jött rá, és ízlelgetett minden csepp nedvességet. A feje megbénult, gondolatai a delírium elúszó árnyékai voltak.

Az a fél volt a csata vesztese, amelyiket ő választotta Ennyit már tudott. Kobajakava Hideaki - az állítólagos szövetséges - titokban egy húron pendült a Keleti Had sereggel, és amikor alkonyatkor Isida Micunari csapatai ellen támadt, a csata összképe is megfordult. Az első hullám után rövidesen megtámadta a többi parancsnok - Ukita, Simazu és Konisi - hadait, és a Nyugati Hadsereg összeomlása ezzel teljessé vált. Mindössze félnapi küzdelemben dőlt el az a kérdés, hogy ezentúl ki fog uralkodni az ország felett. Tokugava Iejaszu, Edo nagyhatalmú daimiója.

Takezó szeme előtt a nővére és az öreg falubeliek képmásai úsztak.

- Haldoklom - gondolta a legcsekélyebb szomorúság nélkül. - Hát ilyen ez tulajdonképpen? - Vonzódott a halál békéjéhez, mint a gyermek, akit megbabonáznak a tűz lángjai.

Az egyik közeli holttest hirtelen felemelte a fejét.

- Takezó...

A képek megtorpantak a gondolataiban. Mintha halálából ébredne, a hang felé fordította a fejét. A hang ebben bizonyos volt - a legjobb barátjának a hangja volt. Minden erejét összedve kissé feltornázta magát, és kipréselt egy alig hallható suttogást a toccsanó esőcseppek felett.

- Matahacsi, te vagy az? - Azután visszahanyatlott, mozdulatlanul feküdt, és figyelt.

- Takezó! Tényleg élsz?!

- Igen, élek! - kiáltotta hirtelen kitörő vakmerőséggel. - Hát te? Jobb lesz, ha te sem halsz meg. Ne merészd! -A szeme most már tágra nyílt, és halvány mosoly derengett az ajka körül.

- Nem én! Nem, uram! - Levegő után kapkodva, a könyökén kúszva, a lábát mereven vonszolva maga után, Matahacsi apránként közeledett a barátja felé. Megpróbálta megragadni Takezó kezét, de csak a kisujját tudta elkapni a sajátjával. Mint gyermekkori barátok, gyakran pecsélték meg ígéreteiket ezzel a gesztussal. Még közelebb kúsztak egymáshoz, és egész kezükkel megragadták a másikét.

- Nem is hiszem el, hogy te is épségben vagy! Biztosan mi vagyunk az egyedüli túlélők.

- Ne mondd ki túlságosan korán. Még nem próbáltalak felállítani.

- Majd segíték. Gyerünk ki innen!

Takezó hirtelen lerántotta Matahacsit a földre, és felmordult.

- Tégy úgy, mintha halott lennél! Megint itt a baj!

A föld rengeni kezdett, mint a fortyogó katlan. A karjuk alatt keresztüllesve figyelték, ahogyan a közelítő forgószelel rájuk ront. Mind közelebb értek az egyenesen feléjük robogó koromfekete lovasok sorai.

- A dögletesek! Hát visszatértek! - kiáltotta Matahacsi, és felemelte a térdét, mint aki el akar futni. Takezó megragadta a bokáját, miközben csaknem eltörte, és visszarántotta a földre.

A lovak egy pillanat alatt elviharzottak mellettük, a halált hozó, sárral borított paták szabályos alakzatban vágattak, nem törődtek azzal, hogy beletaposnak az elhullott szamurájokba. S a lovasok egyre csak jöttek, ajkukon csatakiáltásokkal, páncéljukat és fegyverüket zörgetve-csattogtatva.

Matahacsi a hasán feküdt. Szemét lecsukta, és minden ok nélkül abban reménykedett, hogy nem tapossák agyon őket, Takezó azonban rezzenetlen szemmel meredt a magasba. A lovak olyan közel száguldottak el mellettük, hogy érezték az izzadságszagukat. Azután ez is véget ért.

Csodálatos módon sértetlenek maradtak; fel sem fedezték őket. Hosszú ideig mindkettő mozdulatlanul feküdt, hitetlenkedő csendben.

- Megint megmenekültünk! - kiáltotta Takezó, és Matahacsi felé nyújtotta a kezét. Matahacsi, még mindig a földbe kapaszkodva, lassan félrefordította a fejét, és szélesen, ám-bár kissé reszketegen - elmosolyodott.

- Valaki a mi pártunkat fogja, annyi már bizonyos - mondta rekedten.

A két barát nagy nehezen talpra segítette egymást. Lassan botorkáltak át a csatatéren, egymás válla köré font karral sántikálva az erdős dombok biztonsága felé. Amikor odaértek, összeroskadtak, de némi pihenés után hozzáláttak élelem után kutatni. Két napon át tengődtek vadgesztenyén és ehető leveleken az Ibuki hegyének ázott völgyeiben. Ez ugyan megővta őket az éhhaláltól, de Takezónak fájt a gyomra, és Matahacsit gyötörték a belei. Nem volt elegendő az élelem és az innivaló sem oltotta a szomjat, Takezó mégis úgy érezte, hogy az ereje apránként visszatér.

A tizenötödikei vihar jelezte az őszi tájfunok végét. Most - csupán két éjszakával később - hideg, fehér hold bámult le savanyúan a felhőtlen égből.

Mindketten tisztában voltak vele, mennyire veszélyes az úton járni a ragyogó holdvilágnál; az árnyékuk tisztán körvonalazott céltáblaként vonzhatott bármely, menekülőket kutató őrzőjáratot. Takezó volt az, aki vállalta, hogy még így is megkockáztatja. Matahacsi olyan nyomorultul érezte magát - azt mondta, inkább fogják el, de nem bírja folytatni a gyaloglást -, hogy csakugyan nem úgy tetszett, mintha sok választásuk lenne. Tovább kellett menniük, de az is nyilvánvaló volt, hogy találni kell valami helyet, ahol megbújhatnak és megpihenhetnek. Lassan abba az irányba vették az útjukat, amelyről úgy vélték, hogy Tarui kicsiny városa felé vezet.

- Bírod még? - kérdezte újra és újra Takezó. Barátjának a karját a vállán tartotta, hogy továbbsegítse. - Jól vagy? - Főleg a kínlódó lélegzés aggasztotta. - Akarsz pihenni?

- Rendben vagyok. - Matahacsi megpróbált bátran beszélni, de az arca sápadtabb volt, mint felettük a hold. Még sétabotnak használt lándzsájára támaszkodva is alig volt képes egyik lábát a másik elé rakni.

Újra meg újra alázatosan kérte Takezó bocsánatát.

- Ne haragudj, Takezó! Tudom, hogy miattam ilyen lassú az utunk. Igazán sajnálom.

Takezó az első néhány alkalommal, egyszerűen elhárította egy-egy „ugyan már”-ral. Később, amikor megálltak pihenni, odafordult a barátjához és kitört:

- Nézd csak, itt én vagyok az, akinek bocsánatot kellene kérnie! Hogy azzal kezdjem, én rántottalak bele ebbe az egészbe, nem emlékszel? Jusson eszedbe, ahogy elmondtam neked a tervemet, hogy végül majd valami olyat fogunk cselekedni, ami igazán tetszett volna az apámnak. Sosem voltam képes elviselni, hogy a halála napjáig bizonyos volt benne: sosem viszem majd semmire. Meg akartam mutatni neki! Ha!

Takezó apja, Muniszai, valaha Iga nagyura, Simmen alatt szolgált. Abban a pillanatban, amikor Takezó meghallotta, hogy Isida Micunari hadat toboroz, meg volt győződve arról, hogy végre elérkezett élete nagy lehetősége. Az apja szamuráj volt. Nem természetes-e hát, hogy ő maga is azzá legyen? Alig várta, hogy harcba szálljon, bebizonyítsa vitézségét, hogy a faluban futótűzként terjedjen el a hír: Takezó lefejezett egy ellenséges tábornokot. Rettenetesen bizonyítani akarta, hogy ő valaki, akivel számolni kell, akit tisztelni kell - azaz hogy nem csupán amolyan falusi bajkeverő.

Takezó most minderre emlékeztette Matahacsit, mire az bólintott.

- Tudom, tudom. De magam is ugyanígy éreztem. Nemcsak te akartad így.

- Azért akartam, hogy velem gyere - folytatta Takezó -, mert mindig mindent együtt csináltunk. Nem volt-e azonban visszatetsző, ahogyan anyád viselkedett? Kiabált, és szétkürtölte mindenkinek, hogy örült vagyok és semmirekellő? És hogy a menyasszonyod, Ocú meg a saját nővérem és mindenki más siránkozzon és azt mondja, hogy a falusi fiúknak a faluban kell maradniuk? Meg lehet, megvolt rá az okuk. Mindketten egyetlen fiak vagyunk a magunk családjában, és ha meghalunk, nem lesz, aki továbbvigye a családi nevet. De ki törődik vele? Micsoda élet lenne az?

Észrevétlenül szöktek el a faluból, és meg voltak győződve róla, hogy semmi sem állhat közéjük és a hadi dicsőség közé. Amikor elérték a Simmen-tábort, szemtől szembe kerültek a háború valóságával. Egyenesen megmondták nekik, hogy nem lesz belőlük szamuráj, sem egyik napról a másikra, sem néhány hét leforgása alatt, bármi volt is az atyjuk. Isida és a többi tábornok számára Takezó és Matahacsi csak két falusi fajankó volt; alig több, mint két kölyök, akiknek sikerült rátenni a kezüket néhány lándzsára. Csupán annyit sikerült elérniük, hogy engedélyt kaptak a maradásra mint közönséges talpas katonák. A feladatuk - ha ugyan annak nevezhető - fegyverhordozásból, a rizseskondérok és más főzőeszközök cipeléséből meg fűvágásból állt; dolgozhattak az útkarbantartóknál, vagy néhanapján kimehettek felderítésre.

- Szamuráj, ha! - mondta Takezó. - Micsoda tréfa! Tábornok-fejek! Még egy ellenséges szamurájnak sem kerültem a közelébe, nemhogy egy tábornoknak. No de legalább vége az egésznek. Most mi a csodát csinálunk? Nem hagyhatlak itt magadra. Ha megtenném, sohasem tudnék újra anyád vagy Ocú szeme elé kerülni.

- Takezó, nem vádolkak a rémes helyzetért, amelybe belecsöppentünk. Nem a te hibád, hogy csatát veszítettünk. Ha valakinek van mit a szemére vetni, az a kétszínű Kobajakava. Igazán szeretném rátenni a kezem! Megölném a kurafit!

Két órával később egy kis fennsík szegélyén álltak, a vihartól megtépázott-letört kákaszerű miscanthusok tengerére tekintve. Sehol egy ház. Semmi fény.

Itt is halottak sokasága hevert, úgy, ahogy éppen elestek. Az egyiknek a feje a magas fűben pihent. Egy másik a hátán feküdt egy apró csermelyben. A harmadik groteszk módon egy döglött lóval fonódott össze halálos ölelésben. Az eső elmosta a vért, és a holdfényben a ha-

lott hús csillogott, akár a halpikkely. Körös-körül mindenütt levelibékák és tücskök magányos őszi siratóéneke szólt.

Könnypatakok mosott fehér ösvényt Matahacsi mocskos arcán. A nagyon beteg ember sóhaja tört fel belőle.

- Takezó, ha meghalok, fogsz-e gondoskodni Ocúróról?

- Miről beszélsz?

- Úgy érzem, hogy haldoklom.

- Na - ripakodott rá Takezó -, ha így érzel, akkor minden bizonnyal meg is fogsz halni.

Ki volt merülve, szerette volna, ha a barátja erősebb, hogy egyszer-egyszer már ő is támaszkodhasson rá; nem fizikailag, hanem bátorításért.

- Gyerünk, Matahacsi! Ne légy már nyafogó kisbaba! - Anyámnak ott vannak az emberei, akik gondoskodnak róla, de Ocú egyedül áll a világban. Mindig is egyedül állt. Sajnálom őt, Takezó. Ígérd meg, hogy gondoskodni fogsz róla, ha én már nem leszek az élők sorában.

- Szedd össze magad! Az emberek nem halnak meg holmi hasfájástól. Előbb-utóbb találunk egy házat, és akkor majd ágyba fektetlek, és szerzek neked valami gyógyszert. Hagyd már abba ezt a nyavalygást a halálról!

Röviddel ezután olyan helyre értek, ahol az élettelen testek halmából arra lehetett következtetni, hogy itt egész hadosztályt pusztítottak el. De már érzéketlenné váltak a kiontott belék látványával szemben. Üveges szemmel, hideg részvétlenséggel nézték. Újra megálltak pihenni.

Mialatt próbáltak ismét normálisan lélegezni, meghallották, hogy valami mozog a holttestek között. Rémulten hőköltek hátra mindketten, ösztönösen lekuporodtak, kimeredt szemmel és felajzott érzékekkel.

Az alak gyorsan ugrott egyet, mint a meglepett vadnyúl. Amint a két fiú tekintete ismét körülfonta, látták, hogy akármi is legyen az, guggol a földön. Először azt hitték, kóbor szamuráj, meghökkenésükre azonban a marcona harcosról kiderült, hogy fiatal lány. Tizenhárom vagy tizennégy évesnek látszott, és kerek ujjú kimonót viselt. A derekát keskeny aranybrokát obi fogta át, amely ugyan már foltozott volt; mindenesetre a lányka a hullák között kétségkívül bizarr látványt nyújtott. Feléjük pillantott, és ravasz, macskaszerű szemével gyanakodva bámult rájuk.

Takezó és Matahacsi egyazon dolgon töprengett: mi a pokol hajthat egy fiatal lányt az éjszaka kellős közepén a kísértetjárta, holttestekkel bevetett mezőre?

Egy ideig szótlánul meredtek vissza rá. Aztán Takezó megszólalt.

- Ki vagy?

A lány pislogott egypárszor, azután felugrott, és elinalt.

- Megállj! - kiáltotta Takezó. - Csak kérdezni szeretnék tőled valamit! Ne tűnj el!

De a lány eltűnt, mint a villámfény az éjszakában. És vele egy aprócska csengő csilingelése halkult egyre, mint távolodó tündérhang a sötétségben.

- Lehet, hogy kísértet volt? - morfondírozott hangosan Takezó, amint üres tekintettel bámult a fátyolos ködbe.

Matahacsi megborzongott, és erőltetetten fölnevetett. - Ha errefelé kísértet járna, azt hiszem, az a katonáké lenne, nem gondolod?

- Bárcsak ne ijesztettem volna el! - sopánkodott Takezó. - Itt a környéken falunak kell lennie. Útba igazíthatott volna bennünket.

Továbbindultak, megmászták az előttük emelkedő két domb közül az innensőt. A túloldalon a völgyben feküdt az a mocsár, amely Fuva hegyétől nyúlt dél felé. És volt ott egy fénypont is, alig fél mérföldnyire.

Amikor közelebb értek a falusi házhoz, úgy vélték, nem holmi pusztulásra ítélt tanyát látnak. Először is, a ház vastag agyagfallal volt körülvéve. Másrészt a kapuzata szinte pompáza-

tosnak tetszett. Legalábbis a kapu maradványai, mivel igen régi volt, és igencsak rászorult már a javításra.

Takezó odament a ház ajtajához, és szelíden bekopogott. - Van idehaza valaki?

Nem kapván választ, újra próbálkozott.

- Elnézést, hogy ebben az órában zavarok, de a barátom beteg. Nem akarok fáradságot okozni, csak egy kevés pihenőre van mindkettőnknek szüksége.

Suhogás hallatszott odabentről, majd léptek hangja, amint valaki az ajtóhoz jön.

- Menekülők vagytok Szekigaharából, ugye? - A hang fiatal lányé volt.

- Úgy van - ismerte be Takezó. - Az Iga-beli Simmen úr alatt szolgáltunk.

- Menjetek innét! Ha itt rátok találnak, bajba kerülünk! - Nézd csak, nagyon sajnáljuk, hogy így rátok törünk, de már hosszú ideje gyalogolunk. A barátomnak pihenésre van szüksége, ez minden, és...

- Kérlek, távozzatok!

- Jól van, ha tényleg ezt akarod, de nem tudnál-e valami gyógyszert adni a barátomnak? A gyomra olyan rossz állapotban van, hogy így nehéz lenne továbbvándorolnunk.

- Hát, nem is tudom...

Néhány perc múltán lépteket hallottak és csilingelő hangot, amint egyre halkul, távolodik a ház felé.

Rögtön ezután észrevették az arcot. Egy oldalablakban bukkant fel; egy asszony arca volt. Kezdetől fogva figyelte őket.

- Akemi! - emelte fel a hangját. - Engedd be őket! Ezek gyalogos katonák. A Tokugava-örjáratok nem fognak időt pazarolni rájuk. Ezek senkik.

Akemi ajtót nyitott, s az asszony - aki Okó néven mutatkozott be - kijött, és meghallgatta Takezó történetét. Megegyeztek, hogy a fiúk elalhatnak a fáskamrában. Matahacsi - gyomrát lecsillapítandó - magnólia-faszén porát kapta, és gyenge rizslevest mogyoróhagymával. A következő néhány napon csaknem megszakítás nélkül aludt, miközben Takezó virrasztott mellette, és olcsó szeszfélekkel kezelte a saját combsebeit.

Egy héttel később az egyik este Takezó és Matahacsi leültek beszélgetni.

- Csak van valami mesterségük! - jegyezte meg Takezó.

- Kisebb gondom is nagyobb annál, hogy mit csinálnak. Egyszerűen örülök, hogy befogadtak.

Takezóban azonban felébredt a kíváncsiság.

- Az anya nem valami idős. Különös, hogy ezek ketten egyedül élnek itt, a hegyekben.

- Ühüm. Nem gondolod, hogy a lány kicsit hasonlít Ocúra?

- Van benne valami, ami Ocúra emlékeztet, de nem hinném, hogy tényleg hasonlítanának. Mindkettő csinos, ennyi az egész. Mit gondolsz, mit csinált, amikor először megpillantottuk, amint a holttestek körül settenkedett az éjszaka kellős közepén? Úgy tetszett, hogy egyáltalán nem zavarja a dolog. Ha! Még most is látom. Az arca olyan nyugodt és szelíd volt, mint azoké a babáké, amelyeket Kiotóban készítenek. Micsoda látvány!

Matahacsi intett, hogy maradjon csendben.

- Csitt! Hallom a csengőjét.

Akemi könnyed zörgetése az ajtón úgy hangzott, mint a harkály kopogtatása.

- Matahacsi, Takezó! - szólalt meg lágyan.

- Igen?

- Én vagyok az.

Takezó felkelt, és kiakasztotta a zárat. A lány belépett. Orvosságot és ételt hozott tálcán, s megkérdezte, hogy vannak.

- Sokkal jobban, hála neked és anyádnak.

- Anyám azt mondja, hogy még ha jobban érzitek is magatokat, nem szabad hangosan beszélgetek vagy kimennemek.

- Igazán sajnáljuk, hogy ennyi fáradságot okozunk nektek. - Takezó mindkettőjük nevében beszélt.

- Ó, ez rendben van, csak ti legyetek óvatosak. Isida Micunarit és néhány másik tábornokot még nem fogták el. Nagyon figyelik ezt a vidéket, s az utak hemzsegnének a Tokugava-csapatoktól.

- Valóban?

- Anyám szerint ezért annak dacára, hogy csak gyalogos katonák vagytok, ha elkapnak bennünket, letartóztatnak a rejtegetések miatt.

- Meg sem pissenünk - ígérte Takezó. - Még Matahacsi arcát is letakarom valami rongygyal, ha hangosan horkolna.

Akemi elmosolyodott, és már kifelé menet így szólt:

- Jó éjt. Reggel találkozunk.

- Várj! - mondta Matahacsi. - Miért nem maradsz itt? Egy kicsit beszélgethetnénk.

- Nem tehetem.

- Miért nem?

- Anyám megharagudna rám.

- Miért aggódsz miatta? Mennyi idős vagy?

- Tizenhat éves.

- Kicsi vagy a korodhoz képest, nem?

- Köszönöm, hogy ezt mondod.

- Hol van az apád?

- Nincs apám már.

- Bocsáss meg. Akkor miből éltek?

- Moxát készítünk.

- Azt a gyógyszert, amelyet a bőrön kell égetni, hogy elmúljon a fájdalom?

- Igen, az errefelé készített moxa híres. Tavasszal feketeürömfüvet vágunk az Ibuki hegyén. Nyáron megszáritjuk, és ősszel meg télen elkészítjük belőle a moxát. Taruiban adjuk el. Az emberek mindenfelől eljönnek, hogy vásároljanak belőle.

- Azt hiszem, nincs szükségetek férfira ehhez a munkához.

- Nos, ha ez minden, amit tudni akartatok, helyesebb, ha megyek.

- Várj csak, még egy pillanat - mondta Takezó. - Nekem lenne még egy kérdésem.

- Igen?

- A minap éjjel, azon az éjszakán, amikor ideérkeztünk, láttunk egy lányt odakinn a csataterén, és az pontosan úgy nézett ki, mint te. Ugye te voltál az?

Akemi gyorsan megfordult, és kinyitotta az ajtót.

- Mít csináltál odakinn?

A lány berántotta az ajtót maga mögött, s miközben a ház felé rohant, a kicsiny csengő furcsa, szaggatott ritmusban jajgatott.

A FÉSŰ

Takezó a mintegy 175 centiméteres termetével magasnak számított a maga korában. A teste olyan volt, mint a fiatal méné: erős és izmos, hosszú, inas végtagokkal. Az ajka telt és élénkpiros, dús, fekete szemöldöke pedig csak a finom formája miatt nem bozontos. lóval túlért a szeme szélső sarkán, s kihangsúlyozta Takezó férfiasságát. A falujabeliek azt mondták rá, hogy „kövér esztendő gyermeke”. Ezt a kifejezést csak olyan gyerekekre alkalmazták, akiknek a vonásai, tagjai az átlagosnál nagyobbak voltak. Bár ez egyáltalán nem volt sértés, mégis elkülönítette Takezót a többi fiattól, ezért korai éveiben sokszor zavarba is jött miatta.

Matahacsira ugyanezt a kifejezést használhatták volna, bár erre sohasem került sor. Kissé alacsonyabb és köpcösebb volt Takezónál; hordómelle és kerek arca a jovialitás - ha nem éppen a bohóckodás - benyomását keltette. Kiugró, enyhén düledt szemét beszéd közben gyakran forgatta, és amikor tréfálkoztak rajta, mindig azt mondták, hogy a nyári éjszakákon szüntelenül brekegő békához hasonlít.

Mindkét fiatalember még javában fejlődésben volt, így hamar felépültek a legtöbb könnyebb betegségből. Amikorra Takezó sebei tökéletesen begyógyultak, Matahacsi nem bírta tovább a bezártságot. Fel s alá kezdett járkálni a fáskamrában, és vég nélkül panaszkodott, hogy úgy érzi magát, mint akit lekötöztek. Gyakran ment lépre, amikor azt mondta, úgy érzi magát, mint a kabóca valami nyirkos, sötét lyukban, mert ilyenkor Takezó visszavágott, hogy tudomása szerint a békák és a kabócák kedvelik az ilyen életkörülményeket. Matahacsi egyszer aztán bizonyára belesett a házba, mivel egy napon odahajolt a cellatársához, mint aki valami földrengető újságot árul el.

- Az özvegy - suttogetta - minden este bepúderezzi az arcát és kicsinosítja magát!

Takezó arca olyan lett, mint a lánygyűlölő tizenkét évesé, aki rájön a legközelebbi barátja csalfaságára: a bimbózó érdeklődésre „irántuk”. Matahacsi áruló lett, Takezó tekintete pedig félreérthetetlen utálkozást sugárzott.

Matahacsi eztán bejáratos lett a házba; mind gyakrabban elüldögélt Akemival és fiatalos anyjával. Három- vagy négy nap csevegés után az életteli vendég a család tagjává vált. Már éjszakánként sem járt vissza a fáskamrába, s ha nagy ritkán mégis megtette, szaké érződött a lehelletén, s ilyenkor megkísérelte becsábítani Takezót is a házba, szép szavakkal feldicsérve az alig néhány lábnyi távolságra reá váró jó életet.

- Megőrültél! - válaszolt elkeseredetten Takezó. - Mindkettőnket meg fogsz öletni, vagy legalábbis elkapnak bennünket. Veszítettünk, bujdosók vagyunk, nem vagy képes a fejedbe verni? Elővigyázatosnak kell lennünk, észrevétlennek kell maradnunk, amíg a dolgok lecsendesülnek.

Hamarosan azonban belefáradt a próbálkozásba, hogy élvhajhász barátját meggyőzze, inkább rövid válaszokkal torkolta le.

- Nem szeretem a szakét! - Máskor meg: - Szeretek itt. Itt is kényelmesen érzem magam!

De lassan már Takezónak sem volt nyugta. Elviselhetetlenül unatkozott, s nemsokára a gyengülés jelei mutatkoztak rajta.

- Valóban biztonságos? - kérdezgette. - Már úgy értem, hogy ez a környék? Semmi jele őrjáratoknak? Bizonyos vagy ebben?

A fásszínbeli húsznapos kriptába zártság után végül úgy hagyta ott tömlöcét, mint a félig éhen halt hadifogoly. Bőréen a halál áttetsző, viaszos sápadtsága látszott, ami még feltűnőbb

volt naptól-szakétól kivörösödött barátja mellett. Felsandított a világoskék égre, nagyot nyújtózott, hatalmasat ásított. Amikor barlangméretű szája végre becsukódott, észre lehetett venni, hogy a szemöldökét mindvégig összevonta. Zavart kifejezés ült az arcán.

- Matahacsi - mondta komolyan -, terhére vagyunk ezeknek az embereknek. Nagy kockázatot vállalnak azzal, hogy itt vagyunk. Azt hiszem, indulnunk kellene hazafelé.

- Úgy vélem, igazad van - felelte Matahacsi. - De a körzethatárokon senkit sem engednek át ellenőrzés nélkül. Az Isze és a Kioto felé vezető utakon az özvegy szerint lehetetlen átjutnunk. Azt mondja, hogy békén kell maradnunk, amíg a havazás el nem kezdődik. A lány ugyanezt mondja. Meg van győződve arról, hogy továbbra is itt kell megbújnunk, márpedig ő csak tudja, hiszen nap mint nap eljár ide-oda.

- Bujkálásnak nevezed, ha a tűzhely mellett üldögélve egyre iszol?

- Pontosan. Tudod, mit csináltam? A minap Tokugava emberei, akik még mindig Ukita tábornokot hajszoják, idejöttek, hogy körülszaglásszanak. Megszabadultam a csirkefogóktól egyszerűen azzal, hogy kimentem és köszöntöttem őket.

Ennél a pontnál, látván Takezó hitetlenkedve elkerelkedő szemét, Matahacsi dübörgő hahotában tört ki. Amikor lecsillapodott, folytatta.

- Nagyobb biztonságban vagy itt nyíltan, mint a faskamrában lapítva, ahol minden lépés zajára felfigyelsz, és az örületbe kergeted magad. Ezt próbáltam neked eddig magyarázni.

Matahacsi újra kétrét görnyedt a nevetéstől, Takezó pedig vállat vont.

- Talán igazad van. Lehet, hogy a dolgok kezelésének ez a legjobb módja.

Megvoltak a fenntartásai, de ez után a beszélgetés után átköltözött a házba. Okó, aki szemlátomást szerette, ha emberek - pontosabban férfiak - vannak körülötte, elérte, hogy a két fiú tökéletesen otthon érezze magát. Néha azonban megriasztotta őket, amikor azt javasolta, hogy valamelyikük vegye feleségül Akemit. Ez Matahacsit jobban mellbevágta, mint Takezót, aki egyszerűen nem vett tudomást az ajánlatról, vagy humoros megjegyzéssel ütötte el.

Idénye volt a lédús, illatos macutakének, amely a fenyőfák tövében nő, Takezó pedig már eléggé pihent és nyugodt volt ahhoz, hogy elinduljon felkutatni a nagy gombát a közvetlenül a ház mögött emelkedő erdős hegyre. Akemi kosárral a kezében fától-fáig folytatta a keresést. Valahányszor megérezte a gomba illatát, ártatlan hangja átszárnyalt az erdőn.

- Takezó, ide! Egész csomót találtam!

A közelben baktató fiú mindegyre így válaszolt:

- Itt is rengeteg van.

Az őszi napfény keskeny, ferde sávokban hullott rájuk a fenyők ágain át. A fenyőtűszőnyeg a fák hűvös bölcsőjében puhává, poros-rózsaszínűvé vált. Amikor elfáradtak, Akemi kuncogva ingerkedett a fiúval.

- Hadd lássuk, kinek van több!

- Nekem - felelte mindig gonoszkodva a fiú, és Akemi hozzálátott megvizsgálni a kosarát.

Ez a nap sem különbözött a többitől.

- Ha! Ha! Tudtam! - kiáltott a lány. Kárörvendően diadalmas volt, amilyen csak az ilyen fiatal, fontoskodás vagy álszerénység nélküli lány tud lenni, amint Takezó kosara fölé hajolt.

- Egy rakás békapopsit szedtél!

Azután kidobálta a bolondgombákat, egyiket a másik után, és bár nem számolt hangosan, olyan lassú és eltökélt mozdulatokkal dolgozott, hogy Takezó kénytelen volt tudomást venni róla, még ha zárva tartotta is a szemét. Akemi mindegyik bolondgombát olyan messzire hájtotta, amennyire csak tudta. A feladatát befejezve felnézett, s fiatal arca elégedettségtől ragyogott.

- Most azt nézd meg, mennyivel több van nekem!

- Későre jár - mormolta Takezó. - Gyerünk haza.

- Haragos vagy, mert vesztettél, ugye?

A lány futva indult lefelé a hegyoldalon, mint a fácán. De hirtelen megtorpant, s riadalom felhőzte be az arcát. Odalenn, félúton emberhegy közeledett a fák között hosszú, lankadt léptekkel, s lángoló szemét egyenesen az előtte álló törékeny, ifjú lányra meresztette. Ijesztően barbárnak látszott. Minden porcikája a túlélésért folytatott küzdelemről árulkodott; a bősz, bozontos szemöldök és a vastag, csavarodott felső ajak, a súlyos kard, a láncpáncél, s a teste köré kanyarított állatbőr mind harciasságot árasztott.

- Akemi! - bődült el, ahogy közelebb ért. Szélesen vigyorgott, kimutatva sárga, rothadó fogcsorát, de Akemi arcán továbbra sem lehetett egyebet felfedezni, csak a borzadályt.

- Otthon van az a szépséges mamád? - kérdezte a hústorony metsző gúnnyal.

- Igen - érkezett az alig kipréselt válasz.

- Nahát akkor azt akarom, hogy ha hazaérsz, mondj meg neki valamit. Megtennéd nekem?

- A férfi csúfolódó udvariassággal beszélt.

- Igen.

Az óriás hangja eldurvult.

- Megmondod neki, hogy nem verhet át azzal, hogy a hátam mögött pénzt harácsol. Megmondod neki, hogy hamarosan ott leszek a részemért. Megértetted?!

Akemi semmi sem szólt.

- Talán azt hiszi, hogy nem tudok róla, de a fickó, akinek eladta a holmit, egyenest hozzám jött. Fogadok, hogy el akartál menni a Szekigaharára is, ugye, kicsikém?!

- Nem, dehogy - tiltakozott elhalóan a lány.

- Nahát, ne is foglalkozz a gondolattal! Csak meséld el, amit mondtam. Ha még egyszer megpróbál becsapni, kiebrudalom a környékről. - A lányra meredt, azután eldübörgött a mocsár felé.

Takezó elfordította a tekintetét a távozó idegenről, és gondterhelten nézett Akemira.

- Ki az ördög volt ez?

Akemi fáradtan, még mindig reszkető ajakkal felelt.

- A neve Cudzsikaze. Fuva falujából jött. - A hangja alig volt több suttogásnál.

- Útonálló?

- Igen.

- Mitől ilyen feldúlt?

Akemi csak állt, és nem válaszolt.

- Nem fogom elmondani senkinek - biztatta a fiú - Nem árulhatod el nekem?

Akemi szemlátomást nyomorúságosan érezte magát, és szavakat keresgélt. Hirtelen Takezó mellére dőlt, és úgy könyörgött.

- Megígéred, hogy nem fogod elmondani senkinek?

- Kinek mondhatnám el? A Tokugava-szamorájoknak?

- Emlékszel arra az éjszakára, amikor először láttál? Ott, Szekigaharánál?

- Persze, hogy emlékszem!

- Hát nem találtad még ki, hogy mit csináltam?

- Nem. Még nem gondolkodtam róla - mondta rezzenetlen arccal Takezó.

- Hát... loptam! - Akemi figyelmesen nézett a fiúra, felmérve a reakcióját.

- Loptál?

- Csata után kijárok a harcmezőkre, és leszedek néhány holmit a halott katonákról: kardokat, markolatdíszeket, illatszeres tégelyeket - bármit, amit el tudunk adni.

Újra ránézett, lát-e valami rosszallást, de a fiú arca semmi ilyesmit nem árult el.

- Félek - sóhajtott, aztán gyakorlatiasan folytatta -, de hát kell a pénz élelemre, és ha azt mondom, hogy nem akarok menni, anyám dühbe gurul.

A nap még eléggé magasan járt az égen. Akemi javaslatára Takezó leült a fübe. A fenyőkön át leláthatnak a mocsár szélén álló házra.

Takezó bólintott, mint aki rájött valamire. Kicsit később megszólalt.

- Akkor ez a história, hogy feketeürömfüvet vágtok a hegyekben, meg hogy moxát csináltak belőle, az mind hazugság volt.

- Ó nem! Azt is csináljuk. De anyámnak olyan költséges igényei vannak! Sohasem lennénk képesek megélni a moxából. Amikor apám még élt, a falu legnagyobb háza volt a miénk; ami azt illeti, az volt a legnagyobb Ibuki mind a hét falujában. Volt egy csomó szolgálkánk, és anyám mindig szép holmikat viselt.

- Apád kereskedő volt?

- Jaj, dehogy. Ő volt a helybéli útonálló vezetője.

Akemi szeme büszkeségtől ragyogott. Világos volt, hogy már nem fél Takezó véleményétől, és szabad utat engedett igazi érzéseinek. Állát előretolta, kicsiny kezét ökölbe szorította, ahogy beszélt.

- Ez a Cudzsikaze Temma, az a férfi, akivel az imént találkoztunk, megölte. Legalábbis mindenki így mondja.

- Úgy érted, hogy az apádat meggyilkolták?!

A lány csendesen bólintott, és akarata ellenére sírni kezdett, Takezó pedig érezte, hogy mélyen a bensőjében valami olvadozni kezd. Eleinte nem viseltetett túlzott rokonszenvvel Akemi iránt. Bár kisebb volt, mint a legtöbb lány tizenhat esztendőskorában, általában úgy beszélt, mint egy felnőtt nő, és gyakran előfordult, hogy egy-egy gyors mozdulata a fiút elővigyázatosságra intette. De amikor a lány hosszú szempilláiról könnyek kezdtek peregni, Takezó szíve hirtelen megolvadt a sajnálattól. A karjaiba zárta volna; védelmezni akarta.

Akkor is, ha nem olyan lány volt, aki a jó nevelést akár csak hírből is ismerte volna. Az, hogy az apjánál nemesebb foglalkozású ember is létezhet, soha fel sem merült benne. Az anyja elhitette vele, hogy teljesen rendjén való a hullák kifosztása, persze nem azért, hogy egyéneknek, hanem hogy jómódban éljenek. Számos gátlástalan tolvaj riadt volna vissza ettől a munkától.

A tartományurak viszálykodásának hosszú-hosszú évei alatt a dolog odáig fajult, hogy az összes vidéki sehonnai semmirekellő belesodródott ebbe a megélhetési formába. A nép többnyire el is várta tőlük. Amikor kitört egy-egy háború, a helyi hadurak még hasznát is vették a szolgálataiknak. Bőségesen megjutalmazták őket, ha az ellenség hadi ellátmányaira tüzet vettek, ha rémhíreket terjesztettek, vagy lovakat loptak az ellentáborból. Szolgálataikat igen gyakran előre is megvásárolták, de még ha nem így történt is, egy-egy háború rengeteg lehetőséget kínált. Azon túl, hogy a holttestek között ólálkodva az értéktárgyakat elorozták, néha azért is jutalmat tudtak kicsikarni, ha - úgymond - szamurájokat mészároltak le, akiknek levágott fejébe egyszerűen csak belebotlottak és felszedték. Egyetlen nagyobb csata lehetővé tette a gátlástalan hullarablóknak, hogy kényelmesen megéljenek hat hónapig vagy akár egy esztendeig is.

A legzavarosabb időkben még a közönséges földműves vagy favágó is megtanult hasznot húzni az emberi kegyetlenségből s a vérontásból. A falujuk határában folyó ütközet esetleg meggátolta ezeket az egyszerű lelkeket a munkában, de zseniálisan alkalmazkodtak a helyzethez, és rájöttek arra, miként csipegessenek az emberi életek maradványaiból, akár a keselyűk. A hivatásos banditák - részben az amatőrök beavatkozásai miatt - szigorú felügyeletet gyakoroltak a maguk körülhatárolt rablásterülete felett. Szigorú törvény volt, hogy a vadászok - tehát azok az útonállók, akik illetéktelenül bemerészkedtek a nagyobb hatalmú rablók szemétdombjára - nem vihették el szárazon. Akik megpróbálták megrövidíteni a zsványokat vélt jogaikban, kegyetlen megtorlásra számíthattak.

Akemi megborzongott.

- Most mit tegyünk? Temma pribékjei már úton vannak ide, abban biztos vagyok!

- Ne aggódj - bátorította Takezó. - Ha megjelennek, személyesen fogom üdvözölni őket.

Amikor leérkeztek a hegyről, a mocsárra már rátelepedett az alkonyat, és minden csendes volt. A ház fürdőjéből füstszalag kúszott a magas vízínövények sorainak hullámszerű tetején,

mint a vonagló repülő kígyó. Okó éjszakai arcfestését, hajának elkészítését befejezve tétlenül álldogált a hátsó ajtónál. Amikor közeledni látta a lányát közvetlenül Takezó oldalán, felkiáltott.

- Akemi, mit csináltál odakinn ilyen későig?!

Keménység volt a szemében és a hangjában. A lány, aki addig elkalandozó gondolatokkal sétált a fiú mellett, összerezsent. Érzékeny volt az anyja hangulataira, jobban, mint bármi másra a világon. Az anyja mindig is táplálta ezt az érzékenységet, s ugyanakkor megtanulta, miként használhatja ki, hogy azután bábuként rángathassa a lányát a pusztá pillantásával vagy mozdulatával. Akemi gyorsan ellépett Takezó mellől, és jól láthatóan elpirulva előreszaladt, be a házba.

Akemi másnap beszélt az anyjának Cudzsikaze Temmáról. Okó dühbe gurult.

- Miért nem mondtad rögtön?! - sikította, körbefutkosva, mint a bolond, a haját tépve, miközben a fiókokból és a ládákból mindenféle holmit szedett elő, és az összeset kupacba rakta a szoba közepén.

- Matahacsi! Takezó! Segítsetek! El kell rejtenünk mindent!

Matahacsi eltolt egy fatáblát, amelyet Okó mutatott neki, és felhúzódkodott a mennyezet fölé. Nem volt nagy üreg a padlatdeszka és a tető gerendái között. Mászni is alig lehetett benne, de megfelelt Okó - és feltehetően az elhunyt férj - céljainak. Takezó, aki egy zsámolyon állt anya és leánya között, elkezdte egyesével feladogatni a holmikat Matahacsinak. Ha Takezó nem hallotta volna Akemi meséjét az előző napon, elámult volna, milyen értéktárgyak vannak a házban.

Takezó tisztában volt vele, hogy a két nő már hosszú ideje úzi ezt a mesterséget, de még így is elcsodálkozott, hogy mennyi mindent halmoztak fel. Akadt ott tör, lándzsa, hímzett szalag, szamurájpáncél ujja, korona nélküli sisak, miniatúra, hordozható szentélyoltár, buddhista rozárium, zászlórúd... Még egy gyönyörűen faragott és pompázatos, arany-, ezüst- és gyöngyházberakással díszített, lakkozott nyereg is.

A mennyezetnyílásból Matahacsi lesett ki, meghökkent arckifejezéssel.

- Ez minden?

- Nem, van még valami - mondta Okó, és kisietett. Egy szempillantás alatt visszatért, kezében egy négy láb hosszú, feketetölgyből készült karddal. Takezó már éppen fel akarta adni Matahacsinak, de a súly, a hajlat, a fegyver tökéletes egyensúlya olyan mély benyomást gyakorolt rá, hogy nem volt képes megválni tőle.

Arcán kissé szégyenlős kifejezéssel Okóhoz fordult.

- Megtarthatnám ezt? - kérdezte, és a szemében addig nem látott sebezhetőség villant meg. Lesütött szemmel vigyorgott a lábára, mint aki tudja, hogy semmit nem tett azért, hogy kiérdemelje a kardot.

- Tényleg akarod? - kérdezte a nő lágyan, hangjában anyai színnel.

- Igen... Igen! Nagyon akarom!

Okó voltaképpen nem mondta ki, hogy a kard Takezóé lehet, de mosolygott; arcán gödröcske támadt, és Takezó tudta, hogy a kardot most már aligha lehet elvenni tőle. Matahacsi leugrott a padlásról, majdnem szétrobbanva a féltékenységtől. Lekezelő irigységgel tapogatta a kardot, mire Okóból kifakadt a nevetés.

- No nézd csak, milyen durcás a kisember, hogy ő most nem kapott ajándékot! - Megpróbálta kiengesztelni azzal, hogy adott neki egy agátgyöngyökkel kirakott bőrrersényt. Matahacsi nem látszott különösebben boldognak tőle. Szeme egyre csak a feketetölgy kard felé fordult. Megbántották érzelmeiben, és az erszény aligha gyógyította megsebzett büszkeségét.

Amikor a férje még életben volt, Okó nyilván hozzászókot a minden esti forró fürdőhöz, éjjeli arckendőzése elkészítéséhez, s ahhoz, hogy utána megigyon némi *szakét*. Röviden szólva ugyanannyi időt töltött a toalettjével, mint a legjobban fizetett gésák. Ez nem olyasfajta

luxus volt, amelyet az egyszerű emberek megengedhettek maguknak, de kitartott mellette, és még Akemit is megtanította arra, hogy ugyanennek a szokásnak éljen, ámbár a lány unalmasnak találta, és felfoghatatlannak érezte a célját. Okó nemcsak jól élni szeretett, eltökélt szándéka volt az is, hogy fiatal marad. Örökké.

Aznap este, ahogy a mélyített padlótűzhely előtt ültek, Okó *szakét* töltött Matahacsinak, és megpróbálta rávenni Takezót, hogy ő is igyon. Amikor a fiú visszautasította, az asszony a markába nyomta a kupát, megragadta a csuklóját, és az ajkához erőltette.

- Úgy tartják, hogy a férfinak tudnia kell inni! - ugratta. - Ha egyedül nem megy, majd én segítek.

Matahacsi időről-időre zavarodottan bámult az asszonyra. Okó magán érezve Matahacsi tekintetét még barátságosabb lett Takezóhoz. Kezét játékosan a fiú térdére tette, és egy akkoriban népszerű szerelmi dalt kezdett dúdolni.

Matahacsinak akkorra már elege volt. Hirtelen Takezóhoz fordulva kitört.

- Rövidesen indulnunk kellene!

Ez meg is hozta a kívánt hatást.

- De... de... hova is mennétek?! - toporzékolt Okó.

- Vissza Mijamoto-ba. Ott az anyám és a menyasszonyom is.

Bár Okó egy pillanatra meglepődött, hamar összeszedte magát. A szeme résnyire szűkült, a mosolya megfagyott, és a hangja csípőssé vált.

- Kérlek, fogadd bocsánatkérésemet azért, hogy feltartottalak, hogy befogadtalak, és ott-hont adtam neked. Ha van egy lány, aki rád vár, jobb, ha sietsz vissza hozzá. Távol legyen tőlem, hogy visszatartsalak!

Miután Takezó megkapta a feketetölgy kardot, sosem vált meg tőle. Leírhatatlan gyönyörűsége telt már abban is, ha egyszerűen csak a kezében tarthatta. Gyakran szorosan megfogta a markolatot vagy végigfuttatta a tenyerén a fegyver tompa élet, csak hogy érezze a kard teljes hosszában a hajlat tökéletes ívét. Alvás közben a testéhez szorította. A fa erezete hűvös volt, amikor a kardlapot az arcához érintette, és a dódzso padlójára emlékeztette, ahol telente a kardozás technikáit gyakorolta. A művészet és a halál csaknem tökéletes eszköze újraélesztette benne az apjától örökölt harcos szellemet.

Takezó imádta az anyját, de az elhagyta az apját, és elköltözött, amikor a fiú még kicsi volt, s egyedül hagyta Muniszai-jal, a fegyvermesterrel, akinek fogalma sem volt, hogyan kellene dédelgetni a gyereket, bár eszébe sem jutott ilyesmi. Az apja jelenlétében a gyermek mindig esetlennek és rémültnek érezte magát; sosem tudott felszabadult lenni. Amikor kilencéves lett, annyira vágyakozott az anyja egyetlen kedves szavára, hogy megszökött otthonról, és elment egészen Harima tartományig, ahol az anyja lakott. Takezó az élete végéig nem tudta meg, hogy az apja és az anyja miért váltak külön, bár az ő korában a magyarázat egyébként sem segített volna sokat. Az anyja hozzáment egy másik szamurájhoz, s attól lett még egy gyereke.

Amint a kis szökevény Harima tartományba ért, nem vesztegette az időt, és rövidesen megtalálta az anyját. Akkor az anya elvitte egy erdős vidékre, a helybéli szentély mögé, hogy senki se láthassa őket. Ott azután könnyekkel teli szemmel szorosan magához ölelte, és megpróbálta megmagyarázni, hogy miért kell visszamennie az apjához. Takezó később sem felejtette el az eseményt és az azt kísérő színjátékot; minden részlete élénken megmaradt a gondolataiban, amíg csak élt.

Mivel azonban Muniszai nagyon is szamuráj volt, embereket küldött fia visszaszerzésére, amint tudomást szerzett eltűnéséről. Az nem volt kétséges, hogy hova lett a gyerek. Takezót úgy vitték vissza Mijamoto-ba, egy nyereg nélküli lóra kötözve, ahogyan a vénasszonyok viszik a hátukon a rőzsét. Muniszai - köszöntésül - nevetlen patkánynak nevezte, és önkívületi rohamában addig verte egy bambuszszárral, amíg csak a karja emelni tudta a nádat. Takezó

sohasem tudta elfelejteni, amikor apja habzó szájjal kiköpte kígyóméregként ható végső ítéletét.

- Ha még egyszer elmégy anyádhoz, nem vagy a fiam!

Nem sokkal az esemény után Takezó megtudta, hogy az anyja megbetegedett, és rövidesen meghalt. A veszteség az addig csendes, töprengő gyermeket átformálta, valóságos falu bikája lett. Erre később maga Muniszai is rájött. Ha bottal támadt a gyerekekre, az cölöppel válaszolt. Az egyetlen, akiben Takezó emberére talált, Matahacsi volt - szintén szamuráj fia -; minden más fiú behódolt Takezó keménységének. Tizenkét-tizenhárom esztendőskorára olyan magas volt, mint egy felnőtt férfi.

Az egyik évben egy Arima Kihei nevű vándor kardvívómester rakta ki arannyal futtatott zászlóját, és kihívta viadalra a falu népét. Takezó különösebb erőfeszítés nélkül megölte, a falubeliek pedig méltánytalan túlzással magasztalták a fiú erényeit. Ez a nemes vélekedés nem tartott sokáig, mivel Takezó egy-két hónapon belül fékezhetetlen és kegyetlen ördöggé vált, már ahogy ez a gyermekeknél megszokott. Sokan szadistának vélték, és hamarosan - valahányszor megjelent a téren - az emberek nagy ívben elkerülték. Minél hidegebb lett a levegő körülötte, Takezó annál félelmetesebb lett.

Amikor az apja meghalt - éppoly nyersen és kérlelhetetlenül, mint ahogy annak előtte bármit csinált -, Takezóban csak a kegyetlenség növekedett; túl a korábbi érzésvilága otromba féktelenségén. Ha a nővére, Ogin nem létezett volna, talán olyasmibe keveredik, amivel nem tud megbirkózni, s akkor a falu népe mint feldühödött csöcselék kergette volna el. Ha egyáltalán életben marad. De Takezó szerencsére szerette a nővérét, mindig megrendítették a könnyei, és rendszerint megtette azt, amit a lány kért.

Takezó számára az, hogy háborúba indul Matahacsival, fordulópontot jelentett., Azt jelezte, hogy valamiképpen meg akarja kísérelni az együttélést a közösséggel, a többi emberrel. A szekigaharai vereség foszlányokra szaggatta az efféle reményeket, és Takezó újra a rothadó, sötét valóságban találta magát, pedig azt hitte, hogy már elmenekült előle. De fiatal volt, megáldva a könnyű szívű képlékenységgel örök adományával, amely sajnos az egyén számára csak az ifjúkorban virágzik. Amikor aludt, az arca olyan sima és szép volt, mint a gyermeké, aki nem gondol a holnappal. Sokat álmodott, alvás közben vagy ébren, s álmai közben kevés dologban csalódott. Mivel a semmiből indult, kevés volt a veszténivalója, és mivel voltaképpen gyökértelen volt, nem bántották az otthon gondjai.

Lehet, hogy Takezó ebben a percben is álmodott, miközben mélyeket lélegzett, és görcsösen magához szorította fakardját, s ezalatt végigfutott benne békességes falujának és gyengéd tekintetű nővéreinek a képe, mintha vízesés zúdult volna le szorosra zárt, hosszú szempillái előtt. Okó siklott be a szobába, lámpással a kezében.

- Micsoda békességes arc! - csodálkozott alig pihegve, azután odalépett, és könnyed mozdulattal megérintette a békés ajkat puha ujjával.

Elfújta a lámpást, és a fiú mellé feküdt. Macskaként összegömbölyödött, egyre közelebb húzódott a fiú testéhez; a sötétség elrejtette fehér festékekkel borított arcát és festői hálóingét, amely elpalástolta a korát. Az egyetlen hallható hangot az ablakpárkányra cseppenő harmat adta.

- Vajon szűz-e még a fiú? - tűnődött, és kinyújtotta a kezét, hogy elvegye a fakardot.

Abban a pillanatban, amint Okó a kardot érintette, Takezó talpra ugrott és elkiáltotta magát.

- Tolvaj! Tolvaj!

Okó rázuhant a lámpásra, amely megvágta a vállát és a mellét. Takezó könnyörtelenül megcsavarta a karját. Az asszony sikoltott fájdalomában.

Takezó meglepetve eleresztette.

- Te vagy az? Azt hittem, valami betörő.

- Húha, ez fáj! - nyögött Okó.

- Bocsánat, nem tudtam, ki az.
- Nem vagy tisztában az erőddel! Csaknem kitepted a karom !
- Mondtam, hogy bocsáss meg! Amúgy, mi dolgod itt?

Ártatlanul hangzó kérdését figyelembe sem véve, az asszony hirtelen meggyógyult sérüléséből, és fájó karját becézőn a fiú nyaka köré fonta.

- Ne kérj bocsánatot, Takezó...

A kézfejét lágyan a fiú arcához simította.

- Hé! Mit csinálsz?! Megörültél?! - kiáltott Takezó, szabadulni igyekezve az érintéstől.
- Ne csapj akkora zajt, te félkegyelmű! Te is tudod, hogy mit érzek irántad! - és tovább simogatta, miközben Takezó joggal érezte magát úgy, mint akit feldühödött méhek egész raja támadott meg.

- Igen, tudom, és nagyon köszönöm. Egyikünk sem fogja elfelejteni, hogy milyen kedves voltál, amikor teljességgel befogadtál bennünket.

- Nem így értettem, Takezó! Asszonyi érzéseimről beszélek; arról a kedves, meleg érzelméről, amelyet irántad...

- Várjunk csak! - ugrott fel Takezó. - Meggyújtom a lámpást...

- Hogyan is lehetsz ennyire kegyetlen! - siránkozott Okó, és már mozdult is, hogy újra átölelje.

- Ne csináld ezt! - kiáltott megrökönyödve a fiú. - Megállj! Ezt most komolyan mondom!

Volt valami a hangjában, valami kemény és távolságtartó, s ez megrettentette Okót; nem támadott tovább.

Takezó úgy érezte, hogy reszketnek a csontjai és vacog a foga. Ilyen ellenféllel még soha nem volt dolga. Csodálatos ellenfél. Még akkor sem, amikor Szekigahara csataterén a feje mellett vágattak el a lovak; ez a szívdobogás több annál. Összegörnyedve ült le a szoba sarkába.

- Menj el, kérlek! - könyörgött. - Menj vissza a szobádba. Ha nem, akkor hívom Matahacsit. És felriasztom az egész házat!

Okó nem tágitott. Ott volt a sötétben, súlyosan lélegzett, és összeszűkülte szemmel bámult a fiúra. Nem szokott hozzá a visszautasításhoz.

- Takezó! - próbálkozott még egyszer a becézéssel. - Nem érted, hogy mit érzek?

Nem kapott választ.

- Hát tényleg nem?

- Dehogynem, de azt meg te nem érted, mit jelent, ha valakit álmából zavarnak fel, és halálra rémül, hogy egy tigris marcangolja a sötétben!

Most az asszonyon volt a sor, hogy csendben maradjon. Torkából csupán halk suttogás, szinte csak egy sóhaj tört elő.

- Hogy vagy képes ennyire megbántani?

- Bántalak?

- Igen. És ebbe belehalok...

Olyan feszültek voltak mind a ketten, hogy nem is hallották a kopogást a tolóajtó szegletén, bár ott már nyilván régóta próbálta valaki jelezni bejövetele szándékát. Mostanra a zörgésből kiáltás lett.

- Mi folyik ott?! Süketek vagytok? Nyissatok ajtót! Fény jelent meg az esőzáró csúszóablakok réseiben. Akemi már ébren volt. Aztán Matahacsi döngő léptei is közeledtek.

- Mi van ott?! - kurjantotta.

Akemi most már a fedett folyosóról kiáltott riadtan.

- Anyám ! Odabent vagy? Kérlek válaszolj !

Okó vakon mászott vissza a szobájába, amely - mily csoda! - Takezó hálólhelyisége mellett volt, s onnan válaszolt. Az odakintiek nyilván felfeszítették a redőnyöket, majd berontottak a házba. Amikor Okó a kemenceszobához ért, hat vagy hét széles vállat látott egymáshoz pré-

selődve az agyaggal tapasztott padlójú szomszédos konyhában, amely egy jókora lépéssel mélyebben volt a ház bármely más szobájához képest.

Az egyik férfi felordított.

- Ez itt Cudzsikaze Temma! Gyújtsatok világot!

A férfiak durván behatoltak a ház központi részébe. Még annyi tisztesség sem telt ki tőlük, hogy levegyék a papucsukat, pedig ez biztos jele volt a végletes neveltségnek. Minden zugba bekotortak, minden szekrénybe és fiókba, alánéztek a vastag, szalmafonatos tatamiknak is, amelyek a padlót fedték. Temma császári pózban ült a tűzhely mellett, és figyelte, ahogy pribékjei alapos gondossággal felforgatják a szobákat. Rettentően élvezte, hogy most ő az úr, de rövidesen megunta a tétlenséget.

- Túláságosan sokáig tart! - mordult fel, és öklével a tatamira csapott. - Valami csak maradt belőle? Hol van?!

- Nem tudom, miről beszélsz - válaszolt Okó, kezét türelmesen összefonva gyomra felett.

- Asszony, ne akard ezt beadni nekem! - bömbölt a férfi. - Hol van? Tudom, itt kell lennie!

- Nincsen semmim.

- Semmi?

- Semmi.

- Hát, meglehet, hogy nincs. Talán rosszul tájékoztattak... - vakargatta a szakállát a férfi. - Elég volt, emberek! - mennydörgött.

Okó eközben leült a szomszéd szobában, tárva-nyitva hagyva a tolóajtót. Hátat fordított Temmának, de még így is dacosnak látszott, mintha azt mondta volna: csak rajta, kutass ki mindent és mindenütt, ahol nem szégyelled.

- Okó! - szólt gorombán Temma.

- Mit akarsz? - jött a jeges válasz.

- Nem innánk valamit?

- Akarsz egy kis vizet?

- Ne dühíts fel... - figyelmeztette a férfi fenyegető hangon.

- Ott a szaké. Igyad, ha akarod.

- Hej, Okó - lágyult el Temma, aki szinte csodálta az asszonyt hidegvérű makacsságáért. - Ne legyél már ilyen. Régesrég nem voltam nálad látogatóban. Hát így kell bánni a régi barátal?

- Ez aztán a látogatás!

- No, ne vedd már a lelkedre. Tudod, részben te vagy a hibás. Túláságosan is sok különböző szájból hallottam már, hogy miben fáradozott eddig a „moxa-ember özvegye”, hogy azt higgyem, mindez csak hazugság. Hallom, a lányodat küldözgetted ki, hogy kirabolja a halottakat. De ugyan miért is tenne ilyesmit?

- Ide a bizonyítékaiddal! - sikoltott a nő. - Hol a bizonyíték?!

- Ha elő akartam volna ásni őket, nem figyelmeztettem volna jó előre Akemit. Ismered a játékszabályokat. Ez az én préda-területem, és végig kellett játszanom, hogy én most éppen módszeresen átkutatom a házadat. Másként bárki másban is feltámadhat az ötlet, hogy elviheti szárazon. Akkor pedig mi lenne belőlem? No nézd csak, védelmeznem kell magam!

Okó acélos csendben meredt a férfira, a fejét félig felé fordította, állát és orrát büszkén felszegette.

- Nos, ez alkalommal elnézem neked a dolgot. De jegyezd meg, kivételesen gyengéd vagyok hozzád! - mondta a rablóvezér.

- Finom hozzám? Kicsoda, te?! Ez nevetséges!

- Okó - duruzsolta Temma -, gyere ide, és tölts nekem egy italt!

Amikor az asszony nem mozdult, Cudzsikaze Temma kirobbant.

- Te veszett szuka! Nem vagy képes belátni, hogy ha kedves lennél hozzám, nem kellene így élned? - Egy cseppet lecsillapodott, majd figyelmeztette. - Gondolkodj már el ezen egy kicsit.

- Lenyűgöz a kedvességed, uram - érkezett a kígyómarással felérő válasz.

- Nem kedvelsz engem?

- Csak arra felelj nekem: ki ölte meg a férjemet?! Talán azt várod tőlem, hogy elhiggyem: nem tudod!

-- Ha bosszút akarsz állni a gyilkosán, bárki volt is az, boldog leszek, ha segíthetek. Bármilyen módon, ami csak tőlem telik.

- Ne játszd az ostobát!

- Ezt meg hogy érted?

- Szemlátomást sok mindenről hallasz az emberektől. Nem mondták-e azt is, hogy te magad voltál az, aki megölte az uramat? Nem hallottad, hogy Cudzsikaze Temma volt a gyilkos? Mindenki más tisztában van vele. Lehet, hogy egy martalóc özvegye vagyok, de nem süllyedtem olyan mélyre, hogy a férjem gyilkosával játszadozzam!

- Muszáj volt erre kilyukadnod, és még ki is mondod, mi?!... Nem hagyhattad annyiban, he?! - Temma bánatos nevetéssel egyetlen kortyra kiürítette szakés kupáját, és még egyet töltött. - Tudod, nemigen kellene ilyeneket mondanod. Rosszat tesz az egészségednek... vagy a csinos lányodénak!

- Illőképpen fogom felnevelni a lányomat, és a férjhezmenetele után rád kerül a sor! Emlekezz a szavaimra!

Temma addig nevetett, amíg a válla, az egész teste rázkódni nem kezdett, mint a tofu. Amikor lehajtott minden feltalálható szakét, intett az egyik emberének, aki a konyha sarkában húzódott meg addig, lándzsáját függőlegesen felfelé tartva a válla mellett.

- Hé, te! - morajlott Temma hangja -, lökj félre néhány padlásdeszkat a lándzsád hegyével!

A férfi engedelmessé vált a parancsnak. Amint körbejárt a szobában, a padlást döfködvé, Okó kincsei mint a jégeső szemei kezdtek hullani a padlóra.

- Ahogy kezdettől fogva sejtettem - szólt Temma, miközben esetlenül lábra állt. - Lássátok hát, emberek! Bizonyíték! Megszegte a szabályokat, efelől nem is lehet kétség. Vigyétek ki, és kapja meg a büntetését!

Az emberek a tűzhely felé tülekedtek, de aztán hirtelen megtorpantak. Okó szoborszerűen állt az ajtónyílásban, mintha azt mondaná: csak merészeljétek kezemet emelni rám! Temma, aki már lelépett a mély konyhába, türelmetlenül kiáltott.

- Mire vártok?! Hozzátok ki ide!

Semmi sem történt. Okó folytatta a szemmeregetést, és az emberek úgy álltak ott, mintha valami megbénította volna őket. Temma úgy döntött, hogy magához ragadja a kezdeményezést. Nyelvével csettintve Okó felé indult, de ő is megtorpant az ajtónyílás előtt. Ugyanis az asszony háta mögött két ádáz küllemű fiatalember állt. Takezó alacsonyan tartotta a fakardot, hogy ebben a helyzetben pozdorjává zúzhassa az első támadó sípcsontját, aztán a többiét is, már aki olyan ostoba lenne, hogy kövesse az elsőt. A másik oldalon Matahacsi állt, és magasra tartott egy acélkardot, készen arra, hogy lesújtson az első nyakra, amely túlmerészkedik az ajtónyíláson. Akemi sehol sem volt látható.

- Szóval így állunk! - nyögött fel Temma, hirtelen visszaemlékezve a hegyoldalban látott jelenetre. - Azt ott láttam a minap, amint Akemival sétált; azt ott, a bottal. Kicsoda a másik?

Sem Matahacsi, sem Takezó nem szólt egy szót sem, világossá téve ezzel, hogy a fegyverükkel kívánják megadni a választ. A feszültség egyre nőtt.

- Állítólag egyetlen férfi sem lakik ebben a házban! - bömbölt Temma. - Ti ketten... biztosan Szekigaharából vagytok! jobb, ha ügyeltek arra, hogy mit csináltok, én figyelmeztetek titeket

Egyikük sem mozdította egyetlen izmát sem.

- Ezen a vidéken egyetlen ember sincs, aki ne tudná, hogy kicsoda Cudzsikaze Temma! Majd én megmutatom nektek, hogy mit csinálunk az efféle csavargókkal!

Csend. Temma elintette az embereit az útból. Az egyikük egyenest a padló közepébe épített tűzhelybe hátrált. Feljajdult, és beleesett a tűzbe, miközben szikraeső csapott fel az égő faforgácsból egészen a mennyezetig, s a szoba pillanatok alatt sűrű füstbe burkolódzott.

- Hrrr!

Amint Temma berontott a szobába, Matahacsi két kézzel sújtott lefelé a kardjával, de az idősebb férfi túlságosan gyors volt számára, és a csapás lepattant Temma kardhüvelyének a végéről. Okó bemenekült a legközelebbi sarokba, mialatt Takezó feketetölgy kardját laposan tartva várakozott. Temma lábára célzott, s teljes erővel meglendítette a fegyvert. A bot átsurrogott a sötétségen, de semmiféle becsapódás nem hallatszott. A bikaerős férfi valamiképpen éppen időben ugrott a magasba, és egy sziklatömb erejével vetette le magát Takezóra.

Takezó úgy érezte, mintha egy medvével viaskodna. Ez volt a legerősebb férfi, akivel valaha is harcolt életében. Temma torkon ragadta, és két-három ütést mért a fejére, amitől a fiú úgy érezte, hogy megreped a koponyaacsontja. Azután Takezó másodszorra is nekirugaszkodott, és a levegőbe hajította Temmát. Az a falnak esett, hogy a ház minden szeglete bele-rázkódott. Ahogy Takezó felemelte a fakardot, hogy lesújtsa vele Temma fejére, a martalóc áthengeredett, talpra ugrott és menekülésbe fogott, Takezóval szorosán a nyomában.

Takezó eltökélte, hogy nem hagyja megszökni Temmát. Veszélyes lenne. Elhatározása végleges volt: ha elkapja, nem végez fél munkát. Tökéletesen biztos akart lenni abban, hogy az életnek halvány nyoma, lehellete sem marad a rablóvezérben.

Ilyen volt Takezó természete; a végletek teremtményének mondhatjuk. Már kisgyermek korában megmutatkozott a vérében lüktető primitív vonás, az a valami, ami az ősi Japán fékezhetetlen harcosait idézte fel, s amiben ugyanannyi volt a vadság, mint a tisztaság. Nem ismerte sem a civilizáció világosságát, sem a tudás szelídségét. És nem ismerte a szerénységet sem. A természetéből fakadt a kirobbanó kérlelhetetlenség, s ez a vonása volt az, amely mindig is meggátolta az apját abban, hogy szeresse a fiát. Muniszai a katonai osztályra jellemző módon megpróbálta Takezó féktelenségét gyakori és súlyos büntetésekkel gátolni, de az ilyesfajta fegyelmezés hatása csak annyi lett, hogy a fiú még vadabbá vált, akár a vadkan, amelynek igazi kegyetlensége akkor tör elő, ha megfosztják az élelemtől. Minél inkább megvetették a falusiak a fiatal verekedőt, az annál inkább rájuk nehezedett.

Ahogy a természet gyermeke lassan férfivá érett, mind inkább unta, hogy úgy parádézhat a faluban, mintha az az övé lenne. Túlságosan könnyű volt megfélemlíteni a félénk falusiakat. Nagyobb dolgokról kezdett álmodozni. Szekigahara harcmezején kapta meg az első leckéjét arról, hogy milyen is valójában a világ. Fiatalos illúziói pozdorjává törtek - ámbár valójában nem sok illúziója volt. Sosem merült fel benne, hogy elmerengjen első „igazi” próbatételének kudarcán, vagy hogy a jövő félelmetes kilátásain töprengjen. Nem tudta még, mi értelme van az önfegyelemnek, és az egész véres katasztrófát szemrebbenés nélkül természetesen tekintette.

És most váratlanul egy igazi nagyhalba botlott - Cudzsikaze Temmába, a martalócok vezérébe. Ez volt az a fajta ellenfél, amilyennel Szekigaharánál szerette volna összeakasztani a szarvát.

- Gyáva! - kiáltotta. - Állj meg és harcolj!

Takezó villámként száguldott át a szuroksötét mezőn, egész idő alatt sértéseket kiáltozva. Tíz lépéssel előtte Temma úgy menekült, mint aki szárnyakat kapott. Takezó haja a szó szoros értelmében az égnek állt, s a szél sóhajtozva sepegette el a füle mellett. Boldog volt - boldogabb, mint valaha is életében. Minél tovább rohant, annál közelebb került a pusztá, állati önkívülethez.

Temma hátára ugrott. A fakard hegye nyomán vér szökkent elő, s a csendes éjszakát vérfagyasztó sikoly döfte át. A martalóc tornyosuló alakja az ólom súlyos dobbanásával zuhant a

földre, és átfordult. A koponya darabokra zúzódott, a szemek kiugrottak a gödrükből. Két-három további sújtás a rabló testére - s a bőr alól előbújtak a törött bordavégek.

Takezó felemelte a karját, és letörölte szemöldökéről a patakokban csurgó izzadságot.

- Elégedett vagy, kapitány? - kérdezte diadalmasan.

Nyugodt léptekkel indult vissza a ház felé. Aki most érkezik a helyszínre, azt gondolhatta volna, hogy szokásos esti sétáját végzi, mint aki semmivel a világon nem törődik. Szabadnak érezte magát, nem kínoztta egy csepp lelkifurdalás sem, tudván-tudva, hogy ha a másik fél győz, most ő fekédné ott holtan és magára hagyatva.

Matahacsi hangja hallatszott a sötétből.

- Te vagy az, Takezó?

- Igen - válaszolt tompán. - Mi van?

Matahacsi hozzá rohant, és levegőért kapkodva újságolta:

- Megöltem egyet! Hát te?

- Én is megöltem egyet.

Matahacsi feltartotta a kardját, amelyet egészen a markolat fonatáig vér borított. Büszkén kihúzta magát.

- A többiek elfutottak. Ezek a tolvaj csirkefogók nem sokat érnek mint harcosok! Nincs bennük bátorság! Csak a hullákkal szemben tudnak kitartani, ha-ha! Igazi egyenlő küzdelem, mondhatom, ha-ha-ha!

Mindkettőt alvadt vér mocskolta be, s olyan elégedettek voltak, mint két jóllakott madárfióka. Boldogan fecseggve indultak a távolban pislogó lámpafény felé, Takezó a maga véres botjával, Matahacsi a véres kardjával.

Egy elszabadult ló dugta be a fejét az ablakon, s körültekintett a házban. Horkantása felriasztotta a két alvót. Takezó az állatot átkozva jókorát csapott a ló orrára. Matahacsi kinyújtózkodott, ásított, és megjegyezte, milyen kiválóan aludt.

- A nap jócskán fenn jár már - mondta Takezó.

- Gondolod, hogy délután van?

- Az nem lehet!

A mély alvás után az előző éjszaka eseményei csaknem feledésbe merültek. A két fiú számára csak a ma és a holnap létezett.

Takezó kiszaladt a ház mögé, és derékig vetkőzött. Leguggolt a tiszta, hűvös hegyi patak mellé, vizet csapkodott az arcára, megöntözte a haját, és megmosta a mellét-hátát. Feltekintve néhányszor mélyeket lélegzett, mintha inni próbálna a napfényből és az ég minden levegőjéből. Matahacsi álmosan a tűzhely-szobába ment, ahol is vidám jó reggelt köszöntött Okóra és Akemira.

- Nahát, elbűvölő két hölgy, miért vágtok ilyen savanyú ábrázatot?

- Mi?

- Igen, pontosan ti. Mindketten úgy néztek ki, mint akik gyászolnak. Mi az, ami ennyire lehangoló? Megöltük a férjed gyilkosát, és a pribékjeit úgy elpáholtuk, hogy nem fogják egyhamar elfelejteni!

Nem volt nehéz megérteni Matahacsi kiábrándultság gát. Azt hitte, hogy az özvegy és a lánya túlradó örömmel fogadják a hírt Temma haláláról. Igaz, az előző éjjel Akemi összecsapta a kezét, amikor először értesült róla. De Okó kezdettől aggodalmasnak tetszett, és ma, lehangoltan kókadozva a tűz mellett, még kedvetlenebb arcot mutatott.

- Mi a baj veletek? - kérdezte Matahacsi, arra gondolva, hogy az egész világon ennek a nőnek a legnehezebb örömet szerezni. - Micsoda hála! - mondta magában, átvéve a keserű teát, amelyet Akemi öntött neki, majd a sarkára guggolt.

Okó halványan elmosolyodott, s magában irigykedett a világ dolgairól mit sem sejtő fiatalemberre.

- Matahacsi - szólt óvatosan. - Úgy látom, nem érted. Temmának sok száz követője volt.
- Persze, hogy volt. A hozzá hasonló gazembereknek mindig van. Nem félünk az olyasfajta táktól, akik ilyen ember kíséretébe szegődnek. Ha meg tudtuk ölni Temmát, miért kellene félnünk az alárendeltjeitől? Ha megpróbálnak elkapni bennünket, Takezó meg én csak úgy...
- ...csak úgy nem fogtok csinálni semmit! - vágott közbe Okó.

Matahacsi behúzta a vállát, és azt mondta:

- Ki mondja meg? Hozz csak belőlük annyit, amennyit akarsz! Ezek semmik, csak egy kupacnyi féreg. Vagy azt hiszed, Takezó és én gyávák vagyunk; hogy hason csúszva fogunk majd visszavonulni? Minek nézel te bennünket?

- Nem vagytok gyávák, de annál gyerekesebbek! Még az én szememben is. Temmának van egy Cudzsikaze Kóhei nevű öccse, és ha majd ő jön ellenetek, kettőtök egybegyúrva is teljesen esélytelen lesz velem szemben.

Ez nem olyasfajta beszéd volt, amelyet Matahacsinak különösebben jólesett hallania, de ahogy az asszony folytatta, kezdett rájönni, hogy talán mégis van benne valami. Cudzsikaze Kóheinak nyilván nagy bandája volt a Kiszo tartománybeli Jaszugava környékén, mi több, a harcművészetek mestere volt, és szokatlanul értett ahhoz, hogy váratlanul lepje meg az ellenfeleit. Eddig bárkit is hívott ki nyilvánosan életre-halálra Kóhei, az nem halt természetes halált. Matahacsit nem zavarta az, ha nyíltan támadják meg az embert, de egészen más a helyzet, ha alattomosan rontanak rá, amikor alszik.

- Ez a gyenge pontom - ismerte el. - Ha alszom, olyan vagyok, akár a fatuskó.

Mialatt ott ült, állával a markában, a gondolataiba merülve, Okó arra a következtetésre jutott, hogy nincs mit tenni, ott kell hagyni a házat és a jelenlegi életformájukat, és el kell menniük valahova messzire. Megkérdezte Matahacsit, mi a szándéka, és mit akar tenni Takezó.

- Megbeszélem vele - válaszolt Matahacsi. - Kíváncsi lennék, hova tűnt el.

Kiment a házból és körülnézett, de Takezót sehol sem látta. Egy idő után kezével beárnyékolta a szemét, kitekintett a távolba, és megpillantotta az előhegyekben nyargaló Takezót, aki nyereg nélkül ülte meg azt az elcsatangolt lovat, amely reggel a nyerítésével ébresztette őket.

- Nem törődik ez a világon semmivel - mormolta magában mogorva irigykedéssel Matahacsi. Tölcsért csinált a kezéből a szája körül, úgy kiáltott: - Hé, te! Gyere haza! Beszélünk kell!

Röviddel később együtt hasaltak a fűben, fűszálat rágcsálva, miközben megvitatták, hogy mi legyen a következő lépés.

- Szóval úgy véled, haza kellene indulnunk? - kérdezte Matahacsi.

- Igen, úgy. Nem maradhatunk örökké ezzel a két nővel.

- Hát... azt hiszem, nem is.

- Nem szeretem a nőket! - Takezó legalább efelől bizonyos volt.

- Rendben van. Akkor hát menjünk.

Matahacsi hanyatt fordult, és felnézett az égre.

- Most, hogy elhatározásra jutottunk, indulni akarok. Hirtelen rájöttem, mennyire hiányzik Ocú, hogy mennyire szeretném már látni. Nézz csak fel oda! Ott egy felhő; éppen olyan, mint az ő arcéle. Nézd! Az a rész meg pont olyan, mint a haja, amikor éppen megmosta. - Matahacsi a földet rugdosta a sarkával, és az égre mutogatott.

Takezó szeme a nemrég elengedett ló távolodó alakját követte. A mezőkön élő sok-sok más kóbor állathoz hasonlóan az elcsatangolt lovakat is kedves teremtményeknek tartotta. Amikor az embernek elege van belőlük, semmit sem kérnek; egyszerűen csak csendben maguktól továbbállnak.

A házból Akemi hívta őket ebédelni. Felálltak.

- Legyőzlek! - kiáltott Takezó.

- Majd kiderül! - ellenkezett Matahacsi.

Akemi tapsolt örömeiben, amint a két fiú nyaktörő iramban futásnak eredt a magas fűben, vastag porfelhőt húzva maga után.

Az ebéd végeztével Akemi arca tépelődővé vált. Éppen most tudta meg, hogy a két fiú úgy döntött: hazamegy. Örömet, érdekességet hoztak a házba, s a lány azt szerette volna, ha ez örökké tart.

- Te buta - korholta az anyja. - Ugyan miért búslakodsz? - Okó épp az arcát készítette ki, éppoly alaposan, mint mindig, s ahogy csúfolta a lányt, a tükrében Takezót bámulta. A fiú elkapta Okó tekintetét, és hirtelen eszébe villant hajának átható illata azon az éjszakán, amikor az asszony lerohanta a szobájában.

Matahacsi levette a nagy szakés korsót az egyik polcra, lehuppant Takezó mellé, és tölteni kezdte a kicsiny melegítő edényt, mintha csak ő volna a házigazda. Minthogy ez ígérkezett utolsó közösen eltöltött estéjüknek, nagy ivászatot terveztek. Okó szemlátomást különös gondot fordított az arcára.

- Egy cseppet se hagyjunk veszendőbe menni! - mondta. - Nincs értelme, hogy itthagyjuk a patkányoknak.

- Vagy a férgeknek! - értett egyet Matahacsi.

Rövidesen már három nagy korsót ürítettek ki. Okó nekidőlt Matahacsinak, és oly módon kezdte becézgetni, hogy Takezó zavarában elfordította a fejét.

- Én... én... nem tudok járni... - dadogta Okó ittasan.

Matahacsi odasegítette a priccséhez, miközben az asszony feje súlyosan a vállára nehezedett. Amikor végre odaértek, Okó Takezóhoz fordult, és megvetően így szólt:

- Te, Takezó, amott alszol, egymagadban. Úgyis szeretsz egyedül aludni, nem igaz?

A fiú egy hang nélkül lefeküdt ott, ahol épp volt. Nagyon részeg volt, és az idő is meglehetősen későre járt.

Mire felébredt, világos nappal volt. Azonnal érzékelte a dolgot, abban a pillanatban, ahogy kinyitotta a szemét. Valami azt súgta, hogy a ház üres. A kincsek, amelyeket Okó és Akemi az előző napon kupacba rakott az utazáshoz, eltűntek. Se ruhák, se szandálok - se Matahacsi.

Kiáltott, de nem érkezett válasz, mint ahogy nem is várta. Egy elhagyott háznak önmagától is sajátos légköre van... Senki sem volt az udvaron, sem a ház mögött, s a fáskamra is üres volt.

Korábbi társaságának egyetlen jele egy csillogó, vörös fésű volt, a vízvezeték bambuszcsövének nyitott szája mellett.

- Matahacsi disznó! - mondta magában.

Amikor megszagolta a fésűt, újra felrémlt benne, miként próbálta Okó elcsábítani azon az estén, nem is oly régen. - Hát ez az - gondolta -, ez győzte le Matahacsit. - A puszta gondolatától is forrt benne a méreg.

- Te ostoba! - kiáltott fel hangosan. - És mi lesz Ocúval? Mik a terveid vele? Nem maradt már magára épp elég alkalommal, te sertés?

Talpával szétaposta az olcsó fésűt. Sírni szeretett volna dühében, nem maga miatt, hanem az Ocú iránt érzett sajnálattól, akit oly világosan maga elé képzelt, amint várakozik odahaza a faluban.

Amint vigasztalanul üldögélt a konyhában, a kóbor ló közömbösen bedugta a fejét az ajtónyíláson. Látván, hogy Takezó most nem fogja megpaskolni az orrát, odaballagott a lefolyóhoz, és lustán hozzálátott felnyalni az előző nap odaragadt rizsszemeket.

A VIRÁGÜNNEP

A tizenhetedik század elején a Mimaszaka-országút meglehetősen forgalmas átjáró volt. A Harima tartománybeli Tacunóból indult, s olyan vidéken kanyargott, amelyet közmondásosan csak úgy jellemeztek, hogy „hegy hegy hátán”. A Mimaszaka-Harima határvonalat jelző cölöpökhöz hasonlatosan az út követte a látszólag soha véget nem érő hegygerincek sorát. A Nakajama-hágón átkelő utasok az Aida folyó völgyébe tekintettek le, ahol - gyakran nem kis meglepetésükre - jókora falut pillantottak meg.

Mijamoto voltaképpen inkább szétszórt tanyák együttese volt, nem pedig igazi falu. Az egyik házcsoport a folyópart mentén húzódott meg, a másik távolabb, a dombokon szorult össze, a harmadik sík földek között lapult, amelyek nagyon sziklásak voltak, s így nem volt könnyű rajtuk a szántás. Mindent összevéve a házak száma jelentős volt a korabeli vidéki településekéhez képest.

Még alig egy esztendővel korábban is Iga nagyura, Simmen daimió kastélyt tartott fenn, nem egészen egy mérföldnyire felfelé a folyó mentén, amely kastélynak ugyan kicsi volt, mégis kitartóan áradtak felé a kézművesek és a kereskedőfélek. Messzebb északra feküdtek Sikozata ezüsbányái, amelyek akkoriban már túljutottak első ifjúságukon, de egykor távoli vidékekről vonzották a bányászokat.

A Tottoriból Himedszibe vagy Tadzsimatól a hegyeken át Bizenbe tartó utasok természetesen az országutat használták. Éppily természetesnek vették azt is, hogy megpihentek Mijamotóban. Ennek a településnek is megvolt az egzotikus levegője, mint azoknak a falvaknak, amelyeket gyakorta látogatnak a sokféle tartomány szülőttei, és nemcsak a fogadójával dicsekedhetett, hanem ruhaüzlete is volt. Menedéket nyújtott egy falkányi éjszakai pillangónak is, akik a divat szerint fehérre festett nyakkal tébláboltak üzlethelyiségeik előtt, mint fehér denevérek az eresz alatt. Ez volt az a község, ahonnan Takezó és Matahacsi a háborúba indult.

Ocú ült, lenézett Mijamoto tetőcserepeire és ábrándozott. Meghökkenően szép lány volt; az arca sima, arcbőre világos, fekete haja csillámokat szórt. Finom csontjai, gyengéd izmai valamiféle aszkétizmust, földöntúliséget sugalltak. A rizsföldeken dolgozó nagydarab, pirosposzgás falusi lányokétól eltérően Ocú minden mozdulata finom és kecses volt. Könnyedén és méltóságteljesen lépdelt: hosszú nyakát szépen kinyújtotta, s a fejét magasan tartotta. A Sippódzsi templom korlátjára telepedve mintha modellt ült volna valami értékes porcelánfigurához.

Lelencgyermekként nőtt fel ebben a hegyvidéki templomban, és tündéri zárkózottságát hiába kereste volna az ember más tizenhat esztendő lányban. Korához illő társaitól való elkülönülése és a mindennapi háztartási munkák nyűgének hiánya szemének töprengő, komoly pillantást adott, s ezzel távol is tudott tartani magától bármely férfit, aki könnyű nőre vágyott.

Jegyese, Matahacsi csak egy évvel volt idősebb nála, és amióta az előző nyáron Takezóval együtt elhagyták Mijamotót, semmit sem tudott felőle. Még az új év első és második havában is sóvárgott a hírért, de mostanra már a negyedik hónap is küszöbön állt. Nem maradt már benne semmi reménység.

Pillantása lustán a felhőkre tévedt, és lassan megérett benne a gondolat: hamarosan már egy év is eltelt azóta, hogy jegyesét utoljára látta. Takezó nővére sem hallott róla. Bolond vagyok, mormolta, ha azt hinném, hogy még élnek.

Időről-időre ezt el is mondta valakinek, vágyódva, szinte könyörögve hangjával-szemével, hátha a másik megcáfolja, s így szól hozzá: ne add fel. De senki sem állta a tekintetét. A földhözragadt falusiak számára, akik már beleszoktak a Tokugava-csapatok jelenlétébe a szerény Simmen-erődben, semmi értelme nem volt az ég egy adta világon annak, hogy úgy tartásák: a két fiatalember még él. Simmen uraság családjából senki sem tért haza Szekigahara csatateréről, és ez természetes is volt. Szamurájok voltak; vesztettek. Milyen arccal lehet ezután az ismerős emberek körében újra megjelenni? Nem érezték-e volna jobban magukat, ha hazatérnek? Nem tették-e volna meg már rég, ha életben maradnak?

- Miért? - morfondírozott Ocú, ahogy már számtalan alkalommal azelőtt. - Miért rohannak a férfiak a háborúba?

Szinte élvezte, ahogy mélabúsan üldögél a templom teraszán és végeláthatatlanul töpreng mindazon, ami megfejthetetlen. Szomorkás ábrándozásába veszve még órák hosszat elücsörgött volna a lépcsőkön. De békesség-szigetét most hirtelen férfihang zúzta szét.

- Ocú!

Ahogy feltekintett, Ocú egy fiatalembert látott közeledni a kút felől. Csak ágyékkötőt viselt, amely alig takarta a takarnivalót; megviselt bőre úgy fénylett, mint holmi ősi buddhista szobor megkopott aranybevonata. A zen-pap volt, aki három-négy esztendővel korábban tévedt ide Tadzsim tartományból. Azóta is itt élt, a templom menedékében.

- Végre itt a tavasz! - nyugtázta magában, nem kis elégedettséggel.

- A tavasz áldás - folytatta a monológot -, bár nem egyértelműen. Ahogy egy kicsivel melegebb lesz, a nyavalyás tetvek újra elárasztják az országot. Át akarják venni a hatalmat, pontosan úgy, mint Fudzsiwara no Micsinaga, az a csirkefogó, minden hájjal megkent régens.

Némi szünet után folytatta a társalgást önmagával.

- Épp, hogy kimostam a ruháimat, de hol a fenében fogom ezt a megviselt öreg csuhát megszáritani? A szilvafára mégsem akaszthatom! Szentségtörés lenne, a természet meggyalázása, ha eltakarnám vele a virágokat. Na, itt állok, tudós ember, de nem találok helyet, ahova kitergethetném a csuhámat! Ocú! Adj egy szárítórudat!

A majdnem pucér szerzetes láttán Ocú elvörösödött és felkiáltott.

- Takuan! Csak nem fogsz félmeztelenül mászkálni mindaddig, amíg meg nem szárad minden ruhád?

- Akkor aludni megyek. Erre meg mit mondasz?

- Lehetetlen alak vagy!

Takuan az egyik karját az ég felé nyújtva, a másikkal a földet érintve az apró Buddha-szobrocskák egyik kedvelt tartását vette fel, a kicsiny figurákét, amelyeket minden esztendőben a csak rájuk illő különleges teaszertartás során megöntöznek.

- Ami azt illeti, várhattam volna holnapig is. Mivel ma nyolcadika van, azaz Buddha születésnapja, így is viselkedhetem, s akkor az emberek meghajolnak előttem, és tisztelnak érte. Amikor édes teát kanalaznak rám, bizonyára sokakat hökkentene meg, hogy az ajkamat nyalogatom...

Hogy mégis paposabbnak látsszon, a Buddha első szavait idézte: - „Fent az ég és lent a föld, de szent csak én vagyok.”

Erre már Ocún is kitört a tiszteletlen kacagás.

- Pont olyan vagy te is, tudod-e? - Ocú képtelen volt elfojtani a nevetést.

- Naná! Én vagyok Sziddhártha herceg élő inkarnációja!

- Akkor állj mozdulatlanul! El ne lépj! Megyek, hozok egy kis teát, hogy rád önthessem.

E pillanatban egy méh indított frontális támadást a szerzetes feje ellen, aki persze a rein-karnációs póz helyett rögtön hanyatt vágódott, és szétvetette kezét-lábát. A méh észrevette a megnyíló rést a lazán megkötött ágyékkötőn, és behatolt, Ocú pedig földig hajlott a nevetéstől. Takuan Szóhó - ez a papi neve volt - megérkezése óta még a tartózkodó Ocú sem volt képes megállni kacagás nélkül, ha a fiatalemberre nézett, vagy a szavait hallgatta.

De most hirtelen abbahagyta a nevetést.

- Nem vesztegethetem így az időt. Fontos dolgaim vannak.

Ahogy kicsiny, fehér lábát becsúsztotta a szandáljába, a szerzetes értetlenül megkérdezte:

- Miféle dolgaid?

- Hogy milyen dolgok? Már te is elfelejtetted? A pantomimmutatványod juttatta eszembe. Nekem kellene mindent előkészítenem holnapra. Az öreg pap arra kért, hogy szedjek virágot a templom feldíszítéséhez. A virágtemplom! Azután meg el kell rendeznem mindent a be-szentelési szertartáshoz. És még ma este az édes teát is meg kell csinálnom!

- Hova mégy virágot szedni?

- A folyó mentén lefelé, a rétekre.

- Veled megyek.

- Ruhátlanul?

- Önmagadban, egyedül nem leszel képes soha elegendő virágot szedni. Segítségre van szükséged. Az ember pedig ugye meztelenül születik. Az a természetes állapota.

- Lehet, de én nem tartom természetesnek. Inkább egyedül megyek.

Remélve, hogy megszabadul a szerzetestől, Ocú elrohant a templom háta mögé. Kosarat vett a vállára, sarlót fogott, és az oldalsó kapun át távozott, de pillanatok sem teltek el, s a fickó máris mögötte volt. Takuan felvett egy szoknyát, amelyet az emberek többnyire lepedő-ként használnak.

- Ez jobban tetszik? - vigyorgott kedvesen.

- Természetesen nem. Rémesen nézel ki. Az emberek azt fogják hinni, hogy örült vagy.

- Miért?

- Ne törődj velem! Csak ne gyere mellettem!

- Korábban sosem tetszett úgy, hogy nehezedre esnék férfi mellett járnod...

- Takuan, szörnyű vagy! - Előreszaladt, mialatt a férfi olyan hosszú léptekkel követte, amelyek Buddhának is becsületére váltak volna, amikor leereszkedett a Himalájáról. Lepel-ruhája vadul repkedett a friss szellőben.

- Ne haragudj, Ocú! Tudod, hogy csak tréfálok. Ráadásul aligha fogsz tetszeni fiú barátai-dnak, ha sokat duzzogsz.

A templomtól nyolc-kilencszáz lépésnyire lefelé az Aida folyó mentén mindkét parton bő-ségesen nőttek a tavaszi virágok. Ocú letette a kosarát a verdeső pillangók tengerében, s szé-les mozdulatokkal kezdte lengetni a sarlóját; a virágokat a tövükhöz közel csapta el.

Egy idő után Takuan eltöprengett.

- Milyen békés itt - sóhajtotta, s ez egyszerre hangzott vallásosnak és gyermetegnek. - Ha le tudnánk élni az életünket egy virágokkal teli paradicsomban is, miért van az, hogy inkább sírunk, szenvedünk, beleveszünk a szenvedély és a tombolás vad forgatagába, és a pokol tü-zével kínozzuk magunkat? Remélem, hogy legalább neked nem kell majd mindezen keresz-tülmenned.

Ocú ritmikus mozdulatokkal töltötte meg a kosarát sárga repcevirággal, tavaszi krizan-témmal, margarétával, pipaccsal, hosszú szárú ibolyával, s így válaszolt:

- Takuan, helyett, hogy prédikációkat zengenél, inkább a méhekre ügyelj!

Az bólított, s kétségbeesetten felsóhajtott.

- Nem méhekről beszélek, Ocú. Egyszerűen csak át akarom adni neked Buddha tanítását az asszonyi sorsról.

- *Ennek a* nőnek a sorsához semmi közöd!

- Ó, hát ebben tévedsz! Mint papnak, kötelességem belevájni az emberek életébe. Beisme-rem, hogy ez tolakodó mesterség, de nem haszontalanabb, mint a kereskedőé, a ruhakészítőé, az ácsé vagy a szamurájé. Azért létezik, mert szükség van rá.

Ocú ellágyult.

- Azt hiszem, igazad van.

- Az már igaz, hogy a papság immár vagy háromezer esztendeje rossz viszonyban van az asszonyéppel. Látod, a buddhizmus azt tanítja, hogy a nők gonoszak. Ördögök. A pokol küldöttei. Éveket töltöttem az írásokba merülve, úgyhogy nem véletlen, ha te meg én folyton hadakozunk.

- És az írásaid szerint miért gonoszak a nők?

- Mert becsapják a férfiakat.

- No de nem csapják-e be a férfiak is a nőket?

- De igen, csak... a Buddha maga is férfi volt...

- Azt mondod, hogy ha nő lett volna, a dolgok ellenkezőleg állnának?

- Természetesen nem! Hogyan válhatna egy démon valaha is Buddhává?

- Takuan, ennek semmi értelme.

- Ha a vallási tanítások közérthetők lennének, nem volna szükség prófétákra, hogy közvetítsék őket számunkra.

- Na tessék, már megint a magad előnyére forgatsz ki mindent.

- Tipikus női megjegyzés. Miért éppen engem támadsz?

Ocú újra megállította sarlója lendületét, arcán életunt kifejezéssel.

- Takuan, hagyjuk abba. Ma nem vagyok erre ráhangolódva...

- Csend legyen, asszony!

- Hisz te vagy az, aki folyton csak beszél!

Takuan lehunyta a szemét, mint aki összeszedi a türelmét.

- Hadd próbáljam megmagyarázni. Amikor a Buddha fiatal volt, a bo fa alatt ült, ahol nős-tény démonok kísértették éjjel-nappal. Természetes, hogy nem volt valami nagy véleményel az asszonyokról. Ám minthogy végtelenül könyörületes, öregkorára néhány női tanítványt is maga mellé vett.

- Mert bölcs lett, vagy mert szenilis?

- Ne légy istenkáromló! - figyelmeztette a lányt élesen a szerzetes. - És ne feledkezz meg Nagardzsuna bodhiszattváról, aki épp annyira gyűlölte - úgy értem, félte - a nőket, mint a Buddha maga. Aztán odáig is elment, hogy feldicsért négy nő típust: a szófogadó nővéreket, a szerető társakat, a jó anyákat és az alázatos szolgálókat. Újra és újra magasztalta erényeiket, és azt tanácsolta a férfiaknak, hogy ilyen nőket vegyenek feleségül.

- Engedelmes nővérek, szerető társak, jó anyák és alázatos szolgálók... Látom, ezt aztán jól kigondoltátok; mindent csak a férfiak előnyére.

- Hát ez csak természetes nem? Az ősi Indiában a férfiakat többre becsülték, a nőket kevesebbre, mint Japánban. Egyébként szeretném, ha meghallgatnád, milyen tanácsot adott Nagardzsuna a nőknek.

- Miféle tanácsot?

- Azt mondta: „Asszony, ne házasodj a férfival...”

- Ez nevetséges!

- Hadd fejezzem be. Azt mondta: „asszony, házasodj az igazsággal!”

Ocú kifejezéstelenül bámult a férfira.

- Nem érted? - kérdezte Takuan, és meglendítette a karját. - „Köss frigyet az igazsággal” azt jelenti, hogy ne habarodj bele valami egyszerű halandóba, hanem keresd azt, ami örök.

- De hát Takuan - kérdezte türelmetlenül Ocú -, mi az „igazság”?

Takuan maga mellé ejtette mindkét karját, és a földet vizsgálta lesütött szemmel.

- Az igazat megvallva - mondta töprengve - azt magam sem tudom.

Ocúból kitört a nevetés, de Takuan rá sem figyelt.

- Van valami, amit viszont bizonyosan tudok. A te életedre alkalmazva az esküvő tisztessége azt jelenti, hogy ne gondolj olyasmire, hogy elmegy a városba, ahol gyenge, érzelgős gyermekeknek adsz életet. Vidéken kell maradnod, ahová tartozol, és szép, egészséges ivadékokat kell nevelned.

Ocú türelmetlenül felemelte a sarlóját.

- Takuan - rivallt a szerzetesre elkeseredetten -. Azért jöttél, hogy segíts virágot szedni, nem?

- Persze, hát persze. Azért vagyok itt.

- Akkor hagyd abba az esetlen prédikálást, és ragadd meg azt a sarlót!

- Rendben van, ha nem kívánod a szellemi irányításomat, én ugyan nem fogom rád erőltetni! - mondta sértődést tetteve a szerzetes.

- Amíg elfoglalod magad, átszaladok Ogin házához megnézni, hogy befejezte-e már az obit, amelyet holnap kell viselnem.

- Oginhoz? Takezó nővéréhez? Ugye, találkoztam már vele? Nem jött egyszer veled a templomba? - A férfi ledobta a sarlót. - Veled megyek!

- Ebben az öltözékben?

Takuan úgy tett, mintha nem hallaná.

- Talán kapunk tőle némi teát. Majd' meghalok a szomjúságtól.

Ocú, aki tökéletesen kimerült a szerzetessel folytatott vitában, beletörődve bólintott, és megindultak a folyópart mentén.

Ogin huszonöt éves volt, már nem az ifjúsága virágában, de egyáltalán nem nézett ki rosszúl. Bár a kérőket egy kissé riasztotta az öccse hírneve, Ogin nem szükölködött az ajánlatokban. Tartása és jólneveltsége azonnal feltűnt mindenkinek. Eddig egyszerűen azon az alapon utasított vissza minden ajánlatot, hogy még egy ideig gondját akarja viselni az öccsének.

A házat, amelyben lakott, az apjuk, Muniszai építette, amikor a Simmen nemzetség katonai kiképzését irányította. Kiváló szolgálatai jutalmául azzal az előjoggal tüntették ki, hogy felvehette a Simmen nevet. A ház a folyóra nézett, de magas, kő alapozású agyagfal vette körül, és túlságosan is nagy volt egy egyszerű vidéki szamuráj igényeihez képest. Bár valamikor impozáns épület volt, mára már erősen leromlott. Vad íriszek nőttek ki a tetőzetből, s a dődzsó falát, ahol egykor Muniszai harcművészetet oktatót, fehér fecskeürülék borította.

Muniszai kegyvesztett lett, elveszítette a státusát is, és szegény emberként halt meg, ami nem volt szokatlan jelenség azokban a zavaros időkben. A halála után nem sokkal a szolgálai is eltávoztak az udvarházból, de mivel valamennyien Mijamoto szülőttei voltak, sokan még mindig visszalátogattak. Ilyen alkalmakkor friss zöldségekkel lepték meg a ház asszonyát, kitakarították a használatlan szobákat, megtöltötték a vizeshordókat, felseperték a járdát, és számos egyéb módon segédkeztek az öreg ház rendbentartásában. És kedvesen elbeszélgettek Muniszai lányával.

Amikor Ogin - aki az egyik belső szobában varrt meghallotta nyílni a hátsó ajtót, persze azt hitte, hogy a régi szolgák valamelyike érkezett. Munkájába merülve összeresztett, amikor Ocú köszönt rá.

- Ó - mondta -, hát te vagy az! Egészen megrémítetted. Éppen most fejezem be az obidat. A holnapi szertartáshoz kell, ugye?

- Ahogy mondod, Ogin. Szeretném megköszönni, hogy ennyit fáradozol értem. Megvarrtam volna magam is, de annyi a tennivaló a templom körül, hogy semmi időm nem jutott volna rá.

- Örülök, hogy a segítségre lehetek. Több a szabadidőm, mint amennyi jót tesz nekem. Ha nem foglalom el magam, azonnal szomorkodni kezdek.

Ocú a fejét felemelve megpillantotta a házioltárt. Rajta kis tányérkán lebbenő lángú gyer-tya állt. Homályos világánál két sötét, gondos ecsettel festett feliratot látott. Táblákra voltak ragasztva, előttük víz- és virágáldozat.

Simmen Takezó eltávozott szelleme

Élt tizenhét esztendő

Hon'iden Matahacsi eltávozott szelleme

Élt ugyanannyi időt

- Ogin - szólt riadtan Ocú. - Hírt kaptál, hogy megölték őket?
- Nos, nem... De mi egyébre gondolhatunk? Elfogadtam. Bizonyos vagyok benne, hogy a halálukat lelték Szekigaharánál.
- Ocú hevesen megrázta a fejét.
- Ne mondd ezt! Balszerencsét hoz! Nem haltak meg, nem! Tudom, hogy a napokban fel fognak bukkanni! Ogin a varrását nézte.
- Álmodsz Matahacsiról? - kérdezte lágyan.
- Igen, folyton-folyvást. Miért?
- Ez arra mutat, hogy halott. Én sem álmodom másról, csak az öcsémről.
- Ogin, ne mondj ilyet! - Ocú odarohant az oltárhoz, és letépte a feliratokat a táblákról. - Megszabadulok tőlük. Megidézik a legrosszabbat!
- Könnyek patakzottak az arcán, ahogy elfújta a gyertyát. Még ezzel sem volt elégedett; megragadta a virágokat és a vizestálkát, s átsietett a szomszéd szobán keresztül a verandára, ahol messzire hajította a virágokat, s a vizet a párkányon túlra öntötte. Éppen Takuan fejére csordult, aki odalenn guggolt a földön.
- Hé, ez hideg! - csattant fel a szerzetes, és dühöngve törölgette a fejét lepelruhája egyik csücskével. - Mit csinálsz? Egy csésze teáért jöttem ide, nem fürödni!
- Ocú úgy nevetett, hogy újabb könnyek, a kacagás könnyei gyűltek a szemébe.
- Bocsáss meg, Takuan. Nagyon sajnálom. Nem láttalak.
- A megbékélés kedvéért kihozta a férfinak a teát, amelyre várt.
- Amikor visszament Oginhoz, az mereven bámult a veranda felé, és megkérdezte:
- Ki az ott?
- A kóbor barát, aki most a templomban lakik. Tudod, az a piszkos. A minap találkozta velem, amikor velem voltál, emlékszel? A hasán feküdt a napon, tenyerével fogta a fejét, és a földet vizslatta. Amikor megkérdeztük, mit csinál, azt felelte, hogy a tetvei éppen birkózó-mérkőzést folytatnak. Mondta, hogy arra képezte ki őket, hogy szórakoztassák.
- Ó, már tudom, ki az!
- Igen, ő. A neve Takuan Szóhó.
- Furcsa alak.
- Enyhén szólva.
- Mi az a holmi, amit visel? Nem úgy fest, mint a barátcsuha.
- Nem is az. Csomagolászövet.
- Csomagolászövet? Micsoda különc! Mennyi idős?
- Azt mondja, harmincegy éves, de néha a nővérenek érzem magam, olyan bolondos. Az egyik pap szerint a külleme ellenére nagyszerű szerzetes.
- Meglehet. Nem mindig tudjuk az embereket a külsejükről megítélni. Honnan való?
- Tadzsima tartományban született, és tízesztendőskorában kezdte a papi tanulmányait. Azután négy évvel később belépett a rinzai zen szekta egyik templomába. Amikor azt is ott hagyta, a Daitokudzi kolostor egyik tudós papjának a követőjévé szegődött, és elkísérte útjára Kiotóba és Narába. Később a Mjósindzsihez tartozó Gudó, a Szennan-beli Ittó és más hírneves szent emberek egész sorának lett a tanítványa. Rettentő sok időt töltött tanulással.
- Talán azért annyira más, mint a többiek. Ocú folytatta a történetet.
- Bennlakó pap lett a Nanszódzsiban, és császári rendelettel nevezték ki a Daitokudzi apátjává. Sosem tudtam meg senkitől, hogy miért. Ő pedig sosem beszél a múltjáról, de valamilyen okból már három nap elteltével megszökött onnan.
- Ogin csak csóválta a fejét.
- Mondják - folytatta Ocú -, hogy olyan híres tábornokok, mint Hoszokava és olyan neves nemesemberek, mint Karaszumaru próbálták újra és újra rábírní arra, hogy egy helyben ma-

radjon. Még azt is felajánlották, hogy templomot építenek neki, és pénzt is adományoznak a fenntartásához, de egyszerűen nem érdekelte. Azt mondja, inkább kóborol, mint a koldus, akinek csak a tetvek a barátai. Azt hiszem, kicsit örült.

- Lehet, hogy az ő szemszögéből éppen mi vagyunk furcsák!
 - Pontosan ezt mondja!
 - Meddig fog itt maradni?
 - Nem lehessen tudni. Szokása szerint az egyik nap feltűnik, a másikon eltűnik.
- Averanda mellett Takuan felállt és megszólalt.
- Mindent hallok ám, amit mondtok!
 - Nem mintha bármi rosszat szoltunk volna! - válaszolta vidáman Ocú.
 - Azt sem bánom, ha szórakoztatónak tartjátok a dolgot, de közben legalább adnátok valami édes süteményt a teámhoz!
 - Éppen erről beszéltem - mondta Ocú -, ilyen ez mindig!
 - Mit értesz azon, hogy „ilyen”? - Takuannak felcsillant a szeme. - Mit mondjak akkor rólad? Olyan ábrázattal ülsz ott, mint aki egy legyet sem tudna bántani, közben tetteidben kegyetlenebb és szívtelenebb vagy, mint amilyen én valaha is leszek.
 - Ó, igazán? És ugyan miért vagyok kegyetlen és szívtelen?
 - Mert itt hagytál engem, gyámoltalant, egy üres teával, mialatt te itt üldögélsz, nyögdécselve az elveszített szeretőd miatt, hát ezért!

Csengők hangja szólt a Daisódzsiban és a Sippódzsiban. Lassú ritmusban kezdték, amikor még alig pirkadt, és még jóval délidő után is megszólaltak néhány alkalommal. Reggel folyamatos áradat indult meg a templomok felé az ösvényeken: lányok vörös obival felővezve, jóval szelídebb színeket viselő kereskedőfeleségek, itt-ott egy-egy öregasszony sötét kimonóban, amint kézenfogva vezeti az unokáit. A Sippódzsiban a kicsiny főbejárati terem megtelt a templomlátogató hívekkel, de a fiatalembereket a hullámzó tömegnél jobban érdekelte az, hogy egy pillantást vehessenek Ocúra; ez izgalmasabbnak ígérkezett a vallási szertartásban való részvételnél.

- Itt van, hála az égnek! - suttogta az egyik.
 - Csinosabb, mint valaha! - tette hozzá a másik.
- Az előtérben miniatűr templom állt. A tetejét citruslevelekkel fedték, oszlopait vadvirágokkal fonták egybe. Ebben a „virágtemplomban” - ahogy nevezték - a Buddha két láb magas, fekete szobra állt; az egyik kezével az égre, a másikkal a földre mutatott. A képmást egy lapos agyagmedencében helyezték el, s a hívők elhaladtukban édes teát öntöztek a fejére bambuszkannával. Takuan ott állt egy hatalmas adag szent balzsammal, és bambusztokokba töltögetett belőle a hívők számára, hogy a jószerecsse érdekében hazavihessék. Töltögetés közben áldozatokért esdekelt.
- Ez a templom szegény, úgyhogy rakjatok csak le ide, amennyit csak tudtok! Főleg ti, gazdagok, ismerlek ám benneteket, ti jártok finom selyemkimonóban és hímezett obiban! Töméntelen pénzetek van. Bizonyára sok bajotok is. Ha vékányi pénzt adtok a teátokért, vékányival lesz kevesebb a gondotok!

A virágtemplom másik oldalán Ocú ült egy feketére lakkozott asztalka mellett. Halványrózsaszínben fénylett az arca, akárcsak körülötte a virágok. Új obiját viselte, és varázsigéket írt ötszínű papírtekercsekre, az ecsetjét néha belemártva a jobbján álló, arany lakkozású tustartóba. Ezt írta:

*Fürgén és serényen,
ezen a legkiválóbb napon
a negyedik hó nyolcadik napján,
ítéleteddel légy úrrá*

a gabonát rágó bogár felett

Időtlen idők óta úgy vélték ezen a vidéken, hogy ennek a gyakorlatias gondolkodást tükröző versnek a pusztá kifüggesztése odahaza nemcsak a rovarok ellen véd, hanem a járvány és a balszerencse ellen is. Ocú a verset már számtalanszor leírta: ami azt illeti, olyan gyakran, hogy lüktetni kezdett a csuklója, és kalligráfiája már fáradtságról árulkodott.

Megpihent egy pillanatra, és kiszólt Takuannak.

- Ne rabold ki már tovább az embereket! Túlságosan sokra fáj a fogad.

- Azokhoz beszélek, akiknek amúgy is túlságosan sok van. Már teherre válik. Az alamizsna lényege, hogy megszabadítsuk őket a fölöslegtől - válaszolt a szerzetes.

- Ezzel az okoskodással a közönséges koldusok mind szentek.

Takuant túlságosan elfoglalta az adományok gyűjtése, így nem felelt.

- Ide, ide! - harsogta a tolakodó tömegnek. - Ne lökdösődjete, ráértek, álljatok csak sorba! Rövidesen lehetőséget kaptok, hogy könnyítsetek az erszényeteken.

- Hé, te pap! - mondta egy fiatalember, akire már többen rászóltak a folytonos könyöklése miatt.

- Nekem szóltál? - kérdezte Takuan az orra hegyére mutatva.

- Eeegen... Folyton azt mondd, hogy várjunk a sorunkra, aztán mégis előbb a nőket szolgálod ki.

- Épp annyira szeretem a nőket, mint bármely férfit.

- Netán azok közé az élvhajász szerzetesek közé tartozol, akikről annyit hallunk?!

- Na, ebből elég, te ebihal! Azt hiszed, nem tudom, hogy te miért vagy itt? Nem a Buddha tiszteletére jöttél, nem is azért, hogy amulettet vigyél haza! Azért jöttél, hogy jól megnézhesd Ocút! Na gyerünk, valld be, nem így van? A nőknél pedig semmire sem jutsz, ha fősvény vagy.

Ocú arca skarlátvörössé vált.

- Takuan, hagyd abba! Hagy abba, különben tényleg dühös leszek!

Hogy megpihentesse a szemét, Ocú újra feltekintett a munkájából, és elpillantott a tömeg felett. Hirtelen meglátott egy arcot, és ecsetjét kiejtette a kezéből, hogy az a köhöz csapódott. Felugrott, majdnem felborította az asztalt, de az arcot elvesztette, mint rossz halász a tengerbe tűnő halat. Elfeledve a sorokra várókat, kiáltozva a templom lépcsőjéhez rohant.

- Takezó!Takezó!

AZ ÖZVEGY HARAGJA

Matahacsi családja, a Hon'iden a vidéki nemesség büszke tagja volt. A szamurájok akkoriban alakuló osztályába tartozott, ugyanakkor földet is művelt. A család igazi feje Matahacsi anyja volt, Oszugi, hajthatatlan, makacs asszony. Bár már a hatvanadik évéhez közeledett, naponta kivezette a családját és a bérlőit a földekre, és ugyanolyan keményen dolgozott, mint a többiek. Az ültetés idején megkapálta a földet, s aratás után taposva csépelte az árpát. Amikor az alkony lehetetlenné tette a további munkát, mindig talált valamit, amit a hátára kötözhetett, és hazavihetett. Ez gyakran egy szederlevélköteg volt, amely alatt néha csaknem kétrét görnyedt, és alig látszott ki alóla. Esténként rendszerint úgy találtak rá, hogy éppen a selyemhernyóit gondozta.

A virágünnep délutánján Oszugi felpillantott a munkájából a szedersoron, s taknyos orrú unokáját pillantotta meg, amint mezítláb rohant át a földeken.

- Hol voltál, Heita? - kérdezte zordul. - A templomnál?

- Aha...

- Ocú is ott volt?

- Igen! - felelt a fiú még mindig lélekszakadva. - És nagyon szép volt az obija. A szertartásban segített.

- Hoztál haza édes teát és varázsigét, amely távoltartja a rovarokat?

- Hát...

Az öregasszony ráncok között rejtőző szeme mérgesen kitágult.

- És miért nem?!

- Ocú azt mondta, ne törődjek velük. Arra biztatott, hogy szaladjak egyenest haza, és meséljek el mindent.

- Micsodát?

- Takezóról, a folyón túl. Azt mondja, látta. Az ünnepen.

Oszugi hangja mélyre fakult.

- Valóban? Heita, igazán ezt mondta?

- Igen, nagymama.

Az asszony erős teste egyszerre mintha összeroskadt volna, s a szemét könnyek homályosították el. Lassan hátrafordult, mintha abban reménykedne, hogy megpillantja a fiát, amint ott áll mögötte. Mivel senkit sem látott, visszaperdült.

- Heita! - szólt hirtelen. - Fogod, és átveszed ezeket a szederleveleket.

- Hova mégy?

- Haza. Ha Takezó itthon van, Matahacsinak is itt kell lennie!

- Jövök én is!

- Nem, te nem. Ne légy a terhemre, Heita!

Az öregasszony elvonult, otthagya egyedül a kisfiút. A viharvert, öreg tölgyfákkal körülvett falusi ház méretes volt, nem épp kicsi. Oszugi elszaladt mellette, egyenest az istálló felé, ahol a lánya és néhány földműves bérlője dolgozott. Már jókora távolságból kiabálni kezdett, kissé hisztériásan.

- Hazajött Matahacsi? Itt van már?

Megdöbbenve bámultak rá, mint akinek elment az esze. Végül az egyik férfi válaszolt, hogy nem, de az öregasszony nem hallotta, vagy legalábbis úgy tett, mintha túlfeszített álla-

potában nem akarná a nemet válaszként elfogadni. Amikor továbbra is közömbös tekintettel bámultak rá, valamennyit ostobának nevezte, és elmagyarázta, hogy mit hallott Heitától, és hogy ha Takezó itt hon van, akkor Matahacsinak is itt kell lennie. Azután főparancsnoki szerepébe visszazökkenve mindenfelé elzavarta őket, hogy keressék meg a fiát. Ő maga ottmaradt a házban, és valahányszor valaki közeledett, kirohant megtudakolni, megtalálták-e már végre.

Naplementekor - még mindig rettenthetetlenül - gyertyát gyújtott férje őseinek emléktáblája előtt. Leült, látszólag imába merülve, olyan mozdulatlanul, mint a szobor. Mivel még mindenki folytatta odakinn a keresést, nem volt esti étel a házban, s amikor az éj leszállt, és még mindig nem volt hír, Oszugi végre megmozdult. Mintha transzban lenne, lassan kísért a házból a főkapuhoz. Ott megállt, és várt, a sötétség leplébe burkolózva. Vízarcú hold sütött át a tölgyfa ágain, s a ház előtt és mögött tornyosuló hegyeket fehér köd vonta fátyolba. A körtevirágok édeskés illata úszott a levegőben.

Az idő is észrevétlenül szállt el. Azután egy közeledő alak bontakozott ki a homályból a körtéskert távoli szegélyén. A sziluettről Oszugi felismert Ocút; odakiáltott, s a lány előrefutott, nedves szandálja súlyosan cuppant a vizes földön.

- Ocú ! Azt mondják, láttad Takezót. Igaz ez?

- Igen, biztos vagyok benne, hogy ő volt. A templom mellett kavargó tömegben pillantottam meg.

- Matahacsit nem láttad?

- Nem. Kiszaladtam, hogy megkérdezzem róla Takezót, de amikor kiáltottam neki, Takezó olyat ugrott, mint a felriasztott nyúl. Egy pillanatra elkaptam a tekintetét, s azután eltűnt. Mindig különös fiú volt, de el nem tudom képzelni, miért rohant el így.

- Elrohant? - kérdezte Oszugi értetlenkedve. Tűnődni kezdett, s minél tovább elmélkedett, annál inkább formát öltött benne egy rettenetes gondolat. Megértette, hogy a Simmen-fiú, az a gazfickó Takezó, akit amúgy is gyűlölt, amiért háborúba csábította az ő drága Matahacsiját, megint valami rosszban sántikál.

Egy idő múlva baljóslatúan megszólalt.

- A nyomorult! Talán otthagya meghalni valahol szegény Matahacsit, aztán épen és egészben hazasompolygott! Gyáva, nem más! - Oszugi rázkódni kezdett dühében, és a hangját a visításig emelte. - Nem bújhat el előlem!

Ocú higgadt maradt.

- Ó, nem hiszem, hogy ilyet tenne. Még ha hátra kellett hagynia is Matahacsit, bizonyára hozna üzenetet vagy valami emléktárgyat tőle. - Ocút szemlátomást megrázta az öregasszony elhamarkodott vádaskodása.

Oszugi azonban most már meg volt győződve Takezó hitszegéséről. Megrázta a fejét, és folytatta.

- Ó nem, nem így tenne. Nem, az az ifjú démon! Nincs benne annyi szív! Matahacsinak sosem lett volna szabad összeállnia vele.

- Nagyanyó... - mondta csillapítólag Ocú.

- Mi az? - pattogott Oszugi, és esze ágában sem volt lecsillapodni.

- Azt hiszem, ha átmegyünk Ogin házába, ott találhatjuk Takezót.

Az öregasszony kissé megenyhült.

- Igazad lehet. A nővére, és nincs is más a faluban, aki befogadná.

- Akkor menjünk, és nézzük meg, csak mi ketten.

Oszugi makacskodott.

- Nem látom be, miért kellene megtennem. Tudta, hogy az öccse vitte a fiamat a háborúba, de egyszer sem jött el bocsánatot kérni, vagy a tiszteletét tenni. És most, hogy az öccse hazatért, még csak át sem szólt.

- Dehát ez nem mindennapi helyzet - válaszolta Ocú. - Most különben is az a fő dolog, hogy találkozzunk Takezóval, amilyen hamar csak lehet. Ki kell derítenünk, mi történt, Kérlek, nagyanyó, gyerünk már! Nem kell majd semmit tenned. Ha kívánod, én teszek eleget minden formalitásnak.

Oszugi morgolódva engedte, hogy rábeszéljék. Persze éppoly mohón szeretne volna megtudni, hogy mi a helyzet, mint Ocú, de inkább meghalt volna, semmint hogy bármiért is kéréljen egy Simment.

A ház egy jó mérföldnyire volt. A Hon'iden családhoz hasonlóan a Simmenek is vidéki kisnemesek voltak, és mindkét ház az Akamacu nemzetségből sarjadzott, számos generációval korábban. Minthogy a folyó két partján telepedtek le egymással szemközt, mindig is - bár vonakodva - elismerték egymás jogait a létezéshez, meghittségük azonban csupán eddig terjedt.

Amikor odaértek a főkapuhoz, zárva találták, s a fák olyan sűrűn nőttek, hogy semmi fény nem szűrődött ki a házból. Ocú megindult, hogy a hátsó bejáratához menjen, de Oszugi mint az öszvér állta útját.

- Nem hinném, hogy helyes lenne, ha a Hon'iden család feje a hátsó bejáraton lépne be a Simmen-házba. Ez megalázó!

Látván, hogy nem szándékozik engedni, Ocú egyedül indult a hátsó kapuhoz. Rövidesen fény tűnt fel a főkapunál; maga Ogin jött ki, hogy üdvözlje az idősebb asszonyt, aki földtúrón vén szipirtyóból egyszeriben nemes hölgyé alakult és fennkölt hangon köszöntötte vendéglátóját.

- Bocsáss meg a kései zavarásért, de az ügyem egyszerűen nem tűr halasztást. Milyen szép tőled, hogy kijössz és beengedsz! - Ogin mellett bevonult a házba, ahol is azonnal a szoba leginkább megbecsült díszhelyére, az alkóv elé sietett, mintha az istenek követe lenne. Büszkén leült - alakját egy felfüggesztett írástekerics és egy virágkompozíció keretezte -, s leereszkedően fogadta Ogin legőszintébb üdvözlő szavait.

Amikor végeztek az udvariaskodással, Oszugi egyenesen a tárgyra tért. Hamis mosolya eltűnt, ahogy rámeredt az előtte álló fiatal nőre.

- Azt mondták, hogy e ház ifjú démona végre hazatekergőzött. Kerítsd elő, kérlek!

Bár Oszugi hangja hírhedten éles volt, leplezetlen rosszindulata valósággal mellbe vágta a szelíd Ogint.

- Kit értesz „ifjú démonon”? - kérdezte érezhető önuralommal.

Oszugi mint a kaméleon változtatott a taktikáján.

- Nyelvbtlás volt, biztosíthatlak - nevetett. - Ezen a néven emlegetik a falubeliek, azt hiszem, tőlük szedtem fel. Az „ifjú démon” - Takezó. Ugye, itt bújkál?

- Ugyan, dehogy! - felelte Ogin őszintén meglepődve. És mivel zavarba jött, hogy a fivérérről így beszélnek, az ajkába harapott.

Ocú megsajnálta, és elmagyarázta, hogy ő vette észre Takezót az ünnepségen. Azután - hogy megkísérelje lecsendesíteni a felkavart érzelmeket - hozzátette:

- Azért furcsa, hogy nem egyenesen ide jött, nem?

- Hát ide nem jött - mondta Ogin. - Most hallok először bármit is róla. De ha visszatért, amint mondod, biztos vagyok benne, hogy bármelyik percben kopogtathat az ajtón.

Oszugi szertartásosan ült a padlópárnán, a lábát elegánsan maga alá húzta, a kezét összefonta az ölében, és a felháborodott anyós arckifejezésével fogott bele a szóáradatba.

- Mi ez az egész? Azt várod tőlem, hogy elhiggyem: még csak nem is hallottál felőle? Nem érted, hogy anya vagyok, akinek a fiát az az ifjú semmirekellő elhurcolta a háborúba? Nem tudod, hogy Matahacsi a Hon'iden család örököse és legfontosabb tagja? Az öcséd volt az, aki rábeszélte a fiamat, hogy megszökjön és megölse magát! Ha a fiam halott, az öcséd volt az, aki megölte, és ha azt gondolja, hogy csak úgy visszasünderöghet egymagában, és elviszi szárazon...

Az öregasszony csak annyi szünetet tartott, amíg levegőt vett, azután a szeme újra izzani kezdett a dühtől. - És mit mondjak rólad?! Ha már volt a testvéredben annyi ocsmányság, hogy egymagában somfordáljon haza, te, a nővére miért nem küldted haladéktalanul hozzám? Undorodom mindkettőtöktől, amiért egy idős asszonnyal ilyen tiszteletlenül bántok! Mit képzeltek, ki vagyok én?!

Lenyelte a következő adag levegőt, és nagy hangon folytatta.

- Ha a te Takezód hazajött, akkor hozd nekem vissza az én Matahacsimat! Ha erre nem vagy képes, a legkevesebb, amit megtehetsz, hogy ideállítod elé az ifjú démont, és a megelégedésemre elmagyaráztatod vele, mi történt az én drága fiammal és hol van, de most rögtön !

- Hogyan tehetném? Nincs itt.

- Arcátlan hazugság! - visította az özvegy. - Neked tudnod kell, hol van!

- De ha mondom, hogy fogalmam sincs róla! - tiltakozott Ogin. A hangja reszketett, a szeme megtelt könnyel. Últében előregörnyedt, és minden erejéből azt kívánta, bárcsak még élne az apja.

Hirtelen reccsenő hang hallatszott a verandaajtó nyílásából, azután rohanó lábak dobogása.

Oszugi szeme felvillant, Ocú felállni készült, de a következő zaj hajmeresztő sikoly volt, szinte vadállati üvöltés.

- Fogják meg! - kiáltott egy férfi.

Azután több láb, sokkal több láb dobogása hallatszott, amint körberohanták a házat; közben gallyak pattantak el és bambusz suhogott.

- Ez Takezó! - rikoltotta Oszugi. Felugrott, rámeredt a térdeplő Oginra és szinte köpte rá a szavakat. - Tudtam, hogy itt van! - mondta vérszomjasan. - Világosan állt előttem, mint az orrod az arcodon! Nem tudom, miért próbáltad elrejtetni előlem, de legyen eszedben: ezt sohasem felejttem el !

Az ajtóhoz sietett, és dörrenve csúsztotta félre. Amit odakint látott, az eddig is sápadt arcát még fehérebbé tette. Egy lemezes sípcsontpáncélt viselő fiatalember feküdt arccal felfelé a földön, nyilvánvalóan holtan, bár még friss vér patakzott a szeméből és az orrából. Szétzúzott koponyájának sérüléseiből ítélve valaki egy fakard egyetlen csapásával ölte meg.

- Egy... egy halott... halott férfi van odakint! - hebegte. Ocú a verandához vitte a lámpást, és megállt Oszugi mellett, aki réműlettől dermedten bámult a holttestre, Nem volt az sem Takezó, sem Matahacsi, hanem egy mindkettejük előtt ismeretlen szamuráj.

- Ki tehette ezt? - mormolta Oszugi. Sebesen Ocúhoz fordulva megszólalt. - Gyerünk haza, mielőtt belekeveredünk valamibe!

Ocú képtelen volt rászáni magát, hogy elmenjen. Az öregasszony túlságosan sok gonosz-ságot mondott. Igazságtalanság lenne Oginnal szemben úgy távozni, hogy semmit sem gyógyít a sebeken. Ha Ogin hazudott, Ocú érzése szerint kétségkívül jó oka lehetett rá. Érezte, hogy ott kell maradnia megvigasztalni Ogint, és azt mondta Oszuginak, hogy majd később ér a házához.

- Csinálj, amit akarsz! - förmedt rá Oszugi, és távozni készült. Ogin kedvesen felajánlott neki egy lámpást, Oszugi azonban büszke csökönyösséggel visszautasította.

- Tudatom veled, hogy a Hon'iden család feje nem olyan szenilis, hogy fényre lenne szüksége a járáshoz!

Feltúrta a kimonója szárnyait, elhagyta a házat, és eltökélten belegyalogolt a sűrűsödő ködbe.

A háztól nem messze egy férfi megállásra szólította fel.

Kivont karddal állt; karját és lábszárát páncél védte. Nyilvánvalóan hivatásos szamuráj volt, abból a fajtából, amelynek tagjaival rendszerint nem találkoznak a falvak lakói.

- Nem épp a Simmen-házból jössz - tudakolta.

- Igen, de...

- A Simmen-háztartáshoz tartozol?

- Azt már nem ! - csattant fel Oszugi, és kezével tiltakozó mozdulatot tett. - Én egy szamuráj ház feje vagyok a folyó túlszárjáról.

- Ez azt jelenti, hogy te vagy az anyja Hon'iden Matahacsinak, aki Simmen Takezóval együtt ment a szekigaharai ütközetbe?

- Hát igen, de a fiam nem azért ment, mert akarta. Ravaszul beugratta az az ifjú démon!

- Démon?

- Az a... Takezó.

- Ha nem tévedek, ez a Takezó nem örvend valami jó hírnévnek a faluban.

- Jó hírnek? Nevetséges! Még sosem láttál akkora csirkefogót! El sem tudod képzelni, mennyi bajban volt részünk a családban, amióta a fiam összeállt vele!

- Akkor úgy látszik, a fiad meghalt Szekigaharánál. Én...

- Matahacsi? Halott?

- Nézd, ebben tulajdonképpen nem lehetek biztos, de talán némi vigaszt nyújt számodra nagy bánatodban, ha tudod: minden lehetségest megteszek azért, hogy bosszút állhass.

- De hát ki vagy te? - nézegette Oszugi kétkedve.

- A Tokugava-helyőrséghez tartozom. Az ütközet után érkeztünk a Himedzsi várkastélyba. Az uramtól kapott rendeletre sorompót állítottam fel Harima tartomány határán, hogy megrostáljak minden áthaladót. - Rövid szünet után folytatta. - Ez a Takezó, onnan, abból a házból idejövet áttört a sorompón, és Mijamoto felé menekült. Egészen idáig üldöztük. Kemény fickó, nem vitás. Azt hittük, néhány napi gyaloglás után összeesik, de még mindig nem értük utol. Ámbár mégsem futhat örökké. El fogjuk kapni.

Oszugi bólogatva hallgatta, s közben már rájött, miért nem jelent meg Takezó a Sippódzsiban, s ami még fontosabb, talán valóban nem is ment haza, hiszen az az első ház, ahol a katonák keresnék. Viszont mivel Takezó nyilvánvalóan egyedül utazott, az asszony haragja a legkevésbé sem csökkent. De azt sem tudta elhinni, hogy Matahacsi halott.

- Azt tudom, hogy Takezó olyan erős és ravasz tud lenni, mint bármely vadállat - mondta szemérmesen. - De nem hinném, hogy egy szamurájnak a te képességeiddel gondot okozna az elfogása.

- Ami azt illeti, eleinte én is így gondoltam. De nem vagyunk sokan, és éppen az imént öltem meg az egyik emberemet.

- Hadd adjon neked tanácsot egy öregasszony csak néhány szóban. - Előrehajolt, és valamit suttogott a szamuráj fülébe. Szavai szemlátomást mérhetetlen örömet okoztak.

Egyetértése jeléül a szamuráj bólintott, majd lelkesen felkiáltott.

- Jó ötlet! Nagyszerű !

- Csak aztán biztos légy abban, hogy alapos munkát végzel! - nógatta Oszugi, már indultában.

A szamuráj nem sokkal ezután összeszedte tizennégy vagy tizenöt emberből álló osztagát Ogin háza mögött. Kiadta utasításait, mire az emberei átmásztak a falon, körülvették a házat, és elálltak minden kijáratot. Ezután több katona berontott a házba, sárnyomokat hagyva maga után, és beözönlött a belső szobába, ahol könnyáztatta arcát törölgetve a két fiatal nő ült nagy egyetértésben.

A katonákkal szembekerülve Ocu levegőért kapkodott és elfehéredett. Ogin azonban - büszkén arra, hogy Muniszai lánya - rendíthetetlen volt. Hűvös, acélos tekintettel, felháborodva nézett a betolakodókra.

- Melyiketek Takezó nővére? - kérdezte az egyik fegyveres.

- Én vagyok - válaszolta Ogin hidegen -, és követelem, tisztázzátok, hogy miért rontottatok be a házamba engedély nélkül! Nem fogok eltérni efféle brutális magatartást egy olyan házban, ahol csak nők tartózkodnak! - és a férfiak elébe állt.

Az a férfi, aki néhány perccel azelőtt Oszugival társalgott, rámutatott Oginra.

- Tartóztassátok le! - rendelkezett.

Alig hagyták el a száját ezek a szavak, amikor elszabadult a pokol; a ház rázkódni kezdett, és a fények kialudtak. Ocú rémült kiáltással a kertbe botorkált, mialatt legalább tíz katona esett neki Oginnak, hogy megkötöz zék. Hősies ellenállása dacára az egész néhány másodperc alatt véget ért. Akkor azután a padlóra lökték, és rugdosni kezdték, ahogyan csak kítettőlük.

Ocú később képtelen volt visszaemlékezni rá, merre is járt, de valahogyan sikerült elmenekülnie. Öntudatánál is alig volt, mezítláb rohant a Sippódzsi felé a ködös holdfényben, teljesen az ösztöneire hagyatkozva. Békés környezetben nőtt fel, s most úgy érezte, mintha rászakadt volna a világ.

Amikor elérte a domb lábát, amelyen a templom állt, valaki a nevéen szólította. A fák között az egyik sziklán egy alakot pillantott meg. Takuan üldögélt ott.

- Hála a mennyeknek, te vagy az! - mondta. - Már igazán kezdtem aggódni. Sosem maradtál ki ilyen sokáig. Amikor ráébredtem, hogy mennyi idő van, kijöttem a keresésemre. - Lenézett, és megkérdezte: - Miért vagy mezítláb?

Még akkor is Ocú meztelen fehér lábát bámulta, amikor az fejvesztetten egyenest a karjába rohant, és zokogni kezdett.

- Ó, Takuan! Szörnyű volt! Most mit tegyünk!

A szerzetes nyugodt hangon próbálta csitítani.

- Ejnye már, no! Mi olyan szörnyű? Nincs sok dolog a világon, ami ennyire rossz lenne. Nyugodj meg, és meséld el, mi történt.

- Ogint megkötözték, és elhurcolták! Matahacsi nem jött haza, és most Ogin is, aki olyan édes és nemes... mind őt rugdosták! Ó, Takuan, tennünk kell valamit!

Sírva és reszketve, kétségbeesetten kapaszkodott a fiatal szerzetesbe, fejét a férfi mellén nyugtatva. Dél volt, csendes, nyirkos tavaszi nap, s halvány pára szállt fel a fiatalember verejtékező arcáról. Takezó csak ment a hegyekben, egyedül, hogy hova, azt maga sem tudta. Szinte az elviselhetetlenségig fáradt volt, de a tekintete körbevillant még a felröppenő madár zajára is. Az elviselt megpróbáltatások ellenére a teste életre kelt a felgyülemelő indulattól és a puszta megmaradás ösztönétől.

- Gazemberek! Vadállatok! - horkantotta. Mivel nem talált igazi célpontot dühének, megsuhintotta fekete tölgy kardját, hogy az csak úgy süvöltött, s lemetszette az elébe kerülő fa egyik vastag ágát. A sebből kiömlő fehér nedv csecsemőt szoptató anya tejére emlékeztet te. Csak állt, és bámult. Minthogy nem volt anyja, akihez fordulhatott volna, csupán a magány maradt számára. Még saját otthonának rohanó patakjai és hullámozó hegyei is gúnyolódni látszottak vele, ahelyett hogy vigaszt nyújtottak volna.

- Miért van ellenem minden falumbéli? - tűnődött. - Abban a percben, ahogy meglátnak, jelentik az őrségnek a hegyen. Amint megpillantanak, elrohannak, s ebből azt hinné az ember, hogy közveszélyes örült vagyok!

Négy napja bujkált a Szanumo hegységben. Most a déli páráság fátylán keresztül ki tudta venni az apja házat; a házat, ahol a nővére egyedül élt. Éppen alatta, az előhegyekben ott fészkelt a Sippódzsi, a templomtető kibukkant a lombok közül. Tudta, hogy egyik helyet sem közelítheti meg. Amikor a Buddha születésnapján odamerészkedett a templomhoz, bármekkora tömeg volt is, az életét kockáztatta. Meghallván, hogy a nevéen szólítják, nem maradt más hátra, csak a menekülés. Nemcsak a bőrét mentette, hanem tisztában volt azzal is, hogy felfedeztetése esetén Ocú is bajba kerül.

Azon az éjszakán, amikor lopva a nővére házához osont, amilyen a szerencséje, épp ott volt Matahacsi anyja. Egy darabig csak álldogált odakint s megpróbált kitalálni valamiféle magyarázatot Matahacsi hollétére, de amíg az ajtó résén át figyelte a nővérét, a katonák rajtaütöttek. Megint menekülnie kellett, anélkül hogy bárkivel szót válthatott volna. Hegyi menedékből úgy látta, hogy a Tokugava-szamuraók nagyon is éber szemmel figyelik, merre buk-

kan fel. Minden számbavehető úton járőröztek, a falusiak pedig bandákba verődve, csapatokat szervezve kutatták át a hegyeket.

Kíváncsi volt, vajon Ocú mit gondolhat róla, s gyanítani kezdte, hogy még ő is ellene fordult. Mivel a saját falujában szemlátomást ellenséget láttak benne, kilátástalanul nehéz helyzetbe került.

- Túlságosan bonyolult lenne elmagyarázni Ocúnak az igazi okot, amiért a jegyese nem tért haza - töprengett. - Talán inkább az öregasszonynak kellene elmondanom... Ez az! Ha mindent előadok neki, ő majd gyengéden tudathatja Ocúval. Akkor pedig már semmi okom nem lesz rá, hogy itt tébláboljak.

Így döntésre jutván, Takezó újra nekiindult, de azzal is tisztában volt, hogy semmi jó nem származna abból, ha sötétedés előtt érne a faluba. Egy nagyobb kődarabbal apróra tört egy másikat, s az egyik darabkát egy felröppenő madár után hajította. A madár lezuhant, de alig ért földet, Takezó máris rávetette magát; éppen csak megtépte nagyobb tollait, mielőtt az éhhalál szélén belemélyesztette fogát a meleg, nyers húsba. Amint felfalta a madarat, újra elindult, de ekkor hirtelen elfojtott kiáltás torpantotta meg. Akárki volt is, aki felismerte, most eszeveszetten csörtetett el az erdőn át. Takezó feldühödött a gondolattól, hogy gyűlölik és félnek tőle, sőt indokolatlanul üldözik is.

- Megállj! - harsant fel, és párducként szökölt a menekülő alak után.

A férfi nem volt ellenfél Takezó számára; könnyedén legyűrte. Kiderült, hogy az egyik falujabeli, aki faszenet égetni jött a hegyekbe, s Takezó ismerte is látásból. Takezó galléron ragadta a fickót, és visszavonult egy kis tisztásra.

- Miért futsz el? Nem ismersz meg? Közületek való vagyok, a mijamotói Simmen Takezó. Nem akarlak elevenen felfalni! Tudod, nagyon illetlen dolog elrohanni az ember elől anélkül, hogy akár csak köszöntötted volna!

- I-i-igen, uram !

- Ülj le!

Takezó elengedte a férfi karját, de a megvetésre méltó teremtmény újra menekülni próbált, arra kényszerítve Takezót, hogy jól belerúgjon a hátsó felébe, és úgy tegyen, mintha le akarna sújtani rá a fakarddal. A férfi úgy vonaglott a földön, mint a kutya, amely rossz fát tett a tűzre, s a kezét a feje fölé emelte.

- Ne ölj meg! - sikoltotta szánalmasan.

- Csak a kérdéseimre válaszolj, rendben?!

- Elmondok mindent, csak ne ölj meg! Feleségem van és családom !

- Senki sem akar megölni. Felteszem, a hegyekben nyüzsögnek a katonák, igaz?

- Igen.

- Szoros őrizetet tartanak a Sippódzsinál is?

- Igen.

- Ma is vadásznak rám a falubeli férfiak?

Csend.

- Közülük való vagy?

Az ember talpra ugrott és rázta a fejét, mint a süketnéma.

- Ebből elég! - kiáltotta Takezó. Megszorította a férfi nyakát. - Mi van a nővéremmel?

- Milyen nővérrrel?

- Az én nővéremmel, Oginnal, a Simmen-házból. Ne játszd az ostobát. Azt ígérted, válaszolsz a kérdéseimre. Voltaképpen nem hibáztatok a falubelieket, hogy megpróbálnak elkapni, mivel erre a szamurájok kényszerítik őket, de biztos vagyok benne, hogy semmit sem tennének soha a nővérem sérelmére. Vagy tévedek?

- Erről semmit sem tudok - válaszolta az ember túlságosan is ártatlan hangon. - Egyáltalán semmit.

Takezó a feje fölé lendítette a kardját, mint aki le akar csapni áldozatára.

- Ügyelj a szavaidra! Ez nagyon gyanúsán hangzott! Valami történt, ugye? Ki vele, vagy széttöröm a koponyádat!

- Várj! Ne! Beszélek! Mindent elmondok!

Kezét könyörgőn összekulcsolva mondta el a reszkető szénégető, miként hurcolták el fogolyként Ogint, és hogy rendeletet közöltek a faluban, hogy ha bárki élelmet juttatna vagy menedéket nyújtana Takezónak, az minden további nélkül bűntársnak tekintendő. Ahogyan beszámolt róla, a katonák mindennap kivezetik a falubelieket a hegyekbe, és erre a célra minden egyes család köteles naponta egy fiatal férfit kiállítani.

A hírtől Takezón végigfutott a hideg. Nem félelem volt ez. Düh. Hogy bizonyos legyen benne, vajon jól hallotta-e, megkérdezte.

- Milyen bünténnyel vádolják a nővéremet? - A szeme elhomályosult a párától.

- Erről senki nem tud semmit. Féltünk a kerület urától. Mi csak azt tesszük, amit parancsolnak nekünk, ez minden.

- Hova vitték a nővéremet?

- A szóbeszéd szerint a Hinagurában, a cölöperődben tartják fogva, de nem tudom, hogy ez igaz-e.

- Hinagura... - ismételte Takezó. Tekintete a tartományhatárt jelző gerincvonulatra fordult. A hegyek lejtőit már a szürke esti felhők árnyékai hintették tele sötét foltokkal.

Takezó elengedte a foglyát. Nézte, ahogy megkönnyebbülten elcsörtet, boldogan, hogy megóvta szerencsétlen, semmi életét, és felfordult a gyomra a gondolatra: mennyire gyáva is az emberiség, és mekkora gyávaság az, amely a szamurájokat arra készítette, hogy egy szegény, védtelen nőbe kössenek bele. Hálás volt, hogy újra egyedül van. Gondolkodnia kellett.

Rövidesen elhatározásra jutott.

- Meg kell mentenem Ogint, ez az! Szegény nővérem! Mindet megölöm, ha bántották!

Cselekvése útját megválasztva lemasírozott a hegyről a falu felé, hosszú, férfias léptekkel.

Néhány órával később újra a Sippódzsi közelébe lopakodott. Az esti harangszó épp az utolsókat kongatta zengő, mély hangján. Már sötét volt, s a templomból, a konyhából és a papok celláiból fénycsíkok szűrődtek ki, s a fényben mintha emberalakok mozdultak volna.

- Ha legalább Ocú kijönne... - gondolta.

Mozdulatlanul guggolt a papi szobákat a főtemplom épületével összekötő, fedett, bár falak nélküli, cölöpökre emelt átjáró folyosó alatt. A levegőben a konyhában fővő ételek illata szállt, s a fiú előtt rizs és párolgó leves látomása jelent meg. Az elmúlt néhány nap során Takezó gyomrába semmi más nem került, mint nyers madárhús és fiatal fűhajtások, nem csoda, ha most fellázadt az a gyomor. Égett a torka, ahogy felbukott benne az emésztőnedvek sava, rosszul lett kerülgette, s nyomorultságában hangosan kapkodta a levegőt.

- Mi volt ez? - kérdezte egy hang.

- Talán csak egy macska - válaszolt Ocú, aki éppen kijött, a kezében vacsorás tálcát cipelve, s elindult az átjáró folyosón, egyenest Takezó feje felett. A fiú szólni próbált neki, de még mindig túlságosan erős volt a hányingere ahhoz, hogy egyetlen érthető szót is kinyöggjön.

Ami azt illeti, ez kimondottan szerencséje volt, mert éppen ekkor szólalt meg egy férfi-hang közvetlenül Ocú háta mögött.

- Merre van a fürdő?

A férfi a templomtól kölcsönzött kimonóját derékban keskeny pánttal kötötte meg, s kicsiny mosdókendőt akasztott rá. Takezó felismerte: a Himedzsi egyik szamurája volt. Kétségkívül magasrangú katona, ahhoz legalábbis eléggé rangos volt, hogy a templomban szálljon meg, ott egye az estebédjét, ott igya meg a magáét, míg alárendeltjeinek meg a falubelieknek éjjel-nappal a hegyoldalakat kellett rendre járniuk a szökevény után vizslatva.

- A fürdő? - kérdezte Ocú. - Gyere, majd én megmutatom.

Letette a tálcáját, és indult, hogy a szamurájt végigvezesse az átjárón. A férfi azonban hirtelen előreugrott, és hátulról magához szorította a lányt.

- Nem csatlakoznál hozzám a fürdőben? - lihegte kéjvágyón .
- Hagyd abba! Engedj el! - kiáltott Ocú, de a férfi megfordította, az arcát két nagy tenyerebe fogta, és a száját a lány arcához dörzsölte.
- Mi a baj? - csúfolódott. - Talán nem kedveled a férfiakat?
- Engedj el! Nem szabad! - tiltakozott a tehetetlen Ocú. A katona erre a lány szájára csapta a kezét, hogy elhallgattassa.

Takezó a veszélyről meglepedkezve macskaként ugrott fel az átjáróról, és hátulról ököllel a férfi fejére sújtott. Kemény ütés volt. A samuráj pillanatnyi védtelenségében hátratántorodott, még mindig szorosan tartva Ocút, aki megpróbált kitörni a fogásból, s közben éleset sikoltott. A pallókra zuhanó férfi ordítani kezdett.

- Ez ő! Ez Takezó! Itt van! Gyerünk, fogjátok el!

Lábdobogás és hangorkán viharzott ki a templomból. A harangot riadóra verték, amely azt jelezte, hogy Takezó előkerült, s az erdőből emberhullámok áradtak mindenfelől a templom felé. Takezó azonban már eltűnt, ezért rövidesen újra kutatóosztagokat indítottak útnak, hogy átfésüljék a Szanumo dombságát. Maga Takezó aligha tudta, miként csúszott át a gyorsan bezáruló hálón, de amikor az üldözés teljes lendületet vett, már ott találta magát jó messze, a Hon'iden-ház nagy, földes padlójú konyhájának a bejáratánál. Benézett a homályosan megvilágított helyiségbe.

- Nagyanyó! - kiáltott be.

- Ki az ott? - érkezett a sipító válasz. Oszugi az egyik hátsó szobából keveredett elő. A kezében tartott papírlámpástól megvilágított arca elsápadt, amint megpillantotta a látogatót.

- Te?! - kiáltott fel.

- Valami fontosat kell híru adnom - mondta Takezó sietve. - Matahacsi nem halt meg, nagyon is él és egészséges. Egy nőnél tartózkodik. Egy másik tartományban. Ez minden, amit mondhatok, mivel én magam is csak ennyit tudok. Leszel olyan jó, és átadod a hírt Ocúnak helyettem? Én magam nem tudnám megtenni.

Mérhetetlenül megkönnyebbült, hogy letehetette a válláról az üzenet terhét, és már indulóban volt, az öregasszony azonban visszahívta.

- Mit tervezel, hova mégy innen?

- Be kell törnöm a hinagurai cölöperődbe, hogy megmentsem Ogint - válaszolt szomorúan.
- Azután másfelé veszem az utam. Csak azt akartam elmondani neked és a családnak és Ocúnak is, hogy nem engedtem Matahacsit meghalni. Ezen kívül semmi más értelme nincs már az ittlétemnek.

- Értem - mondta Oszugi; az egyik kezéből a másikba rakta a papírlámpást, hogy időt nyerjen. Azután hívogatólag intett. - Fogadni mernék, hogy éhes vagy, igaz?

- Napok óta nem volt a számban rendes étel.

- Te szegény fiú! Várj! Éppen a főzés kellős közepén vagyok, és azonnal finom, meleg vacsorát tudok adni neked. Búcsúajándék gyanánt. Nem akarnál megfürödni, amíg én elkészülök?

Takezónak elállt a szava.

- Ne légy már úgy meghökkenve! Takezó, a te családod és a miénk együtt voltak az Akamacu nemzetség ideje óta. Nem hiszem, hogy egyáltalán szükséges volna innen eltávoloznod, de annyi biztos, hogy nem engedlek elmenni anélkül, hogy kiadós vacsorával meg ne kínáljalak.

Takezó megint képtelen volt válaszolni. Felemelte a karját, és megtörölte a szemét. Senki sem volt ilyen kedves hozzá hosszú-hosszú idő óta. Arra érkezett haza, hogy mindenkit gyanakvással és bizalmatlansággal kell kezelnie, s most hirtelen ráébredt, milyen is az, ha valakit emberi lényként kezelnek.

- Most siess hátra, a fürdőházba! - sürgette Oszugi nagyanyai hangon. - Veszélyes itt álldogálnod, még megláthat valaki. Hozok neked mosdóvásznat, s amíg lemosakszol, előkeri-

tem Matahacsi kimonóját, meg némi alsóneműt. Csak láss hozzá nyugodtan, és áztasd ki jól magad!

Átnyújtotta a fiúnak a lámpást, és eltűnt a ház hátsó részében. Csaknem közvetlenül ezután a menyé elhagyta a házat, átrohant a kerten, ki az éjszakába.

A fürdőházból, amelyben a lámpás előre-hátra ingott, vízcsapkodás zaja szállt.

- Na, milyen? - szólt be kedélyesen Oszugi. - Elég forró?

- Éppen jó! Úgy érzem, mintha új ember lett volna belőlem! - válaszolta Takezó.

- Maradj csak nyugodtan, érezd magad jól, és melegedj meg. A rizs még nem készült el.

- Köszönöm. Ha gondoltam volna, hogy így fogadsz, már korábban idejövök. Biztos voltam benne, hogy jól megmosod a fejem! - Még kétszer-háromszor megszólalt, de a vízcsobogás elnyomta a hangját, és Oszugi nem válaszolt.

A meny rövidesen újra megjelent a kapunál, lélekszakadva. Egy csapat samuráj és jó néhány önkéntes jelentkező követte. Oszugi kijött a házból, és suttogva szólította meg őket.

- Ó, szóval rávetted, hogy megfürödjön! Nagyon ügyes! - mondta bámulattal az egyik katonára. - Igen, nagyon jó! Ez egyszer elkapjuk!

Két csoportra oszlottak, lehajoltak, és óvatosan, mint megannyi varangy közeledtek a fürdő alatt lobogva égő tűz felé.

Valami, valami megnevezhetetlen sajdult bele Takezó ösztöneibe, és kilesett az ajtó egyik részén. Égnek állt a haja.

- Csapdába ejtettek! - tört ki belőle.

Anyaszült meztelen volt, a fürdőház kicsiny, s nem volt idő a gondolkodásra. Az ajtó mögött valóságos hordáját látta a botokkal, lándzsákkal és dorongokkal felfegyverzett embereknek.

Mégsem félt igazán. Ha volt is benne valami félelem, azt elfojtotta az Oszugi iránt érzett haragja.

- Na jól van, nyavalyások, ezt figyeljétek! - horkantotta.

Már jócskán túl volt azon, hogy azzal törődjék, hányan vannak. Ebben a helyzetben - akárcsak máskor csak egyet tehetett: inkább támadj, mintsem hogy megtámadjanak. Míg lendő foglyulejtői utat nyitottak egymásnak odakinn, Takezó hirtelen kirúgta az ajtót, kiugrott, fel a levegőbe, és félelmetes csatakiáltást hallatott. Amúgy meztelenül, szanaszét szálló hajjal megragadta az első felé döfött lándzsát, kirántotta a gazdája kezéből, hogy az berepült a bokrok közé. A fegyvert keményen, a közepén markolta meg és körbeforgatta, csak forgott körbe-körbe, mint a kerengő dervis, tökéletes nemtörődomséggel lendítette a lándzsát, s mindenkit eltalált, aki a közelébe került.

Szekigaharánál megtanulta, hogy ez a módszer hihetetlenül hatékony, amikor az ember túlerővel kerül szembe, s hogy a lándzsa nyele gyakran több szolgálatot tesz, mint a penge.

A támadók, amikor - későn - rájöttek, hogy mekkora baklövést követtek el már a kezdet kezdetén, amikor nem küldtek be három-négy rohamozót a fürdőházbába, kiáltásokkal bátorították egymást. Az azonban világossá vált, hogy Takezó fölébük kerekedett.

Amikor Takezó fegyvere vagy tizedszer érte a földet, eltört. Erre megragadott egy nagy szikladarabot, és azt hajította a támadókra, akik már a visszavonuláson törték a fejüket.

- Odanézz, befutott a házba! - ordította az egyik, s ezzel egy időben Oszugi és a menyé fejvesztve rohant ki a hátsó kertbe.

Takezó hatalmas csörömpöléssel viharzott át a házon.

- Hol vannak a ruháim? - kiabálta. - Adjátok vissza a ruháimat!

Sokféle munkaruhát talált, nem beszélve a míves kimonósládáról, de oda sem figyelt. A sűrű homályban csak a maga rongyos öltözéke után meresztgette a szemét. Végre meglelte a konyha sarkában, félkézzel megragadta, s támaszt találva egy nagy agyagtűzhely tetején, ki-mászott a magasan nyíló kis ablakon. Mialatt a tetőre igyekezett, az üldözői - most már teljesen összezavarodva - átkozódtak, és egymást vádolták, hogy nem sikerült elkapniuk.

Takezó a tető közepén állt; sietség nélkül felöltötte a kimonóját. Övéről a fogaival tépett le egy csíkot, azzal kötözte össze nedves haját hátul a tarkójánál, olyan szorosan, hogy a szemöldöke és a szeme sarka megfeszült. A tavaszi égbolt tele volt csillagokkal.

A HÁBORÚ MŰVÉSZE

A hegyekben folytatódott a naponta megújuló hajsza, a földeken lankadt a munkatempó; a falubeliek nem tudták sem a szántókat megművelni, sem a selyemhernyóikat ellátni. Hatalmas hirdetőtáblákat állítottak fel a falu vezetőjének a háza előtt és minden útkereszteződésnél, amelyek azt harsogták, hogy jelentős jutalom jár bárkinek, aki elfogja vagy megöli Takezót, és az sem jár rosszul, aki a letartóztatásához bármi információval szolgál. A feliratokon ott díszelgett Ikeda Terumaszanak, a Himedzsi-vár urának meghatalmazó védjegye.

- Már megint megölt egyet! - kiáltotta az egyik falusi.
- Hol? Most meg kit?
- Valami szamurájt. Még senki sem tudta azonosítani.

A holttestet a faluszéli ösvényhez közel fedezték fel; a feje a magasra nőtt gyom között feküdt, a lába az égnek állt zavarbaejtően kifacsart helyzetben. Körülötte fecsegve tébláboltak a megrettent, de gyógyíthatatlan kíváncsiságban szenvedő falusiak. A koponya szétzúzódott; a gyilkos eszköz nyilvánvalóan az egyik, vérdíjjal kecsegtető, fa hirdetőtábla volt, amely vérben ázva feküdt keresztben a testen. A látványosságon sopánkodók kénytelenek voltak elolvasni az ígért jutalmak listáját. Néhányan savanyúan nevettek az otromba irónián.

Amikor Ocu kikeveredett a tömegből, arca megviselt és sápadt volt. Azt kívánta, bár sose nézett volna oda. A templom felé sietett, s közben megpróbálta kitörölni a fejéből a halott ember arcát, de a kép csak ott lebegett a szeme előtt. A domb lábánál belefutott a templomban megszállt szamurájpáncsokba és öt-hat emberébe. Már hallottak a háborzongató gyilkosságról, és most útban voltak, hogy kivizsgálják az ügyet. A lányt meglátva a kapitány elvigyorodott.

- Merre jártál, Ocu? - kérdezte behízelt bizalmaskodással.

- Vásárolni - válaszolt kurtán Ocu. Anélkül, hogy egy pillantásra is méltatta volna a férfit, felsietett a templom kőlépcsőin. Régebben sem kedvelte a kapitányt - a férfi szálkás bajuszt viselt, amelytől a lány különösen irtózott -, de azóta az éjszaka óta, amikor a katona erőszakoskodni próbált vele, a látványa is undorral töltötte el.

Takuan a fő csarnok előtt üldögélt, és egy kóbor kutyával játszott. A lány oldalt akart elsielni, hogy elkerülje a nagydarab állatot, amikor a szerzetes feltekintett, és odaszólt.

- Ocu, van itt egy levél a számodra.
- Nekem szól? - kérdezte hitetlenkedve a lány.

- Igen. Már elmentél, amikor a futár megérkezett, úgyhogy nálam hagyta. - Ezzel kivette a kis tekercset a kimonója ujjából, és átnyújtotta. - Nem nézel ki túlságosan jól. Valami baj történt?

- Hányingerem van. Láttam egy halott férfit, ott feküdt a fűben. A szeme még nyitva volt, és vér borította a...

- Nem kellene ilyeneket nézegetned. De azt hiszem, ahogy a dolgok állnak manapság, mindenfelé becsukott szemmel kellene járnod. Mostanában állandóan hullákba botlom. Ha! És még azt hallottam, hogy ez a falu valóságos paradicsom!

- De miért gyilkolja Takezó halomra ezeket az embereket?

- Hát természetesen azért, hogy ne azok gyilkolják meg őt. Semmiféle igazi okuk nincs arra, hogy megöljék, akkor hát minek is hagyná?

- Takuan, nagyon félek! - mondta könyörgően Ocu. Mit csinálunk, ha idejön?

Sötét gomolyfelhők vonták köpönyegük alá a hegyeket. A lány fogta a titokzatos levelet, és a szövőállvány fészerebe ment elbújni. A szövőállványon egy férfikimonóhoz való befejezetlen szövetcsík volt kifeszítve, annak az öltözéknek egy darabja, amelyhez már az előző év óta fonta a selymet, minden szabad pillanatát kihasználva. A kimonó Matahacsi számára készült, s Ocú mindig izgatott lett, ha arra gondolt, milyen is lesz az, amikor az összes darabot összevarrhatja teljes kimonóvá. Minden szálát aprólékos munkával készített el, s mintha a szövés maga közelebb hozta volna hozzá a jegyesét. Azt akarta, hogy az öltözék teljes életre szóljon.

Leült a szövőszék elé, és figyelmesen nézte a levelet.

- Vajon ki küldhette? - suttogta maga elé, s bizonyos volt abban, hogy a levél valójában valaki másnak szól. Újra és újra elolvasta a címzést, hiba után kutatva.

A levél nyilvánvalóan hosszú utat tett meg, amíg hozzá érkezett. A tépett, gyűrött borítást mindenütt piszkos ujjak foltjai és esőcseppek nyomai mocskolták be. Feltörte a pecsétet, s a borításból nem egy, hanem két levél hullott az ölébe. Az egyiket ismeretlen női kéz írta, egy Ocúnál jóval idősebb asszonyé; ezt nem volt nehéz kitalálnia.

Csak azért Írok, hogy megerősítsem mindazt, ami a másik levélben van leírva, ezért nem megyek bele a részletekbe.

Feleségül megyek Matahacsihoz és a családomba fogadom. Ő azonban még mindig nyugtalan miattad. Azt hiszem, hiba volna a dolgokat úgy hagyni, ahogyan most állnak. Ezért Matahacsi magyarázatot küld, az igazságot, amelyről ezennel tanúskodom.

Kérlek, felejtsd el Matahacsit.

Tisztelettel, Okó

A másik levél Matahacsi macskakaparásával íródott, és fáradságot nem kímélve hosszan magyarázta az összes okokat, amiért lehetetlen számára a hazatérés. A lényege persze az volt, hogy Ocú felejtse el a jegyesét, és találjon magának másik férjet. Matahacsi hozzátette, hogy mivel számára „nehézkés” ezeket a dolgokat az anyjának megírni, mondja el neki Ocú, hogy Matahacsi bizony él, jól van, és egy másik tartományban lakik.

Ocú úgy érezte, hogy gerincében megdermed a velő. Úgy ült ott, mint egy szélütött, annyira meg volt döbbenve, hogy nem hogy sírni nem bírt, de még a szemét sem tudta megrebbszítani. A levelet szorító ujjain a körmök ugyanolyan színt öltöttek, mint annak a halott embernek, akit alig egy órával korábban látott.

Múltak az órák. A konyhában mindenki csodálkozni kezdett, hogy ugyan hova mehetett ez a lány. A Takezó utáni hajszát vezető parancsnok már valósággal jóságosnak érezte magát, ha kimerült embereinek megengedte, hogy az erdőben aludjanak egyet, de amikor ő maga alkonyatkor visszatért a templomba, a rangjához méltó kényelmet követelt. Hogy a fürdő ilyen meg olyan meleg legyen, a folyóból frissen fogott halat az ő előírásainak megfelelően készítsék el, ráadásul valakinek el kellett mennie az egyik falusi házhoz, hogy hozzon a legjobb minőségű szakéből. Jókora munkával járt, hogy a megelégedésére szolgáljanak, s a teher nagyobb része természetesen Ocúra hármlott. A lányt azonban sehol sem lelték, a kapitány vascorája késett.

Takuan elment megkeresni a lányt. Egyáltalán nem érdekelte a parancsnok, de kezdett aggodni Ocú miatt. Nem volt szokása, hogy csak úgy, szó nélkül elmenjen. A szerzetes a lány nevét szolongatva végigjárta a templom udvarait, s közben többször is elhaladt a szövőszék házacskája mellett. Mivel az ajtó csukva volt, nem vette a fáradságot, hogy betekintsen.

A templom papja több ízben kilépett a megemelt átjárófolyosóra, és odakiáltott Takuannak.

- Megtaláltad már? Itt kell lennie valamerre. - Azután, ahogy az idő haladt, tombolni kezdett. - Igyekezz már, találd meg! A vendégünk azt mondja, hogy nem tudja meginni a szakéját, ha nincs ott a lány, hogy töltsön neki!

A templom férfiszolgáját leküldték a dombról, hogy lámpással keresse Ocút. Szinte pontosan a távozásával egy időben Takuan végre kinyitotta a szövőház ajtaját.

Amit odabenn látott, az megijesztette. Ocú a szövőszékre borult, láthatóan teljesen elerjedve. A szerzetes nem akart kíváncsiskodni, ezért csendben maradt, és a padlón fekvő két gyűrött, szakadt levelet bámulta. Úgy meg voltak taposva, mint két szalmakép.

Takuan felszedte őket.

- Ugye ezek azok, amelyeket a mai küldönc hozott? - kérdezte gyengéden. - Miért nem rakod el őket valahová?

Ocú alig észrevehetően megrázta a fejét.

- Mindenki félőriült a miattad való aggodalomtól. Már az összes zugban kerestelek. Gyere, Ocú, menjünk vissza. Tudom, hogy nem akarsz, de tényleg van elvégezni való munkád. Hogy mást ne mondjak, ki kell szolgálnod a parancsnokot. Az öreg pap csaknem magán kívül van.

- Fáj... fáj a fejem... - suttogta a lány. - Takuan, nem tudnának nélkülözni ma este - csak most az egyszer?

- Ocú - sóhajtotta Takuan -, a magam részéről úgy hiszem, hogy nem kellene a kapitánynak szakéval szolgálnod sem ma, sem más este. A pap azonban más véleményen van. Ő evilági ember. Nem az a típus, aki meg tudná szerezni a daimió megbecsülését vagy támogatását a templom számára, pusztán a fennkölt jelleme révén. Azt hiszi, hogy el kell látnia a parancsnokot minden földi jóval, minden pillanatát boldoggá kell tenni. Megpaskolta Ocú hátát. - És végtére is befogadott téged, felnevelt, úgyhogy tartozol neki valamivel. Ugye nem akarsz sokáig elmaradni?

A lány vonakodva beadta a derekát. Miközben Takuan felsegítette, Ocú ráemelte könnyáztatta arcát.

- Megyek - szólalt meg végre -, de csak ha megígéred, hogy velem maradsz.

- Ez ellen nincs semmi kifogásom, de az öreg Aszott Szakáll nem kedvel, és valahányszor meglátom azt az ostoba bajuszt, ellenállhatatlan ingerem támad, hogy megmondjam neki, milyen hülyén néz ki vele. Tudom, ez gyerekesség, de hát egyes emberek ilyen hatást váltanak ki belőlem.

- De én nem akarok egyedül maradni veled!

- A pap ott van, nem?

- Most igen, de mindig elmegy, ahogy megérkezem.

- Hmm. Hát ez már nem olyan jó. Rendben van, veled megyek. Most már ne gondolkozz rajta többet, hanem indulj arcot mosni!

Amikor Ocú végre megjelent a pap szállásán, a már részegen kornyadozó kapitány rögtön felserkent. Helyére tolta félrecsúszott sapkáját, túlradóan szívélyessé vált, és az egyik újrátöltést a másik után kérte. Az arca rövidesen skarlátvörösben játszott, kidülledő szemének sarka pedig kezdett megereszkedni.

De azért nem volt teljes az élvezete, s ennek az volt az oka, hogy egy rendkívül nemkívánatos személy is tartózkodott a szobában. A lámpás másik oldalán Takuan ült, meggörnyedve, mint a vak koldus, és elmerülten olvasta a térdén kinyitott könyvet.

A szerzetest akolitusnak, amolyan ministránsfélének nézve, a parancsnok rábökött.

- Hé, te ott! - bömbölte.

Takuan folytatta az olvasást, amíg Ocú meg nem lök te. Szórakozottan emelte fel a pillantását, és körületekintett.

- Nekem szóltál?

- Igen, neked! - ripakodott rá gorombán a parancsnok. - Semmi dolgom veled! Takarodj!

- Ó, szívesen maradok - válaszolta ártatlanul Takuan.

- Igazán?
 - Nekem semmi kifogásom ellene - mondta Takuan, és visszafordult a könyvhöz.
 - De nekem igen! - jelentette ki nagy hangon a parancsnok. - Tönkreteszi a legjobb szaké ízét is, ha valaki a közelemben olvas!
 - Ó, bocsánat - felelte Takuan gúnyolódó aggályoskodással. - Milyen udvariatlanság tőlem! Rögtön becsukom a könyvet.
 - Már a puszta látvány is idegesít!
 - Na jó. Majd megkérem Ocút, hogy rakja el.
 - Nem a könyvről beszélek, te idióta! Te vagy az, aki tönkreteszi az estémet!
 Takuan megfontolt arckifejezést öltött.
 - Nos hát, ez már tényleg probléma. Nem úgy áll, mintha a szentséges Vu K'ung lennék, és füstpamaccsá tudnám átváltoztatni magam, vagy hogy bogárrá válhatnék, amely a tálcádra telepedik.
 A parancsnok vörös nyaka feldagadt, a szeme kidülledt. Úgy nézett ki, mint a pöfeteghal.
 - Kifelé, te agyalágyult! El a szemem elől!
 - Nagyon helyes - mondta Takuan csendesen, és meghajolt.
 Megfogta Ocú kezét, most hozzá beszélt. - A vendég azt mondja, hogy szívesebben lenne egyedül. A magány szeretete a bölcsesség jele. Nem szabad tovább zavarnunk. Gyere.
 - Na de... hát ez!... te, te... te...
 - Valami baj van?
 - Ki beszélt itt arról, hogy Ocút magaddal vidd, te förtelmes barom?!
 - Megfigyeltem az évek során - fonta össze a karját Takuan -, hogy nem sok pap vagy szerzetes különösebben jóképű. Ami azt illeti, a samurájok között sincs sok belőlük. Vegyünk például téged.
 A kapitány szeme csaknem kiugrott a helyéről.
 - Micsoda?!
 - Vajon megvizsgáltad-e már a bajuszod? Úgy értem, szakítottál-e már valaha is időt arra, hogy igazán megnézd, hogy elfogulatlan véleményt alkoss róla?
 - Te veszett fattyú! - ordított a parancsnok a kardjáért nyúlva, amely mellette állt a falnak döntve. - Védd magad !
 Ahogy talpra állt, Takuan a szemét a samurájjon tartva ártatlanul megkérdezte:
 - Hmm. Hogyan kellene védenem magam?
 A parancsnok most már magán kívül ordított, kezébe kapta hüvelyébe dugott kardját.
 - Elviseltem, ami elviselhető volt! De most megkapod, ami jár!
 Takuan nevetésben tört ki. - Ez netán azt jelenti, hogy le akarod vágni a fejem? Ha ez a terved, felejtsd el! Nagyon unalmas lenne.
 - Micsoda?
 - Unalmas. Nem tudok elképzelni untatóbb dolgot, mint egy pap vagy egy szerzetes fejét levágni. Csak leesne a padlóra, és onnan nevetne fel rád. Nem valami nagy fegyvertény, és ugyan mi jó származna neked belőle?
 - Hát - horkantott a parancsnok -, mondjuk meglesz az az elégtételelem, hogy befogom a szád! Meglehetősen nehezen tudnád folytatni a szemtelen fecsegésedet! - És eltöltve azzal a bátorsággal, amelyet a fegyver megmarkolása biztosít az efféle embereknek, hasból jövő mély hahotára fakadt, majd fenyegetően előrelépett.
 - De kapitány!
 Azt Takuan nyegle modora már annyira feldühítette, hogy a hüvelyt markoló keze hevesen reszketni kezdett, Ocú a két férfi közé siklott, hogy megvédelmezze Takuant,
 - Miket mondasz, Takuan? - mondta, remélvén, hogy enyhít a hangulaton, és lelassítja az akciót. - Az ember nem beszél így egy harcossal. Ej hát, mondd, csak, hogy bocsánat! - könnyörgött -, gyerünk, kérj elnézést a parancsnoktól !

Takuan azonban még egyáltalán nem fejezte be.

- El az útból, Ocú! Semmi bajom. Komolyan gondolod, hogy hagyom magam lefejezni egy ilyen tökfejtől, aki ugyan egy rakás épkezláb, fegyveres férfinak parancsnokol, húszt napot vesztegetett azzal, hogy megpróbáljon előkeríteni egy kimerült, félig éhenhalt földönfutót? Ha nincs annyi sütnivalója, hogy megtalálja Takezót, igazán bámulatra méltó lenne, ha képes volna az én eszemen túljárni!

- Ne mozdulj! - parancsolta a kapitány. Felhevült arca bíborszínűvé vált, keze a markolatra tapadt. - Állj félre, Ocú! Kettébe hasítom ezt a nagyszájú akolitust!

Ocú a parancsnok lába elé hullott, úgy könyörgött.

- Minden okod megvan a haragra, de kérlek, légy türelemmel! Nincs minden rendben a fejében. Mindenkiel így beszél. De nem akar semmi rosszat, igazán! Könnyek kezdtek patakzani a szeméből.

- Miket mondasz, Ocú? - tiltakozott Takuan. - Semmi baj nincs a fejemmel, és nem tréfálok. Csak éppen az igazságot mondom, amit, úgy látszik, senki sem szeret hallani. Ez tökfej, úgyhogy tökfejnek neveztem. Azt akarnád, hogy hazudjak?

- Ne merd még egyszer mondani! - mennydörgött a szamuráj.

- Annyiszor mondom, ahányszor kedvem tartja. Egyébként úgy hiszem, nektek, katonáknak teljesen közömbös, hogy mennyi időt vesztegettek el Takezó keresésével, de az egész rettenetes teherként nehezedik a földművesekre. Felfogjátok egyáltalán, hogy mit tesznek velük? Hamarosan nem lesz mit enniük, ha fenntartjátok ezt az állapotot. Nem is gondoltok rá, hogy teljesen el kell hanyagolniuk a mezei munkáikat, ha elcipelitek őket a ti szervezetlen, fejvesztett hajszáitokra. Hozzátehetem: fizetség nélkül. Ez szégyen!

- Fogd be a szád, áruló! Ez a Tokugava-kormányzat leplezetlen rágalmozása!

- Nem a Tokugava-kormányzatot kritizálok, hanem a hozzátok hasonló bürokrata tisztviselőket, akik a daimió és a köznép között állnak, s akik ezzel az erővel lophatnák is a fizetésüket, ahelyett hogy megkeresnék. Hogy mást ne mondjak, miért is lebzszel a melegben a tiszta, kényelmes kimonódban, minden jóval ellátva, hogy komótos fürdőket vegyél, és a lefekvés előtti szakédat egy csinos fiatal lánnyal töltögetted? Ezt nevezed urad szolgálatának?

A parancsnok nem talált szavakat.

- Nem az-e a szamuráj kötelessége, hogy hűségesen és fáradhatatlanul szolgálja az urát? Nem feladatod-e hogy jótekonyságot gyakorolj az emberekkel, akik rabszolgaként dolgoznak a daimió javára? Nézz csak magadra! Egyszerűen behunyod a szemed a tény előtt, hogy visszatartod a földműveseket a munkájuktól, amelytől pedig a napi megélhetésük függ. Még a saját embereiddel szemben sem tanúsítasz semmiféle belátást. Állítólag hivatalos kiküldetésben vagy, s erre mit csinálsz Amikor csak alkalmad nyílik rá, megtömöd magad más emberek keservesen megszerzett ételével és italával, s a pozíciódat arra használod, hogy rátedd a kezéd a rendelkezésre álló legkényelmesebb szállásra. Azt mondhatnám, klasszikus példája vagy a korrupciónak; a feljebbvalód tekintélyével takargatod magad, s azután semmi egyebet nem teszel, csak kiszipolyozod a közemberek energiáit a magad önző érdeke kedvéért.

A parancsnok most már ahhoz is túlságosan kába volt, hogy a száját becsukja. Takuan eltökélten folytatta.

- No, most csak próbáld meg levágni a fejem, és elküldeni Ikeda Terumasza nagyúrnak! Elmondhatom neked, nagyon meglepődne. Talán azt mondaná: „Nahát, Takuan! Csak a fejed jött el ma a látogatásomra? Hol a csodában van a többi részed?” Kétségkívül érdekelni fog, ha megtudod, hogy Terumasza nagyúr és én valaha együtt vettünk részt a Mjósindzsi templom teaszertartásán. Emellett több ízben volt részünk hosszú és kellemes beszélgetésekben a kiotói Daitokudzsi kolostorban.

Aszott Szakáll harciasságát mintha egy pillanat alatt elfújta volna a szél. Részegségéből is kezdett kissé felocsúdni, bár még mindig képtelennek látszott eldönteni, hogy Takuan vajon

az igazat mondja-e vagy sem. Mintha megbénult volna; mint akinek fogalma sincs arról, miként válaszoljon.

- Mindenekelőtt helyesebb lesz, ha leülsz - mondta a szerzetes -, ha azt hiszed, hogy hazudok, boldog leszek, ha veled mehetek a kastélyba, hogy megjelenhessek magának a nagyúrnak a színe előtt. Ajándékként vihetek neki abból a pompás hajdinalisztból, amelyet itt készítenek. Azt igencsak szereti. Ugyanakkor nincs semmi unalmasabb és semmi, amiért kevésbé rajongok, mint tiszteletemet tenni egy daimiónál. Ráadásul ha a te mijamotoi tevékenységed témája is szóba kerül, amikor teázás közben csevegünk, akkor ugye aligha hazudhatok. Valószínűleg azzal végződne a dolog, hogy alkalmatlanságod miatt kénytelen lennél szeppukut elkövetni. Már kezdettől fogva mondom neked, hogy hagyd abba a fenyegetőzést, de hát ti harcosok mind egyformák vagytok. Sohasem gondoltok a következményekre. És ez a ti legnagyobb gyengeségetek. Na, most rakd le a kardodat, akkor mondok valamit.

A parancsnok lehangoltan engedelmeskedett.

- Persze bizonyára ismered Szun-cu tábornok *A Háború művészete* című könyvét; tudod, a klasszikus kínai munkát a katonai stratégiáról? Feltételezem, hogy bármely, a te pozíciódban levő harcos bensőséges ismeretséget köt az ilyen fontos könyvvel. Egyébként annak okán említtem, hogy szeretnék neked leckét adni a könyv egyik alapelvének illusztrálására. Meg akarom mutatni, hogyan lehet elfogni Takezót anélkül, hogy embereidben további veszteségeket szenvednél, vagy hogy a falusiaknak még annál is több bajt okoznál, mint amennyit már eddig sikerült. Mármost ez a hivatalos munkádhoz tartozik, úgyhogy valóban nagyon ide kell figyelned! - A lányhoz fordult. - Ocú, tölts a kapitánynak még egy csésze szakét, légy szíves.

A parancsnok a negyvenes éveiben járó férfiú volt: mintegy tíz esztendővel idősebb Takuannál, de nyilvánvaló volt e pillanatban, s ez arcáról is lerítt, hogy a jellembeli erő nem kor kérdése. Takuan dorgálása alázatossá tette az idősebb férfit, hetvenkedése elpárolgott.

- Nem - mondta szerényen -, nem akarok több szakét. Remélem, megbocsátasz. Fogalmam sem volt róla, hogy Terumasza nagyúr barátja vagy. Félek, hogy nagyon go romba voltam. - Olyan meghunyászkodóvá vált, hogy az már komikus volt, de Takuan óvakodott attól, hogy ezt az orra alá dörgölje.

- Felejtsük el. Azt akarom megvitatni, hogy hogyan fogjuk el Takezót. Ez az, ugyebár, amit tenned kell, ha végre akarod hajtani az utasításaidat, és fenn akarod tartani szamurájbecsületedet?

- Igen.

- Természetesen azzal is tisztában vagyok, hogy nem törődsz vele, mennyi időt vesz igénybe a fickó foglyul ejtése. Végtére is minél hosszabban tart, annál tovább maradhatsz a templom vendége; ehetsz, ihatsz, és legeltetheted a szemed Ocún.

- Kérlek, ne hozd ezt elő többé! Különösen ne őurasága előtt! - A katona már olyan volt, mint a gyermek, aki rögtön könnyekben tör ki.

- Az egész incidenst titokban kívánom tartani. Ha azonban ez az egész napi futkosás a hegyekben tovább tart, a földművesek komoly bajba kerülnek. Nemcsak a földművesek, hanem az összes többi ember is. Ebben a faluban mindenki túlságosan felzaklatott és megrémített ahhoz, hogy lehiggadjon, és a normális napi munkáját folytassa. Nos, ahogy én látom, a te bajod az, hogy nem a megfelelő stratégiát alkalmaztad. Azt hiszem, tulajdonképpen nem is alkalmaztál semmiféle stratégiát. Úgy veszem ki, hogy nem is ismered *A Háború művészetét*.

- Szégyellem bevallani, de nem.

- No, szégyellheted is magad! És nem csodálkozhatsz azon, ha tökfilkónak neveztelek. Lehet, hogy tisztségviselő vagy, de szörnyen tanulatlan, és tökéletesen haszontalan. De hát semmi haszna, ha a nyilvánvalót a fejedhez vagdosom. Egyszerűen ajánlatot teszek neked. Személyesen felkínálom, hogy három napon belül foglyul ejtem Takezót.

- Te ejted foglyul?

- Azt hiszed, tréfálok?
- Nem, de...
- De mi?
- Ha beleszámítjuk a Himedzsiből érkezett erősítést meg az összes földművest és talpast, eddig csaknem három héten át több mint kétszáz ember fésülte át a hegyvidéket!
- Tudatában vagyok ennek.
- És minthogy kitavaszkodott, Takezó van előnyben. Ebben az évszakban rengeteg odafönn az ennivaló.
- Akkor hát addig akarnál várni, amíg újra lehull a hó? További nyolc vagy hány hónapot?
- Nem,... huh; azt hiszem, ezt nem engedhetjük meg magunknak!
- Az már biztos! Éppen ezért ajánlom fel, hogy elfogom nektek. Nincs szükségem semmi-féle segítségre; el tudom végezni a feladatot magam is. Bár ha jobban meggondolom, talán magammal kellene vinnem Ocút. Igen, mi ketten éppen elegendők leszünk.
- Komolyan beszélsz?
- Leszel szíves csendben maradni?! Csak nem akarsz azt mondani, hogy Takuan Szóhó minden idejét tréfacsinálással tölti?
- Bocsánat!
- Mint ahogy mondtam, nem ismered *A Háború művészetét*, és véleményem szerint ez a leglényegesebb oka förtelmes kudarcodnak. Én viszont meglehet, hogy csak egyszerű pap vagyok, de azt hiszem, értem Szun-cu írását. Egyetlen feltételem van, és ha nem egyeznél bele, akkor ölbe tett kézzel figyelem, ahogy céltalanul nyüzsögtök, amíg a hó lehull, meg esetleg a fejed is.
- Mi az a feltétel? - kérdezte óvatosan a kapitány.
- Ha visszahozom a szökevényt, engedd, hogy én döntsek a sorsa felől!
- Mit értesz ez alatt? - A parancsnok meghúzkodta a bajuszát, s egész gondolatfüzér szei kergették egymást a fejében. Hogyan lehetne bizonyos abban, hogy ez a különös szerzetes nem fogja átejtetni? Noha ékesszólóan beszél, lehet egészen agyalágyult is. Lehet, hogy Takezó barátja, a bűntársa? Talán tudja, hogy merre bujkál a fickó? De még ha nem tudja is - ami valószínű a dolgok jelen állása szerint -, abból talán nem származhat baj, ha átengedi neki a vezetést, éppen csak hogy kiderüljön, jut-e valamire ezzel az örült tervvel. Eh, valószínűleg kimászik az utolsó pillanatban. Erre gondolván a parancsnok jóváhagyóan bólintott.
- Rendben van hát. Ha elfogod, te döntheted el, hogy mi legyen vele. No de mi van akkor, ha nem találod meg a három nap leforgása alatt?
- Felakasztom magam itt a kertben, arra a nagy mamutfenyőre, a kriptomeria-fára.

Másnap kora reggel a rettentően feldúlt ábrázatú templomszolga rontott be a konyhába, alig kapkodta a levegőt, és félig-meddig kiabált.

- Ez a Takuan elvesztette az esztét? Úgy hallottam, azt ígérte, hogy ő maga találja meg Takezót!

Kikerekedtek a konyhában tartózkodók szemei.

- Nem!

- Ez lehetetlen!

- Hogyan akar hozzáfogni?!

Több gúnyos megjegyzés és nevetgélés következett, de valahol a mélyben kivehető volt az aggodalmas suttogás áramlata is.

Amikor a hír a templom papjához érkezett, az bölcsen bólintott, és megjegyezte, hogy az emberi száj a katasztrófához vezető kapualj.

A legőszintebben azonban Ocú nyugtalanzkodott. Csak az előző napon történt, hogy Matahacsi búcsúlevele nagyobb fájdalmat okozott neki, mint amelyet a halálhíre keltett volna.

Bízott a jegyesében, és szándéka szerint a kedvéért még a félelmetes Oszugit is elszenvedte volna rabszolgahajcsár anyósként. Most aztán kihez forduljon?

A sötétségbe és a kétségbeesésbe kergetett Ocú számára Takuan volt az élet egyetlen ragyogó pontja, az utolsó reménysugár. Az előző nap Ocú a szövőszékes házikóban magányosan sírdogálva éles kést fogott, és miszlikbe szabdalta a kimonó-szövetet, amelybe a szó szoros értelmében beleszötte a lelkét is. Az is felmerült benne, hogy a finom pengét a torkába döfi. Már nagyon hajlott rá, hogy meg is teszi, amikor végre Takuan megjelenése elűzte a balga gondolatot. És miután lecsillapította a lányt, és rávette, hogy a parancsnok szakóját töltesse, megveregette a hátát. Ocú még mindig érezte a szerzetes erős kezének melegét, ahogy kivezette a szövőházból.

Most meg ezt az örült egyezséget köti.

Ocú közel sem aggódott annyira a saját biztonságáért, mint amennyire félt a lehetőségtől, hogy az egyedüli barátját elveszítheti a buta ajánlat miatt. Elveszettnek és a végsőkéig levertnek érezte magát. Már csak a józan esze is azt mondta, hogy képtelenség azt hinni: ő és Takuan ilyen rövid idő alatt megtalálhatják Takezót.

Takuan ráadásul volt olyan arcátlan, hogy fogadalmat váltott Aszott Szakállal Hacsiman, a háború istenének szentélye előtt. Amikor onnan visszatért, a lány hevesen kérdőre vonta meggondolatlanságáért, de a szerzetes kitartott amellett, hogy nincs miért aggódnia. Ahogy mondta, az a szándéka, hogy megszabadítja terhétől a falut, az országúton újra biztonságossá teszi a közlekedést, és megakadályozza az emberéletek minden további veszetegetését. A Takezó gyors letartóztatása révén megmenthető életek számát tekintetbe véve az övé jelentéktelen, ezt Ocú is beláthatja. Azt is mondta még, hogy pihenje ki magát, ahogyan csak lehet, mert a következő nap délutánján útnak indulnak. Panaszkodás nélkül kell követnie, és tökéletesen meg kell bíznia a döntéseiben. Ocú túlságosan zavarodott volt ahhoz, hogy elmentmondjon, és a másik lehetőség, hogy otthon marad és aggódik, még rosszabb volt, mint az útra kelés gondolata.

Másnap késő délután Takuan még mindig a macskával szunyókált a fő templomépület sarkában. Ocú arca beesett volt. A pap, a templomszolga, az akolitus mind-mind arra próbálták rávenni, hogy ne menjen. „Eredj, és bújj el!” - ennyi volt a gyakorlati tanácsuk, Ocú azonban, maga előtt is alig érthető okokból, egy csepp késztetést sem érzett ilyesmire.

A nap gyorsan hanyatlott, és az Aida folyó völgyét övező hegyvonulat hasadékait az est sűrű árnyékai kezdték takarójuk alá vonni. A macska leugrott a templomteraszról, és rövidesen Takuan is kilépett a tornácra. Akárcsak az előbb a macska, ő is nagy ásítással nyújtóztatta ki végtagjait.

- Ocú! - hívta. - Jobb, ha indulunk.

- Már mindent összecsomagoltam: szalmapapucsokat, mászóbotokat, lábszárvédőket, gyógyszert, császárfá virágának olajába áztatott papírt.

- Valamit elfelejtettél.

- Micsodát? Fegyvert? Vigyünk kardot vagy lándzsát vagy valami hasonlót?

- Szó sem lehet róla! Azt akarom, hogy vigyünk jó sok ennivalót is.

- Ó, valami hidegre gondolsz, dobozban?

- Nem, értékes élelemre. Rizst viszünk, egy kis sós babpépet és - ó, igen - némi szakét. Bármilyen ízletes étel megteszi. Kell még egy fazék is. Menj a konyhába, és készíts össze egy nagy batyuval. És szerezz egy rudat, hogy cipelni lehessen.

A közeli hegyek most már feketébbek voltak a legjobb minőségű fekete lakknál is; a távolabbiak sápadtabbak, mint a csillámpala. Késő tavasz volt, s a szellő illatosan meleg. A csíkos bambusz ligetei és a kúszónövények indái csapdába ejtették a ködöt, s minél messzebb ért Takuan és Ocú a falutól, annál inkább úgy tetszett, mintha a hegyeket esti zuhany fürdetné; minden levél halványan csillogott a tompuló fényben. Egymás mögött haladtak a sűrűsödő

homályban; mindkettő vállára a bambuszrúd egy-egy vége támaszkodott, középen pedig a jól megrakott batyu lengett.

- Szép este a sétára, ugye, Ocú? - kérdezte a válla fölött visszapillantva Takuan.
- Én nem tartom olyan szépnek - mormolta a lány. - Hová megyünk?
- Még nem tudom - vallotta be Takuan kissé töprengő hangon -, de csak menjünk.
- Hát én nem bánom, ha gyalogolunk...
- Csak nem vagy fáradt?
- Nem - válaszolt a lány, de a rúd nyilván nyomta már, mert időről-időre áthelyezte az egyik válláról a másikra.

- Hol vannak az emberek? Nem láttunk eddig egy lelket sem !
- A parancsnok ma egész nap nem mutatta a képét a templomnál. Fogadni mernék, visszahívta a keresőket a faluba, hogy a három nap csakis a mi rendelkezésünkre álljon.

- Takuan, voltaképpen hogyan akarod elfogni Takezót?
- Ó, azon ne aggódj. Előbb-utóbb előkerül.
- De hát nem került elő senki másnak. És még ha megtenné is, akkor meg mit csinálunk? Olyan sok ember hajszolta annyi ideig, hogy most már bizonyára kétségbe esett. Harcolni fog az életéért, és nagyon erős! Reszketni kezd a lábam, ha csak rá gondolok!

- Óvatosan! Vigyázz a lépteidre! - kiáltott hirtelen Takuan.
- Ó! - jajdult fel Ocú rémülten, és megtorpant. - Mi a baj? Miért kell így megriasztanod?
- Ne félj, ez nem Takezó. Csak azt szeretném, ha jól odafigyelnél arra, hogy hol jársz. Az út széle tele van kúszónövényekkel és a feketeszeder tüskés indáival. Ezek csapdák!
- A keresők rakták őket oda, hogy elkapják Takezót?
- Ühüm. De ha nem vigyázunk, mi is beleeshetünk valamelyikbe.
- Takuan, ha továbbra is ilyeneket mondasz, olyan ideges leszek, hogy nem tudom majd egyik lábamat a másik elé rakni.

- Mit aggodalmaskodsz? Ha tényleg belesétálunk valamelyikbe, én esem bele először. Nem szükséges utánam jönnöd. - Hátravigyorgott a lányra. - Mondhatom, rém sok igyekezetet fektettek a dologba a nagy semmiért. - Egy pillanatnyi csend után folytatta. - Ocú, te is úgy látod, mintha ez a vízmosás nem vezetne sehova?

- Azt nem tudom, de rövidebb ideig mentünk el a Szanumo hátsó lejtője mellett. Ez itt bizonyára a Cudzsinohara.

- Ha így áll a dolog, lehet, hogy egész éjszaka gyalogolnunk kell.
- Azt sem tudom, hogy egyáltalán hova megyünk. Akkor meg miért beszélsz róla?
- Tegyük ezt le egy percre.

Miután a batyut a földre eresztették, Takuan a közeli szikla felé indult

- Hova m égy?
- Könnyíték magamon.

Alatta százlábnyira mennydörögve zuhantak szikláról-sziklára a vizek, amelyek egyesülve az Aida folyót alkot ták. Hangjuk felmorajlott egészen Takuanig, kitöltötték a fülét és átjárták egész bensőjét. Vizezés közben feltekintett az égre, mintha a csillagokat számlálná.

- Ez aztán a jó érzés! - ujjongott. - Most én vagyok egy a világegyetemmel, vagy a világegyetem egy velem?

- Takuan! - kiáltotta Ocú. - Nem vagy még kész? Te aztán nem sieted el a dolgot!

A szerzetes végre megjelent, és magyarázkodni kezdett.

- Vizezés közben a *Változások könyvének** elmélkedtem, és most már pontosan tudom, milyen módon kell akcióba lépni. Már minden világos

- A *Változások könyve*? Nincs is nálad könyv!

* Másképpen Ji Csing - Kína legjelentősebb írásos emléke. 4000 éves jóskönyv, amely a benne értelmezett 64 hexagrammájával választ adhat az élet nagy kérdéseire. A konfucianizmus és a taoizmus gyökerei a Ji Csinghez nyúlnak vissza.

- Nem az írott, te buta, hanem az, amelyik bennem van. Az én egészen saját, eredeti *Változások könyve* kötetem. Amelyik a szívemben van vagy a hasamban vagy talán másutt. Mialatt ott álltam, megfigyeltem a táj elrendeződését, a vizek látványát és az ég állapotát. Azután behunytam a szemem, és amikor kinyitottam, valami azt mondta: „Menj fel arra a hegyre!” - és a közeli csúcsra mutatott.

- A Takateru hegyéről beszélsz?

- Fogalmam sincs, hogy hívják. Az ott fenn, féloldalban azzal a lapos irtással.

- Az emberek Itadori-legelőnek nevezik.

- Hát még neve is van, de ilyet!

Amikor odaértek, a legelőről kiderült, hogy kicsiny fennsík, amely délnyugat felé lejt, és csodás kilátást nyújt a környékre. A környékbeli földművesek rendszerint szabadjára engedve legeltették itt lovaikat és teheneiket, de ezen az éjszakán egyetlen állat sem volt látható vagy hallható. A csendet csupán a füvet simogató langyos tavaszi szellő suttogása tette még halkabbá.

- Itt letáborozunk - jelentette ki Takuan. - Az ellenség, Takezó, úgy fog a markomba hullani, mint a Vei-beli C'ao C'ao tábornok esett Cs'u K'ung-ming kezei közé.

Ahogy letették terhüket, Ocú megszólalt.

- Mit fogunk itt csinálni?

- Ülni fogunk - válaszolt határozottan Takuan.

- Hogyan fogjuk el Takezót, ha csak üldögélünk?

- Ha hálót állítasz fel, a szárnyaló madarat anélkül foghatod el, hogy magadnak is repülni kellene.

- Semmilyen hálót nem állítottunk fel. Biztos vagy benne, hogy nem róka szelleme szállt meg, vagy valami ilyesmi?

- Rendben van, gyűjtsunk tüzet. A rókák félnek a tüztől, ha tehát róka lennék, hamarosan megtisztulok.

Száraz fát gyűjtöttek, és Takuan tüzet rakott. Ettől Ocú mintha megkönnyebbült volna.

- A jó kis tűz felvidítja az embert, igaz?

- Meg is melegíti, az már biztos. Boldogtalan voltál?

- Ó, Takuan, láthattad, milyen hangulatban voltam eddig! És nem hinném, hogy bárki boldog volna, hogy így tölti az éjszakát a hegyekben. Mit csinálunk, ha pont most kezd el esni?

- Ahogy felfelé jöttünk, láttam egy barlangot az út mentén. Ott meghúzhatjuk magunkat, amíg az eső eláll.

- Talán ezt teszi Takezó is éjszaka, ha rossz az idő, nem gondolod? Biztosan sok ilyen hely van szerte a hegyekben. Valószínűleg ilyenekben bújik meg máskor is.

- Lehetséges. Nincs sok esze, de ahhoz bizonyára elegendő, hogy esőben fedél alá húzódjon.

- Takuan - tépelődött Ocú -, miért gyűlölik őt annyira a faluban?

- A hatóságok meggyűlöltették velük. Ocú, ezek egyszerű emberek. Félnek a kormányzattól, annyira, hogy ha az azt a döntést hozza, hát kiebrudalják falusi szomszédaikat, még a saját rokonaikat is.

- Vagyis csak azzal törődnek, hogyan mentsék a bőrüket.

- Ez azért nem igazán az ő hibájuk. Semmiféle hatalmuk nincs. Meg kell bocsátanod nekik, hogy a saját érdekeiket helyezik előtérbe, ez ugyanis önvédelem. Valójában csak annyit akarnak, hogy hagyják békén őket.

- De mi a helyzet a samurájokkal? Miért csinálnak akkora ügyet egy olyan jelentéktelen személyből, mint Takezó?

- Mert ő a káosz jelképe; törvényen kívüli. Nekik meg kell őrizniük a békét. Szekigahara után Takezónak az lett a rögeszméje, hogy az ellenség üldözi. Akkor követte el az első nagy hibát, amikor áttört a határáron. Használnia kellett volna az eszét; mondjuk átlopakodik éj-

szaka, vagy simán átkel álruhában. Bármit. De Takezó nem! Először megölte az őrt, azután sorra másokat is. Olyan ez, mint a lavina. Azt hiszi, azért kell folytatnia a gyilkolást, hogy megvédje az életét. Csakhogy ő volt az, aki a lavinát elindította. Ezt a szerencsétlen helyzetet egyetlen dolog idézte elő: a józan ész tökéletes hiánya Takezónál.

- Te is gyűlölöd?

- Ki nem állhatom! Iszonyodom az ostobaságától! Ha a tartomány ura lennék, a legszörnyűbb büntetéssel sújtanám, amelyet csak kieszélhetek. Ami azt illeti, gyakorlati leckét mutatnék az embereknek: ízekre szagatnám. Végül is mennyivel jobb Takezó a vadállatnál? Egy tartományúr nem lehet nagylelkű a Takezó-félékhez, még ha sokak szemében nem látszik is többnek, mint ifjú bajkeverőnek. Megszégyenítő lenne a törvényre és a rendre nézve, és az semmiképpen sem lenne jó, főleg nem ezekben a nyugtalan időkben.

- Mindig úgy véltem, kedves vagy, Takuan, de ezek szerint valahol mélyen kemény is. Nem gondoltam, hogy sokat törődnél a daimió törvényeivel.

- Pedig törődöm. Szerintem a jót meg kell jutalmazni, és a rosszat meg kell büntetni, és azzal a felhatalmazással jöttem ide, hogy ezt tegyem.

- Csitt, mi volt ez?! - kiáltott fel Ocú, felugorva a tűz mellől. - Nem hallottad? Roppanó hang volt, mint az emberi léptek, odaát a fák között!

- Léptek? - Takuan is fülelni kezdett, de pár pillanatnyi feszült figyelés után nevetésben tört ki. - Hahaha! Csak néhány majom! Odanézz!

Jól látható volt egy nagy és egy apró majom sziluettje, amint továbbblendül a fákon.

Ocú megkönnyebbülten ült le újra.

- Hű, halálra ijesztettek!

A következő néhány órában csendben üldögéltek a tűzbe bámulva. Valahányszor kezdett kialudni, Takuan összetört néhány száraz gallyat, és rádobta.

- Ocú, min gondolkodol?

- Én?

- Igen, te. Noha folyton csinálom, tulajdonképpen utálok magammal társalogni.

Ocú szeme bedagadt a füsttől. Felnézett a csillagos égboltra, és lágyan megszólalt.

- Arra gondoltam, milyen furcsa a világ. Az a sok csillag odafent az üres feketeségben... nem, nem így értettem... Az éjszaka teljes egész. Mintha mindent magába ölelne. Ha az ember hosszú ideig szemléli a csillagokat, látja a mozgásukat. Lassan, lassan mozdulnak. Kénytelen vagyok arra gondolni, hogy az egész világ mozog, Érzem. Én pedig csupán apró porszem vagyok az egészben; egy porszem, amely felett olyan félelmetes hatalom uralkodik, amelyet még csak nem is láthatok. Még most is, ahogy itt ülök gondolkodva, most is apránként változik a sorsom. De a gondolataim mintha csak kör-be-körbe járnának.

- Nem mondasz igazat - mondta keményen Takuan. - Ezek a gondolatok persze megfordultak a fejedben, de valójában valami sokkal sajátosabb dolgon töprengtél.

Ocú csendben maradt.

- Elnézésedet kérem, Ocú, ha megzavartam a magányodat, de olvastam a leveleket, amelyeket kaptál.

- Elolvastad? De hát a pecsét sértetlen volt!

- Azután olvastam, hogy rád találtam a szövőházban. Amikor azt mondtad, hogy nem kelnek, becsúszttam őket a kimonóm ujjába. Ez bizonyára helytelen volt tőlem, de később, amikor az árnyékszéken ültem, elővettem, és elolvastam mindkettőt, csak úgy időtöltésül.

- Rémes alak vagy! Hogyan tehetél ilyet? Még hogy csak időtöltésül!

- Nem mindegy, hogy miért? De most már értem, hogy mi idézte elő azt a könnyáradatot. Hogy miért látszottál félholtnak, amikor rád találtam. De figyelj csak, Ocú, azt hiszem, szerencséd volt. Szerintem hosszabb távon jobb, hogy így sülték el a dolgok. Azt gondold, hogy rémes vagyok? Hát Matahacsi?

- Ezt meg hogy érted?

- Matahacsi felelőtlen volt és az is maradt. Ha hozzá mentél volna feleségül, és azután egy napon meglep egy ilyen levéllel, akkor mit szóltál volna? Ne mondd, ismerlek. A tengerbe vetted volna magad egy magas szikláról. Örülök, hogy vége az egésznek, mielőtt még elkezddhetett volna.

- A nők nem így gondolkodnak.

- Igazán? Hát hogyan gondolkodnak?

- Olyan mérges vagyok, hogy sikítani tudnék! - Haragosan tépte a fogával a kimonója ujját. - Egyszer elkapom! Nem lesz nyugtom addig, amíg meg nem mondom neki egyenest a képébe, hogy mi a véleményem róla. És azt az Okó nevű nőt sem fogom kímélni!

Dühös könnyekben tört ki. Takuan rászzegezte a tekintetét, és rejtélyesen mormolt magában.

- Megindult a dolog!

Ocú tátott szájjal bámult rá.

- Micsoda?

A szerzetes a földet nézte, mintha a gondolatait gyűjtené egybe. Azután rákezdett.

- Ocú, szívből remélem, hogy a sok-sok ember közül legalább te védett leszel a gonoszságtól, a világ hamisságaitól. Hogy kedves, ártatlan lényed az életen és annak minden fokozatán mocsoktalanul és sértetlenül lép át. De a végzet durva szele már elkezdett tépázni, ahogyan mást sem kímél.

- Jaj, Takuan! Mit tegyek? Olyan... olyan... mérges vagyok! - A lány válla sírástól rázkódott, s arcát az ölébe temette.

Hajnaltájt már egészen kisírta magát, úgyhogy mindketten a barlangba bújtak aludni. Aznap este és éjszaka a tűz mellett örködték, s újra végigaludták a nappalt. Volt egy csomó enivalójuk, Ocú azonban zavarban volt. Folyton azt mondogatta, hogy nem érti, miként fogják majd el Takezót ilyen iram mellett. Takuan viszont méltóságteljes nyugalommal viselkedett. Ocúnak fogalma sem volt arról, hogy mire gondol. Hisz nem is igyekezett a kereséssel. És a legkisebb mértékig sem esett kétségbe attól, hogy Takezó még mindig nem volt sehol.

A harmadik nap este, akárcsak az előző éjszakák során, a tűz mellett virrasztottak.

- Takuan! - tört ki végül Ocú. - Ez az utolsó éjszakánk, ha nem tudnád. Holnap lejár az időnk.

- Hmm. Ez már igaz.

- Mi a terved? Mit akarsz tenni?

- Mivel kapcsolatban?

- Jaj, ne légy már ilyen nehézfejű! Azt hittem, emlékszel rá, hogy mit ígértél a parancsnoknak!

- Igen, igen, hogyan...

- Nahát, ha nem visszük vissza Takezót...

- Tudom, tudom - vágott közbe Takuan. - Akkor felakaszthatom magam a vén kriptomeria-fára. De ne aggódj. Még nem készültem fel a halálra.

- Akkor miért nem mégy utána?

- Ha így tennék, azt hiszed, megtalálnám? Ezekben a hegyekben?

- Jaj, egyáltalán nem értelek! És mégis, ahogy itt üldögélek, úgy érzem, mintha egyre bátrabb lennék, hogy összeszedem a lelkierőm, s hagyom, hogy a dolgok menjenek a maguk útján. - Nevetett. - Vagy talán én is megőrültem, mint te.

- Nem vagyok örült. Csak van lelkierőm. Ennyi az egész,

- Mondd csak, Takuan, mindössze a lelkierő volt az, és semmi egyéb, amiért ezt az egészet felvállaltad?

- Igen.

- Semmi más, csak lelkierő! Ez nem valami bátorító. Azt hittem, akad valami holtbiztos terv a tarsolyodban.

Ocú már a legjobb úton haladt afelé, hogy ossza társának önbizalmát, de ez a nyilatkozat, hogy ugyanis a szerzetes pusztá vakmerőségből cselekszik, kétségbe ejtette. Hát ez tényleg félkegyelmű? Néha azokat az embereket, akiknek nincs ki mind a négy kerekük, a többiek lángelmének tartják. Lehet, hogy Takuan is ezek közé tartozik. Ocú már-már hinni kezdte, hogy ez határozottan elképzelhető.

A szerzetes higgadt nyugalommal továbbra is szórakozottan bámulta a lángokat. Azután motyogva megszólalt, mintha csak most jönne rá valamire.

- Azt hiszem, nagyon későre jár.

- De mennyire! Hamarosan itt a hajnal! - csattant fel Ocú szándékosan csípős hangon. Miért is bízott ebben az öngyilkosjelölt holdkórosban!

Az nem törődve a lány válaszána élével, tovább mormogott.

- Tréfás ugye?

- Ugyan *miről* motyogsz, Takuan?

- Csak épp eszembe jutott, hogy Takezónak igencsak hamarost meg kell jelennie.

- Persze, csak hogy ő talán nem tudja, hogy találkátok lenne. - A szerzetes mosolytalan arcára tekintve ellágyult a hangja. - Komolyan azt hiszed, hogy eljön?

- Persze, hogy jön!

- De miért is sétálna bele csak úgy egyenest a csapdába?

- Nem egészen erről van szó. Az emberi természetről beszélek, ennyi az egész. Az emberek nem erős szívűek, hanem gyengék. És az egyedüllét nem a természetes állapotuk, különösen, ha ebben az is közrejátszik, hogy ellenséggel vannak körülvéve, és karddal kergetik őket. Lehet, hogy te természetesnek talárod a helyzetet, de nagyon meglepne, ha Takezó képes lenne ellenállni a kísértésnek, hogy meglátogasson bennünket, és megmelegedjék a tüzünknel.

- Nem csak valami vágyálom ez? Lehet, hogy egyáltalán nincs is a környéken.

- Nem - rázta meg a fejét Takuan. - Ez nem csak vágyálom. Még csak nem is a saját elméletem, hanem a stratégia egyik mesteréé. - Olyan merész bizalommal beszélt, hogy Ocú egészen megkönnyebbült, hogy ilyen határozottan ellentmond neki.

- Gyanítom, hogy Simmen Takezó valahol nagyon közel van, de még nem döntötte el, vajon barátok vagyunk-e vagy ellenségek. A szegény fiút valószínűleg rengetegféle kétséggyötri; küszködik velük, és képtelen közelebb jönni vagy elmenekülni. Úgy sejtem, éppen most is itt bujkál az árnyékban, titokban minket figyel, és kétségbeesetten töpreng azon, hogy mi a teendő. Á, tudom már! Add ide, kérlek a fuvolát, amelyet az obidban hordasz!

- A bambuszfuvolámat?

- Igen, hadd játsszak rajta egy kicsit.

- Nem. Az lehetetlen. Sosem engedek senkit hozzányúltni.

- Miért? - tartott ki Takuan.

- Ne törődj te azzal, hogy miért! - kiáltott a fejét rázva a lány.

- Mi baj származik abból, ha megengeded, hogy használjam? A fuvoláknak csak jót tesz, ha játszanak rajtuk. Nem fogom tönkretenni.

- De... - Ocú szilárdan rátette jobb kezét az obijába csúsztatott fuvolára.

Mindig a testéhez közel hordozta, s Takuan jól tudta, milyen nagyra becsüli a zeneszerszámot. Azt azonban sohasem képzelte volna, hogy a lány visszautasítja, hogy nem engedi játszani rajta.

- Igazán nem fogom eltörni, Ocú! Már fuvolák tucatjain játszottam. Ugyan már, legalább hadd fogjam kézbe!

- Nem.

- Bármilyen történet?

- Bármilyen történet.

- Makacs vagy.

- Rendben van, makacs vagyok.

- Nos hát - adta fel Takuan -, akkor elhallgathatom a te játékodat is. Eljátszanál nekem valamit; csak egy kis dalt?

- Azt sem akarom.

- Miért nem?

- Mert akkor sírni kezdek, és nem tudok sírás közben fuvolázni...

Takuan elgondolkodott. Sajnálkozott a lány hajthatatlansága miatt, amely olyan jellemző az árvákra, ugyanakkor tisztában volt azzal is, hogy milyen mély a hiányérzet, az üresség a szívükben. Úgy tűnt előtte, az ilyenek arra vannak kárhóztatva, hogy kétségbeesetten vágyakozzanak olyasmire, ami nem lehet az övék: a szülői szeretetre, amelynek áldásában soha nem részesülhettek.

Ocú sosem ismert szüleit szólongatta állandóan, s azok is szüntelenül hívták, de a lánynak nem volt kézzelfogható, valós ismerete a szülői szeretetről. Az egyetlen, amit a szülei ráhagytak, a fuvola volt: az egyetlen dolog, amely kézzelfoghatóan hozzájuk kapcsolódott. Amikor alig volt annyi idős, hogy észrevegye a környező világot, a szülei fészekből kivetett fiókaként hagyták ott a Sippódzsi tornácán, s a fuvola be volt dugva aprócska obija mögé. Ez volt az egyetlen és kizárólagos kapocs, amely a jövőben lehetővé tehetné, hogy megkeresse a saját véréből valókat. Nem csupán képmás volt a hangszer, hanem sosem látott anyjának és apjának a hangja is.

- Szóval sír, amikor játszik rajta! - gondolta Takuan. - Nem csoda, ha annyira vonakodik bárkinek is a kezébe adni, vagy akár ő maga játszani. - Nagyon sajnálta a lányt.

Ezen a harmadik éjszakán - most először - gyöngyházzsínű hold csillant fel egyszeregyszer az égen, gyakran eltűnedezve a fátyolos felhők mögött. A vadludak amelyek mindig ősszel vándorolnak Japánba és tavasszal térnek vissza - már úton voltak újra észak felé; gá-gógásuk néha lehallatszott a felhők közül.

Takuan meditációjából felserkenve megszólalt.

- Ocú, a tűz már alig parázslík. Tennél rá még egy kis fát? ... Hé, mi baj van? Valami rossz történt?

Ocú nem válaszolt.

- Sírsz?

Még mindig semmi válasz.

- Bocsáss meg, hogy a múltra emlékeztettelek. Nem akartalak felkavarni.

- Semmi, semmi - sutto-gta a lány. - Nem kellene olyan makacsnak lennem. Kérlek, vedd a fuvolát, és játssz rajta.

Elővette a hangszeret az obija mögül, és a tűzrakás felett odanyújtotta a férfinak. Régi, kifakult brokátba volt csomagolva; a szövet megkopott, az átkötő zsinórok viharverték voltak, mégis, az egész megőrzött valamit antik eleganciájából.

- Megnézhetem? - kérdezte Takuan.

- Igen, kérlek is rá. Most már nem számít.

- De miért nem játszol mégis te?? Azt hiszem, most tulajdonképpen inkább téged hallgatnának. Én majd csak itt ülök, így... - Oldalt fordult, és a karját összefonta a térde körül.

- Jól van. Nem játszom valami jól - mondta Ocú szerényen -, de megpróbálok.

Szertartásosan feltérdelt a fűvön, kiegyengette kimonója gallérját, és meghajolt az előtte fekvő fuvola előtt. Takuan nem szólalt meg többé. Látszólag már jelen sem volt; mint ahogy más sem, csak az éjszakába burkolt nagy, magányos világegyetem. A szerzetes árnyalakja akár szikladarab is lehetett volna, amely legördült a hegyoldalból, és a síkon állapotodott meg.

Ocú fehér arcát kissé oldalra fordítva ajkához emelte a nagy becsben tartott örökséget. Ahogy megnedvesítette a szájníylást, és lelkileg előkészült a játékhoz, egészen más Ocú térdelt ott; olyan Ocú, aki a művészet erejét és méltóságát testesítette meg. Takuanhoz fordult, s még egyszer - a megfelelő formában - tagadta, hogy bármit értene is a játékhoz. A szerzetes hanyagul bólintott.

A fuvola olvadó hangon szólalt meg. Ahogy a lány ujjai a hangszer hét lyuka felett mozdultak, ujjpercei apró, lassú táncban elmerült manókhoz hasonlítottak. Alacsonyan szállt a dallam, mint egy patak csobogása. Takuan úgy érezte, hogy ő maga is tovairamló vízzé válik; most átcsap egy hasadékon, most a sekélyesben játszadozik. Amikor a zene magas hangokra váltott, mintha a szellem is a égre lebbenne, felhők között szökellve. A föld muzsikája és a menny visszhangjai vegyültek össze, és a fenyőkön átsuhanó szellő reménytelenül sóvárgó sóhajaivá formálódtak; a világ állhatatlanságáról panaszkodtak.

Takuan lehunyta szemmel, elbűvölten hallatta a muzsikát, s közben ellenállhatatlanul felidéződött benne Hiromasza herceg legendája, aki egy holdfényes éjszakán Kioto Szuzakukapuja környékén kószálva és séta közben a fuvoláján játszva egy másik, az övével összhangban szóló fuvola hangjára figyelt fel. A herceg megkereste a fuvolást, meg is találta a kaputorony felső emeletén. Akkor fuvolát cseréltek, és végigmuzsikálták az éjszakát. A herceg csak később jött rá, hogy a társa egy ördög volt emberi alakban.

- A zene - gondolta Takuan - még az ördögöt is megindítja. Mennyivel mélyebben megindíthat az ennek a szépséges lánynak az ujjai alól szálló fuvolahang egy emberi lényt, aki rabja mind az öt szenvedélynek! - Sírni szeretett volna, de nem ejtett könnyet. Az arca mélyebbre süllyedt a két térde közé, amelyet öntudatlanul még szorosabban ölelt.

Ahogy a lángok fénye fokozatosan halványult, Ocu arcát mélyvörös fátyolba takarta. A lány annyira elmerült a zenében, hogy már nehéz volt megkülönböztetni a hangszertől, amelyen játszott.

Vajon az anyját és az apját szólította? Talán felértek ezek a hangok az égig, kérdezvén: „Hol vagytok?” És vajon nem keveredett-e ezzel a fohással a szüzlány keserű haragja, akit egy szőszegő férfi becsapott és elhagyott?

Mintha a muzsika elkábította volna, Ocu annyira az érzelmei hatása alá került. Lélegzésén a fáradság jelei kezdtek mutatkozni.

A haja tövében apró verejtékcseppek gyöngyöztek elő. Könnyek csordultak végig az arcán. Bár a dallamot néha elfojtott zokogás szakította meg, a melódia egyre csak folytatódott, mindörökké.

És akkor hirtelen mozgás hallatszott a fűben. Nem lehetett messzebb, mint tizenöt-húsz lábnyira a tűztől, és olyan zajt keltett, mint egy kúszó állat. Takuan felkapta a fejét. Egyenesen arra a fekete valamire nézett, csendesen felemelte a kezét, és üdvözetet intett.

- Te ott! Bizonyára didergető a harmat. Gyere ide a tűzhöz, és melegedj fel. Gyere, és beszéljess velünk, kérlek.

- Takuan - hagyta abba Ocu riadtan a játékot -, már megint magadban beszélsz?

- Nem vetted észre? - kérdezte az, s mutatta is. - Takezó már jó ideje ott van; a fuvolajátékodat figyelte.

Ocu megfordult, hogy odanézzon, és egy sikoltással a fekete alak felé hajította a fuvolát. Valóban Takezó volt. Felugrott, mint a sebzett szarvas, és menekülőre fogta.

Takuan, akit éppen úgy meglepett Ocu sikolya, mint Takezót, úgy érezte, mintha a gondosan kifeszített háló elszakadt volna, s a madár menekülne. Talpra ugrott, és teljes tüdővel felkiáltott.

- Takezó! Állj!

Lenyűgöző erő áradt a hangjából; parancsoló erő, amelyet nem egykönnyen lehetett semmibe venni. A menekülő megtorpant, mintha a földhöz szegezték volna, és kissé elképedten nézett vissza. Gyanakvó szemmel meredt Takuanra.

A szerzetes nem szólt többet. Lassan összefonta a karját a mellén, és ugyanolyan hajlíthatatlanul figyelte Takezót, ahogyan az őt. Mintha mindketten még a lélegzetet is egyszerre vették volna.

Fokozatosan megjelentek Takuan szeme sarkában a ráncok, amelyek egy barátságos mosoly kezdetét jelzik. Leengedte a kezét, és intett Takezónak.

- Most pedig gyere ide! - parancsolta.

A szavak hallatán Takezó pislogott, és sötét arcán különös kifejezés jelent meg.

- Gyere csak ide! - sürgette Takuan. - Akkor mindhárman beszélgethetünk.

A válasz tépelődő csend volt.

- Akad itt egy csomó ennivaló, sőt még egy kis szaké is. Tudod, mi nem vagyunk az ellenségeid. Gyere közelebb, a tűz mellé. Beszéljünk.

Továbbra is csend.

- Mondd, Takezó, nem követsz el hatalmas hibát? Itt egy világ, ahol tűz ég, van étel-ital és még emberi együttérzés is! Te meg ragaszkodsz a saját külön poklodhoz. Ocú, melegítsd fel a párolt krumplit. Én is éhes vagyok.

Ocú a tűzre rakta a fazekat, s Takuan közel tolta a lángokhoz a szakés korsót, hogy felmelegedjen. Ez a békés látvány csendesítette Takezó félelmeit, közelebb húzódott. Amikor már csaknem mellettük volt, megállt és mozdulatlan maradt; nyilván valami belső bizonytalanság tartotta vissza.

Takuan sziklát görgetett a tűz mellé, és megpaskolta Takezó hátát.

- Ide ülj! - mondta.

Takezó hirtelen leguggolt. Ocú még csak rá sem tudott nézni volt jegyese barátjának az arcára. Úgy érezte, mintha láncairól elszabadult vadállat volna a közelében. Takuan felemelte a fazék fedőjét.

- Úgy látszik, már kész. - Beledöfte az evőpálcika hegyét a krumplibá, kihúzta, majd a szájába dugta. Jóízűen majszolva jelentette ki: - Nagyon finom és puha. Nem kérsz egy kicsit, Takezó?

Takezó bólintott, és most először elvigyorodott; tökéletes fehér fogsora elővillant. Ocú megtöltött egy tálkát, és átnyújtotta. Ettől kezdve a fiú hol fújta a forró ételt, hol hatalmas falásokkal nyelte. Keze reszketett és a foga vacogott a tál szélén.

Szájalomra méltóan éhes volt, s a remegése megállíthatatlan. Ijesztő volt.

- Jó, ugye? - kérdezte a szerzetes, letéve az evőpálcikáit. - Mit szólnál egy kis szakéhoz?

- Nem kell nekem semmiféle szaké!

- Nem szereted?

- Most nem kérek. - A hegyekben töltött hosszú idő után Takezó félt, hogy rosszul lesz tőle. Azután meglehetősen udvariasan megszólalt.

- Köszönöm az ételt. Most már megmelegedtem.

- Eleget ettél?

- Nagyon is, köszönöm. - Miközben átadta a tálát Ocúnak, megkérdezte: - Miért jöttetek fel ide? Tegnap éjszaka is láttam a tüzeteket.

A kérdés meglepte Ocút, s nem volt kész válasza, de Takuan a segítségére sietett, és egyenesen megmondta.

- Az igazat megvallva, azért jöttünk, hogy foglyul ejtsünk.

Takezó nem mutatott különösebb meglepődést, bár láthatóan tévovázott, hogy elfogadja egy az egyben azt, amit Takuan mondott. Csendesesen lecsüggesztette a fejét, majd egyikről a másikra nézett.

Takuan látta, hogy elérkezett az ideje a cselekvésnek. Szemközt fordult Takezóval.

- Ehhez mit szólsz? Ha egyszer egyébként is elfognának, nem lenne helyesebb a dolgot megejteni a Buddha Törvényének kötelékeivel? A daimió rendelete - törvény, és a Buddha Törvénye - törvény, de a kettő közül a Buddha kötelékei a szelídebbek és az emberibbek.

- Nem, nem! - tiltakozott Takezó, és haragosan rázta a fejét.

- Figyelj csak ide egy percre! - folytatta csendesén Takuan. - Megértem; elhatároztad magad, hogy kitartasz mindhalálig, de végső soron lesz-e esélyed a győzelemre?

- Mit értesz azon, hogy győzhetek-e?

- Úgy értem, kitarthatsz-e sikeresen a nép ellen, amely gyűlöl; a tartomány törvényeivel szemben és a leggaládabb ellenfeleddel, önmagaddal szemben?

- Már tisztában vagyok veled, hogy veszítettem - nyögött fel Takezó. Az arca szomorúan eltorzult, és a szeme sarkában megcsillantak a könnyek. - A végén lemészárolnak, de előtte még megölöm a Hon'iden öregasszonyt meg a Himedzsiből érkezett katonákat és az összes többi embert, akit gyűlölök! Annyit ölök meg, amennyit csak tudok!

- És mit csinálsz a nővéred érdekében?

- Hogy?

- Oginról van szó. Mit teszel az ő érdekében? Be van zárva - ahogyan te is jól tudod - a hinagurai palánkvárban.

Takezó erre nem tudott válaszolni, noha korábban úgy döntött, hogy mindenképpen megmenti a nővérét.

- Nem gondolod, hogy most már gondolnod kellene annak a jószívű lénynek a sorsára is? Hiszen annyi mindent megtett érted! És mi van a kötelességeddel, hogy továbbidd atyád, Simmen Muniszai nevét? Elfelejtetted, hogy ez a família a Hirata családon keresztül a híres harimai Akamacu nemzetségig nyúlik vissza?

Takezó eltakarta az arcát megfeketedett, már-már mancsszerű kezével; a válla hegyesen meredt felfelé, és lesóványodott, reszkető testének minden porcikájában összerázkódott. Keserű könnyekre fakadt.

- Én... Én... nem tudom. Mi... mit számít az idő most már?

Erre Takuan hirtelen összeszorította az öklét, és kemény ütést mért Takezó állára.

- Bolond! - a szerzetes hangja mennydörgött.

Takezó a nem várt ütéstől megtántorodott, és mielőtt még magához tért volna, kapott egy további a másik oldalra.

- Felelőtlen fajankó! Hálátlan ostoba! Minthogy apád és anyád és az őseid nincsenek itt, hogy megbüntessenek, majd én megteszem helyettük! Nesze! - A szerzetes újra lecsapott, ezúttal akkorát ütve, hogy Takezó a földre került.

- Na, fáj már? - kérdezte harciasan Takuan.

- Fáj, persze, hogy fáj - szűkölt a szökevény.

- Az a jó. Ha fáj, akkor még lehet, hogy egy kis emberi vér is csordogál az ereidben. Ocú, kérlek, add ide azt a kötelet!... Na mire vársz? Hozd a kötelet! Takezó már tudja, hogy meg fogom kötözni. Felkészült rá. Ez nem a hatóság kötele, hanem a könyörületességé. Nincs rá semmi okod, hogy akár félj tőle, akár sajnálkozz rajta. Gyorsan, te lány, a kötelet!

Takezó mozdulatlanul feküdt, arccal lefelé, meg sem kísérelve, hogy felálljon. Takuan így könnyen a hátára ülhetett. Ha Takezó igazán akart volna ellenállni, kicsiny papírlabdaként rúghatta volna fel Takuant a levegőbe. Tisztában voltak ezzel mind a ketten, és Takezó mégis tétlenül feküdt, szétvetett karral és lábbal, mintha végre megadta volna magát valami láthatatlan természeti törvénynek.

A VÉN ÓRIÁSFENYŐ

Bár a reggelnek ebben az órájában a templom harangja rendszerint nem szokott megkondulni, súlyos, szabályos időközönként megszólaló zengő szava most szétterült a falu felett, és visszhangja elveszett a távoli hegyekben. Ez volt a számonkérés napja. Takuan ideje lejárt, s a falubeliek versenyt futottak a hegyre, hogy megtudják, vajon a szerzetes véghez vitte-e a lehetlent. Hogy megtörtént, a híre úgy terjedt, mint a futótűz.

- Elfogták Takezót!
- Nem igaz! Ki kapta el?
- Takuan.
- El sem hiszem! Fegyvertelenül?
- Ilyen nincs!

A tömeg felnyomult a Sippódzsihoz, hogy a szájukat táthassák a nyakon csípett törvényen kívüli láttán, akit mint valami állatot kötöttek ki a főszentély lépcsőjének korlátjához. Egyesek nagyokat nyeltek, és lélegzethez sem jutottak a látványtól, mintha az Óe-hegy rettegett démonának arcát pillantották volna meg. Takuan, hogy lelohassa felkorbácsolt indulataikat, egy kicsit távolabb ült, fenn a lépcsőn; hátradőlt a könyökére, és barátságosan vigyorgott.

- Mijamoto népe - kiáltotta. - Most már békében visszamehettek a földjeitekre! Hamarosan a katonák is elmennek.

A megfélemlített falusiak számára Takuan egyetlen éjszaka leforgása alatt hős lett; megmentőjük és védelmezőjük a Gonosztól. Néhányan mélyen meghajoltak előtte, hogy a fejük csaknem a templomudvar talaját érintette, mások utat törtek maguknak, hogy megérinthessék a kezét vagy a csuháját. Takuan undorodott ettől a bálványimádástól, és elhúzódott a csöcseléktől. Feltartotta a kezét, és csendet kért.

- Figyeljete, Mijamoto férfiai és asszonyai! Mondanom kell valamit, valami fontosat. - A kiáltozás, a lárma elhalt. - Nem én vagyok az, akinek Takezó elfogása köszönhető. Ezt a tettet nem én hajtottam végre, hanem a természet törvénye! Akik azt megszegik, végül mindig vesztesek maradnak. Ez az a törvény, amelyet mindenkinek tisztelnie kell!

- Ne nevettesd már ki magad! Te fogtad el, nem a természet!
- Mi megbecsüljük azt, aki megérdemli!
- Csak felejtsd el a törvényedet! Itt vagy nekünk te, hogy köszönetet mondjunk!
- Na jó, akkor köszönjétek nekem - folytatta Takuan -, én ugyan nem bánom. De a törvénynek tisztelettel kell áldoznotok! Egyébként, ami elmúlt az elmúlt, és most éppen akad egy nagyon fontos dolog, amelyről kérdezni szeretnék benneteket. Szükségem van a segíségekre.

- Mi az? - morajlott fel a kíváncsi tömeg.
- Mindössze ennyi: mit fogunk most csinálni Takezóval, ha egyszer elkaptuk? Az Ikedaház képviselőjével való egyezségem - bizonyára jól ismeritek a képviselőt - az volt, hogy ha nem hozom vissza a szökevényt három nap leforgása alatt, akkor felakasztom magam arra a nagy óriásfenyőre. De megígérte azt is, hogy ha sikerrel járok, én dönthetek a sorsa felől.

Az emberek közt zúgás támadt.

- Hallottunk róla!

Takuan ítélőbírói pózba helyezkedett.

- Nos, akkor mit is tegyünk vele? Amint látjátok, ez a rettenetes szörnyeteg most itt van hús-vér mivoltában. Nem is annyira félelmetes, igaz? Ami azt illeti, harc nélkül jött velem a puhány. Öljük meg, vagy engedjük el?

A tömeg felmorajlott Takezó szabadon bocsátásának gondolatára.

- Meg kell ölnünk! - kiáltott valaki. - Nem jóféle ez, hanem bűnöző! Ha életben hagyjuk, a falu átka lesz!

Takuan szünetet tartott, mintha a lehetőségeket mérlegelné, miközben dühös, türelmetlen hangok hallatszottak a hátsó sorokból.

- Öld meg! Öld meg!

Ebben a pillanatban egy öregasszony tört magának utat az első sorig, önmagánál kétszerte nagyobb férfiakat lökve félre könyökének egy-egy taszításával. Ő volt az, persze; a haragvó Oszugi. Amikor a lépcsőhöz ért, egy pillanatig Takezóra meredt, azután megfordult, és szembe nézett a falubeliekkel. Tüskés szederindát lóbált a feje fölött.

- Nem lennék elégedett, ha egyszerűen csak meghalna! - kiáltotta. - Először tudja meg, hogy mi a szenvedés! Nézzétek csak azt a rémült ábrázatát! - Visszafordult a rabhoz, és megemelte az indát. - Te elfajzott, undorító teremtmény! - visította, és egymás után mérte a fiúra a csapásokat, amíg csak ki nem fulladt, s már a karja is lehullott a fáradtságtól. Takezó vonaglott fájdalomában, Oszugi pedig fenyegető pillantással fordult Takuanhoz.

- Mit akarsz tőlem? - kérdezte a szerzetes.

- Emiatt a gyilkos miatt veszett oda a fiam! - Viharosan rázkódva rikoltozta: - És Matahacsin kívül nincs senki, aki továbbvinné a családi nevet.

- Ha már erről van szó - vágott közbe Takuan -, ha meg nem haragszol a szóért, Matahacsin nem ért valami sokat soha. Nem lenne helyesebb a jövőre gondolva, ha a vődet tennéd meg örökösödnek? Azzal, hogy a tiszteletreméltó Hon'iden nevet adományoznád neki?

- Hogyan merészelsz ilyet mondani?! - A büszke özvegy zokogásban tört ki. - Nem érdekel, hogy mit gondolsz. A fiamat senki sem értette meg. Nem volt igazán rossz; ő volt az én kisbabám. - Újra felgyülemlett benne a harag, s Takezóra mutatott. - Ez vitte rossz útra; ő csinált belőle éppen olyan semmirekellőt, mint maga. Jogom van a bosszúállásra! - A tömeghez fordulva könyörgött. - Hadd döntsék én! Hagyjátok csak rám! Én majd tudom, mit kell csinálni vele!

Ekkor hátulról nagy hangú, haragos kiáltás szakította félbe az öregasszonyt. A tömeg úgy vált szét, mint a szakadó ruha, s a későn jövő gyorsan előremasírozott. Maga Aszott Szakáll volt az, tomboló méreggel.

- Mi folyik itt? Ez nem vásári komédia! Hé, ti valamennyien, táguljatok innen! MenjeteK vissza dolgozni! Hazafelé! De rögtön!

Csoszogás hallatszott, de senki sem mozdult.

- Nem hallottátok, mit mondtam? Indíts! Mire vártok?! - Fenyegetően lépett feléjük, s kezét a kardja markolatára tette. Az első sorokban állók kikerekedett szemmel húzódtak hátrébb.

- Nem! - vágott közbe Takuan. - Nincs értelme, hogy ezek a jó emberek most távozzanak. Én hívtam ide őket, pontosan abból a célból, hogy megvitassuk, mi legyen Takezóval.

- Te csak maradj csöndben! - parancsolta a kapitány. - Semmi szavad ebben az ügyben! - Összeszedte magát; előbb Takuanra, azután Oszugira meredt, végül a tömegre, és bömbölni kezdett. - Ez a Simmen Takezó nemcsak súlyos és megbocsáthatatlan bűnököt követett el tartományunk törvényeivel szemben, hanem szekigaharai szökevény is! A büntetését nem döntheti el a nép! Át kell adni a kormánzatnak!

- Képtelenség! - rázta a fejét Takuan. Látván, hogy Aszott Szakáll válaszolni akar, felémelte az ujját, hogy hallgatásra bírja. - Nem ebben egyeztünk meg!

A méltóságában erősen fenyegetett parancsnok vitatkozni kezdett.

- Takuan, kétségtelenül megkapod a kormányzat által kitűzött fejpénzt. De mint Terumasza nagyúr hivatalos képviselőjének, az a kötelességem, hogy ezen a ponton átvegyem a felügyeletet a fogoly felett. A sorsához a továbbiakban semmi közötök! Ne is fáradjatok azzal, hogy ezen töprengjete!

Takuan nem is fáradt a válasszal, hanem jóízű hahotában tört ki. Valahányszor csillapodni látszott, újra és újra ellenállhatatlanul robbant ki belőle.

- Ügyelj a modorodra, szerzetes! - figyelmeztette Aszott Szakáll. Azután szinte fröcskölt belőle a düh. - Mi olyan vicces?! Huh?! Azt hiszed, hogy mindez csak tréfa?!

-A modorom? - ismételte Takuan, és újra kibukott belőle a nevetés. - Méghogy az én modorom? No nézd csak, Aszott Szakáll, fel akarod rúgni az egyezségünket, meg akarod szegni megszentelt szavadat? Ha így van, akkor figyelmeztetek, most és itt eresztem szabadon Takezót!

A falubeliekbe egyszerre beszorult a lélegzet, és hátrálni kezdtek.

- Kész? - kérdezte Takuan, és a Takezót fogva tartó kötelek felé nyúlt.

A parancsnok nem talált szavakat.

- És amikor kiszabadítom, először is rád eresztem. Akkor eldönthetitek a kérdést magatok között. S azután csak tartóztasd le, ha tudod!

- Na álljunk csak meg - csak egy percre!

- Én betartottam az alku rám eső részét - folytatta Takuan, s úgy tett, mintha éppen ki akarná oldozni a fogoly béklyóit.

- Állj, ha mondom! - A szamuráj homlokán kiütött a verejték.

- Miért?

- Hát mert... mert... - a kapitány csaknem dadogott. - Most, hogy már meg van kötözve, semmi értelme futni hagyni, hogy aztán még több bajt okozzon... ej, hát persze! Megmondom, mit! Megölheted te magad Takezót! Itt van... itt a kardom. Csak hadd vigyem magammal a fejét! Ez méltányos, ugye

- Neked adjam a fejét? Azt már nem! Az egyház feladata a temetés lebonyolítása, de kiadni a hullát vagy valamelyik testrészt... Ez rossz fényt vetne ránk, papokra. Senki sem bízná ránk többé a halottait, ha elkezdenénk csak úgy kiadni a tetemeteket, a templomok egyhamar tönkremennének. - Noha a szamuráj keze már a kardja markolatát szorította. Takuan nem tudta megállni, hogy ne gúnyolódjék vele.

A csöcselékhez fordulva a szerzetes újra elkomolyodott.

- Kérlek benneteket, beszéljétek meg egymás között, s hozzátok meg nekem a választ. Mit is tegyünk? Az öregasszony szerint nem elegendő rögtön megölni, előbb meg kell kínozni. Mit gondoltok, mi lenne, ha néhány napra a kriptomeria-fa ágához kötöznénk? Odakötjük a kezét-lábát, s akkor éjjel-nappal ki lesz téve az elemeknek. Talán a hollók kivájják a szemét. Ehhez mit szólnátok?

Ajánlatának embertelen kegyetlensége a hallgatóságot annyira mellbevágta, hogy eleinte senki sem tudott megszólalni.

Kivéve Oszugit.

- Takuan, ebből is látszik, hogy milyen bölcs ember is vagy voltaképpen. Szerintem azonban legalább egy hétre kell odakötöznünk... nem, többre! Hadd lógjon tíz vagy húsz napig. Akkor aztán magam jövök, hogy rámérjem a végső csapást!

- Rendben van - bólintott Takuan minden további teketória nélkül. - Úgy legyen!

Leoldotta a kötelet a korlátról, és úgy húzta maga után Takezót a fához, mint pórázon a kutyát. A rab ellenállás nélkül követte, a fejét mélyen lehajtva, egyetlen hang nélkül. Annyira bűnbánónak látszott, hogy a tömeg lágyabb szívű tagjai közül egyesek már egy cseppnyi sajnálatot kezdtek érezni iránta. De a „vadállat” foglyul ejtésének izgalma még alig enyészett el, s a jó tréfában valamennyien nagy kedvvel vettek részt. Több kötelet egymáshoz erősítettek; felhúzták a rabot egy, a földtől mintegy harminc láb magasan kinyúló ágra, és ott szorosan

megkötözték. Így összecsomagolva Takezó nem is látszott élő embernek, inkább nagy szalmabúnak.

Ocú, miután visszatért a hegyekből a templomba, mély búskomorságot érzett, valahányszor egyedül maradt a szobájában. Nem értette, miért, hiszen az egyedüllét maga nem volt számára újdonság. És a templom körül azért mindig akadt néhány ember. Megvolt az otthon minden kényelme, mégis magányosabbnak érezte magát most, mint bármikor az előző három nap során, az elhagyott hegyoldalban, ahol csak Takuan nyújtott némi társaságot. Az ablak melletti alacsony asztalkánál üldögélve s állat a tenyerébe fektetve fél napig tőprengett az érzésén, amíg végre döntésre szánta el magát.

Úgy érezte, hogy ez az élmény bepillantást engedett számára a szívébe. A magány - tűnődött - olyan, mint az éhség; nem odakint van, hanem az ember bensőjében. Magányosnak, lenni - gondolta - annyi, mint azt érezni, hogy az embernek hiányzik valami, valami életbevágóan szükséges, de hogy mi, azt nem tudni.

Sem az öt körülvevő emberek, sem a templomban az életet megkönnyítő dolgok nem voltak képesek enyhíteni elszigeteltség-érzésén. A hegyekben csak a csend volt, a fák meg a köd, de ott volt Takuan is. Megvilágosodást jelentett Ocú számára, hogy nincs teljesen magára utalva. A szerzetes szavai egyenesen a szívéhez szóltak; felmelegítették és felemelték, ahogyan semmiféle tűz vagy lámpás nem képes. S azután jött az ártatlan felismerés: azért magányos, mert Takuan nincs mellette.

Amikor erre a felfedezésre jutott, felállt, bár gondolatai még mindig viaskodtak a problémával. Takezó büntetésének eldöntése után Takuan jó időre bezárkózott a Himedzsiből jött szamurájjal a vendégszobába. Mindenfajta ügyekben oda-vissza kellett járnia a falu és a templom között, úgyhogy nem volt ideje leülni és beszélgetni Ocúval, mint a hegyekben. Ocú újra leült.

Ha legalább egyetlen barátja lenne! Nem kellene sok, csak egy, aki jól ismeri; akire támaszkodhat, aki erős és tökéletesen megbízható. Ez után sóvárgott, vágyakozott olyannyira, hogy csaknem az eszét veszítette.

Ott volt persze mindig a fuvolája, de mire egy lány tizenhat éves lesz, kérdések és bizonytalanságok gyülemlenek fel benne, amelyeket egy bambuszdarab nem képes megválaszolni. Meghittsége volt szüksége, és arra az érzésre, hogy nemcsak figyelni a való életet, hanem részt is vesz benne.

- Olyan utálatos az egész! - mondta ki hangosan, de az, hogy hangot adott az érzéseinek, egyáltalán nem csökkentette a Matahacsi iránt érzett haragját. Könnyek hullottak a kis lakkasztalra; az erein átszáguldó dühös véráramtól elkékült Ocú halántéka, lüktetett a feje.

A háta mögött halkán félresiklott az ajtó. A templom konyhájában az esti étel alatt égő tűz ragyogva lobogott.

- Aha! Szóval itt bujkálsz! Csak üldögélsz, és hagyod, hogy az egész nap kicsússzon az ujjaid közül!

Oszugi alakja jelent meg az ajtónyílásban. Ocú szórakozottságából felriadva egy pillanatig tétovázott, mielőtt üdvözölte volna az öregasszonyt, s párnát tett volna a padlóra, hogy a vendég leülhessen. Oszugi minden teketória nélkül helyet foglalt.

- Kedves menyem... - kezdte fensőbbes hangon.

- Igen, asszonyom - válaszolt Ocú, és megfélemlítve mélyen meghajolt a vén szipirtyó előtt.

- Most, hogy elismerted a rokonságot, nincs már sok mondanivalóm a számodra. De előbb hozz egy kis teát. Mostanáig Takuannal és a Himedzsiből való szamurájjal beszélgettem, és az itteni akolitus még csak frissítőket sem szolgáltat fel. Egészen kiszáradtam!

Ocú engedelmeskedett, és teát hozott neki.

- Matahacsiról akarok beszélni - mondta minden bevezető nélkül az öregasszony. - Természetesen bolond lennék, ha bármit elhinnék abból, amit az a hazug Takezó mond, de úgy látszik, Matahacsi életben van, és egy másik provinciában tartózkodik.

- Valóban? - kérdezte hidegen Ocú.

- Nem lehetek bizonyos benne, de attól az még tény, hogy az itteni pap, úgy is mint gyám, beleegyezett a fiammal való házasságodba, és a Hon'iden család már elfogadott a fiam menyasszonyául. Bármi is történjék a jövőben, bízom benne, hogy nem áll szándékodban visszatáncolni adott szavadtól!

- Hát...

- Te ugye sosem tennél ilyet?

Ocú ajkát mély sóhaj hagyta el.

- Akkor hát rendben, ennek örülök! - A vénasszony úgy beszélt, mintha lezárná az ülést. - Tudod, milyen az emberek szája, és nem lehet megjósolni, mikor tér vissza Matahacsi, ezért azt akarom, hogy hagyd el ezt a templomot, és gyere hozzám lakni. Több a munkám, mint amennyivel elbírok, és mivel a menyemnek törődnie kell a saját családjával is, nem hajszolhatom erősebben. Vagyis szükségem van a munkádra.

- De én...

- Ki más jöhetne a Hon'iden házba, mint Matahacsi jegyese?

- Azt nem tudom, de...

- Azt próbálsz mondani, hogy nem akarsz jönni?! Nem tetszik a gondolat, hogy a fedelem alatt élhatsz? A legtöbb lány ugrana, ha ilyen lehetőséget kapna!

- Nem, nem erről van szó. Hanem, hogy...

- Akkor pedig hagyd abba a szófecsérlést! Szedd össze a holmidat!

- Máris? Nem lenne jobb várni?

- Várni, mire?

- Amíg... amíg Matahacsi hazajön.

- Szó sem lehet róla! - Ez véglegesen hangzott. - Addig esetleg új ötleteid támadnának más férfiakkal kapcsolatban. Kötelességem vigyázni arra, hogy rendesen viselkedj. Ezalatt pedig arra is ügyelni fogok, hogy megtanuld a mezei munkát, a selyemhernyók gondozását; hogy egyenes szegést varrj, és úgy viselkedj, mint egy hölgy.

- Én... értem... - Ocúnak nem volt ereje ellenkezni. Még mindig lüktetett a feje, és ettől az egész Matahacsit emlegető beszédétől összezárult a mellkasa. Félt bármit mondani, nehogy könnyáradat legyen a vége.

- És van még valami - mondta Oszugi. Ügyet sem vetve a lány zavarára, gőgösen felszegte a fejét. - Még most sem tudom, hogy mit akar csinálni ez a kiismerhetetlen szerzetes Takezóval, s ez aggaszt. Azt akarom, hogy állandóan tartsd rajtuk a szemed, amíg csak meg nem bizonyosodunk arról, hogy Takezó halott. Éjszaka is, nappal is. Ha nem figyelsz éberen éjszaka, nem lehet megmondani előre, mit tesz Takuan. Lehet, hogy cimborák!

- Tehát nem bánod, ha itt maradok?

- Ideiglenesen nem, minthogy mégsem lehetsz két helyen egyszerre. Akkor gyere a holmiddal együtt a Hon'iden házhoz, amelyik napon Takezó feje elválik a testétől. Megértetted?

- Igen, értettem.

- Aztán nehogy elfeledd! - vakkantotta Oszugi, és kisuhogott a szobából.

Mintha csak erre várt volna - árnyék jelent meg a papírral fedett ablakon, és halk férfihang szólította: - Ocú! Ocú!

Remélve, hogy Takuan az, Ocú alig pillantott az árny formájára, odaszaladt, s felrántotta az ablakot. Meglepetten hőkölt hátra, mert szeme a kapitányéval találkozott. A parancsnok benyúlt, megragadta a lány kezét és erősen megszorította.

- Olyan kedves voltál hozzám - mondta -, de éppen most kaptam parancsot Himedsiből, hogy térjek haza.

- Nahát, milyen kár. - Ocú megpróbálta kihúzni a kezét a férfi markából, de az erősen tartotta.

- Úgy látszik, vizsgálatot indítanak az itt törtétek miatt - magyarázta a férfi. - Ha meglenné Takezó feje, elmondhatnám, hogy becsülettel végrehajtottam a feladatomat. Akkor felmentenének. De az az örült, megátalkodott Takuan nem engedi, hogy elvigyem a fejet. Nem hallgat semmire, bármit mondok neki. De azt hiszem, te az én pártomon vagy, ezért jöttem most ide. Fogd ezt a levelet, légy szíves, és csak később olvasd el valahol, ahol senki sem látja!

A lány kezébe nyomta a levelet, és egy szempillantás alatt már ott sem volt. Ocú még hallotta, ahogy sietősen lemegy a lépcsőn, ki az útra.

Több volt, mint levél, mert a borítékban egy nagy darab arany is volt. Az üzenet azonban meglehetősen egyértelmű volt: a kapitány arra kérte Ocút, hogy néhány napon belül vágja le Takezó fejét, és vigye Himedzsibe, ahol is a levél írója feleségül veszi, és a továbbiakban gazdagságban és dicsőségben fognak élni, amíg csak meg nem halnak. Az aláírás „Aoki Tanzamon” volt, olyan név, amelyet a levélíró tanúbizonysága szerint a vidék egyik legünnepeltebb harcosa mondhat a magáénak. Ocúból már majdnem kitört a nevetés, de közben fel is háborodott.

Amikor éppen befejezte az olvasást, Takuan hívta.

- Ocú, ettél már?

Becsúszta a lábait a szandáljába, és kiment, hogy beszéljen a szerzetessel.

- Nem kívánom az ételt. Fáj a fejem.

- Mi van a kezében?

- Egy levél.

- Még egy?

- Igen.

- Kitől?

- Takuan, olyan kotnyeles vagy

- Kíváncsi, leányom, tudakozó. Nem kotnyeles!

- Belepillantasz?

- Ha nem bánod?

- Csak úgy időtöltésül?

- Ez éppen olyan jó ürügy, mint bármi más.

- Itt van. Egyáltalán nem bánom.

Ocú odaadta a levelet, és miután Takuan elolvasta, szívből nevetett. Ocú sem tudott ellenállni, s legalábbis felfelé görbült a szája sarka.

- Szegény ember! Ez annyira kétségbe van esve, hogy megpróbál szerelemmel is, pénzzel is megvesztegetni. Ez a levél kész móka! Igazán mondhatom, szerencsés a világunk, hogy ilyen kiváló, becsületes samurájokkal van megáldva! Ez annyira bátor, hogy egy kislányt kér meg arra, hogy elvégezzen helyette egy lefejezést. És van olyan ostoba, hogy még írásba is adja!

- A levél nem izgat - mondta Ocú -, de mit csináljak a pénzzel? - s átnyújtotta Takuannak az aranyrudat.

- Ez jó sokat ér - mondta a szerzetes a kezében méricskélve a súlyt.

- Ez az, ami zavar.

- Ne aggódj. Számomra sosem volt gond, hogy megszabaduljak a pénztől.

Takuan a templom elejéhez került, ahol ott állt az alamizsnás urna. Mielőtt belökte volna az aranyat, megérintette vele a homlokát a Buddha iránti alázatból. Azután más jutott az eszébe.

- Ha jobban meggondolom, tartsd meg. Biztosan nem lesz útban.

- Nekem nem kell. Csak bajt okozna. Később kifaggatnának róla. Jobb, ha úgy csinállok, mintha sohasem láttam volna.

- Ocú, ez az arany többé már nem Aoki Tanzaemoné. Áldozatul ajánlottuk fel a Buddhának, és a Buddha a gondjaidra bízta. Tartsd meg a jó szerencse zálogaként!

Ocú minden további ellenkezés nélkül elrejtette az aranyat az obijába, azután az égre nézett.

- Szeles az idő, nem? Kíváncsi vagyok, esik-e ma éjjel. Már régesrég nem volt eső.

- A tavasz csaknem véget ért, ideje már egy jókora zivatarnak. Hogy elmossa a halott virágokat, nem is beszélve az emberek unalmáról.

- De ha nagy eső esik, mi lesz Takezóval?

- Hmm. Takezó... - tűnődött a szerzetes.

Ahogy mind a ketten a kriptomeria-fa felé fordultak, a felső ágak felől megszólalt egy hang.

- Takuan! Takuan!

- Mi az? Te szóltál, Takezó?

Amint Takuan felsandított a fára, Takezó valóságos átokpatakat zúdított le rá.

- Te szerzetesek legdisznóbbika! Mocskos csirkefogó! Gyere, állj ide alám! Valamit mondani akarok neked!

A szél sísteregve hajlítgatta a fa ágait, és a hang megtörve, szaggatottan érkezett le. Levelek kerengtek a fa törzse körül, egyenesen Takuan felfelé fordított arcába.

- Látom - nevetett a szerzetes -, látom, még tele vagy étellel. Ez rendjén is van; tetszik nekem. Remélem, ez nem az a hamis vitalitás, amely abból a tudatból származik, hogy rövidesen meghalsz...

- Fogd be a szád! - kiáltott Takezó, aki nem annyira étellel, hanem inkább méreggel volt tele. - Ha félnék a haláltól, miért maradtam volna békén, mialatt összekötöztél?

- Azért tetted, mert én erős vagyok, te meg gyenge!

- Ez hazugság, te is tudod!

- Akkor másképpen mondom. Én okos vagyok, te pedig elmondhatatlanul ostoba!

- Ebben igazad lehet. Az aztán biztosan ostobaság volt tőlem, ha engedtem, hogy elfogj!

- Ne moco-rogj annyit, majom a fán! Attól nem lesz jobb, még vérezni kezdesz itt, ha maradt benned egyáltalán vér, az pedig nagyon illetlen dolog!

- Figyelj, Takuan!

- Figyelek.

- Ha verekedni akartam volna veled a hegyen, a fél talpammal is széttaposhattalak volna, mint egy uborkát.

- Ez nem valami hízelgő hasonlat. Mindenesetre nem így tettél, úgyhogy a legjobb, ha ezen nem töprengsz tovább. Felejtsd el, ami történt! Most már késő sajnálkozni.

- Átejtettél azzal a magasröptű papi szövegeddel. Ez igazán disznóság volt, te nyavalyás! Elérted, hogy megbízzam benned, és azután becsaptál. Engedtem, hogy elfogj, igen, de csak azért, mert azt hittem, hogy más vagy, mint a többi. Sose képzeltem, hogy ennyire meg fognak szégyeníteni.

- Térj a tárgyra, Takezó! - mondta Takuan türelmetlenül.

- Miért csináltad velem ezt? - süvöltött a szalmabábú. - Miért nem vágod le egyszerűen a fejem, és akkor befejeztük! Azt gondoltam, ha meg kell halnom, jobb, ha te választod meg, hogy mi módon végezzenek ki, s nem engeded, hogy a vérszomjas csöcselék tegye meg! Bár szerzetes vagy, azt hiszem, ismered a Szamuráj Útját.

- Ó persze, te szegény félrevezetett fiú! Sokkal jobban, mint te!

- Jobban tettem volna, ha engedem, hogy a falubeliek kapjanak el. Azok legalább emberek.

- Ez volt az egyetlen tévedésed, Takezó? Nem lehet, hogy körülbelül minden, amit eddigi életedben valaha is tettél, valamifajta tévedés volt? Amíg odafenn pihensz, miért nem próbálsz kissé átgondolni a múltadat?

- Ó, tartsd a szád, te képmutató! Nem szégyellem magam! Matahacsi anyja hívhat engem, aminek akar, de Matahacsi a barátom - a legjobb barátom! Feladatomnak, kötelességemnek tartottam, hogy idejőjtek, és elmeséljem a vén csoroszlyának, mi történt a fiával. Erre mit csinál? Rám akarja uszítani azt a csöcseléket! Hogy megkínózzanak! Annak, hogy áttörtem a határzárát és idejöttem, csak egyetlen oka volt; hogy hírt hoztak a drágalátos fiáról. Megsértettem ezzel a harcos becsület kódexét?

- Nem erről van szó, te agyalágyult! Az a baj veled, hogy még azt sem tudod, miként kell gondolkodni! Annak a téveszmének vagy a rabja, hogy ha végrehajtasz valami bátor tettet, az már önmagában szamurájává változtat. Hát nem! Hagytad, hogy az egyetlen hűségcselekvés meggyőzzön arról, hogy igazad van. Minél biztosabban hiszed ezt, annál több kárt okozol magadnak és közben természetesen másoknak is. Hol vagy most? Fogolyként, csapdában, amit te állítottál magadnak; nahát, ott vagy! - Szünetet tartott. - Amúgy milyen a látvány odafentről, Takezó?

- Te disznó! Ezt nem fogom neked elfelejteni!

- Nem fogsz te semmit egyhamar elfelejteni. Takezó, mielőtt szárított vagdalthússá alakulnál át, vess egy alapos pillantást magad köré! Nézz ki az emberi lények világára, és változtass önző gondolkodásodon. És azután, amint megérkezel abba a túlnan lévő világba és egyesülsz őseiddel, mondd el nekik, hogy volt egy ember, akit Takuan Szóhónak neveztek. Mindezt ő mondta neked. Semmi kétségem nincs afelől, hogy ugrálni fognak örömeikben, amikor kiderül, hogy ilyen kitűnő tanítómestered volt, ámbár világossá válik az is, hogy még mindig nem tanultad meg, mi is az élet, és csak szégyent hozol a családi nevedre.

Ocú eddig dermedten állt, néhány lépéssel odébb, de most odaszaladt, és éles hangon támadott Takuanra.

- Túlmégy már minden határon, Takuan! Figyeltem és mindent hallottam. Hogy lehetsz ilyen kegyetlen olyan emberhez, aki még csak védekezni sem tud? Egyházi férfiú vagy, vagy csak hiszik rólad? Takezó az igazat mondja; azt, hogy bízott benned, és küzdelem nélkül adta fel magát!

- Hé, mi ez? A fegyvertársam ellenem fordul?

- Legyen már szíved, Takuan! Amikor ilyeneket hallok tőled, akkor utállak. De igazán! Ha meg akarod ölni, akkor tedd meg, és azután annyi! Takezó már belenyugodott a halálba. Hagyd békén meghalni! - Annyira felháborodott, hogy Takuan csuhájának az ujját rángatta.

- Csend legyen! - förmedt rá a szerzetes váratlan és rá aligha jellemző gorombasággal. - A nők semmit sem tudnak ezekről a dolgokról! Fogd be a szád, vagy felakasztalak oda, Takezó mellé!

- Nem, akkor sem fogom be! - sikította Ocú. - Nekem is van jogom arra, hogy kimondjam, ami a szívemen fekszik! Nem mentem-e veled a hegyekbe; nem maradtam-e veled három hosszú napon és éjszakán át?!

- Ennek semmi köze a dologhoz. Takuan Szóhó úgy fogja megbüntetni a foglyát, ahogy neki tetszik!

- Akkor büntesd meg! Öld meg! Most! Nem való hozzád, hogy gúnyold a nyomorúságát, miközben a fiú odafenn lóg félholtan!

- Ez az egyetlen hibám: imádom kicsúfolni az ilyen ostobákat.

- Ez embertelen!

- Na most aztán el innen! Távozz, Ocú, hagyj magamra!

- Nem és nem!

- Hagyd abba a makacskodást! - kiáltotta Takuan, és a könyökével jókorát döfött Ocú bordái közé.

A lány a fa törzsének csapódott, és csak nehezen tért magához. A kéreghez szorította a mellét és az arcát. Jajgatás volt az első lélegzete. Sosem gondolta volna, hogy Takuan ilyen kegyetlen is tud lenni. A falubeliek úgy hitték, hogy még ha Takuan fellógatja is Takezót egy darabig, végül emberséges lesz, megenyhül, a büntetésnek pedig egyszer majd csak vége. Erre Takuan beismeri, hogy élvezi a látványt, ahogy Takezó kínlódik. Ocú beleborzongott a férfiak kegyetlen, vadállati viselkedésébe.

Ha még Takuan is szívtelen, akiben olyan mélyen megbízott, akkor az egész világot elvitte az ördög. Ekkora gonosztságot nem tud ésszel felfogni. Most már senki sem maradt, akiben bízhatna...

Furcsa meleget érzett a fában. Áramlást. Mintha vér csordogált volna a fa ereiben. Ha ez sem igaz, és az öreg kriptomeria is hazudik, akkor nincs igazság ezen a földön. Csak lenne még valaki, akiben megbízhat...

Különös jóindulat áradt a fából; a hatalmas, ősi törzs lelke áthatolt a kérgen. Tíz ember sem tudta volna átkarolni, bármilyen messzire nyújtsák is a kezüket. És a fa ereiben Takezó vére keringett, amely cseppjeit hullatta a felső ágon levő ingatag börtönéből.

Mennyire szamuráj-fi volt! Milyen bátor! Amikor Takuan felkötözte, és most megint, Ocú meglátta Takezó gyengébbik felét. Ő is képes volt sírni. Mostanáig a lány a csöcselék véleményével sodródott, az befolyásolta, miközben az emberről magáról semmi valós elképzelése nem volt. Mi lehetett az, ami a falubelieket arra készítette, hogy démonként gyűlöljék, hogy vadállatként vadásszanak rá?

A lány háta és válla belerázkódott a zokogásba. Szorosan kapaszkodott a fa törzsébe, és a kéreghez dörzsölte könnytől ázó arcát. A szél élesen süvöltött a felső ágak között, amelyek vadul lengtek ide-oda. Nagy esőcseppek hulltak Ocú kimonója nyakába, és lecsordultak a hátán; szinte megdermesztették a gerincét.

- Gyerünk, Ocú - kiáltott Takuan, s kezével fedezte a fejét. - Megázunk!

Ocú még csak nem is válaszolt.

- Ez mind a te hibád, Ocú! Nyafogó kisbaba vagy! Ha zokogni kezdesz, a mennyek is követik a példádát! - Aztán eltűnt hangjából a kötekedő szín. - A szél egyre erősödik, úgy látszik, nagy vihar előtt állunk, indulás befelé! És ne vesztegesd a könnyeidet olyan emberre, akinek meg kell halnia! Gyere! - Takuan a fejére borította kimonója szoknyarészét és a templom menedéke felé futott.

Alig telt bele néhány másodperc és zuhogni kezdett. Az esőcseppek kis fehér szökőkutakat vertek fel, ahogy a talajt paskolták. Bár a víz már patakokban ömlött le Ocú hátán, a lány nem moccan. Nem tudta elszakítani magát még akkor sem, amikor átázott kimonója a bőréhez tapadt, és a hideg már a csontját hasogatta. Amint gondolatai Takezó felé szálltak, az eső megszűnt számára létezni. Fel sem merült benne, hogy ő ne szenvedjen, ha már a fiú szenved; az agyát betöltötte az imént fogant elgondolás arról, hogy milyen is az igazi férfi. Csöndesen azért imádkozott, hogy Takezó életben maradjon.

A fa töve körül téblábolt körbe-körbe, s gyakran feltekintett Takezóra, de a vihar miatt képtelen volt megpillantani. Önkéntelenül a nevét kiáltotta, de nem érkezett válasz. Mindinkább az a gyanúja támadt, hogy a fiú őt is a Hon'iden család tagjai közé sorolja, vagy azt hiszi, hogy ő is csak egy az ellenséges falusiak közül.

- Ha kinn marad ebben a záporosóban - gondolta kétségbeesetten -, bizonyosan a halálát leli a hajnal beköszöntése előtt. Hát nincs a világon senki, aki megmenthetné?

Teljes lendülettel futásnak eredt, s ebben a dühöngő vihar is segítette. A fő templomépület mögött a konyhaház és a papi lakócellák ablaktáblái szorosan be voltak húzva. A tetőereszen túlfolyó víz a földre csapódva mély árkokat vájt, ahogy lezúdult a domboldalon.

- Takuan! - kiáltotta. Odaért a szerzetes cellájának az ajtajához, és teljes erővel dörömbölni kezdett.

- Ki az? - érkezett a hang odabentről.

- Én vagyok, Ocú !

- Mit csinálsz te még mindig kint? - Takuan gyorsan kinyitotta az ajtót, és megdöbbenve bámult a lányra. Az épület széles ereszei ellenére egész testére záporozott az eső. - Gyere be gyorsan! - kiáltotta, s karon akarta ragadni, de a lány visszahúzódott.

- Nem. Nem azért jöttem, hogy szívességet kérjek, nem azért, hogy megszáritkozzam. Könyörgök, Takuan, hozd le őt arról a fáról!

- Micsoda?! Azt már aztán nem! - mondta hajthatatlanul a szerzetes.

- Ó, kérlek, Takuan, meg kell tenned! Örökké hálás leszek neked! - Ocú térdre hullott a sárban, és könyörgésre emelte a kezét. - Én nem számítok, de rajta segítened kell! Kérlek! Nem hagyhatod, hogy elpusztuljon; ugye, nem?!

A felhőszakadás dübörgése szinte elnyomta a lány könnyes hangját. Magasba emelt karjával úgy festett, mint a jéghideg vízesés alatt álló, önsanyargatást gyakorló buddhista.

- Meghajlok előtted, Takuan! Könyörgök neked! Megteszek mindent, bármit is kérj, csak mentsd meg!

Takuan hallgatott. Csukott szemhéja olyan volt, mint a szentélyajtó, amely mögött titkos Buddha rejtőzik. Mélyet sóhajtott, kinyitotta a szemét, és tüzet lehel.

- Menj aludni! Ebben a percben! Először is gyenge vagy, s öngyilkosság kinn maradni ebben az időben!

- Ó, kérlek, kérlek! - könyörgött a lány, s az ajtó felé nyúlt.

- Én lefekszem. Neked is ugyanezt tanácsolom. - A szerzetes hangja olyan volt, mint a jég. Az ajtó becsukódott mögötte.

De a lány nem adta fel. A ház alá kúszott, amíg el nem érte azt a pontot, ahol maga fölött a szerzetes nyugvóhelyét sejtette, és felkiáltott.

- Kérlek! Takuan, számomra ez a legfontosabb a világon! Takuan, hallasz engem? Válaszolj, kérlek! Szörnyeteg vagy! Szívtelen, érzéketlen, pokolbéli ördög!

A szerzetes egy ideig válasz nélkül, türelmesen figyelt, de a lány lehetetlenné tette az alvást. Végre Takuan dühöngve kiugrott az ágyból.

- Segítség! Tolvaj! - harsogta. - Tolvaj van a padlóm alatt! Fogják meg!

Ocú újra kimenekült a viharba, és megverten visszavonult. De még nem bántak el vele végleg.

A SZIKLA ÉS A FA

Kora hajnalra a szél és az eső nyomtalanul elmosta a tavaszt. Lüktető napfény verte ádázul a vidéket, s kevés falubeli járkált árnyékadó, széles karimájú kalap nélkül.

Oszugi felgyalogolt a domboldalon a templomhoz, és szomjasan, levegő után kapkodva érkezett Takuan ajtajához. Verejtékgyöngyök ütöttek ki a haja tövében, patakocskákká egyesültek, és lecsordultak büszkén hordott orra mentén. Rá se hederített, annyira furdalta az olt-hatatlan kíváncsiság, hogy mi lett a sorsa áldozatának.

- Takuan! - szólt be. - Túlélte Takezó a vihart?

A szerzetes megjelent a verandáján.

- Ó, te vagy az? Rettenetes felhőszakadás, ugye?

- Igen. - A vénasszony gonoszul vigyorgott. - Gyilkos erejű volt.

- Azt azonban bizonyára tudod, hogy egy-két napi nagyon súlyos esőzést sem túlságosan nehéz túlélni. Az emberi test rengeteg gyötrődést képes elviselni. A napsütés az igazán halálos!

- Csak nem úgy érted, hogy Takezó még életben van? - mondta hitetlenkedve Oszugi, és a vénséges kriptomeria, a mamutfenyő felé fordította ráncos arcát. Szúrós szeme réssé szűkült az erős napfényben. A kezét ellenző gyanánt a homlokához emelte, s egy pillanat múlva kissé megenyhült.

- Úgy lóg odafent, mint a mosogatórongy - mondta feléledő reménységgel. - Nem maradhatott már benne élet, semmiképp!

- Egyetlen hollót sem látok, amely az arcát csipkedné - mosolygott Takuan. - Úgy vélem, ez azt jelenti, hogy még lélegzik.

- Köszönöm a felvilágosítást. Ilyen tanult ember bizonyára többet tud nálam az efféle dolgokról. - Az özvegy a nyakát nyújtogatta, a pap mögé lesett az épület belsejébe. - Seholy sem látom a menyemet. Megtennéd nekem, hogy idehívod?

- A menyed? Nem hinném, hogy valaha is találkoztam vele. Mindenesetre nem tudom a nevét. Hogyan hívhatnám hát?

- Hívd, azt mondtam! - ismételte türelmetlenül Oszugi.

- Ki a csodáról beszélsz?

- Hát Ocúról persze!

- Ocú! Miért nevezed a menyednek? Nem lépett be a Hon'iden családba, vagy tévednék?

- Nem, még nem, de úgy tervezem, hogy hamarosan beveszem, mint Matahacsi jegyesét.

- Ezt nehéz elképzelni. Hogyan tudna férjhez menni valakihez, aki a környéken sincs?

- Na idehallgass, te csavargó! - háborodott fel Oszugi. - Ehhez semmi közöd! Csak mondd meg, hol van Ocú!

- Úgy hiszem, még ágyban.

- Hát persze, gondolhattam volna! - dörmögte az öregasszony, félig-meddig magában. - Azt mondtam neki, hogy éjjelente őrizze Takezót, úgyhogy napközben biztosan fáradt. Egyébként - mondta vádlón -, nem úgy van, hogy napközben rajtad az örökös sora?

Választ sem várva hátraarcot csinált, és a fa alá masírozott. Hosszú ideig bámult felfelé, mintha transzban lenne. Végül csak eltalpalt a falu felé, szederindával a kezében.

Takuan visszament a szobájába, és ott is maradt estig.

Ocú szobája nem volt messze a szerzetesétől, ugyan abban az épületben. Az ő ajtaja is egész nap zárva volt, kivéve, amikor a templomszolga kinyitotta, hogy orvosságot vagy sűrű rizslevessel teli agyagedényt vigyen be neki. Az előző éjszaka félholtan találták az esőben, s valósággal be kellett vonszolniuk, mert rugdalózott és sikoltozott, s úgy erőltették bele azt a néhány kortynyi teát. A pap azután keményen lehordta, a lány pedig csak ült némán, háttal a falnak támaszkodva. Reggelre magas láza lett, és alig volt képes felemelni a fejét, hogy megigya a levest.

Leszállt az éjszaka, s éles ellentétben az előző estével, a tündöklő hold úgy világított, mintha az ég sötét palástjába valaki tisztán metszett lyukat vágott volna. Amikor már mindenki mélyen aludt, Takuan letette a könyvet, amelyet addig olvasott, belecsúsztatta a lábát magas talpú fa szandáljába, és kiment az udvarra.

- Takezó! - szólította a fiút.

Magasan felette egy ág megrázkódott és csillogó harmatcseppeket hullatott a földre.

- Szegény fiú, azt hiszem, már nincs ereje válaszolni - mondta magában Takuan. - Takezó! Takezó!

- Mit akarsz, te elfajzott barát? - jött a fogcsikorgató felelet.

Takuant ritkán lehetett készületlenül találni, de most nem tudta elrejtteni a meglepetését.

- Te aztán eléggé harsányan bömbölsz ahhoz képest, hogy a halál kapujában állsz! Biztos, hogy nem hal vagy, vagy valami tengeri szörny? Ha így folytatod, el kell még húznod további öt-hat napig. Egyébként hogy van a gyomrod? Üres már?

- Hagyd abba a fecsegést, Takuan! Vágd le a fejemet, és végezzünk az egésszel!

- Ó, nem! Ne ilyen sebesen! Az efféle dolgokban gondosan kell eljárni. Ha most rögtön levágom a fejed, esetleg leszáll ide, és megpróbál megragadni. - Takuan hangja elenyészett, s a pap az égre bámult. - Milyen szépséges a hold! Szerencsés vagy, hogy olyan előnyös magasságból szemlélheted!

- Rendben van, hát idefigyelj, te mocskos kutya szerzetes! Majd én megmutatom, mire vagyok képes, ha ráadom a fejem! - Takezó minden csepp megmaradt erejével rázkódni kezdett, elképesztő lendülettel dobálta magát le-fel, s csaknem letörte az ágot, amelyhez hozzá volt kötözve. Kéregdarabok és levelek zuhogtak az alatt álló férfira, aki higgadt maradt, bár kissé talán megjátszotta a közömbösséget.

A szerzetes nyugodtan tisztára söpörte a vállát, s ahogy befejezte, újra felpillantott a fára.

- Ez ám az életerő, Takezó! ló dolog, ha valaki úgy dühbe gurul, mint most te. Folytasd csak! Érezd át egészen az erődöt, mutasd meg, hogy igazi férfi vagy, mutasd meg nekünk, miből is vagy gyúrva! Manapság az emberek azt hiszik, hogy az a bölcsesség és a jellemzőtlenség jele, ha úrrá tudnak lenni a haragjukon, de szerintem buták. Gyűlölöm látni, hogy a fiatalság olyan visszafogott, olyan rendes. Több bennük az életerő, mint a felmenőikben, s ezt ki is kellene mutatniuk. Ne tartsd vissza magad, Takezó! Minél örültebb vagy, annál jobb!

- Na várj csak, Takuan, várj! Ha a puszta fogammal kell átrágnom magam ezen a kötélén, akkor is megteszem, csakhogy rád tehessem a kezem, és darabokra szaggassalak!

- Ez most ígéret volt, vagy fenyegetőzés? Ha komolyan azt hiszed, hogy meg tudod csinálni, idelelni maradok, és várok. Biztos vagy benne, hogy kitartasz, és nem pusztítod el magad, mielőtt a kötélen elszakad?

- Fogd be a szád! - kiabált rekedten Takezó.

- Most Szólj hozzá! Takezó, te tényleg erős vagy! Az egész fa inog. De sajnálattal közlöm, hogy nem úgy veszem észre, mintha a föld is rengene. Tudod, az a baj veled tulajdonképpen, hogy igazából gyenge vagy. A belőled áramló harag nem egyéb, mint személyes bosszúvágy. Az igazi férfi haragja az erkölcsi megbántottság kifejeződése. A mérgelődés apró érzelmi semmiségeken nőknél való. nem férfiaknak.

- Már nem tart soká! - fenyegetőzött a fakorona. - Egyenest a torkodnak fogok ugrani!

Takezó tovább küszködött, de a vastag kötél semmi jelét nem mutatta a gyengülésnek. Takuan nézte egy darabig, azután némi baráti tanáccsal szolgált.

- Miért nem hagyod abba, Takezó, úgysem jutsz semmire! Csak kifárasztod magad, és abból aztán ugyan mi hasznod származna? Bármennyit fészkelődsz és tekergőzöl, még ennek a fának sem lennél képes eltörni egyetlen ágát sem, nem hogy megkarcolnád a világegyetemet.

Takezó hatalmasat nyögött. Dührohama véget ért. Rájött, hogy a szerzetesnek igaza van.

- Megkockáztatom, hogy ezt az erőt helyesebb volna az ország javáért munkába állítani. Igazán megpróbálhatnád, Takezó, hogy valamit másokért is cselekedj, bár most egy kicsit késő ebbe belefogni. Ha csak megkísérelted volna, esélyed marad arra, hogy mozgásba hozd az isteneket vagy akár a világegyetemet, nem beszélve az egyszerű, hétköznapi emberekről. - Takuan hangjába némi főpapi kenetteljesség költözött. - Kár, nagy kár. Bár embernek születél, olyan vagy inkább, mint az állat; semmivel sem jobb, mint a vadkan vagy a farkas. Milyen szomorú, hogy olyan jóvágású fiatalember, mint te, itt és így lelje a végét, mielőtt még igaz emberi emberré válhatott volna! Micsoda veszteség

- Te emberinek nevezed magad? - köpött Takezó.

- Ide figyelj, te barbár! Neked túlságosan sok önbizalmod volt a brutális erődtől; azt hitted, párod sincs a világon. Aztán nézd csak, most hova kerültél!

- Nincs semmi szégyellnivalóm. Ez nem volt tisztességes küzdelem.

- Takezó, hosszú távon ez mit sem számít. Túljártak az eszeden és agyonbeszéltek, ahelyett hogy agyoncsaptak volna. Ha vesztettél, hát vesztettél. És akár tetszik, akár nem, én ülök itt ezen a szikladarabon, és te lógsz odafenn tehetetlenül. Nem veszed észre a különbséget kettőnk között?

- De igen. Mocskosan harcolsz. Hazug vagy és gyáva!

- Örültség lett volna tőlem, ha erővel akarlak elfogni.

Testileg rendkívül erős vagy. Emberi lénynek nem sok esélye van, ha tigrissel birkózik. Szerencsére az emberi lénynek erre ritkán van szüksége, mivel ő az okosabb a kettő közül. Nem sokan vitatnák azonban, hogy a tigris alsóbbrendű, mint az ember.

Takezó semmi jelét nem adta, hogy odafigyel még.

- Ugyanez a helyzet a te úgynevezett bátorsággal. A magaviseleted eddig semmi jelét nem adta annak, hogy bármivel is több az állati bátorságnál, annál, amely egyáltalán nem tiszteli az emberi értékeket és az életet. Ez nem az a fajta bátorság, amely valakit szamurájá tesz. Az igazi bátorság jól ismeri a félelmet. Tudja, hogyan kell félni és mitől kell félni. A becsületes emberek szenvedélyesen tisztelik az életet, úgy ragaszkodnak hozzá, mind a drágakövhöz. És kiválasztják a megfelelő időt és helyet, hogy feladják, hogy méltósággal haljanak meg. Még mindig semmi válasz.

- Erre gondoltam, amikor azt mondtam, hogy kár érted. Nagy testi erővel és bátor lélekkel nőttél fel, de hiányzik belőled a tudás is, a bölcsesség is. Sikerült a Szamuráj Útjának néhány kevésbé szerencsés vonását magadévá tenned, s ezenközben semmi erőfeszítést nem tettél, hogy megszerezd a tanult ismereteket vagy az érényeket. Az emberek beszélnek arról, miként lehetne a Tanulás Útját egyesíteni a Szamuráj Útjával, de ha a kettő helyesen ötvöződik, akkor nem kétféle, hanem egy. Csak egyetlen Út, Takezó.

A fa éppoly hallgatag volt, mint a szikla, amelyen Takuan ült. A sötétség is néma maradt. Ió néhány perccel később a szerzetes lassan és megfontoltan felemelkedett.

- Gondolkozz ezen még egy éjszaka, Takezó. Akkor aztán eljövök, és levágom a fejedet.

Nekiindult hosszú, töprengő lépteivel, lehajtott fejjel. Még hús lépést sem tehetett, amikor felcsendült Takezó sürgető hangja.

- Várj

- Most meg mit akarsz? - fordult hátra Takuan.

- Gyere vissza!

- Hmm. Ne akard nekem azt mondani, hogy még többet akarsz hallani! Lehetséges, hogy végül még elkezdesz gondolkodni?

- Takuan! Ments meg! - Takezó segélykiáltása hangosan és panaszosan szállt. Az ág reszketni kezdett, mintha a gallyak, mintha az egész fa zokogna. - Jobb ember akarok lenni! Most ébredek rá, hogy milyen fontos dolog, micsoda kiváltság embernek születni. Csaknem halott vagyok, de most már értem, mit jelent az: élni. És most, hogy tudom, az egész életem abból áll, hogy ide vagyok kötözve ehhez a fához! Nem tudom meg nem történné tenni, amit megtettem!

- Végre eszedre térsz. Életedben most először úgy beszélsz, mint egy emberi lény.

- Nem akarok meghalni! - kiáltotta Takezó. - Élni akarok. El akarok menni, újra akarok próbálkozni, és ez alkalommal mindent a helyes módon akarok cselekedni. - Vonaglott a teste a zokogástól. - Takuan, kérek! Segíts rajtam... segíts!

A szerzetes megrázta a fejét.

- Sajnálom, Takezó. Ez már nem tőlem függ. Ez a természet törvénye. Nem tudod megtenni ugyanazt még egyszer. Ilyen az élet. Minden egyszer s mindenkorra szól. Minden! Nem rakhatod vissza a fejedet, ha már az ellenség levágta. Így van ez. Természetesen sajnállak, de nem oldozhatom ki azt a kötelet, mivel nem én voltam, aki összecsomóztam. Te voltál. Csak annyit tehetek, hogy néhány tanáccsal látlak el. Bátran és csendesen nézz szembe a halállal. Mondj el egy imát, és reménykedj abban, hogy valaki veszi a fáradságot és meghallgatja. És az őseid kedvéért, Takezó, legyen benned annyi illem, hogy békés arckifejezéssel halsz meg.

Takuan szandáljának csattogása elhalt a távolban. Elment, és Takezó nem kiáltott fel többé. A szerzetes tanácsának szelleméhez igazodva behunyta a szemét, amely épp az imént nyílt meg a nagy tapasztalathoz, s elfelejtett mindent. Elfeledkezett az életről és a halálról, s a miriádnyi apró csillag alatt tökéletes csendben feküdt, mialatt az éjszakai szellő átsóhajtott a fa lombjain. Fázott, nagyon fázott.

Egy idő múlva megérezte, hogy valami van a fa tövében. Bárki volt is az, belekapaszkodott a vastag törzsbe, és hatalmas nekiszánással, de nem valami nagy hozzáértéssel próbált felmászni a legalsó ágra. Takezó hallhatta, amint visszacsúszik szinte minden épp csak sikeredett mászási kísérlet után. Azt is hallhatta, ahogy a kéregdarabok a földre hullanak, és biztos volt benne, hogy a kapaszkodó kezeiről több bőr jött le, mint kéreg a fáról. De az ismeretlen makacsul kitartott; újra és újra belevájta ujjait a fába, s végre az első ág közvetlen közelébe ért. Ezután az emberalak már viszonylag könnyen került feljebb, oda, ahol a kötelékeit tartó ágtól alig megkülönböztethető Takezó feküdt kinyújtva, ereje utolsó parányi maradékától is megfosztva. Levegőért kapkodó hang suttozta a nevét.

Takezó nagy nehezen kinyitotta a szemét, és szemtől szembe találta magát egy csontsovány arcocskával, amelynek csak a szeme volt élő-rebberő. S az arc megszólalt.

- Én vagyok - mondta gyermeki egyszerűséggel.

- Ocú?

- Igen, én. Takezó, szökjünk meg! Hallottalak felsikoltani, hogy teljes szíveddel élni akarsz!

- Megszökni? Eloldozol, szabadon engedsz?

- Igen. Én sem bírom ki tovább ezt a falut. Ha itt maradok - ó, erre még csak gondolni sem akarok! Megvannak rá az okaim. Egyszerűen el akarok kerülni erről az ostoba, kegyetlen helyről. Segítek neked, Takezó! Segíteni tudunk egymáson! - Ocú már utazóruhát viselt, és minden földi java a vállán lógott kicsiny szövettarisznyában.

- Gyorsan vágd el a kötelet! Mire vársz? Vágd el! .

- Egy percbe sem telik!

A lány előhúzott egy kis tört, és pillanatok alatt elmetszette a fogoly kötelékeit. Több perc is eltelt, amíg a fiú végtagjaiban enyhült a zibbadás, és el tudta lazítani az izmait. Ocú próbálta megtartani Takezó teljes súlyát, de az eredmény az volt, hogy amikor a fiú megcsúszott,

együtt zuhantak le. A két test egymásba kapaszkodva vágódott neki egy ágnek, megperdült a levegőben, és odacsapódott a földhöz.

Takezó felállt. Bár szédelgett a harminc lábnyi zuhanástól, és bénítóan gyenge volt, mégis szilárdan megvetette a lábát a talajon. Ocú fájdalmasan vonaglott négykézláb állva.

- O-o-óh ! - nyögte.

A fiú átkarolta, és talpra segítette.

- Gondolod, hogy eltört valamid?

- Fogalmam sincs róla, de azt hiszem, tudok járni.

- Az a sok ág fékezte az esést, talán nem sérültél meg komolyan.

- És veled mi van? Te rendben vagy?

- Igen... én... én jól vagyok. Én... - egy-két pillanatig szünetet tartott, majd kirobbant. - Élek! Igazán életben vagyok!

- Hát persze, hogy élsz!

- Ez nem olyan „persze”!

- Gyerünk innét. Ha bárki itt talál bennünket, akkor kerülünk csak igazán bajba!

Ocú sántikálva nekiindult, s Takezó követte... lassan, halkán, mint két törékeny, sebzett bogár deres őszi éjszakán.

Igyekeztek, ahogyan csak tudtak, minél távolabb jutni; csendben bicegtek egymás mellett, s ez a csend csak jóval később tört meg, amikor Ocú felkiáltott.

- Oda nézz! Már világosodik amott, Harima felől!

- Hol vagyunk?

- A Nakajama-hágó tetején.

- Tényleg ilyen messzire jutottunk már?

- Igen - mosolygott Ocú gyengén. - Meglepő, mire képes az ember, ha eltökéli magát. De Takezó... - Ocú riadtnak látszott. - Már biztosan éhen halsz. Semmit sem ettél napok óta.

Az élelem említésére Takezó rájött, hogy horpadt gyomrát fájdalom csikarja. Most, hogy ez a tudatáig jutott, gyötrelmes volt várni, és óráknak tetszett, amíg Ocúnak sikerült kibontania a tarisznyáját, és előszednie az ételt. A lány élet-ajándéka rizssütemények formájában jelent meg, amelyek bőkezűen meg voltak töltve édes babpéppel. Amikor az édesség simogatva lecsúszott a torkán, Takezó szédülni kezdett. A süteményt tartó ujjai reszkettek. - Élek - gondolta újra és újra, s esküt tett, hogy ettől a pillanattól kezdve egészen más lesz az élete.

A vörös hajnal felhők orcái rózsaszínbe fordultak. Ahogy mind tisztábban látta Ocú arcát, s az éhség helyét átvette a jóllakottság nyugalma, Takezó álomnak érezte, hogy itt ül a lánnyal épségben és biztonságban.

- Ha kivilágosodik, nagyon óvatosnak kell lennünk. Majdnem a tartományhatárnál vagyunk - mondta Ocú.

- A határ! - Takezó szélesre nyitotta a szemét.

Tényleg, ezt elfelejtettem! Hinagurába kell mennem!

- Hinagurába? Miért?

- Ott tartják fogva a nővéremet. Ki kell szabadítanom. Azt hiszem, itt búcsút kell mondanom neked.

Ocú döbbszent csendben meredt a fiú arcába.

- Ha így érzel, csak eredj! De ha tudtam volna, hogy így magamra fogsz hagyni, nem jöttem volna el Mijamoto-ból!

- Mi egyebet tehetnék? Talán hagyjam a nővéremet ott pusztulni a cölöperődben?

A lány olyan tekintettel vette a kezébe Takezó kezét, hogy az a fiú lelkébe hatolt. Ocú arca, az egész teste lángolt a szenvedélytől.

- Takezó - könnyörgött -, majd elmondom később, hogy miként érzek a dolog felől, de kérlek, ne hagyd itt magamra! Vigyél magaddal, bárhova mégy!

- De hát nem tehetem!

- Emlékezzél! - A lány szorosan megragadta a kezét. - Akár tetszik, akár nem, veled maradok. Ha azt gondolod, hogy az utadban leszek, amikor megpróbálok megmenteni Ogint, akkor Himedzsibe megyek, és ott várlak.

- Rendben van, tedd azt! - A fiú rögtön beleegyezett.

- Bizonyosan eljössz, ugye?

- Hát persze.

- A Hanada-hídnál foglak várni, Himedzsi határában. Ott várok rád, akár száz napig tart, akár ezerig.

Takezó apró biccentéssel válaszolt, és minden további teketória nélkül útnak indult; végigrohant a hágótól induló hegygerincen a távoli hegyvonulatok felé. Ocú felemelte a fejét, úgy figyelte, amíg a fiú alakja beleolvadt a tájba.

Odahaza a faluban Oszugi fiú unokája rontott be a Hon'iden majorság udvarházába.

- Nagymama! - ordította. - Nagymama!

A kezefejevel megtörölte az orrát, belesett a konyhába.

- Nagymama, hallottad már? - kérdezte izgatottan. Valami rémes dolog történt!

Oszugi éppen a tűzhely előtt állt, és bambuszlegyezővel szította a lángokat. Alig nézett a fiúra.

- Mi ez a nagy izgatottság?

- Nagymama, nem is tudsz róla? Takezó megszökött!

- Megszökött?! - az özvegy a tűzbe ejtette a legyezőt.

- Miről beszélsz?

- Ma reggel már nem volt a fán. A köteleket elvágta.

- Heita, tudod, mit mondtam a hazudozásról!

- Ez az igazság, nagymama, becsületszavamra. Mindenki erről beszél!

- Egészen biztos vagy benne?

- Igen, úrnőm. És odafönn a templomnál Ocú után kutatnak. ő is eltűnt. Mindenki csak futkos és kiabál.

A hír hatása színpompás látványt nyújtott. Oszugi arca úgy fehéredett árnyalatról-árnyalatra, ahogyan égő legyezőjének lángjai fordultak át vörösből kékbe, majd lilába. Az özvegy arcából rövidesen minden vér kifutott, úgyhogy Heita összehúzta magát ijedtében.

- Heita!

- Igen?

- Rohanj, ahogy csak a lábad visz! Azonnal keresd meg az apádat! Aztán menjetek le a folyópartra, és kutassátok elő Gon bácsit! Na, futás! - Oszugi hangja remegett.

Még mielőtt Heita a kapuhoz érkezett volna, tömegestől jelentek meg a morgoló falubeliek. Közöttük volt Oszugi veje meg Gon bácsi, azután más rokonok és számos bérlő.

- Az az Ocú lány is megszökött, ugye?

- És Takuant sem találni sehol!

- Ha engem kérdezel, ez az egész eléggé furcsa!

- Egy követ fújtak mind, az már biztos!

- Kíváncsi vagyok, most mit csinál a vénasszony. A családi becsülete forog kockán!

A vő és Gon bácsi lándzsákat cipeltek, amelyeket őseiktől örökölték. Zavartan bámultak a ház felé. Mielőtt bármit tettek volna, szükségük volt valami iránymutatásra, tehát csak nyugtalanul álldogáltak, várva, hogy Oszugi előkerüljön, és kioassa a parancsait.

- Nagyi! - kiáltotta végül valaki. - Nem hallottad, mi újság?

- Egy perc alatt ott vagyok - érkezett a felelet. - Ti csak mind maradjatok csendben és várakozzatok!

Oszugi hamar úrrá lett a helyzeten. Amikor ráébredt,

hogy a rettenetes hírnek igaznak kell lennie, forrt a vére, de sikerült annyira kordába szorítania magát, hogy letérdeljen a családi oltár elé. Miután csendesen elmondott egy esedező imát, felemelte a fejét, kinyitotta a szemét, és megfordult. Higgadtan felnyitotta a kardos komód ajtaját, kihúzta az egyik fiókot, és elővett egy értékes fegyvert. Amikor felöltötte az embervadászatra alkalmas ruházatot, a rövid kardot az obija mögé csúsztatta, és a bejárathoz ment, ahol szorosán megkötötte a bokáján szandáljának a szíjait.

Megilletődött csend fogadta, ahogy a kapu felé közeledett, s ebből világosan érzékelhető volt, hogy mindenki tisztában van azzal, hogy mi célból öltözött így. A megátalkodott vénasszony nem tréfált, és igencsak készen állt arra, hogy megbosszulja a házán esett sérelmet.

- Minden rendbe fog jönni - jelentette ki, elharapva a szavakat. - Magam fogom elkapni és térdre kényszeríteni a szégyentelen kurafit, és gondom lesz rá, hogy elnyerje méltó büntetését. - Összeszorította az állkapcsát.

Máris ott ment sietve lefelé az úton, mielőtt a tömegből bárki is megszólalt volna.

- Ha az öregasszony megy, nekünk is mennünk kell! Az összes rokon és bérlő felállt, és besorolt rettenthetetlen matriarchája mögé. Útközben botokat szereztek, hevenyészett lándzsákat faragtak bambuszszárakból, s egyenest a Nakajama-hágó felé tartottak; még csak pihenni sem álltak meg az úton. A hágót éppen délidőben érték el, de rá kellett jönniük, hogy elkéstek.

- Hagytuk, hogy megszökjenek! - kiáltott az egyik. A tömeg fortyogott a dühtől. Hogy még idegesebbek legyenek, egy határőr-hivatalnok jött oda, s közölte velük: ekkora csoportot nem engedhet át.

Gon bácsi jött előre, és komoly alkudozásba kezdett a tisztviselővel, Takezót „bünözőnek”, Ocút „gonosznak” és Takuant „örültnek” jellemezve.

- Ha most annyiban hagyjuk ezt az ügyet - magyarázta -, gyalázatot hozunk őseink nevére. Sosem tudnánk többé emelt fővel járni. Köznevetség tárgya lennénk a faluban. A Hon'iden családnak talán még el is kellene hagynia a földjét.

A hivatalnok azt mondta, hogy ő ugyan megérti kínos helyzetüket, de semmit sem tehetnek az érdekükben. A szabály, az szabály. Esetleg küldhet egy felterjesztést Himedzsibe, ahonnan esetleg különleges engedélyt kapnak majd a határátlépésre, de hát az időbe tellene.

Oszugi - miután tanácskozott a rokonaival és a bérlőivel - a hivatalnok elé lépett.

- Ez esetben lenne-e akadálya annak, hogy csak ketten, magam és Gon bácsi átkeljünk?

- Öt személyig megengedett.

Oszugi bólintással nyugtázta a tudomásulvételt. Azután - bár úgy látszott, mintha már éppen érzékeny búcsút akarna inteni - tárgyilagos hangon összehívta a követőit. Azok felsorakoztak előtte, figyelmesen bámultak keskeny ajkú szájára és nagy, kiálló fogaira.

Amint mindenki elhallgatott, Oszugi megszólalt.

- Semmi értelme, hogy izguljatok. Már akkor előre láttam, hogy valami ilyesmi fog történni, amikor elindultunk. Mielőtt magamhoz vettem ezt a rövid kardot, az egyik legbecesebb Hon'iden-örökséget, letérdeltem őseink emléktáblái előtt, és ünnepélyesen búcsút mondtam nekik. És két esküt is tettem. Az egyik az volt, hogy utolérem és megbüntettem azt az arcátlan nőszemélyt, aki sárral mocskolta be a nevünket. A másik az volt, hogy bizonyosságot szerzek, még ha belehalok is a próbatételbe, hogy Matahacsi fiam él-e még. És ha él, hazahozom, hogy továbbvigye a családi nevet. Erre megesküdtem, és meg is teszem, még ha kötelek is vetnem a nyakába, s úgy kell hazavonszolnom. Nemcsak irántam és az eltávozott elődök iránt vannak kötelezettségei, hanem irántatok is. Akkor azután százszorta jobb feleséget fog találni Ocúnál, és minden időkre kitörli ezt a szégyenfoltot, úgyhogy a falubeliek a házunkat újra nemes és tiszteletre méltó háznak fogják elismerni.

Mialatt a többiek éljeneztek és tapsoltak, akadt egy ember, akiből csak nyögésszerű hang tört elő. Oszugi szigorúan meredt a vejére.

- Mármost Gon bácsi és én - folytatta - épp eléggé öregek vagyunk ahhoz, hogy nyugalomba vonuljunk. Mindketten egyetértünk abban, amire esküt tettem, és ő is meg akar tenni mindent, még akkor is, ha két-három évig nem csinálhatunk semmi egyebet; még ha keresztül-kasul kell járnunk is miatta az országot. Amíg nem vagyok itt, a vejem foglalja el a helyemet a ház fejeként. Ez idő alatt - meg kell ígérnetek - ugyanolyan keményen fogtok dolgozni, mint mindig. Meg ne halljam, hogy bárki közületek elhanyagolja a selyemhernyókat, vagy hagyja, hogy a földeket benője a gyom. Megértettétek?

Gonroku közel járt az ötvenhez, Oszugi nála is vagy tíz évvel öregebb volt. A Hon'iden házhoz tartozó népség tétovázott, hogy elengedje-e őket egyedül, minthogy nyilvánvalóan nem voltak méltó ellenfelei Takezónak, ha rátalálnának is valaha. Mindahányan úgy képzelték el a fiút, mint valami tébolyodottat, aki a vér szagának kedvéért támad és gyilkol.

- Nem lenne jobb - vetette fel valaki -, ha magatokkal vinnétek három fiatal embert? A fickó itt azt mondta, hogy öt fő átmehet.

Az öregasszony vehemensen rázta a fejét.

- Semmiféle segítségre nincs szükségem. Eddig sem volt, ezután sem kell soha. Ha! Mindenki azt hiszi, hogy Takezó olyan erős, de engem ugyan nem ijeszt meg! Kis patkány, alig van sokkal több szőre, mint amikor csecsemőként megismertem. Persze nem vagyok vele egyenrangú, ami a fizikai erőt illeti, de nem is bolondultam meg. Még mindig lépre tudok csalni egy-két ellenséget. És Gon bácsi sem szenilis.

A mutatóját az orrhegyéhez illesztette.

- Elmondtam, mit fogok tenni - szólt - és meg is akarom csinálni! Nem marad számotokra más, mint hogy hazatérjete, tehát induljatok, és a visszatérésünkig gondoskodjatok minderről!

Elhessentette őket, és az útzárhoz ment. Senki sem próbálta megállítani. Búcsúszavakat kiáltottak, és figyelték, ahogy a vén *páros* úrnak ered kelet felé, le a hegyoldalban.

- Az öreg hölgynek aztán a helyén van a szíve, mi? legyezte meg valaki.

- Ha megbetegedtek, küldjete haza hírvivőt a faluba! - kiáltott a másik, tölcsért formálva a kezéből.

- Vigyázzatok magatokra! - kurjantott aggódalmasan a harmadik.

Amikor már nem lehetett hallani a hangjukat, Oszugi Gonrokuhoz fordult.

- Nem kell aggódni - nyugtatta. - Úgyis korábban meghalnánk, mint ezek a fiatalok.

- Ebben aztán tökéletesen igazad van - felelt Gonroku mély meggyőződéssel. Vadászatból élt, de ifjabb napjaiban - legalábbis ezt mesélgette - számos mocskos ütközetben vett részt mint szamuráj. A bőre még most is egészségesen pirosposzsgás volt, s a haja ifjúkorában sem lehetett feketébb. Fucsikava volt az előneve, a Gon valójában Gonroku volt; szerzett név. Mint Matahacsi nagybátyját természetesen nagyon is érdekelték, sőt felháborították a közelmúlt eseményei.

- Nagyi! - szólt.

- Mi az?

- Volt annyi előrelátásod, hogy felöltözz az útra, de én csak a hétköznapi ruházatomat viselem. Meg kell majd állnom valahol szandálért és kalapért.

- Félúton a hegyoldalban, odalenn van valahol egy teaház.

- Ez az! Igen, már emlékszem. A Mikazuki-teaház ugye? Biztosan van náluk minden, ami kell.

Mire elérték a teaházat, meglepődve tapasztalták, hogy a nap már lemenőben van. Addig azt hitték, több idő áll rendelkezésükre a nappali világosságból, mivel a nyár közeledtével egyre hosszabbodtak a napok; remélték, hogy több idejük lesz a kutatásra elvesztett családi *becsületük* kergetésének első napján.

Ittak egy kis teát, és megpihentek. Oszugi végül lerakta a pénzt a számláért, és megszólalt.

- Takano túlságosan messze van, hogy alkonyatra odaérjünk. Meg kell elégednünk azzal, hogy megalszunk a málhásló-hajcsárok fogadójának bűzös gyékényein, Singúban, bár lehet, hogy annál még az is jobb lenne, ha egyáltalán nem feküdnénk le.

- Nagyobb szükségünk van most az alvásra, mint valaha. Induljunk! - mondta Gonroku. Felállt, és megmarkolta az imént vásárolt új szalmakalapot. - De várj csak egy pillanatra!

- Minek?

- Meg akarom tölteni friss vízzel ezt a bambusztartályt.

Az épület mögé kerülve belemerítette a tartót egy tiszta vizű csermelybe, amíg a buborékok szikrázva pattantak a felületen. Amint visszafordult az út felé, bepillantott egy oldalablakon a teaház belsejébe. Hirtelen megtorpant, mert meglepetésére egy alakot pillantott meg a padlón fekve, amelyet szalmagyékények borítottak. A levegőt gyógyszerek szaga töltötte be. Gonroku nem látta a fekvő arcát, de jól kivehette, hogy az illető hosszú, fekete haja szétterül a párnán.

- Gon bácsi, igyekezz! - kiáltotta Oszugi türelmetlenül.

- Jövök már!

- Mi tartott fel?

- Mintha egy beteg feküdné odabenn - mondta az öreg, és úgy loholt a vénasszony után, mint a kivert kutya.

- Mi ebben a szokatlan? Téged olyan könnyű összezavarni, mint egy gyereket.

- Elnézést, bocsánat - mentegetőzött gyorsan az öreg. Ugyanúgy félt Oszugitól, mint mások, de ügyesebben tudott bánni vele.

Megindultak a Harima-útra vezető erősen meredek hegyoldalban. Az ezüsbányából ércet szállító málháslovak patáitól az út tele volt gödrökkel.

- El ne ess, nagymama! - tanácsolta Gonroku.

- Te csak ne atyáskodj! Behunyt szemmel is végig tudom járni ezt az utat. Vigyázz csak magadra, vén bolond!

Ekkor egy hang szólalt meg mögöttük.

- Igencsak fürgén jártok, nem igaz?

Megfordulva a teaház tulajdonosát pillantották meg lóháton.

- Ó igen, éppen csak megpihentünk a házadban. És te merre tartasz?

- Tacúnóba.

- Ilyenkor?

- Útközben nincs orvos sehol. Amíg odaérek, lóháton is eltart legalább éjfélig.

- A feleséged a beteg?

- Nem, nem ! - ráncolta a homlokát a férfi. - Ha a feleségem volna vagy az egyik gyerek, nem is bánnám a fáradságot. No de egy idegenért, aki éppen csak betért hozzám egy kis pihenőre...

- Talán a hátsó szobában fekvő lányra gondolsz? kérdezte Gonroku. - Véletlenül benéztem, és láttam.

Erre Oszugi is összevonta a szemöldökét.

- Igen - mondta a teaházas. - Pihenés közben elkezdett reszketni, mire felajánlottam, fekdüdjön le a hátsó szobában. Úgy éreztem, tennem kell valamit. Nohát, nem lett jobban egy cseppet sem. Egyre romlik az állapota. Ég a láztól. Súlyos beteg lehet.

Oszugi hirtelen megállt.

- Ugye körülbelül tizenhat éves, és nagyon karcsú?

- Igen, azt hiszem, tizenhat körül van. Azt mondta, hogy Mijamotoból jött.

Oszugi Gonrokura kacsintott, és kutakodni kezdett az obijában, majd kétségbeesett képet vágott.

- Ó, hát nem otthagytam a teaházban! - kiáltott fel. - Micsodát?

- Az imafüzéremet. Már emlékszem, egy zsámolyra raktam le.

- Hát ez rémes - mondta a teaházas, megfordítva a lovát. - Visszamegyek érte.

- Nem, nem! Neked az orvosért kell menned. Az a beteg lány fontosabb, mint a füzérem. Majd visszamegyünk magunk és megkeressük.

Gonroku máris nekiindult, és gyors léptekkel kezdett visszakapaszkodni a hegyoldalban. Ahogy Oszugi megszabadult az aggodalmaskodó teaháztulajdonostól, sietve követte, hogy utolérje. Rövidesen mindketten ziháltak; alig kaptak levegőt.

Biztosan Ocú az!

Ocú egyáltalán nem heverte még ki a lázat, amelyet akkor kapott, amikor éjszaka bevonult a viharból. Valahogy elfelejtett betegnek lenni az alatt a néhány óra alatt, amelyet Takezóval töltött, de miután a fiú elhagyta, a rövid gyaloglást követően mindinkább érezte a fájdalmat és a fáradtságot. Mire a teaházhoz ért, már nyomorúságos állapotban volt.

Nem tudta, mennyi ideje fekszik a hátsó szobában, önkívületben könnyörögve újra és újra vízért. A teaházas a távozása előtt benézett hozzá, és biztatni próbálta, hogy tartson ki. Pillanatokkal később a lány azt is elfeledte, hogy valaha is beszélt vele.

A szája kicserepesedett. Úgy érezte, mintha tövisek szúrkálnák mindenütt.

- Gazda, vizet, kérem! - suttogta elhalón. Mivel nem kapott választ, feltámaszkodott a könyökére és az ajtó mellett odakinn álló víztartály felé kúszott. Lassan sikerült odamászni, de amint rátette a kezét az oldalt felakasztott bambusz vízmerőre, hallotta, hogy valahol mögötte egy esővédő tábla a földre zuhan. A teaház alig volt több hegyi kunyhónál, bárki könnyedén kiemelhetné akár az összes lazán illesztett táblát is.

Oszugi és Gonroku rontott be a nyíláson.

- Nem látok semmit! - panaszkodott az öregasszony olyan hangon, amelyet suttogásnak hitt.

- Várj egy pillanatra! - felelte Gon, s a tűzhelyszoba felé tartott, ahol felszította a parazsat és fát rakott rá, hogy egy kevés fényhez jussanak.

- Nincs itt, nagymama!

- Itt kell lennie! Nem szökhett meg! - Oszugi szinte a szavaival egyidőben vette észre, hogy a hátsó szoba ajtaja nyitva áll.

- Oda nézz, kint van! - kiáltotta.

Ocú, aki épp az ajtó mellett állt, a vízzel teli merítőt a nyíláson át az öregasszony arcába vágta, s máris libbent lefelé, mint madár a szélben; a kimonója ujjá és a szoknyája csak úgy lobogott mögötte.

Oszugi kirohant, és szitkozódott.

- Gon! Gon! Csinálj már valamit!

- Megszökött?

- Persze, hogy meg. Mert figyelmeztette a zaj. Mert el kellett ejtened azt a zárótáblát! - Az öregasszony arca eltorzult a haragtól. - Nem csinálnál már valamit?!

Gonroku a messzeségben szökellő alak után nézett. Felemelte a karját, és odamutatott.

- Ő az, ugye? Ne aggódj, nincs valami sok előnye. Beteg, és egyébként is csak lány. Rövidesen utolérem. - Leszegte a fejét, és futásnak eredt. Oszugi szorosan a nyomában volt.

- Gon apó! - kiabálta. - Használhatod ellene a kardodat, de ne vágd le a fejét mindaddig, amíg én meg nem adtam neki a magamét!

Gonroku hirtelen mérgeződve felsivített, és négykézlábra esett.

- Mi baj? - kiabált Oszugi, ahogy mögé ért.

- Nézz le! - Oszugi úgy tett. Közvetlenül előttük meredeken szakadt le a partfal egy bambusszal borított vízmosásba.

- Ebbe ugrott le?

- Igen. Nem hiszem, hogy nagyon mély, de túl sötét van, hogy megítéljem. Vissza kell mennem a teaházba fáklyáért.

- Mire vársz, tökfej! - kiáltotta Oszugi térden állva, a vízmosásba lesve, és erősen meglökte az öccsét. A sötétből kétségbeesett csapkodás hallatszott, amint Gon lába szilárd talajt keresett, aztán csak megállapodott a vízmosás fenekén.

- Vén boszorkány! - kiabált Gonroku mérgesen. - Most aztán csak gyere le magad! Lás-suk, az hogy fog tetszeni!

Takezó összefont karral ült egy nagy sziklatömb tetején, és a Hinagura cölöpvárat figyelte a völgy túloldalán. Ott, az egyik tető alatt senyved börtönében a nővérem, gondolta. Ám az előző napon hajnaltól alkonyatig és aznap is csak ült, s képtelen volt kiötölni valamit a kiszabadítására. Addig akart ülni, amíg ki nem talál valamit.

Odáig már eljutott, hogy miként játszhatja ki az ötven-száz katonát, akik az erődöt őrzik, de még mérlegelnie kellett a vár fekvését is. Nemcsak be kell jutnia, hanem ki is. A dolog nem volt valami bátorító: a cölöpvár mögött mély szakadék zuhant alá, elöl pedig az erődítménybe vezető utat jól védelmezte egy kettős kapu. Ami még rosszabb, a nővérével lapályon kellene menekülniük, amelyen sehol egy szál fa, hogy elbújjanak mögötte. A maihoz hasonló, felhőtlen napon aligha lehetne jobb célpontot találni náluk.

A helyzet tehát éjszakai támadást követelt, de Takezó megfigyelte, hogy napnyugta előtt a kapukat bezárják és elrekeszelik. Ha megkísérelné kifeszíteni valamelyiket, rögtön megszólalna a fakereplők riadója. Azaz nincs tökéletesen biztos mód az erőd megközelítésére.

- Nincs megoldás - gondolta Takezó szomorúan. - Még ha egyenesen nekivágnék is a magam és Ogin életét veszélyeztetve, nem sikerülne. - Megalázottnak és tehetetlennek érezte magát. - Nocsak? Ennyire elgyávultam? Egy héttel ezelőtt meg sem fordult volna a fejemben, van-e esély arra, hogy élve kijutok.

Még egy fél napon át ült ott keresztbe tett karral. Valami meghatározhatatlantól félt, és egy lépéssel sem mert közeledni az erődhöz. Újra és újra lehordta magát.

- Elvesztettem a bátorságomat. Sosem voltam ilyen. Lehet, hogy a közvetlen szembenézés a halállal mindenkiből gyávát csinál.

Megrázta a fejét. Nem, ez nem az volt. Nem gyávaság.

Megtanulta a leckét, amelyet Takuan oly nagy igyekezettel próbált megtanítani neki, s most világosabban tudta szemlélni a dolgokat. Új nyugalmat érzett, békességet. Úgy csordogált a szívében, mint szelíd sodrású folyó. Bátornak lenni távol áll a vakmerőségtől, jól látta. Nem érezte már állatnak magát; emberként állt fel, bátor emberként. aki kinötte kamaszos féltelenségét. Az élet, amelyet újra elnyert, olyasmi, amit meg kell becsülni, féltőn kell óvni, csiszolni és tökéletesíteni.

A tündérien tiszta égboltra bámult, amelynek már a színe is csupa csodát rejtett. A nővérét azonban mégsem hagyhatta bezárva, még ha ez azt jelentette is, hogy most az egyszer, utoljára erőszakot kell tenni friss és fájdalmasan sebzett öntudatán.

Terv kezdett formálódni az agyában. „Napnyugta után átvágok a völgyön, és megmászom a túloldali sziklákat. A természetes akadály álcázott áldás is lehet, hátul nincs kapu, és nincs is olyan szigorú őrizet.”

Alighogy erre az elhatározásra jutott, nyílvevessző suhant felé, és a lábujjaitól néhány hüvelyknyire csapódott a földbe. A völgy másik oldalán a cölöpvárban egész tömeg kavargott. Nyilván észrevették. Csaknem azonnal szét is oszoltak. Takezó sejtette, hogy afféle próbálövés volt, hogy megfigyeljék a reakcióját, ezért mozdulatlanul erőteltetett magára.

Az esti nap Fénye fakulni kezdett a nyugati hegyek csúcsai mögött. A sötétség leszállta előtt röviddel Takezó felállt, és felszedett egy követ. Megpillantotta a vacsoráját: éppen a feje felett repült át. Első próbálkozásra lecsapta a madarat, széttépte, és belevájta a fogát a meleg húsba.

Mialatt evett, huszonvalahány katona gyűlt zajosan hadirendbe körülötte. Amikor elkészültek, csatakiáltást hallattak.

- Ez Takezó! - ordított az egyik. - Takezó Mijamotoból!
- Veszélyes fickó! Ne becsüljétek le! - figyelmeztette valaki a többieket.

Nyers madárhús-lakomájából feltekintve Takezó gyilkos szemmel méregette leendő foglyulejtőit. Olyan volt a pillantása, mint az evés közben megzavart ragadozóé.

- Haaaa! - üvöltötte; felkapott egy jókora szikladarabot és nekivágta az emberfal első sorának. A szikla vöröslött a vértől, Takezó pedig egyazon mozdulattal megfordult, és egyenesen a cölöpvár kapuja felé rohant.

Az emberek szájtátva bámulták.

- Ez mit csinál?
- Hova megy ez a bolond?
- Elment az esze?

Száguldott, mint valami örült szitakötő, mögötte harci kiáltások és katonák. Mire azonban üldözői a külső kapuhoz értek, Takezó már rég átugrotta. A kapuk között találta magát, ez pedig csapda volt. A szeme ebből semmit sem érzékelt. Nem látta sem az üldöző katonákat, sem a sánckerítést, sem a második kapun belül állomásozó őrséget. Tudomásul sem vette, hogy egyetlen ökölcsapással az öntudatlanságba küldte az őrt, aki megpróbált nekiugrani. Csaknem emberfeletti erővel rángatta a belső kapu egyik cölöpét mindaddig, amíg az ki nem szakadt a földből. Akkor azután az üldözőinek fordult. Nem tudta, hányan vannak, csak annyit látott, hogy valami nagy és fekete támad rá. Amennyire célozni tudott, a kapugerendával végigvágott az alaktalan tömegben. Rengeteg lándzsa és kard eltört, a levegőbe repült, és haszontalanul hullott a földre.

- Ogin! - kiáltotta Takezó a cölöpvár hátsó része felé rohanva. - Ogin, én vagyok, Takezó!

Vérbeborult szemmel meredt az épületekre, újra és újra a nővérét szólította. - Csak ámítás lenne? - futott át rajta, és kétségbeesett. Egymás után verte be az ajtókat a kapugerendával. A helyőrség csirkéi sivalkodva menekültek, amerre láttak.

- Ogin!

Nem sikerült Ogint megtalálnia, rekedt kiáltásai szinte érthetlenné torzultak.

Az egyik apró, mocskos cella árnyai között egy embert vett észre, aki éppen megpróbált elsompolyogni.

- Megállj! - kiáltotta és a vérfoltos kapugerendát a menyétszerű teremtmény lábához vágta. Ráugrott az alakra, mire a férfi szégyen nélkül zokogni kezdett. Takezó keményen arcul ütötte.

- Hol a nővérem? - harsogta. - Mit tettek veled? Mondd meg, hol van, máskülönben agyonverlek!

- Ő... ő nincs itt. Tegnapelőtt elvitték. A nagyúr várából érkezett a parancs.
- Hova, ostoba nyomorult, hova?!
- Himedzsibe.
- Himedzsibe?
- I... igen...
- Ha hazudsz, én ... - Takezó megragadta a hajánál fogva a siránkozó emberroncsot.
- Ez az igazság! Igazat mondok, esküszöm!
- Jobb is, vagy visszatérek érted!

A katonák újra támadtak. Takezó felemelte a férfit, és közéjük hajította. Azután eltűnt a piszkos kamrák árnyai között. Fél tucat nyílvesző surrant el mellette, az egyik mint valami óriási varrótű állt bele a kimonója alsó szárnyába. Takezó az ujjába harapott, nézte a körülötte röpködő nyílveszőket, azután hirtelen a kerítés felé száguldott, s egy szemvillanás alatt átvette magát.

A háta mögött zajos dördüléssel sült el egy muskéta. A lövés visszhangja betöltötte a völgyet.

Takezó végigfutott a szakadék mélyén, s rohanás közben Takuan tanításai kavargtak a fejében. „Tanuld meg félni a félelmetest... A nyers erő a gyermekek játéka, esztelen, vadállati erő... Legyen benned az igazi harcos ereje... az igazi bátorság... Az élet roppant becses...”

MUSZASI SZÜLETÉSE

Takezó a Himedzsi várkastélyához tartozó város szélén várakozott; néha elrejtőzött a Hanada-híd alatt, de jobbára a hídon állt, és feltűnés nélkül figyelte a járókelőket. Amikor nem volt a híd közvetlen közelében, rövid kirándulásokat tett a város környéken, s óvatosan ügyelt arra, hogy a kalapja mélyen a szemébe legyen húzva, hogy az arca rejtve maradjon, akár a koldusé a szalmából font homlokellenző mögött.

Csodálkozott, hogy Ocú még nem jelentkezett. Csak egy hét telt el azóta, hogy a lány megesküdött: itt fog várni rá; akár száz, akár ezer napig is. Ha Takezó egyszer megígért valamit, nem volt az ínyére, hogy megszegje. De minden múltó pillanattal jobban sürgette a vágy, hogy továbbinduljon, ámbár nemcsak az Ocúnak tett ígérete miatt jött Himedzsibe. Azt is ki kellett derítenie, hol tartják fogva Ogint.

Az egyik nap a városközpont közelében volt, amikor a nevét hallotta kiáltani. Futó léptek kopogtak mögötte. Hirtelen odapillantva Takuant látta meg, aki utána kiabált: - Takezó! Várj!

Takezó meglepődött, és ahogy a szerzetes jelenlétében mindig, kissé megalázva érezte magát. Azt hitte, hogy az álöltözéke tökéletes álca; hogy senki, még Takuan sem ismerheti fel.

A szerzetes megragadta a csuklóját.

- Gyere velem! - parancsolta. Hangjából sürgetés érződött, amelynek nem lehetett nem engedelmessé válni. - És ne csinálj semmi bajt! Rengeteg időt töltöttem el a kereséssel.

Takezó báránkyént követte. Fogalma sem volt arról, hogy hova mennek, de ismét tehetetlennek érezte magát; képtelen volt szembeszegülni ezzel az egyetlen emberrel. Azon tűnődött, miért. Most szabad volt, és most minden bizonytalansággal egyenesen a rettegett mijamotoi felé tartanak. Vagy talán egy várbörtönbe. Már korábban is arra gyanakodott, hogy a nővérét valahova a vár tömlőcébe zárták, de erre az égvilágon semmi bizonyítéka nem volt. Remélte, hogy igaza van; ha őt is odacsukják, legalább együtt halhatnak meg. Ha már meg kell halniuk, senki mást nem tudott elképzelni, akivel az élete utolsó perceit megosztaná.

A Himedzsi-vár tornyosult a szeme előtt. Most már látta, miért nevezik így: „Hattyúnyakú Fehér Vár”. A méltóságos építmény hatalmas kőtámaszokon állt, mint valami nagy, büszke madár, amely a mennyekből ereszkedett le. Takuan előtte haladt, át az árkot szélesen átívelő hídon. Az örök sorfala vigyázzban állt a vasszegekkel megerősített kapu előtt. A lemezelenített, hüvely nélküli lándzsákon megcsillanó napfény Takezót a pillanat töredékéig vonakodásra készítette, megtorpantotta. Takuan megérezte ezt anélkül, hogy visszafordult volna, és türelmetlen kézmozdulattal továbbhaladásra sürgette. A kaputorony alatt átlépkedve odaért a második kapuhoz, ahol a katonák láthatóan még jobban vigyáztak; ugrásra készen vártak a pillanatra, amikor harcolni kell. Ez volt a daimió vára. Még jó ideig eltart, amíg a vidék lakói megnyugszanak, és elfogadják a tényt, hogy az országot sikeresen egyesítették. A kor számos más várkastélyához hasonlóan még itt sem szokták meg a béke fényűzését.

Takuan odahívta az őrség kapitányát.

- Meghoztam - jelentette ki. Átadta Takezót. A szerzetes figyelmeztette a férfit, hogy bánjon jól a fogollyal, ahogy ezt már korábban megbeszélték.

- Légy óvatos - tette hozzá. - Kardfogú oroszlánkölyök. Nincs még megszelídítve. Ha ingerled, megharap.

Takuan átment a második kapun a központi palotanegyedbe, ahol a daimió házai álltak. Nyilvánvalóan jól tudta az utat, sem vezetőre, sem irányításra nem volt szüksége. Járás közben alig emelte föl a fejét, s nem akadt egy lélek sem, aki megállította volna.

A kapitány Takuan instrukcióit követve egy ujjal sem érintette a foglyát. Egyszerűen megkérte Takezót, hogy kövesse. Takezó némán engedelmeskedett. Hamarosan egy fürdőházhoz érkeztek, s a kapitány azt tanácsolta, hogy menjen be, és tisztálkodjon meg. Erre már Takezó gerince megmerevedett, mivel túlságosan is jól emlékezett az utolsó fürdőjére Oszugi házában; a csapdára, amelyből csak hajszal híján menekült meg. Összefonta a karját, és gondolkodni próbált. Időt akart nyerni, és szét akart nézni. Minden olyan békés volt; a csend szigete, ahol a daimió élvezhette az élet csodáit, ha éppen nem valami haditeranggal volt elfoglalva. Nem sok idő múltán egy szolga jelent meg. Fekete gyapotkimonót hozott, meg egy hakamát.

- Leteszem ide - mondta udvariasan meghajolva. - Felveheted, amikor készen vagy.

Takezó csaknem elsírta magát. Az öltözékhez nemcsak összecsucskozható legyezőt és papírtörülközőt adtak, hanem két szamurájkardot is: egy rövidet és egy hosszút. Minden egyszerű volt, olcsó, de semmi sem hiányzott. Újra emberi lényként kezdték kezelni. A tiszta ruhát legszívesebben az arcához szorította volna; beletörölte volna az állát, hogy belélegezhesse frissessége illatát. Megfordult, és bement a fürdőházba.

Ikeda Terumasza, a kastély ura, rádólt a könyöklőre, és a kertet nézte. Alacsony férfi volt, kopaszra borotvált fejjel és arcán mindenütt sötét himlőhelyekkel. Bár nem volt hivatalos alalomhoz öltözve, a megjelenése mégis erőt és méltóságot sugárzott.

- Ez az? - kérdezte Takuan, csukott legyezőjével odamutatva.

- Igen, ő az - válaszolt a szerzetes tartózkodó meghajlással.

- Jó arca van. Jól tetted, hogy a védelmedbe vetted.

- Az életét neked köszönheti, nagyuram. Nem nekem.

- Nem igaz, Takuan, és ezzel te is tisztában vagy. Ha csak egy maroknyi olyan emberem lett volna, mint te, sok-sok ember élete maradhatott volna meg, s ettől jobb lenne a világ - sóhajtott a daimió. - Az gyötör, hogy minden emberem azt hiszi: az egyetlen kötelességük megkötözni vagy lefejezni a többieket.

Takezó egy óra múltán a veranda mögötti kertben ült, a fejét lehajtva és a kezét a térdén nyugtatva, a tisztelettel teljes figyelem pózában

- Simmen Takezó a neved, ugye? - kérdezte Ikeda nagyúr. Takezó sietve felpillantott, hogy lássa a híres ember arcát, azután tisztelettudóan megint lesütötte a szemét.

- Igen, uram - felelte tiszta hangon.

- A Simmen-ház az Akamacu család egyik ága, márpedig te is jól tudod, hogy Akamacu Maszanori volt egykor ennek a várnak az ura.

Takezó torka kiszáradt. Most az egyszer végképp nem talált szavakat. Meglehet, eddig magáról csak úgy gondolkodott, mint a Simmen család fekete bárányáról, és sohasem volt benne különösebb tisztelet vagy félelem a daimió iránt, most szégyen töltötte el, hogy ennyire meggyalázta az őseit, és bemocskolta a családi nevet. Égett az arca.

- Amit tettél, megbocsáthatatlan - folytatta szilárdabb hangon Terumasza.

- Igen, uram.

- Ezért pedig meg kell, hogy büntesselek. - Takuanhoz fordult, és megkérdezte. - Igaz, hogy a csatlósom, Aoki Tanzaemon az engedelmyem nélkül azt ígérte neked, hogy ha elfogod ezt az embert, te dönthetsz a büntetése felől?

- Szerintem a legjobb, ha erről magát Tanzaemont kérdezed meg.

- Már kikérdeztem.

- Akkor hát azt hiszed, hazudok neked?

- Nem, persze, hogy nem. Tanzaemon vallott, de tőled akartam hallani. Mivel közvetlen alárendeltem, a neked tett esküje egyúttal nekem tett eskü is. Ezért - bár a tartomány ura va-

gyok - elvesztettem a jogot arra, hogy a magam kedve szerint büntessem meg Takezót. Persze büntetlenül sem hagyhatom futni, de rajtad áll a büntetés formája és mértéke.

- Jó. Éppen erre gondoltam.

- Ezek szerint gondolkodtál rajta. Nos hát, mit tegyünk vele?

- Azt hiszem, a legjobb, ha a foglyot egy darabig, hogy is mondjam, „szorult helyzetbe” hozzuk.

- Mit ajánlasz, hogyan?

- Úgy vélem, a várban bizonyára akad egy zárt szoba, mondjuk az a bizonyos, ahol állítólag kísértetek járnak - legalábbis régóta ezt beszélnek.

- Igen, van ilyen. A szolgák a világ minden kincséért nem mennek be oda, és a kíséretem tagjai is minduntalan elkerülik, úgyhogy használatlan. Most hát úgy hagyom, ahogy van, semmi értelme újra felnyitni.

- Nem gondolod-e, hogy a Tokugava-birodalom egyik legkeményebb harcosához nem illő, a méltóságán aluli, hogy Ikeda Terumaszának hívják, és mégis van egy szoba a várban, ahova sohasem sűt be a nap?

- Ezen így még nem töprengtem el.

- Nos, az emberek így gondolkodnak a dolgról. Az a szoba a hatalmad és tiszteleted viszatüköröződé. Azt hiszem, világosságot kell ott teremtenünk.

- Hmm.

- Ha megengeded, hogy használjam azt a szobát, ott tartanám Takezót, amíg kész nem vagyok megbocsátani neki. Épp eleget élt teljes sötétségben. Remélem, idefigyelsz, Takezó?

Takezó egy hanggal nem válaszolt, Terumasza mégis elnevette magát.

- Ez igen!

Kiváló kapcsolatukból nyilvánvalóvá vált, hogy Takuan igazat beszélt Aoki Tanzaemonnak azon az éjszakán a templomban, a vendégszálláson. Ő és Terumasza - mindketten a zen-buddhizmus követői - láthatóan baráti, csaknem fivéri viszonyban voltak.

- Ha elvitted az új szállására, kérlek, gyere a teaházba! - kérte Terumasza a szerzetestől, s felállt, hogy távozzék.

- Ismét meg akarod mutatni, milyen ügyetlen vagy a teaceremónia lebonyolításában?

- Ez már igazán nem szép tőled, Takuan! Mostanában kezdtem ráérezni. Csak gyere, bebizonyítom, hogy már nem vagyok az a faragatlan katona. Várlak.

Ezzel Terumasza befordult az épület belső szobái felé. Alacsony termete dacára - alig másfél méter magas volt - a jelenléte szinte megtöltötte a sokemeletes várat.

A lakótoronyban, ahol a kísértetszoba volt, mindig koromsötét uralkodott. Nem lehetett megállapítani az idő változását; nem volt tavasz, nem volt ősz, a mindennapi élet zajai sem szűrődtek be. Egyetlen kicsiny lámpás világította meg a sápadt, beesett arcú Takezót.

Szun-cu *A Háború művészete* című könyvének topográfiai fejezete állt nyitva előtte az alacsony asztalkán.

Szun-cu azt mondta:

*A tájék ismertetőjegyei között
vannak, amelyek áthághatók,
vannak, amelyek lógnak,
vannak, amelyek bezárnak,
vannak még meredekesek,
varrnak, amelyek távoliak.*

Valahányszor különösképpen a kedvére való bekezdéshez érkezett, mint ez, hangosan olvasta újra és újra, mint valami zsolozsmát:

*Az, aki ismeri a harcos művészetét, nem zavarodik
össze a mozgásában. Cselekszik, és nincsenek gátlása.
Ezért Szun-cu azt mondta: aki ismeri önnön magát,
és ismeri az ellenségeit, veszély nélkül győz.
Aki ismeri a mennyek és a föld titkait,
mindenek felett úrrá lesz.*

Amikor a szeme már vérbe borult a fáradtságtól, hideg vízzel mosta ki, amely mindig ott állt egy kis tálkában mellette. Ha az olaj már fogyóban volt, s a lámpás kanóca pislogni kezdett, egyszerűen eloltotta. Az asztal körül könyvhegyek álltak, némelyik japán, mások kínai nyelven. Könyvek a zenről, kötetek Japán történelméről. Takezó a szó szoros értelmében betemetkezett ezekbe a tudós alkotásokba. Valamennyi Ikeda nagyúr gyűjteményéből származott.

Amikor Takuan elzáratásra ítélte Takezót, azt mondta:

- Annyit olvashatsz, amennyit csak akarsz. Az ősidők egyik hírneves szerzetese így beszélt: „Elmélyedek a szent szövegekben, és a kötetek ezreit olvasom el. Amikor abbahagyom, úgy találok, hogy a szívem többet lát, mint annak előtte.” Úgy gondold erre a szobára, mintha anyád méhe lenne, és készülj fel az újjászületésedre. Ha csak a szemeddel nézel körül, semmi egyebet nem fogsz látni, mint megvilágítatlan, zárt cellát. De nézz csak körül alaposabban. Láss az agyaddal, és gondolkodj. Ez a szoba a megvilágosodás kútforrása lehet, olyan kútja a tudásnak, amilyenről a múlt hőskölteményeiben találunk gazdag beszámolókat. Rajtad áll, hogy eldöntsd: ez a sötétség kamrája-e, vagy a világosságé.

Takezó már régesrég abbahagyta a napok számolgatását. Amikor hideg volt, az a telet jelezte, amikor forróság, a nyarat. Ennél nemigen tudott sokkal többet a külvilágról. A levegő körforgása semmi változást nem hozott az életében. Abban azonban csaknem bizonyos volt, hogy amikor a fecskék a következő alkalommal visszatérnek fészket rakni a lakótorony bebeszkázott lőréséibe, az már az új anyaméhben eltöltött harmadik esztendejének tavaszát fogja jelezni.

- Huszonegy éves leszek - mondta magában. Lelkifurdalástól gyötörve felnyögött, mintha gyászolna. - És mit tettem ez alatt a huszonegy év alatt? - Néha korábbi éveinek emlékezete nehezedett rá nyomasztó könyörtelenséggel, és búskomorság vett erőt rajta. Ilyenkor nyögött és jajgatott, hadonászott és rugdosott, és nemegyszer sírt, mint a csecsemő. Egész napjai hulltak haldokló semmibe, s valahányszor végre lecsillapodott, kimerülten és élettelenül, szétzilált hajjal és szétmarcangolt szívvel esett össze.

Vége egy napon meghallotta a fecskéket visszatérni a lakótorony ereszei alá. A tavasz újra beáradt a tenger felől.

Nem sokkal az évszak megérkezése után szinte idegen, a fülét bántó hang szólította meg.

- Takezó, jól vagy?

Takuan ismerős feje bukkant fel a lépcsősor tetején. Takezó megriadt, és annyira meginult volt, hogy szólni sem tudott. Megragadta a szerzetes kimonóujját, és behúzza Takuant a szobába. Az ennivalóját hozó szolgák soha egy hangot sem szóltak hozzá. Túláradt benne az öröm, hogy egy másik ember beszédét hallhatja, különösképpen ezét.

- Éppen most tértem vissza egy utazásból - mondta Takuan. - Már a harmadik esztendőt töltöd itt. Úgy vélem, ilyen hosszú terhesség után bizonyára jócskán kiformalódott az egyéniséged.

- Hálás vagyok a jóságodért, Takuan. Most már meg értem, hogy mit tettem. Hogyan köszönhetném meg?

- Megköszönni, nekem? - mondta hitetlenkedve Takuan. Azután elnevette magát. - Ha eddig csak magaddal beszélhettél is, úgy látszik, igazán megtanultál emberi lényként viselked-

ni! Helyes! Ma elhagyod ezt a helyet. S mivel így lesz, szorítsd a kebledre nehezen megszerzett megvilágosodásodat. Szükséged lesz rá, amikor nekivágsz a világnak, s embertársaid közé vegyülsz.

Takuan Takezót úgy, ahogy volt, Ikeda nagyúrhoz vezette. Az előző audiencia alkalmával még a kertbe száműzetett, most már helyet foglalhatott a verandán. Az üdvözlések és némi formális csevegés után Terumasza nem vesztegette az időt, és megkérte Takezót, hogy szolgáljon nála mint vazallusa.

Takezó nemet mondott. Megmagyarázta, hogy ez ugyan nagy megtiszteltetés, de nem érzi még, hogy az idő megérett volna arra, hogy egy daimió szolgálatába álljon.

- És ha így cselekednék ebben a várban - mondta -, a kísértetek esetleg újra előjönnek a zárt szobában minden éjszaka, ahogy errefelé mondják.

- Miért beszélsz így? Talán előjöttek, és társaságodul ajánlottak?

- Ha fogsz egy lámpást és alaposan megvizsgálod a szobát, fekete foltokat találsz szanaszét az ajtókon és a mennyezetgerendákon. Lakkfoltnak látszanak, de nem azok. Emberi vér; nagyon valószínű, hogy elődeim, az Akamacuk vére az, amely akkor hullott, amikor elestek ennek a várkastélynak a védelmében.

- Hmm. Meglehet, igazad van.

- A vérfoltok látványa megörjített. Forrt a vérem, ha rá gondoltam, hogy az őseim, akik egykor urai voltak ennek az egész tartománynak, mind odavesztek, s a lelkük csak repked, ahogy az őszi szél fújja őket. Erőszakos halált haltak, de hatalmas nemzetségből származtak, és talán felébreszthetők.

Ugyanaz a vér folyik az én ereimben is - folytatta rövid szünet után, szemében élénk pillantással. - Bármilyen értelmetlen vagyok is, ugyanahhoz a nemzetséghez tartozom, s ha ebben a várban maradok, a kísértetek esetleg előjönnek, és megpróbálnak közelíteni hozzám. Tulajdonképpen már meg is tették, amikor abban a szobában tisztázták számomra, ki vagyok valójában. De káoszt, talán lázadást és további vérfürdőt is kezdeményezhetnek. Ez a kor nem a béke kora. Tartozom annyival a vidék lakosságának, hogy nem keltem fel őseim boszúvágyát.

Terumasza bólintott.

- Értem, amit mondasz. Helyesebb, ha elhagyod ezt a várat, de hova akarsz menni? Úgy tervezed, hogy visszamégy Mijamotoóba? Ott éled le az életed?

Takezó csendesen mosolygott.

- Egyelőre a saját utamat akarom egy ideig járni.

- Értem - válaszolt a nagyúr, és Takuanhoz fordult. - Gondoskodj, hogy pénzt és megfelelő öltözetet kapjon! - parancsolta.

Takuan bólintott.

- Köszönöm a fiú iránti figyelmességedet.

- Takuan - nevette el magát Ikeda. - Ez az első eset, hogy kétszer is köszönetet mondtál nekem bármiért!

- Azt hiszem, igazad van - vigyorgott Takuan. - Nem fog előfordulni még egyszer.

- Rendjén való, hogy kóboroljon egy kicsit, amíg még fiatal - mondta Terumasza. - De most már magára lesz utalva - újjászületve, ahogy mondtad -, tehát új névre is szüksége lesz. Legyen Mijamotoó, hogy sose feledje el a szülőhelyét. Takezó, mostantól kezdve nevezd magad Mijamotoónak!

Takezó keze önkéntelenül a padlót érintette. Lefordított tenyérrel, mélyen meghajolt, és úgy maradt.

- Igen, uram, így lesz.

- A személynevedet is meg kellene változtatnod - vágott közbe Takuan -, olvasd a neved kínai írásjegyeit kínaiul, ne Takezónak, hanem Muszasinak. Írni ugyanúgy írhatod, mint eddig. Már csak úgy illendő, hogy új születésnapodon minden előlről kezdődjön!

Terumasza ekkorra már igen jó hangulatba került, és lelkesen bólogatott.

- Mijamoto Muszasi! Jó név, nagyon jó név! Erre innunk kell!

Átvonultak a másik szobába, ahol szakét szolgáltak fel. Takezó és Takuan késő éjszakáig vendégei maradtak a nagyúrnak. Csatlakozott hozzájuk Terumasza kíséretének több tagja is, és a végén Takuan felállt, és ősi táncot adott elő. Szakértő volt benne; élénk mozdulatai az elragadtatás képzeletvilágát teremtették meg. Takezó, azaz most már Muszasi, csodálattal bámulta, s egyre nőtt benne a tisztelet és az öröm, ahogy az ivászat folytatódott.

A következő napon mindketten elhagyták a várat. Muszasi az első lépéseit tette egy új élet, a fegyelem és a harcművészetekben való jártasság felé. Háromesztendő fogsága alatt mestere lett a Háború művészetének.

Takuannak megvoltak a maga tervei. Úgy határozott, hogy körbejárja az országot. És most, ahogy mondta, eljött az idő, hogy újra elváljanak az útjaik.

Amikor elérték a várfalakon túl a várost, Muszasi már a búcsúzáshoz készülődött, de a szerzetes megragadta a ruhaujját, és így szólt:

- Nincs valaki, akit látni szeretnél? - Kicsoda?

- Ogin.

- Hát még él? - kérdezte megzavarodva a fiú. Álmában sem feledkezett meg soha nemes lelkű nővéréről, aki oly sokáig volt az anyja helyett anyja.

Takuan elmondta a fiúnak, hogy amikor három évvel korábban megtámadta a hinagurai cölöperődöt, Ogint már tényleg elvitték onnan. Bár nem emeltek ellene semmiféle vádat, vonakodott hazatérni, inkább egy rokonához ment, egy Szajo kerületbeli faluba. Most ott él, kényelemben.

- Nem szeretnél találkozni vele? - kérdezte Takuan. - Ő nagyon akarna látni. Három évvel ezelőtt azt mondtam neki, hogy tekintsen halottnak, hiszen bizonyos értelemben az is voltál. De azt is mondtam, hogy három esztendő elteltével egy új fivért hozok neki; olyat, aki más, mint a régi Takezó.

Muszasi összetette a két tenyerét, és a homloka elé emelte, mintha Buddha-szobor előtt imádkozna.

- Nemcsak rám viseltél gondot - mondta mély megrendüléssel -, hanem a nővérem életével is törődtél. Takuan, igazán jószívű férfi vagy. Nem hiszem, hogy valaha is meghálálhatom neked mindazt, amit tettél.

- A köszönet egyik módja az lenne, ha hagynád, hogy a nővéredhez vigyelek.

- Nem... Nem, azt hiszem, nem megyek. Hogy beszéltél róla, épp olyan jó, mintha találkoztam volna vele.

- Azért biztosan szeretnéd látni, ha csak néhány percre is!

- Nem, nem hinném. Valóban meghaltam, Takuan, és valóban úgy érzem, újjászülettem. Nem hiszem, hogy éppen most kellene visszatérnem a múltba. Inkább eltökélt lépést kell tennem előre, a jövőbe. Épphogy csak rátaláltam az útra, amelyen járnom kell. Ha már valami haladást értem el a tudás megszerzésében és önmagam áhított tökéletesítésében, talán időt szakítok a pihenésre és a visszapillantásra. Nem most.

- Értem.

- Nehezen tudom szavakba önteni, de azért remélem, megértesz.

- Igen. Örülök, hogy ennyire komolyan törsz a célod felé. Továbbra is bízz a magad ítéletében.

- Most elbúcsúzom, de egy napon - ha addig meg nem öletem magam - újra találkozunk.

- Igen. Igen. Ha találkozhatunk, találkozzunk. - Takuan ezzel sarkon fordult, lépett egyet, azután megállt. Ó, igen. Azt hiszem, jobb, ha figyelmeztetek: Oszugi és Gonroku három évvel ezelőtt elhagyta Mijamoto-t, hogy felkutasson téged és Ocút. Megfogadták, hogy nem térnek haza mindaddig, amíg bosszút nem állnak, és bár milyen öregek is, még mindig téged kutatnak. Némi kényelmetlenséget okozhatnak ugyan, de nem hinném, hogy komoly bajt je-

lentenének neked. Ne vedd őket komolyan. No igen, és ott van még Aoki Tanzaemon. Úgy vélem, sosem hallottad még a nevét sem, bár ő volt az üldözőid vezetője. Talán nincs is kapcsolatban az ügy azzal, amit te vagy én mondtunk vagy tettünk, de ez a kitűnő szamuráj kegyvesztett lett, végleg elbocsátották Ikeda nagyúr szolgálatából. Nyilván ő is errefelé kóborol. - Takuan elkomorodott. - Muszasi, nem lesz könnyű az utad. Légy óvatos.

- Mindent megteszek - mosolygott Muszasi.

- Hát, azt hiszem, ez minden. Megyek. - Takuan megfordult, és nyugat felé ballagott. Vissza sem nézett.

- Minden jól! - szólt utána Muszasi. A keresztútnál állva figyelte, ahogy a szerzetes alakja távolodik, majd eltűnik a szeme elől. Most, hogy újra egyedül volt, megindult kelet felé.

- Már csak ez a kard maradt - gondolta. - Az egyetlen dolog a világon, amire támaszkodhatom. - A fegyvermarkolatra tette a kezét, és megesküdt magában. - A törvényed szerint fogok élni. Úgy tekintlek, mint a lelkemet, és azáltal, hogy megtanulok bánni veled, igyekszem tökéletesedni, jobb és bölcsebb emberi lényvé válni. Takuan a Zen Útját követi, én a Kard Útját fogom. Még nála is jobb embert kell faragnom magamból.

Végére is - töprengett - még fiatal vagyok. Még nem késő. A léptei szilárdak és erőteljesek voltak, a szeme tele ifjúsággal és reménnyel. Időről-időre megemelte kalapja karimáját, és végigpillantott a jövőbe vezető hosszú úton, a járatlan ösvényen, amelyen minden emberi lénynek végig kelni haladnia.

Nem jutott messzire; még csak Himedzsi határában járt, amikor női alak közeledett felé futva a Hanada-híd másik oldaláról. Muszasi szeme összeszűkül a napfényben.

- Te vagy az! - kiáltotta Ocú, megrángatva a fiú ruhaujját.

Muszasi meglepődve kapkodott levegő után.

Ocú hangjában szemrehányás csendült.

- Takezó, csak nem felejtettél el? Nem emlékszel ennek a hídnak a nevére? Kicsúszott az eszedből, hogy megígértem: itt várok rád, akármeddig tart?

- Itt várahoztál az elmúlt három évben? - bámult el Muszasi.

- Igen. Mihelyt elváltam tőled, Oszugi és Gon bácsi rám találtak. Beteg voltam, meg kellett pihennem. Kis híján megöltek. De elmenekültem. Körülbelül húsz nappal azután, hogy búcsút vettünk a Nakajama-hágón, ideértem, és azóta várlak.

A híd végében álló kosárfonó műhelyre mutatott. Tipikus kis út menti üzlet volt, ahol emléktárgyakat árultak az utazóknak.

- Az ittenieknek elmeséltem a történetemet, és voltak olyan kedvesek, hogy felfogadtak kiségitőnek. Úgyhogy itt maradhattam, és rád várahoztam. Ma van a kilencszázhetvenedik napja, de hűségesen megtartottam az ígéretemet. - Ocú a fiú arcába nézett, hátha rájön, hogy mire gondol. - Magaddal viszel, ugye?

Az igazság az volt, hogy Muszasinak persze esze ágában sem volt magával vinni a lányt, vagy mást. Most is azért igyekezett elmenni, hogy ne gondoljon a nővére, akit annyira szeretett volna látni, akihez annyira vágyott.

Forrongó agyában száguldottak a kérdések: - Mit tegyek? Miként induljak neki az igazság és a tudás keresésének egy nővel vagy bárkivel, aki folyton csak útban lenne? És éppen ezzel a lánnyal, aki még mindig Matahacsi jegyese. - Muszasi nem tudta palástolni a gondolatait; kirajzolódtak az arcán.

- Hogy magammal vigyelek? Hova vinnélek? - kérdezte nyersen.

- Bárhova, ahová te mégy.

- Hosszú, nehéz utazásra indulok, nem kirándulásra!

- Nem leszek útban. És kész vagyok elviselni a nehézségeket.

- Igazán?

- Kibírok mindent, amit kell.

- Nem erről van szó. Ocú, hogyan sajátíthatom el a Szamuráj Útját, ha egy nőt kell magammal cipelnem? Ez már tényleg mókás lenne. Az emberek így szólnának: „Nézd csak Muszasit, szoptató dajkára van szüksége, aki a gondját viseli.”

A lány még erősebben kapaszkodott a kimonójába, akár egy gyerek.

- Ereszd el a ruhaujamat! - parancsolta a fiú.

- Nem, nem eresztem! Hazudtál nekem, igaz?

- Mikor hazudtam én neked?

- A hágón. Azt ígérted, hogy magaddal viszel.

- Azóta rengeteg idő telt el. És akkor sem gondoltam igazán, csak nem volt időm a magyarázkodásra. Mi több, nem az én ötletem volt, hanem a tied. Azon igyekeztem, hogy továbbinduljunk, te pedig nem eresztettél, úgyszólván megígértem. Beleegyeztem volna bármibe, amit mondtál, mert nem volt más választásom.

- Nem, nem és nem! Nem gondolhatod komolyan, amit mondasz! - kiáltotta Ocú, a híd korlátjának szorítva Muszasit.

- Eressz már el! Az emberek minket figyelnek!

- Csak figyeljenek! Amikor fel voltál kötözve a fára, kérdeztelek, hogy akarod-e a segítségemet. Olyan boldog voltál, kétszer is mondtad, hogy vágjam el a köteleket. Ezt már csak nem tagadod le?

Megpróbált logikusan érvelni, de a könnyei elárulták. Először árván maradt, azután a jegyese hagyta el, és most még ez is. Muszasi tisztában volt vele, mennyire egyedül áll Ocú a világban, és mivel mélyen együttértett vele, képtelen volt megszólalni, bár külsőleg fegyelmezettnek látszott.

- Eressz! - mondta végérvényesen. - Teljes napvilág van, és az emberek minket bámulnak. Azt akarod, hogy színielőadást tartunk ennek a minden lében kanál népségnek?

Ocú eleresztette a fiú ruhaujját, és hüppögve dőlt a korlátnak, fényes haja az arcába hullott.

- Bocsáss meg - motyogta. - Nem kellett volna beszélnem az egésze-ről. Kérlek, felejtsd el. Nem tartozol nekem semmivel...

Muszasi odahajolt, két kezével kisimította Ocú haját az arcából, és a szemébe nézett.

- Ocú - mondta gyengéden. - Amíg vártál, egészen a mai napig be voltam zárva a vár lakótornyába. Három esztendőn keresztül a napot sem láttam.

- Igen, hallottam.

- Tudtad?

- Takuan elmondta.

- Takuan? Mindent elmondott?

- Azt hiszem. Elájultam egy vízmosás fenekén a Mikazuki teaház közelében. Oszugi és Gon bácsi elől menekültem. Takuan mentett meg. Segített, hogy munkába állhassak, itt, az emléktárgy-boltban. Ez három éve történt. És azután többször is meglátogatott. Még tegnap is itt volt, és velem teázott. Nem értettem, mire céloz, de azt mondta, „Ez férfi és nő dolga, ki mondhatja hát meg, mi lesz belőle?”

Muszasi leejtette a kezét, és végigpillantott a nyugat felé vezető úton. Eltűnődött, hogy találkozik-e még valaha is a férfival, aki megmentette az életét. És ismét megdöbbenett, ahogyan Takuan törődik az embertársaival; mindent magába ölelő gonddal és tökéletesen önzetlenül. Muszasi rájött, mennyire szűk látókörű volt, mennyire kisszerű, amikor azt hitte, a szerzetes csak vele érez együtt, mert Takuan nagylelkűsége kiterjedt Oginra, Ocúra és bárkire, aki szorult helyzetbe került, ha úgy vélte, hogy segíteni tud rajta.

„Ez férfi és nő dolga...” Takuan Ocúhoz intézett szavai súlyosan telepedtek rá Muszasi gondolataira. Olyan tehetetlenség volt, amelyre nem volt felkészülve, hiszen a három év folyamán áttanulmányozott könyvhegyekben egyetlen szó sem esett olyasféle helyzetről, amilyenbe most került. Még Takuan sem akart belekeveredni Ocú meg az ő ügyébe. Vajon úgy értet-

te Takuan, hogy a férfi és a nő közötti kapcsolatot azoknak kell tisztába tenni, akiket az ügy érint? Úgy érezte, hogy erre nincs szabály, ahogyan A Háború művészetére? Hogy nincs holtbiztos stratégia; nem lehet győzni? Vagy próbatételnek szánta Muszasinak, olyan problémának, amelyet csakis Muszasi oldhat meg?

A gondolataiba merülve bámult a híd alatt csörgedező vízbe.

Ocú fölpillantott a fiú arcára, amely most távolinak és nyugodtnak tetszett.

- Jöhetek, ugye? - könyörgött. - A boltos megígérte, hogy elenged, amikor csak akarom. Csak bemegyek, elmagyarázom a helyzetet, és összecsomagolok. Egy perc múlva itt vagyok.

Muszasi a kezét a lány kicsiny, fehér kezére tette, amely a hídkorláton pihent.

- Figyelj rám - mondta szomorúan. - Könyörgök, hagyd abba, és próbálj gondolkodni!

- Min kellene gondolkodnom?

- Már elmondtam. Éppen most váltam új emberré. Abban a nyirkos zugban sínylődtem három esztendeig. Könyveket olvastam. Gondolkodtam. Kiabáltam és sírtam. Azután hirtelen világosság gyúlt bennem. Megértettem, mit jelent embernek lenni. Új nevem van: Mijamoto Muszasi. Tanulásra és önfegyelemre akarom szánni az életemet. Minden nap minden egyes percét munkával akarom tölteni, hogy tökéletesítsem magam. Most már tudom, hogy milyen messze vagyok a céltól. Ha úgy döntesz, hogy az életedet az enyémhez kötöd, sohasem leszel boldog. Semmi másban nem lesz részed, csak nélkülözésben, és később sem lesz könnyebb. Egyre nehezebb és nehezebb lesz.

- Amikor így beszélsz, közelebb érzem magam hozzád, mint valaha. Most már biztos vagyok benne, hogy igazam volt. Megtaláltam a legjobb embert, akit valaha is találnék, még ha egész további életemet a keresésével tölteném is.

Muszasi látta, hogy csak ront a helyzeten.

- Bocsáss meg, nem vihetlek magammal.

- Akkor egyszerűen követni foglak. Amíg nem zavarom a tanulásodat, mit árthatok? Még azt sem fogod észrevenni, hogy a környéken vagyok.

Muszasi nem talált szavakat.

- Nem foglak zaklatni. Megígérem.

A fiú csendben maradt.

- Akkor hát rendben van, ugye? Csak várj meg itt, egy szempillantás alatt visszajövök. És mérges leszek, ha megpróbálsz elillanni. - Ezzel Ocú elfutott a kosárfonóműhely felé.

Muszasi arra gondolt, hogy otthagy csapot-papot, és ő is elfut, csakhogy az ellenkező irányba. A szándék megvolt benne, de a lába nem akart engedelmeskedni.

Ocú visszanézett, és kiáltott.

- Ne feledd, meg ne próbálj elszurranni! - Mosolygott, amitől gödröcskék támadtak az arcán, és Muszasi akaratlanul rábólintott. A lánynak a mozdulat is elegendő volt, s eltűnt a boltban.

Ha meg akar szökni, most itt az alkalom. A szíve erre ösztökélte, de a testét béklyóba verte Ocú gödröcskés, csinos arca és könyörgő szeme. Milyen édes! Az már bizonyos, hogy az égvilágon senki nem szerette őt ennyire, a nővére kivételével. Nem mintha ő nem szívelte volna a lányt.

Feltekintett az égre, belenézett a vízbe, kétségbeesetten megragadta a korlátot, elgyötört és nagy zavarban töprengett. Hamarosan apró forgácsok kezdtek hullani a hídról az alant folydogáló áramlatba.

Ocú új szalmaszandálban, világossárga nadrágban jelent meg újra a hídon; a fején nagy utazókalap, amelyet karmazsinpiros szalaggal erősített meg az álla alatt. Szébb volt, mint valaha.

De Muszasit nem látta sehol.

Megdöbbenve sikoltott föl, és zokogni kezdett. Azután a tekintete arra a pontra vetődött a korláton, ahonnan a forgácsok a vízbe hullottak. Törhegygel kifaragva ott állt a tiszta kalligráfiajú üzenet: „Bocsáss meg! Bocsáss meg!”

A JOSIOKA-ISKOLA

A ma élete, amely nem ismerhet holnapot...

A tizenhetedik század eleji Japánban az élet mulandóságának tudata éppoly általános volt a tömegek, mint az elit réteg köreiben. Oda Nobunaga, a híres tábornok, aki lerakta az alapokat ahhoz, hogy Tojotomi Hidejosi egyesítse Japánt, ezt a nézetet rövid költeményben summázta:

*A férfi ötven éve
csupán tűnő álmom
az örök vándorlás
végtelen útjából.*

Amikor Nobunaga vereséget szenvedett egy csetepatéban egyik saját tábornokától, aki váratlanul bosszúálló dühvel támadt rá, öngyilkosságot követett el Kiotóban, negyvennyolc éves korában.

1605-re, azaz vagy két évtizeddel később, a daimiók közötti szakadatlan háborúskodás lényegében megszűnt, és Tokugava Iejaszu uralkodott sógunként két esztendőn át. Kiotó és Oszaka utcáin fényesen ragyogtak a lampionok, akárcsak az Asikaga sógunátus legszebb napjaiban, és derűs, ünnepi hangulat uralkodott.

De kevesen bíztak abban, hogy a béke tartós lesz. A több mint száz éven át tartó polgárháborúk annyira átfestették a lakosság életszemléletét, hogy a jelen nyugalma csak törékeny, átmeneti állapotnak tartották. A főváros nyüzsgött, de a feszültség, hogy senki sem tudhatja meddig tart mindez, étvágyat gerjesztett az emberekben a mulatozásra.

Bár a hatalom még a kezében maradt, Iejaszu hivatalosan leköszönt a sóguni tisztségről. Noha eléggé erős volt, hogy kordában tartsa a többi daimiót és megvédje a családjá hatalmi érdekeit, a címet a harmadik fiára, Hidetadára ruházta át. Azt suttogták, hogy az új sógun hamarosan meglátogatja Kiotót, hogy tiszteletét tegye a császárnál, de köztudomású volt, hogy ez a nyugati utazás többet jelent udvariassági látogatásnál. A legnagyobb potenciális riválisa Tojotomi Hidejori, a nagy Nobunaga tehetséges utódjának, Hidejosinak a fia volt. Hidejosi minden tőle telhetőt megtett, hogy a hatalom a Tojotomik kezében maradjon, amíg Hidejori eléri a kort, amikor ezt a hatalmat gyakorolhatja. Szekigaharánál azonban Iejaszu lett a győztes.

Hidejori még Oszaka várában lakott, és bár Iejaszu - ahelyett, hogy végzett volna vele - megengedte, hogy jelentős évi bevételt élvezzen, mégis tisztában volt azzal, hogy Oszaka jelentős fenyegetés mint az ellenállás lehetséges újratekintési pontja. Sok tartományi nagyúr is jól tudta ezt, és színvallás helyett egyforma hódolattal viseltetett mind Hidejori, mind a sógun iránt. Sokszor mondogták, hogy az előbbinek elegendő vára és aránya van, hogy a zsoldjába fogadjon minden gazdátlan samurájt, azaz rónint az országban, ha úgy akarja.

Pletykák tömege terjedt a kiotói levegőben, üres találgatások az ország politikai jövőjéről.

- Előbb-utóbb ki kell törnie a háborúnak.
- Csak idő kérdése.
- Ezek az utcai lámpások már holnap kiolthatók.
- Mit törödsz vele? Ahogy esik, úgy puffan.

- Élvezzük az életet, amíg csak lehet!

A kavargó éjszakai élet és a zsúfolt örömnegyedek kézzelfogható bizonyítékai voltak annak, hogy a lakosság nagy része éppen ezt teszi.

Az erre hajlamosak között volt egy csapatnyi szamuráj, akik épp befordultak a Sidzsó sugárút sarkán. Mellettük fehérre vakolt, hosszú fal húzódott, amely imponáló tetőzetű, hatásos kivitelű kapuhoz vezetett. Egy kortól megfeketedett fatábla hirdette alig olvasható írásjegyekkel: „Josioka Kempó, Kiotó. Az Asikaga sógunok katonai tanácsadója.”

A nyolc ifjú szamuráj azt a benyomást keltette, mintha egész nap pihenés nélkül a kardvívást gyakorolta volna. Néhányan fakardot viseltek a két szokásos acélkard mellett, mások lándzsával voltak felfegyverkezve. Kemény legényeknek látszottak; olyan férfiaknak, akik első lennének a vérontásban, ha valahol fegyveres összecsapás törne ki. Az arcuk kőkemény volt, a szemük fenyegető, mintha állandóan a dühkitörés szélén állnának.

- Ifjabb Mester, hova megyünk ma este? - lármáztak, tanítójukat körülvéve.

- Bárhova, csak ne a tegnapi éjszakai helyre! - felelte az komoran.

- Miért? Azok a nők mind beléd estek! Ránk, többiekre alig vetettek pillantást!

- Talán igaza van - szólt egy másik - Miért nem próbálunk ki valami új helyet, ahol senki sem ismeri az Ifjabb Mestert vagy bármelyikünket. - Kiabáltak, fecsegték, teljesen lefoglalta őket a kérdés, hogy hova menjenek inni és kurvázni.

Egy jól megvilágított részhez értek a Kamo folyó partján. Ez a földterület évekig üresen állt, tele gyommal; a háborús pusztítás valóságos jelképe volt, most azonban, a béke eljövetelel felszökött az értéke. Itt-ott gyatra házak álltak rajta elszórva; bejáratukon vörös és halványsárga függönyök lógtak gyűrötten, mögöttük prostituáltak kínálták magukat. Arcukon gondatlanul eldörzsölt, fehér púderral Tamba tartománybeli lányok fütytyentgettek a reménybeli vendégek után; a falkákban felvásárolt, szerencsétlen nők a samiszenjeiket pengették, az újabbán népszerűvé vált hangszert, s trágár dalokat énekelve nevetgéltek egymás között.

Az Ifjú Mester neve Josioka Szeidzsúró volt; izléses, sötétbarna kimonó fedte magas alakját. Nem sokkal azután, hogy betértek a bordélynegyedbe, visszanézett, és megszólította csoportja egyik tagját.

- Tódzsi, vegyél nekem egy kosárkalapot!

- Gondolom olyat, amely eltakarja az arcodat.

- Igen.

- Itt nincs szükséged rá, nem? - mondta Gion Tódzsi.

- Nem kértem volna, ha nem kellene! - csattant fel türelmetlenül Szeidzsúró. - Nem szeretném, ha az emberek efféle helyen látnák járkálni Josioka Kempó fiát.

- De a kalap csak felkelti a figyelmet - nevetett Tódzsi. - Errefelé minden nő tisztában van vele, hogy ha elrejtéd az arcodat, csakis jó családból való lehetsz, és valószínűleg gazdag. Persze más okok is adódnak, amiért nem fognak békén hagyni, dehát ez az egyik.

Tódzsi a szokása szerint megparancsolta egyik társának, hogy vegye meg a kalapot, azután várt, amíg az átverektszi magát a lampionokon és a mulatozókon. Amikor a kívánság teljesült, Szeidzsúró a fejébe csapta a kosárkalapot, és kezdte nyugodtabbnak érezni magát.

- Ebben a kalapban - jegyezte meg Tódzsi - már igazán úgy festesz, mint holmi városi divatfi. - A többiekhez fordulva, közvetve folytatta a hízelgést. - Oda nézzetek, a nők mind kihajolnak az ajtókon, hogy jól megnézhessék maguknak!

Szeidzsúró - Tódzsi talpnyalásától függetlenül - valóban jó megjelenésű férfi volt. Két fenyésre súrolt kardhüvely csüngött az oldalán; azt a méltóságot és stílust árasztotta, amely elvárható egy jómódú család fiától. Semmilyen szalmakalap nem gátolhatta meg, hogy a nők elhaladtában utána ne szóljanak.

- Hé, te, szépfíú! Miért rejtéd el az arcodat a mögött a buta kalap mögött?

- Ide gyere, ide! Látni szeretném, mi van ott, az alatt!

- Gyere már, ne légy szégyenlős! Hadd nézzünk meg!

Szeidzsúró a kötekedő hívogatásra azzal válaszolt, hogy megpróbálta még jobban kihúzni magát, és még méltóságteljesebben lépdelt. Tódzsi csak nemrég vette rá, hogy betegye a lábát ebbe a negyedbe, és még mindig zavarban volt. A híres kardmester, Josioka Kempó elsőszülött fia volt, így sosem maradt pénz híján, de egészen a közelmúltig nem ismerkedett meg az élet árnyékosabb oldalával. A rá irányuló figyelemtől gyorsabban vert a pulzusa. Még elegendő szégyenkezést érzett ahhoz, hogy bujkáljon, bár mint gazdag ember elkényeztetett fia, mindig is felhívta magára a figyelmet. Kíséretének hízelkedése - akárcsak a nők flörtölése - édes méregként növelte az önérzetét.

- Nahát, ez a mester a Sidzsó sugárútról! - kiáltott fel az egyik nő. - Miért rejteted el az arcodat? Nem teszel bolonddá senkit!

- Honnan tudja ez a nő, hogy ki vagyok? - mordult Szeidzsúró Tódzsira, sértődöttséget színélve.

- Egyszerű - mondta a nő, mielőtt Tódzsi kinyithatta volna a száját. - Mindenki tudja, hogy a Josioka-iskola emberei szeretik hordani ezt a sötétbarna színt. Tudod, úgy hívják: „Josioka-festés”, és nagyon népszerű erre felé.

- Ez igaz, de azt mondd, sokan viselik.

- Igen, csak hogy nekik nincs ott a háromkörös címer a kimonójukon.

Szeidzsúró lenézett a ruhaujjára.

- Óvatosabbnak kellene lennem - mondta, s egy kéz épp kinyúlt a függöny mögül, és belemarkolt az öltözékébe.

- Ó, ó - mondta Tódzsi. - Elrejteti az arcát, nem rejteti el a címerét. Biztosan azt akarta, hogy felismerjék. Nem hinném, hogy most már elkerülhetnénk, hogy betérjünk ide.

- Csinálj, amit akarsz - mondta Szeidzsúró láthatóan kényelmetlenül érezve magát -, csak engedje már el a kimonóm ujját.

- Engedd el asszony - harsogta Tódzsi. - Azt mondja, bemegyünk!

A tanítványok betülekedtek az üzlet függönyei alatt. A szoba, ahova értek, olyan ízléstelenül volt feldíszítve közönséges képekkel és rosszul elrendezett virágokkal, hogy Szeidzsúrónak nehezebbre esett jól éreznie magát. A többiek viszont észre sem vették környezetük kopottságát.

- Hozzatok szakét! - rendelkezett Tódzsi, és még különféle harapnivalókat is rendelt az ital mellé.

Miután az étel-ital megérkezett, Ueda Rjóhei, aki Tódzsival egy szintű kardvívó volt, felkiáltott: - Hozzatok nőket! - A rendelés ugyanolyan bárdolatlanul hangzott, mint ahogy Tódzsi megrendelte az ennivalót.

- Hé, a jó öreg Ueda azt mondja, küldjétek a nőket! - követelték kórusban többiek, Rjóhei hangját utánozva.

- Nem szeretem, ha öregnek neveznek! - mondta

Rjóhei vicsorítva. - Igaz, hogy régebben vagyok az iskolában, mint bármelyikötök, de nem találhatok egyetlen ősz hajszálat sem a fejemen!

- Talán fested.

- Akárki mondta, jöjjön előre, és büntetésül igyon meg egy csészével !

- Az túl fárasztó. Dobd ide!

A szakés csésze átvitorlázott a szobán.

- Itt a viszontfizetség! - és egy másik csésze szállt át a fejek felett.

- Hej, táncoljon valaki!

- Te táncolj, Rjóhei! - szólt Szeidzsúró. - Táncolj, és mutasd meg, milyen fiatal vagy!

- Kész örömet! Csak figyeljétek! - A veranda sarkába ment, a haját hátrakötötte az egyik szolgáló vörös kötényével, a kontyba egy szilvavirágot illesztett, és megragadott egy seprűt.

- Oda nézz csak! A Hidai Hajadon Táncát fogja előadni. Hadd halljuk a dalt is, Tódzsi!

Hívta őket, hogy mind vegyenek részt, s elkezdtek a ritmust verni az edényeken az evőpálcikákkal, míg az egyik a tűzpiszkálót csapkodta a parazsas serpenyő széléhez.

*A bambusz, a bambusz,
a bambuszsövény mögött
hosszú ujjú kimonót,
hosszú ujjú kimonót,
láttam meg a hóban.*

Mivel az első szakasz után Tódzsiba belefojtotta a szót az éljenzés, meghajolt, és a nők ott folytatták, ahol abbahagyta, samiszenen kísérve a dalukat.

*A tegnap látott lány
ma tűnő ködfoszlány,
aki meg ma vár, lám,
nem lesz itt már holnap,
és még azt sem tudhatom
a reggel mit hoz rám,
szeretni ma akarom!*

Az egyik sarokban egy tanítvány odatartott egy hatalmas csészényi szakét az egyik társának.

- Mondd csak, miért nem hajtod le egy kortyintással?
- Köszönöm, nem.
- Köszönöm, nem? Te nevezed magad szamurájnak, amikor még ezt sem tudod meginni?
- Dehogynem tudom! De ha megteszem, akkor te is!
- Ez a tisztesség!

Megkezdődött a versenyi Úgy nyeldekelték, mint szomjas lovak a vályúnál, s szaké csorgott le a szájuk sarkán. Talán egy órával később kettő közülük hányni kezdett, a többiek pedig mozdulni sem tudtak, vakon, vérbe borult szemmel meredtek maguk elé.

Az egyik, aki minél többet ivott, annál harsányabban hetvenkedett, kijelentette:

- Akad-e ebben az országban - az Ifjabb Mestertől eltekintve - bárki, aki igazán értené a Rjóhacsi-stílus technikáját? Ha van ilyen - hukk! - találkozni akarok vele... hukk!

Egy másik nagyszájú, aki Szeidzsúró mellett ült, nevetett.

- Ez eltúlozza a hízelkedést - dadogta a csuklásai közepette -, mert az Ifjabb Mester jelen van. Az itteni kiotói nyolc iskola mellett vannak még más harcművészeti intézetek is, és a Josioka-iskola már nem okvetlenül a legnagyobb. Csak itt, Kiotóban ott van Toda Szeigen iskolája Kurotaniban, meg ott van Ogaszavara Gensinszai Kitanóban. És ne feledkezzünk meg Itó Ittósairól Sirakavából, ámbár ő nem fogad tanítványokat.

- És mi a csodálatos bennük?

- Úgy értem, nem kell azt hinnünk, hogy mi vagyunk az egyetlen kardforgatók a világon.

- Te tyúkeszű nyomorult! - kiáltott az egyik, büszkeségében sértve. - Bújj csak elő!

- Így!?! - vágott vissza a kritizáló, és feltápáskodott.

- Ennek az iskolának vagy a tagja, és lekicsinyled Josioka Kempó stílusát?

- Nem kicsinylem le! Egyszerűen arról van szó, hogy a dolgok már nem olyanok, mint a régi napokban, amikor a Mester tanította a sógunokat, és a legnagyobb kardforgatónak tartották. Manapság sokkalta többen tanulmányozzák a Kard Útját, nemcsak Kiotóban, hanem Edóban, Hitacsiban, Ecsizenben, a főváros körüli tartományban, a nyugati tartományokban, Kjúsú szigetén - szerte az országban. Csak mert Josioka Kempó híres volt, nem jelenti azt,

hogyan az Ifjabb Mester és mi itt mind a legnagyobb élő kardforgatók vagyunk. Ez egyszerűen nem igaz, akkor meg minek áztatjuk magunkat?

- Gyáva! Úgy teszel, mintha szamuráj lennél, s közben félsz a többi iskolától!

- Ki fél tőlük? Csak arra gondolok, hogy óvakodnunk kellene az önelégültségtől.

- És ki vagy te, hogy erre figyelmeztess? - Ezzel a sértődött tanítvány mellbe vágta a másikat, hogy az összeesett.

- Verekedni akarsz? - morogta a padlón fekvő.

- Igen, készen állok.

Az idősebbek, Gion Tódzsi és Ueda Rjóhei közbeléptek.

- Hagyjátok abba, ti ketten! - Talpra ugrottak, szétválasztották a két szamurájt, és megpróbálták lecsillapítani a kedélyeket.

- Nyugodjatok már meg!

- Valamennyien értjük, miként érezték!

Beletöltöttek a veszekedőkbe még néhány csésze szakét, s a hangulat rövidesen visszatért a normális kerékvágásba. A tüzesfejű újra magát és a többieket magasztalta, a kritikus pedig Rjóheit átölelve, könnyek között érvelt az igaza mellett.

- Csak az iskola érdekében mondtam - zokogta. - Ha az emberek továbbra is csak dicsekednek, Josioka Kempó hírneve nemsokára romokban fog heverni. Romokban, ha mondom!

Csak Szeidzsúró maradt viszonylag józan. Tódzsi észrevette.

- Ugye nem élvezed az összejövetelt?

- Ühüm. Gondolod, hogy ők igazán élvezik? Kétlem.

- Dehogynem, így képzelik el a kitűnő időtöltést.

- Nem értem, ha így viselkednek.

- Nézd csak, miért nem megyünk valami csendesebb helyre? Ebből nekem is elegendő van.

Szeidzsúró szemlátomást megkönnyebbülten gyorsan rábólintott.

- Szeretnék odamenni, ahol tegnap éjszaka voltunk.

- A Jogomira gondolsz?

- Igen.

- Az sokkal csinosabb. Már az elejétől fogva azt hittem, oda akarsz menni, de hát pénzkidobás lett volna magunkkal vinni ezt a fajankó bandát. Ezért tereltem őket ide, ez olcsó hely.

- Akkor oszonjunk el! Rjóhei majd gondot visel a többiekre.

- Csinálj csak úgy, mintha a dolgodra mennél. Pár perc múlva követlek.

Szeidzsúró ügyesen eltűnt. Senki sem vette észre.

Odakinn egy közeli ház előtt egy asszony állt lábujjhegyen; a lámpást akarta visszaakasztani a kampójára. A szél elfújta a mécsest benne, levette hát, hogy meggyújtsa. A háta kifeszült az eresz alatt, és frissen mosott haja lazán hullott az arca köré. A hajtincsek és a lámpás árnyékai lebegő mintákat varázsoltak kinyújtott karjaira. Szilvavirág illatát sodorta az esti szellő.

- Okó! Felakasszam helyetted?

- Ó, az Ifjabb Mester! - mondta az asszony meglepődve.

- Várj egy kicsit. - Amint a férfi előrelépett, Okó látta, hogy nem Szeidzsúró az, hanem Tódzsi.

- Így megfelel?

- Igen, éppen jó. Köszönöm.

Tódzsi rápislogott a lámpásra, úgy találta, hogy ferde, és újra felakasztotta. Okó számára talány volt, miért van az, hogy egyes férfiak, akik otthon simán megtagadnának bármiféle munkát, olyannyira segítőkészek és együttérzők mindjárt, ha az övéhez hasonló házakba látogatnak. Előfordul, hogy maguktól csukják-nyitják az ablakot, ha arra van szükségük, maguk ágyaznak meg, és tucatszám egyéb feladatot elvégeznek, ami a saját fedelük alatt álmukban sem jutna eszükbe.

Tódzsi úgy tett, mint aki nem hallja, és bevezette a gazdáját.

Szeidszúró megszólalt, ahogy leült.

- Elképesztően csendes itt.

- Majd kinyitom a verandaajtót - mondta Tódzsi.

A keskeny veranda alatt a Takazó folyó csobogott. Dél felé, a Szandzsó úti kis híd mögött terült el a Zuiszenin tágas kertje, a Teramacsi, a „Templomok Városa” sötét együttese, mellettük pedig egy miszkantusz-mező. A közelben volt Kajahara, ahol Tojotomi Hidejosi csapatai lemészárolták az unokaöccse feleségét, ágyasait és gyermekeit meg a sokszoros gyilkos régenst, Hidecugut. Ez az esemény még élénken élt számos környékbeli emlékezetében.

Tódzsi kezdett idegeskedni.

- Túl nagy még a csend. Hol bujkálnak a nők? Nyilván nincs más vendégük ma éjjel. - Tétovázott egy darabig. - Kíváncsi lennék, mi tartja vissza Okót annyi ideig. Még teát sem hozott.

Egy idő után türelmetlenségében annyira ideges lett, hogy már nem tudott megülni, felkelt, hogy megnézzze, miért nem szolgálják fel a teát.

Ki sem lépett a verandára, máris összeütközött Akemival, aki éppen hozta az aranyhalakkal borított tálcat. Obijában megrezzent a kicsiny csengő.

- Légy óvatosabb! Még kiöntöm a teát!

- Mi tartott vissza eddig? Az Ifjabb Mester van itt, azt hittem, kedveled.

- Nézd csak, kilötyögtettem. A te hibád. Hozz egy rongyot.

- Ha! Ez már szemtelenség! Hol van Okó?

- Hol lenne? Most szépítkeznek.

- Tehát még nincs kész?

- Nézd, sok munkánk volt napközben.

- Napközben? Ugyan, ki jön ide nappal?

- Ez már nem a te dolgod. Engedj !

Tódzsi ellépett, Akemi pedig bement a szobába, hogy a vendéget üdvözlje.

- Jó estét. Szép tőled, hogy meglátogatsz.

Szeidszúró közömbösséget tettetve félrenézett.

- Te vagy az, Akemi? Köszönöm a múltkori éjszakát. - Meglehetősen zavarban volt.

A lány tömjéngetőhöz hasonló korsócskát vett le a lakktálcáról, és belehelyezte egy pipába, amelynek a szopókája és a feje agyagból készült.

- Óhajtasz dohányozni? - kérdezte udvariasan.

- Azt hittem, a dohányt a közelmúltban betiltották.

- Ez igaz, de azért mindenki dohányzik.

- Rendben van, magam is megpróbálom.

- Meggyújtom neked.

A lány csipetnyi dohányt vett ki egy csinos kis gyöngyházzselencéből, és karcsú ujjával beletömöködte a pipafejbe. Azután a férfi szájához emelte. Szeidszúrónak nem volt kedve a dohányzáshoz, és meglehetősen sután is kezelte a szerszámot.

- Ez azért keserű - mondta. Akemi kuncogott. - Hova ment Tódzsi?

- Valószínűleg anyám szobájában van.

- Odavan Okóért? Legalábbis nekem gyanús a dolog. Tartok tőle, hogy néha nélkülem is idejár. Igaz ez? - Akemi nevetett, de nem válaszolt. - Mi olyan mulatságos? Azt hiszem, anyád is kedveli.

- Ezt aztán végképp nem tudom.

- Biztos vagyok benne! Egészen biztos! Kellemes megoldás, ugye? Két boldog pár: anyád és Tódzsi, te meg én.

Szeidzsúró a lehető legártatlanabb képpel tette a kezét a lányéra, amely a térdén nyugodott. A lány szemérmesen eltaszította, de ez csak lovat adott Szeidzsúró alá. Akemi fel akart kelni, de az Ifjabb Mester körülfonta a karját karcsú csípőjén, és magához húzta.

- Nem kell elszaladnod - mondta. - Nem bántlak.
- Engedj el! - tiltakozott a lány.
- Jó, de csak ha visszaülsz.
- A szaké... megyek és hozok...
- Nem kívánom.
- De ha nem hozok, anyám mérges lesz.
- Az anyád a másik szobában van, és édesen társalog Tódzsival.

Megpróbálta az állát hozzádörzsölni a lány lehajtott arcához, de az elfordította a fejét, és kétségbeesetten segítségért kiáltott.

- Anyám! Anyám!

Szeidzsúró elengedte, a lány pedig a ház hátsó traktusába menekült.

Ez már igazán idegesítő volt. A kardforgató egyedül érezte magát, de nem nagyon akarta a lányra ráerőltetni a kívánságait. Fogalma sem volt, mit csináljon magával, úgyhogy felmordult.

- Hazamegyek! - Kezdett lelépkedni a külső folyosón, s az arca minden lépéssel pirosabbá vált.

- Ifjabb Mester, hová még? Csak nem hagysz itt bennünket? - Mintha a semmiből bukkant volna fel, Okó jelent meg mögötte, és lesietett az előtérbe. Amikor átölelte Szeidzsúrót, látni lehetett, hogy a haja rendezett, és az arca is frissen volt kikészítve. Odahívta segítségül Tódzsit, és közösen rávették Szeidzsúrót, hogy jöjjön vissza, és üljön le. Okó szakét hozott, és megpróbálta felvidítani a férfit, Tódzsi pedig visszahozta a szobába Akemit. A lány Szeidzsúró elesettsége láttán elmosolyodott.

- Akemi, tölts egy kis szakét az Ifjabb Mesternek!
- Igen, anyám - válaszolt engedelmesen a lány.
- Látod, milyen? - mondta Okó. - Örökké úgy akar viselkedni, mint egy gyerek.
- Ebben van a vonzereje, hogy fiatal - közölte Tódzsi, és ülőpárnáját közelebb tolt a asztalhoz.

- Dehát már huszonegy éves!

- Huszonegy? Nem gondoltam ennyi idősnek. Olyan kicsi, hogy alig látszik tizenhattizenhétnek.

Akemi egyszerre úgy megtelt étellel, mint egy fürge halacska.

- Igazán? Ez boldoggá tesz, mert egész életemben tizenhat éves szeretnék maradni. Valami csodálatos történt velem tizenhat éves koromban.

- Micsoda?

- Ó - mondta a lány, kezét a melléhez szorítva -, nem tudom senkinek elmondani, de megessett. Amikor tizenhat éves voltam. Tudjátok, akkor melyik tartományban laktam? Az volt a szekigaharai csata éve.

- Pletykafészek! - mondta Okó fenyegető pillantással. - Ne untass tovább bennünket! Menj és hozd ide a samiszenedet!

Akemi kissé duzzogva felkelt, és a zeneszerszámért ment. Visszatérve játszani kezdett, egy dalt énekelt, inkább a maga, mint a vendégek szórakoztatására.

*Akkor ma éjjel!
Ha felhős, hát
legyen sötét,
a Hold maradjon rejtve.
Nem látok már,*

csak könnyeimen át.

Megszakította az éneket.

- Érted, Tódzsi? - kérdezte.

- Nem vagyok biztos benne. Énekelj még egy keveset...

*Még a legsötétebb,
szigorú éjszakán
sem tévedek el,
de jaj!
megbabonáztál.. .*

- Ez tényleg huszonegy éves - mondta Tódzsi. Szeidzsúró, aki eddig csendben ült, homlokát a tenyerébe hajtva végre magához tért.

- Akemi, igyunk meg együtt egy csészényi szakét. Odanyújtotta a lánynak a csészét, és megtöltötte a melegen tartott szakéval. A lány lehajtotta, a szeme sem rebtent, és fürgén visszaadta a csészét.

- Te aztán tudod, hogy hogyan kell inni! - mondta némi meglepetéssel Szeidzsúró.

Amikor lenyelte az italt, Szeidzsúró újra a lánynak nyújtotta a következő csészével. Akemi ezt is vidáman felhajtotta. Nyilván elégedetlen volt a csésze méretével, mert nagyobbat vett elő, és a következő félóra ivóversenyben telt el; ugyanannyit kellett elfogyasztani mindkettőjüknek.

Szeidzsúró csak ámult. Ez a tizenhat esztendősnak is alig látszó lány, az eddig sohasem csókolt ajkával és szégyenlősen lesütött szemével férfiként döntötte magába a szakét. Hova fér ennyi abban az apró testben?

- Akár fel is adhatod - mondta Okó Szeidzsúrónak. - Ez a gyerek egész éjszaka is ihat anélkül, hogy berúgna. A legjobb, ha hagyod, hogy játsszék a samiszenen.

- Ez aztán a jó tréfa! - dűnnyögte Szeidzsúró, aki most már igazán kitűnően érezte magát.

Tódzsi valami furcsát talált a hangjában.

- Jól vagy? Biztos, hogy nem ittál túl sokat?

- Nem számít. Idehallgass Tódzsi, lehet, hogy ma éjjel nem tudok hazamenni.

- Az sem számít - felelte Tódzsi. - Annyi éjszakára maradsz, amennyire csak akarsz - nem igaz, Akemi?

Tódzsi rákacsintott Okóra, és kivezette egy másik szobába, ahol pergő suttogásba fogtak. Elmondta Okónak, hogy az Ifjabb Mester ilyen felfokozott hangulatban bizonyára Akemivel akar aludni, abból pedig baj lenne, ha Akemi visszautasítaná, na persze ilyen esetekben az anyai érzés az első - szóval mennyi is lesz?

- Nos?! - kérdezte hirtelen Tódzsi.

Okó vastagon bepuderezett arcához illesztette az ujját, és gondolkodott.

- Határozz már! - sürgette Tódzsi. Közelebb húzódott az özvegyhez. - Tudod, ez nem rossz párosítás. Szeidzsúró a harcművészetek hírneves oktatója, és a családjának töméntelen pénze van. Az apjának több tanítványa volt, mint bárki másnak az országban. Mi több, Szeidzsúró nőtlen. Bárhogy is nézed, vonzó ajánlat.

- Én is úgy hiszem, de hát...

- De semmi! Ebben megállapodtunk! Mindketten itt töltjük az éjszakát!

Nem volt világítás a szobában, s Tódzsi hanyagul Okó vállára tette a kezét. Ebben a pillanatban nagy zaj hallatszott a szomszédos hátsó szobából.

- Mi volt ez? - kérdezte Tódzsi. - Más vendéged is van?

Okó csendesen bólintott, és nedves ajkát közel vitte a férfi füléhez.

- Később! - suttogta. Közömbösséget tetteve visszatértek Szeidzsúró szobájába, akit azonban egyedül, mély álomban találtak.

Tódzsi a szomszéd szobát foglalta el, és elnyúlt az agyagpadkán. Csak feküdt, ujjaival a tatamin dobolva, amíg Okóra várt. Okó nem jött. Nemsokára elnehezedett Tódzsi szempillája, és mély álomba merült. Másnap már régen elmúlt a pirkadat, amikor felébredt, szemrehányó arckifejezéssel.

Szeidzsúró már felkelt, és megint ivott, a folyóra néző szobában. Okó és Akemi frissnek és vidámnak látszott, mintha elfeledkeztek volna az előző éjszakáról. Megpróbálták rávenni Szeidzsúrót valami ígéretre.

- Akkor hát elviszel minket?

- Mondjuk így: megyünk. Állítsatok össze valami ebédesdobozt, és hozzatok szakét.

Az Okuni kabukiról beszéltek, amely a Sidzsó úton, a folyóparton tartott előadást. Ez újfajta tánc volt, beszéddel és zenével: a főváros mostani divathóbortja. Egy Okuni nevű templomi szolgáló találta fel, az Izumoszentélyben, s népszerűsége miatt már számos utánzója akadt. A folyó menti forgalmas területen színpadok sorai álltak, ahol a színésznők csapatostól versengtek, hogy becsalogassák a közönséget; mind megpróbált sajátos előadást produkálni úgy, hogy a darabot pompás falusi táncokkal és dalokkal gazdagította. A színésznők többsége éjszakai pillangóként indult, de most, hogy színpadra kerültek, meghívták őket előadásokat tartani a főváros legjelesebb házaihoz is. Sok közülük férfinevet vett fel, férfiruhát öltött, és deli harcosként tartott pezsdítő bemutatókat.

Szeidzsúró kibámult ültében az ajtón. A Szandzsó út keskeny hídján túl asszonyok mostak a folyóban; lovasok vonultak fel s alá a víz felett.

- Ez a kettő még mindig nem készült el? - kérdezte idegesen. Már elmúlt dél. Az italtól lomhán és a várakozástól fáradtan már elvesztette a kedvét, hogy elmenjen a kabukiba.

Tódzsi még mindig szenvedett az előző éjszakától, és nem nyújtotta megszokott, életerős önmagát.

- A nőket színházba vinni kész öröm - morogta -, de miért van az, hogy amikor kész vagy az indulásra, akkor egyszerre elkezdenek aggodalmaskodni, hogy vajon jól áll-e a hajuk, vagy egyenesen vették-e fel az obijukat? Micsoda tehertétel!

Szeidzsúró gondolatai az iskolájára fordultak. Mintha hallotta volna a fakardok zuhanását és a lándzsanyelvek csattanását. Mit szólnak a tanítványai a távollétéhez? Nem vitás, hogy az öccse, Densicsiró megrovóan csettintget a nyelvével.

- Tódzsi - mondta -, nem igazán akarok elmenni velük megnézni a kabukit. Menjünk haza.

- De hiszen megígérted.

- Hát...

- Annyira örültek! Haragudni fognak, ha visszalépünk. Megyek, és megsürgetem őket.

Félúton lefelé az előtérbe Tódzsi bepillantott az egyik szobába, ahol a nők ruhái voltak kiterítve. Meglepetésére egyiküket sem látta.

- Hova tűnhettek? - tűnődött hangosan.

Nem voltak a szomszéd szobában sem. Onnan további sötét kis helyiség nyílt, ahova nem sütött be a nap, és búzlott az ágyneműszagtól. Tódzsi kinyitotta az ajtót, s haragos bömbölés üdvözölte.

- Ki az ott?

Tódzsi visszaugrott egy lépést, úgy lesett be a sötét kutyaólba. A padlóját elnyűtt, rongyos gyékények fedték, s annyira különbözött a csinos elülső szobáktól, mint az éjszaka a nappaltól. A padlón elterülve, a hasán gondtalanul keresztülvetett karddal piszkos szamuráj feküdt, akinek a ruházata és általános megjelenése nem hagyott kétséget afelől, hogy egyike azoknak a róninoknak, akiket gyakran látni úton-útfélen semmittevőn barangolni. Mocskos sarkai egyenesen Tódzsi arcába néztek. Részegen hevert, erőfeszítést sem téve arra, hogy felkeljen.

- Ó, bocsánat - mondta Tódzsi -, nem tudtam, hogy vendég van itt.

- Nem vagyok vendég! - kiáltotta a másik a mennyezetnek. Búzlott a szakétól, és bár Tódzsinak fogalma sem volt arról, hogy kicsoda, abban biztos volt, hogy nem akar közelebbi ismeretségbe keveredni vele.

- Sajnálom, hogy zavartalak - mondta gyorsan, és sarkon fordult, hogy távozzék.

- Várj csak! - mondta durcásan a férfi, kissé felemelkedve. - Csukd be magad mögött az ajtót! Meghökkenve a gorombaságtól Tódzsi úgy tett, és ment.

Tódzsi helyébe csaknem rögtön megjelent Okó. Csodásan felöltözött, szemlátomást megpróbált nagyvilági hölgynek látszani. Mintha egy csecsemőt csitítgatna, úgy szólt Matahacsihoz.

- Most meg miért vagy olyan mérges?

Akemi az anyja mögött toporgott.

- Nem akarsz velünk jönni?

- Hová?

- Megnézni az Okuni kabukit.

Matahacsi szája lebiggyedt az utálattól.

- Melyik férj akarna annak a férfinak a társaságában mutatkozni, aki a feleségének udvarol? - kérdezte keserűen.

Okó úgy érezte, mintha hideg vízzel öntötték volna arcon. Harag gyulladt a szemében.

- Miről beszélsz? Arra célsz, hogy van valami Tódzsi és köztem?

- Ki mondta, hogy van valami?

- Pontosan ezt mondtad.

Matahacsi nem válaszolt.

- És te még állítólag férfi vagy - Bár Okó megvetően vágta oda a szavakat, Matahacsi sunyin hallgatott. - Beteggé teszel! - kiáltotta Okó. - Mindig semmiségtől leszel féltékeny! Gyérünk, Akemi! Ne vesztegessük az időt erre a bolondra!

Matahacsi kinyúlt, és elkapta Okó szoknyáját.

- Kit nevezel bolondnak? Hogy képzeled, hogy így beszélsz a férjeddal?

Okó kiszabadította magát.

- Miért ne? - mondta gonosan. - Ha férj vagy, miért nem viselkedsz úgy? Mit gondolsz, ki etet, te haszontalan semmirekellő!

- Nahát!

- Alig kerestél valamit, amióta elhagytuk az Omi tartományt. Csak élősködsz rajtam, iszod a szakét és csavarogsz. Mi panaszkodnivalód van?

- Mondtam neked, hogy kimennék és dolgoznék! Mondtam neked, hogy még köveket is cipelnék a várfalhoz. De ez nem volt jó neked. Azt mondd, ezt nem bírod megenni, azt nem tudod felvenni, nem vagy képes holmi mocskos kis házban lakni - se vége, se hossza, hogy mi mindennel nem tudsz megbékélni! És ahelyett, hogy dolgozni hagynál, beindítod ezt a rohadt teaházat! Hát állj le, azt mondom, állj le! - Reszketni kezdett.

- Mivel álljak le?

- Zárd be a helyet!

- És ha megtenném, mit ennénk holnap?

- Tudok keresni annyit, amennyiből megélnénk, még ha sziklákat kell cipelnem is. El tudom tartani mindhármunkat!

- Ha annyira akarsz sziklákat hurcolni vagy fát fűrészelni, miért nem mész el egyszerűen? Menj csak, légy munkás, bármi, de ha megteszed, élhetsz magad! Az a baj veled, hogy fajnának születél, és mindig az is maradsz! Ott kellett volna maradnod Mimaszakában! Hidd el, nem könyörgök, hogy maradj! Érezd úgy, hogy bármikor szabadon távozhatsz!

Matahacsi erőlködött, hogy visszatartsa haragos könnyeit, Okó és Akemi pedig hátat fordítottak neki. Már eltűntek a szeme elől, de Matahacsi még mindig ott állt, az ajtónyílást bámulva. Amikor Okó elrejtette a házában az Ibuki-hegy alján, azt hitte, hogy szerencséje van,

mert talált valakit, aki szereti és gondot visel rá. De most úgy érezte, hogy ezzel az erővel az ellenség kezébe is kerülhetett volna. Végül is melyik a jobb? Rabnak lenni, vagy egy állhatatlan özvegy játékszerének, s közben elveszteni a lehetőséget, hogy igazi férfi maradjon? Rosszabb talán senyvedni a börtönben, mint itt kínlódni egy házsártos asszony állandó céltáblajaként? Valaha nagy reményekkel tekintett a jövőbe, s azután hagyta, hogy ez a rossz hírű nő a púderezett arcával és a buja nemiségével lehúzza a maga színvonalára.

- A szuka! - Matahacsi reszketett dühében. - A rohadt szuka !

Könnyek törtek fel a szíve mélyéből. Miért, ó miért nem ment vissza Mijamotoóba? Miért nem ment vissza Ocúhoz? Az anyja Mijamotoóban volt. A nővére is, és a nővérének a férje és Gon bácsi. Mind-mind jók voltak hozzá .

Ma biztosan szól a Sippódzsi harangja, igaz? Mint ahogy megkondul mindennap. És az Aida folyó ugyanúgy folyik a medrében, ahogyan szokott; virágok nyílnak a folyóparton, és a madarak a tavasz érkezését hirdetik.

- Milyen bolond is vagyok! Micsoda örült, ostoba bolond! - A fejét verte az öklével.

Odakint az anya, a lánya és a két éjszakai vendég végigvonult az utcán, vidáman beszélgetve.

- Olyan, mintha tavasz lenne.

- Már ideje. Majdnem a harmadik hónapban vagyunk.

- Azt mondják, a sógun nemsokára a fővárosba érkezik. Ha megjön, ti, hölgyek ugye jókora pénzbevételhez juttok?

- Ó, nem, biztosan nem!

- Miért? Az Edó-beli szamurájok nem szeretnek játszani?

- Túlságosan neveletlenek...

- Anya, ez nem a kabuki muzsikája? Csengőket hallok. És egy fuvolát is!

- Nézzétek a gyereket! Ez mindig ilyen. Azt hiszi, már a színházban van.

- De anyám, ha hallom!

- Ne törődj vele. Hozd az Ifjabb Mester kalapját utána!

A léptek és a hangok elhalkultak a Jomogi felől. Matahacsi még mindig haragtól vörös szemekkel lopva kipillantott az ablakon a boldog négyes után. Annyira megalázónak találta a látványt, hogy újra lerogyott a tatamira a sötét szobában és átkozta magát.

- Mit keresel itt? Nem maradt benned semmi büszkeség? Hogyan hagyhattad, hogy idáig juss? Te idióta! *Csinálj* már valamit! - Magához beszélt, az Okó iránti haragja elszállt a saját gyengesége és gyávasága felett érzett felháborodásában.

- Azt mondta, menjek le. Akkor gyérünk! - gyözködte magát. - Semmi értelme itt ülni fogcsikorgatva. Még csak huszonkét éves vagy. Még fiatal. Indulj és csinálj valamit már magadtól is!

Érezte, hogy nem bír az üres, csendes szobában álldogálni egy percig sem, mégsem volt képes elmenni. A feje fájt zavarodottságában. Rájött, hogy az elmúlt néhány esztendőben folytatott életmódja miatt elveszítette a képességét a világos gondolkodásra. Hogyan bírta ki? Az asszonya azzal töltötte az estéit, hogy más férfiakat szórakoztatott, kiárusította a bájait, amelyeket egykor rá pazarolt. Nem tudott aludni éjszakánként, napközben pedig túlságosan elkeseredett volt ahhoz, hogy kimenjen a házból. S amíg ebben a sötét szobában szomorkodott, nem volt mit tenni, csak inni.

És mindezt, gondolta, azért a korosodó kurváért! Undorodott magától. Tudta, hogy az egyetlen kiút kínlódásából az, ha felrúgja ezt az egész piszkos ügyet, és visszatér ifjabb napjainak törekvéseihez. Meg kell találnia az elveszített utat!

És mégis... és mégis...

Valami titokzatos vonzerő visszatartotta. Miféle varázsigével kötözték meg? Démon ez az asszony álruhában? Megátkozza, elküldi, esküdjözik, hogy csak bajt hoz rá, s azután az éjszaka közepén elolvad, mint a méz, és azt mondja, az egész csak tréfa volt, nem gondolta egy

szavát sem komolyan. És bár csaknem negyvenéves, azok az ajkak!... azok az égőpiros ajkak, amelyek ugyanolyan csábítóak, mint Akemiéi...

De nem ez volt az egész történet. Matahacsinak nem volt ahhoz bátorsága, hogy Okó és Akemi napszámosként lássák dolgozni. Ellustult és elpuhult; az a fiatalember, aki selyembe öltözött és meg tudta különböztetni a Nada szakét a helybeli főzettől, már nem hasonlított az egyszerű, viharvert Matahacsira, aki megsebesült Szekigaharánál. Az egészben az volt a legrosszabb, hogy ez a furcsa élet az idősebb asszonnyal megrabolta a fiatalságát. Évei számát tekintve még fiatal volt, de szellemében cseppfolyós és sajnálatra méltó, lusta és visszatetsző.

- Csak azért is! - esküdözött. - Most elmegyek! - egy utolsó dühös ökölcsapást mért a saját fejére, és talpra ugrott.

- Még a mai nap elmegyek innen! - kiáltotta.

Ahogy a saját hangját figyelte, hirtelen ráébredt, hogy senki sincs ott, aki visszatartsa, semmi, ami tényleg a házhoz köti. Az egyetlen holmi, amely valóban az övé és nem hagyhatja ott, a kardja, tehát gyorsan becsúsztotta az obija mögé. Az ajkába harapva, eltökélten megszólalt. - Végül is férfi vagyok!

Kimasírozhatott volna a bejárati ajtón, a kardját lengetve, mint valami győzedelmes hadvezér, de a megszokás erejénél fogva beleugrott piszkos szandáljába és a konyhaajtón át távozott.

- Pénzt kell szereznem - mondta magában. - Ez nem kétséges.

Egyenesen Okó szobájába ment, és átkutatta az asszony illatszeres dobozait, a tükörállványát, a fiókosszekrényét és minden egyebet, ami eszébe jutott. Mindent felforgatott, de pénzt nem talált. Persze rájöhetett volna, hogy Okó nem az a nő, aki elfelejtené éppen ilyen esetek ellen megtenni a szükséges óvintézkedéseket.

Matahacsi kétségbeesetten leroskadtt a még mindig a padlón heverő ruhákra. Okó illata sűrű páráként lebegett vörös selyem alsóneműje, a Nisidzsín-obi és a Monojama-festésű kimono felett. Mostanára már biztosan a folyóparti szabadtéri színházban van, gondolta a fiú, és a kabuki-táncokat figyelte Tódzsival az oldalán. Elképzelte Okó fehér bőrét, és azt a kihívó, kacér arcot.

- Az aljas néember! - kiáltotta. Keserű, gyilkos indulatok ébredtek benne.

Azután hirtelen fájdalmasan villant belé Ocu emléke. Ahogy elválásuk óta a napok és hónapok szaporodtak, végre kezdte megérteni a lány tisztaságát és odaadását, aki megígérte, hogy vár rá. A legszívesebben a kezét áhítatra emelve meghajolt volna, csak abban nem hitt, hogy a lány valaha is megbocsátana neki. Mert szakított Ocuval, s úgy hagyta el, hogy azután már lehetetlen lett volna újra a szemébe nézni.

- És mindezt annak a nőnek a kedvéért! - gondolta búsan. Most, hogy már késő volt, minden világosan állt előtte; nem lett volna szabad Okó tudomására hoznia, hogy Ocu létezik. Amikor Okó először hallott a lányról, apró mosolyt erőltetett az arcára, és úgy tett, mintha a legkevésbé sem bánna, de valójában elöntötte a féltékenység. Később valahányszor veszekedtek, Okó felhozta a dolgot, és sürgette a fiút, hogy írjon levelet, amelyben felbontja az eljegyzést. Amikor Matahacsi végre beadta a derekát és megtette, Okó arcátlanul mellé tett egy levelet a maga nyilvánvalóan női kézírásával, s az üzenetet szívtelenül ismeretlen futárral küldte el.

- Mit gondolhat rólam Ocu? - nyögte Matahacsi keservesen. Maga előtt látta az ártatlan lányarcot, amint megvetéssel néz rá. Újra látta a mimaszakai hegyeket és a folyót. Az anyjához, a rokonaihoz szeretett volna kiáltani. Olyan jók voltak hozzá. Most úgy érezte, mintha ott még a föld is meleg és dédelgető lett volna.

- Sohasem térhetek haza újra! - gondolta. - Eldobtam mindent ezért... ezért... - Újra dühbe gurult, kirángatta Okó ruháit a szekrényből, s darabokra tépte őket, majd a rongyokat szanaszét szórta a házban.

Lassan a tudatára ébredt, hogy valaki szólongatja a bejárati ajtó felől.

- Elnézést kérek - mondta a hang. - A Josioka-iskolából jöttem. Itt van az Ifjabb Mester és Tódzsi?

- Honnan tudjam? - válaszolt mogorván Matahacsi.

- Itt kell lenniük! Tudom, hogy faragatlanság megzavarni őket, amikor szórakozni mennek, de valami nagyon fontos dolog történt. A Josioka-család jó híre forog kockán !

- Menj innen! Ne zavarj!

- Kérlek, nem adhatnál át legalább egy üzenetet? Mondd meg nekik, hogy egy Mijamoto Muszasi nevű kardforgató jelent meg az iskolában, és hogy... szóval, senki sem tud közülünk fölébe kerekedni. Az Ifjabb Mester hazatértére vár, mozdulni sem hajlandó, amíg szembe nem kerülhet vele. Kérlek, szólj nekik, siessenek haza.

- Mijamoto? Mijamoto?

A SZERENCSE KERKEKE

A megbocsáthatatlan szégyen napja volt ez a Josioka-iskola számára. A harcművészeteknek ez a köztiszteletben álló központja soha addig nem szenvedett el ekkora megaláztatást.

Mindenfelé odaadó tanítványok ültek feneketlen kétségbeesésben, megnyúlt képpel és ki-fehéredett ujjpercekkel; kiült az arcukra a zavarodottság és az idegfeszültség. Egy nagy csoport a fapadlózatú előszobában várakozott, a többi, kisebb csoport a mellékszobákban. Már alkonyodott, amikor rendszerint hazafelé szoktak indulni, vagy a városba, inni. Senki sem moccan. A temetői csendet csupán a főkapu csattanása törte meg néha.

- Ez ő?

- Hazajött az Ifjabb Mester?

- Nem, még nem. - Ezt az mondta, aki a fél délutánt azzal töltötte, hogy vigasztalanul a bejárati oszlopot támasztotta.

Valahányszor így történt, az emberek még mélyebbre sülyedtek bánatuk mocsarába. Csaldott csettintések hangzottak, és a szemekben keserves könnyek csillantak.

A hátsó szobából érkező orvos odaszólt a kapuőrzőnek.

- Úgy tudom, nincs itt Szeidzsúró. Nem tudod, hol van?

- Nem. Már elmentek érte. Talán rövidesen megjön.

Az orvos harákkolt, és távozott.

Az iskola előtt a Hacsiman-szentély oltárán a gyertyát vészjósló korona övezte.

Senki sem kételkedett abban, hogy az alapító és első mester, Josioka Kempó sokkal jelebb ember volt, mint Szeidzsúró vagy az öccse. Kempó egyszerű mesteremberként kezdte az életét, kelmefestő volt, de miközben vég nélkül ismételte a nehezen engedelmeskedő selyem színezésének mozdulatritmusát, feltalálta a rövid kard alkalmazásának új módszerét. Miután megtanulta az alabárd kezelését is az egyik legügyesebb kuramai harcospaptól, majd tanulmányozta a Kjóhegyi-stílusú kardforgatást, megteremtette a saját, egészen önálló stílusát. Rövidkard-technikáját később az Asikaga sógunok is eltanulták, akik meghívták hivatalos oktatónak. Kempó nagy mesterré vált, olyan emberré, akinek éppoly nagy volt a bölcsessége, mint a szakmai hozzáértése.

Bár a fiai, Szeidzsúró és Densicsiró, ugyanolyan alapos felkészítésben részesültek, mint az apjuk, örökösei lettek a vagyonának és a hírnevének, ez pedig - egyesek véleménye szerint - a gyengeségüket okozta. Szeidzsúrót szokás szerint „Ifjabb Mesternek” címezték, noha nem igazán érte el azt a szakmai színvonalat, amely nagy követőtábort vonzana. A tanítványok azért jöttek az iskolába, mert Kempó idején a Josioka-stílus olyan híres lett, hogy már csupán a bejutás az iskolába azt jelentette, hogy a társadalom képzett harcosként fogadja el őket.

Az Asikaga sógunátus bukása után, három évtizeddel korábban, a Josioka-ház hivatalos járadéka megszűnt, de a takarékos Kempó az élete során jókora vagyont halmozott fel. Ezenfelül ott volt a hatalmas épületegyüttes a Sidzsó úton, több tanítvánnyal, mint bármely másik kiotói iskola, pedig Kiotó messze a legnagyobb város volt az országban. A valóságban azonban az iskola pozíciója a kardforgatás világának legfelső szintjén csak látszat volt már.

A nagy fehér falakon kívüli világ már többet változott, mint a falakon belül élők gondolták. Éveken át dicsekedtek, csavarogtak, játszották a nagyot, de az idő már eljárt fölöttük. A szemüket egy ismeretlen vidéki kardforgató által rájuk mért vereség nyitotta fel.

Kevéssel dél előtt az egyik szolga jött a dódzsóba, és jelentette, hogy egy magát Muszasinak nevező ember van a kapunál, és bebocsátást kér. Kérdezték, hogy miféle fickó, mire a szolga elmondta, hogy rónin; hogy a mimaszakai Mijamoto-ból való, huszonegy-huszonkét éves, mintegy 182 centiméter magas, és meglehetősen butának látszik. A legalább egy éve meg nem fésült haját hanyagul köti össze hátul egy vörös ronggyal, és a ruhája olyan mocskos, hogy meg sem lehet állapítani, eredetileg fekete volt-e vagy barna, sima volt-e vagy brokát. A szolga - bár bevallotta, hogy ez tévedés is lehet - úgy vélte, hogy valami szagot is érez a férfi közelében. A hátán viszont ott a bőrfonatú zsák, amelyet sokan a harcosok tanuló-táskájának neveznek, s ez talán azt jelenti, hogy a látogató sugyósa; olyan szamuráj, amelyből sok járkal manapság, aki minden ébren töltött óráját a kardforgatás tanulmányozásának szenteli. De azért a szolga általános benyomása az volt, hogy ez a Muszasi nem idevaló a Josioka-iskolába.

Ha a bebocsátást kérő csak egy tál ételt akart volna, nem lett volna semmi probléma. De amikor a csapat meghallotta, hogy ez a paraszt betolakodó a nagykapuhoz jött, hogy a híres Josioka Szeidzsúrót viadalra hívja, dörgő hahotában tört ki. Egyesek úgy vélték, minden további nélkül el kell küldeni, mások azt mondták, először meg kéne tudni, hogy milyen stílust alkalmaz, és hogyan hívták a tanítómesterét.

A szolga a többiekhez hasonlóan mulatva távozott, és visszajött jelenteni, hogy a látogató a furkósbót használatát még fiúkorában az apjától tanulta, később pedig felszedegette mindazt, amit a faluján átutazó harcosoktól elleshetett. Tizenhét évesen hagyta el az otthonát, és a tizennyolcadik, tizenkilencedik és huszadik évét „magánokokból” tudományos tanulmányokba mélyülten töltötte. Az egész előző esztendőben egyedül járta a hegyeket, csak a fák és a hegyi szellemek voltak az oktatói. Ennek következtében nem állíthatja, hogy bármelyik iskolához vagy tanítóhoz tartozna. A jövőben azonban reméli, hogy meghallgathatja Kiicsi Hógen tanításait, magáévá teheti a Kjóhacsi-stílus lényegét, és felülmúlja a nagy Josioka Kempót, saját stílust alkotva, amelyről már elhatározta, hogy Mijamoto-stílusnak fogja nevezni. Számos hibája ellenére ez az a cél, amelyért teljes szívvel-lélekkel dolgozni akar.

A szolga elismerte, hogy ez becsületes és természetes válasz volt, de a fickó vidéki tájszólásban beszél, és csaknem minden szónál toppant egyet. A szolga itt hallgatósága örömeire bemutatót tartott, hogy a tanítványok újra nevetőgörcsöt kaptak.

A fickó bizonyára nincs eszénél. Kijelenteni, hogy a célja saját stílus kifejlesztése, egyszerűen örültség. Hogy megvilágosítsák a fajankó elméjét, a tanítványok visszaküldték a szolgát, hogy most azt kérdezze meg, kijelölt-e valakit a látogató, hogy a viadal után elszállítsa a holttestét.

- Ha valamiképpen a halálomat lelném - volt Muszasi válasza -, az már mindegy, hogy a testemet a Toriba hegyén hagyjátok, vagy a Kamo folyóba hajítjátok a szeméttel együtt. Bár-hogy legyen is, nem fogom felróni nektek.

A szolga szerint ez a válasza nagyon világos volt, nyoma sem volt benne az előző feleletek esetlenségének. Egy pillanatnyi tétovázás után valaki megszólalt.

- Hadd jöjjön be!

Így kezdődött. A tanítványok azt hitték, kicsit összeszabdalgják az érkezőt, azután kihajítják. A legelső párviadalnál azonban az iskolabajnok maradt alul. A keze szinte teljesen leszakadt, csak egy bőrdarabka tartotta össze az alkarját a csuklójával.

Egymás után a többiek is elfogadták az idegen kihívását, és egymás után buktak el, megalázó vereséggel. Többen komoly sérüléseket szenvedtek, és Muszasi fakardja vértől csepgett. A harmadik vereség után a tanítványok gyilkos hangulatba kerültek. Ha valamennyiük legyőzetésébe kerül is, nem engedik el ezt a barbár örültet élve, hogy magával vigye a Josioka-iskola becsületét.

Muszasi maga vetett véget a vérontásnak. Mivel a kihívását elfogadták, nem nyugtalankodott a sebesültek miatt.

- Nincs értelme folytatni - jelentette ki -,amíg Szeidsúró haza nem tér! - és visszautasított minden további küzdelmet. Nem volt más választás; a saját kívánságára egy szobába vezették, hogy ott várakozzon. Csak akkor tért észhez az egyik, és orvost hívott.

Röviddel az orvos távozása után történt, hogy két sebesült nevét sikoltotta valaki, s tucattyian rohantak a hátsó szobába. Döbönt hitetlenséggel gyűltek a két szamuráj köré, az arcuk hamuszínű lett, a lélegzetük kapkodó. Mindkét sebesült halott volt.

Futó léptek zaja hallatszott be a dódzsón át a halál kamrájába. A tanítványok utat nyitottak Szeidsúrónak és Tódzsinak. Mindkettő olyan sápadt volt, mintha éppen most mászott volna ki a jeges vízesés alól.

- Mi folyik itt? - kérdezte Tódzsi. - Mit jelent mindez? - A hangja mogorva volt, mint mindig.

Az egyik szamuráj a halott társa párnája mellett térdelt, és vádló szemmel meredt Tódzsira.

- Neked kéne megmagyaráznod, mi folyik itt - mondta bösz arccal. - Te vagy az, aki az Ifjabb Mestert dözsolni viszed. Ez egyszer túl messzire mentél!

- Vigyázz a nyelvedre, vagy kivágom!

- Amikor Kempó mester még élt, nap nem múlt el, hogy ne jelent volna meg a dódzsóban!

- Hát aztán? Az Ifjabb Mester egy kis vidámságot akart, úgyhogy elmentünk a kabuki-előadásra. Hogy képzeled, hogy így beszélsz a színe előtt? Mégis, mit képzelsz, ki vagy te?

- Egész éjszaka ott kellett maradnia, hogy kabukit nézzen? Kempó mester biztosan forog a sírjában!

- Ebből elég! - kiáltotta Tódzsi, és rávetette magát. Ahogy a többiek közbeléptek, s próbálták szétválasztani és lehűteni kettejükét, egy fájdalomtól elgyötört hang szárnyalta túl a verekedés zaját.

- Ha az Ifjabb Mester hazatért, ideje abbahagyni a civakodást! Rajta áll, hogy visszaállítsa az iskola becsületét. Az a rónin nem mehet ki innét élve!

Több sebesült felszívított, és öklével verte a padlót. Felindulásuk ékesszólóan mutatta neheztelésüket azokkal szemben, akik nem álltak ki Muszasi kardja ellen.

A korszak szamurájai számára a becsület volt a legdrágább a világon. Szinte versengtek egymással, ki lesz az első, aki meghal érte. A kormányzat mindeddig túlságosan el volt foglaltva a háborúival ahhoz, hogy megfelelő irányítási rendszert dolgozzon ki a békében élő ország számára, és még Kiotót is csupán néhány laza, hevenyészett rendelet tartotta kordában. A harcosok osztályának a személyi becsület iránti elkötelezettségét azonban egyaránt tisztelték földművesek és városiak, és ez szerepet játszott a béke fenntartásában. A tiszteletre méltó magatartással kapcsolatban kialakult általános egyetértés hogy mi a becsület, mi nem - lehetővé tette a nép önkormányzatát, még ha nem voltak is rendes törvények.

A Josioka-iskola emberei lehettek kulturálatlanok, de semmiképp nem voltak szégyentelen degeneráltak. Amikor a vereség első megrázkódtatása után visszazökkentek normális viselkedésükbe, az első dolguk az volt, hogy a becsületre gondoljanak. Az iskolájuk becsületére, a mesterük becsületére, a saját egyéni becsületükre.

A személyeskedést félretéve nagy csoport gyülekezett Szeidsúró körül, hogy megvitassa, mit kellene tenni. Sajnálatos módon éppen ma Szeidsúró nem érzett magában semmiféle harci kedvet. Itt volt az a pillanat, amikor a legjobb formájában kellett volna mutatkoznia, csak hogy másnapos volt, gyenge és kimerült.

- Hol az az ember? - kérdezte, és egy szíjjal felkötötte a kimonója ujját.

- A fogadóterem melletti kis szobában - mondta az egyik tanítvány, és a kert túlfelére mutatott.

- Hívd ide! - parancsolta Szeidsúró. A szája kiszáradt a feszültségtől. Leült a mester helyére, egy kis emelvényre, és előkészült Muszasi üdvözetének fogadására. Az egyik tanítvány odakínált néhány fakardot; választott egyet, és feltartotta maga előtt.

Hárman-négyen engedelmeskedtek, és elindultak volna, de Tódzsi és Rjóhei várakozásra intették őket.

Sokáig suttogtak, Szeidzsúró hallótávolságán kívül. A halk megbeszélés központjában Tódzsi és az iskola más idősebb szamurájai álltak. Nemsokára csatlakozott hozzájuk néhány családtag és cseléd is, és már oly sok fej hajolt össze, hogy a gyülekezet csoportokra szakadt. Bármilyen heves volt is a vita, viszonylag rövid idő alatt véget ért.

A többség - amely nemcsak az iskola sorsán aggódott, hanem kínosan tudatában volt Szeidzsúró harcosi fogyatékoságainak - úgy vélte, hogy akkor és ott oktalanság lenne az Ifjabb Mestert szemtől-szembe összeereszteni Muszasival. Ha két halott és több sebesült után Szeidzsúró is veszít, az iskolát fenyegető válság elképzelhetetlenül súlyossá válik. Túlságosan nagy volt tehát a kockázat.

A legtöbbször kimondatlan véleménye szerint, ha Densicsiró ott volna, kevesebb ok adódna a riadalomra. Általában úgy vélték, hogy az öcs alkalmasabb lenne Szeidzsúrónál az apja munkájának a folytatására, de mert csak másodszülött fiú volt, s így nem kellett komoly felelősséget vállalnia semmiért, rendkívül könnyedén fogta fel az életet. Aznap reggel a barátai-val elhagyta a házat, hogy Iszébe menjen, és még csak annyit sem mondott, mikor tér haza.

Tódzsi odament Szeidzsúróhoz.

- Megegyezésre jutottunk - mondta.

Amíg Szeidzsúró az elsuttogott beszámolóra figyelt, az arca egyre felháborodottabb kifejezést öltött, s végül alig fékezett haraggal kapott levegő után.

- Rászedni?!

Tódzsi próbálta csitítani a szemével, de Szeidzsúrót nem lehetett elhallgattatni.

- Ilyesmibe sosem egyezhetem bele! Ez gyávaság! Mi lesz, ha szárnyra kap, hogy a Josioka-iskola annyira megijedt egy ismeretlen harcostól, hogy elrejtőzött, és csapdába csalta?!

- Csillapodj! - könyörgött Tódzsi, de Szeidzsúró tovább tiltakozott.

- Bízd ránk! - harsogta Tódzsi, hogy elfojtsa a hangját. Szeidzsúró azonban nem tűrt elentmondást.

- Azt hiszed, hogy én, Josioka Szeidzsúró, veszítenék ezzel a Muszasival szemben, vagy hogy is hívják?

- Nem, nem, egyáltalán nem erről van szó! - hazudta Tódzsi. - Csak éppen nem látjuk be, mi tisztesség származna neked abból, ha legyőznéd. Túlságosan is magas pozícióban vagy ahhoz, hogy kiállj egy ilyen jöttment csavargóval. Egyébként semmi ok nincs arra, hogy a ház körül bárki is megtudjon a dolgról valamit, nem igaz? Csak egy a fontos - ne engedjük el élve!

Vitájuk közben az előtérben ácsorgók száma a felére csökkent. Halkan, mint a macskák, eltűntek a kertben, a hátsó kapu felé és a belső szobákba, szinte észrevétlenül beleolvadva a sötétbe.

- Ifjabb Mester, most már nem halogathatjuk tovább! - mondta szilárdan Tódzsi, és elfújta a lámpást. Meglazította a kardját a hüvelyében, és felhajtotta a kimonója ujját.

Szeidzsúró ülve maradt. Bár némiképp megkönnyebbült, hogy nem kell megküzdenie az idegennel, egyáltalán nem volt boldog. Látta, hogy az ügy azt bizonyítja: a tanítványainak nincs nagy véleménye a képességeiről. Visszagondolt arra, hogy mennyire elhanyagolta a gyakorlást az apja halála óta, s ez a gondolat elkedvetlenítette.

A ház olyan hideg és csendes lett, mint a kút mélye. Mivel képtelen volt tovább a helyén maradni, Szeidzsúró felkelt, és az ablak mellé állt. A Muszasinak felkínált szoba papírborítású ajtóin át láthatta a lámpás lágyan lebbenő fényét. Ez adott a környéken egyedül világosságot.

Tucatnyi szempár fordult ugyanabba az irányba. A támadók - maguk előtt a földre fektett kardjukkal - lélegzetviassafojtva füleltek bármely hangra, amelyből megtudhatták, hogy mit akar tenni Muszasi.

Tódzsi, minden hibája ellenére, szamurájkiképzésben részesült. Kétségbeesetten próbálta kitalálni, mit csinálhat Muszasi. Idegen a fővárosban, gondolta, de nagy vívó. Lehet, hogy csak üldögél csendben a szobában? Halkan közelítettünk, de mivel ilyen sokan nyomakodunk fel, bizonyára észrevett bennünket. Ha valaki az egész életét harcosként akarja leélni, az felismeri a helyzetet, különben már halott lenne... Mmm, talán elszundított. Meglehetősen úgy fest a dolog. Végtére is sokáig kellett várakoznia... Másrészt viszont már bebizonyította, hogy ügyes. Talán ott áll teljes harckészültségben, s a lámpást is csak azért hagyta égve, hogy óvatlanok legyünk; csak az első támadó mozdulására várakozik... Bizonyára így van. Így kell lennie!

Az emberek idegesen óvatosak voltak, mivel tudták, hogy gyilkos szándékuk célpontja szeretné lemészárolni őket. Pillantásokat váltottak, csendesen kérdezték, ki legyen az első, aki előreront, és az életét kockáztatja.

Végül a minden hájjal megkent Tódzsi, aki már egészen Muszasi szobája előtt volt, felkiáltott.

- Muszasi! Sajnálom, hogy mostanáig várattalak! Láthatnálak egy pillanatra?

Nem érkezett válasz, úgyhogy Tódzsi arra a következtetésre jutott, hogy Muszasi valóban felkészült, s a támadásra vár. Tódzsi megfogadta, hogy nem engedi megszökni. Jobbra-balra jelzést adott, azután a sódzsi felé rúgott. A tolóajtó a rúgástól kiakadt a vájátából, és az alja vagy két lábnyira becsúszott a szobába. Erre a hangra az emberek, akiknek a szobát meg kellett volna rohamozniuk, önkéntelenül hátraleptek. De másodperceken sem múlt, és valaki támadást kiáltott, mire a sódzsi összes többi ajtaja zörögve kinyílt.

- Nincs itt!

- A szoba üres!

A visszatérő bátorsággal teli hangok hitetlenkedve mordultak fel. Muszasi még röviddel azelőtt ott ült, amikor valaki lámpást hozott neki. A lámpás még égett, a párna, amelyen ült, még ott volt, a parázstartóban rendben égett a faszén, s ott állt egy csésze érintetlen tea is. De Muszasi sehol!

Az egyik szamuráj kifutott a verandára, és értesítette a többieket, hogy az áldozatuk megszökött. A tanítványok és a ház cselédei összegyűltek a veranda alól és a kert sötét részeiből, dühöngve toporzékoltak, és szidalmazták azokat, akik őrt álltak a kis szoba körül. Az örök azonban esküdöztek, hogy Muszasi nem illanhatott el. Nem egészen egy órával azelőtt ment az illemhelyre, és rögtön utána visszatért a szobába. Semmiképpen sem szökhettek meg úgy, hogy észre ne vették volna.

- Azt akarjátok mondani, hogy láthatatlan, mint a szél? - kérdezte valaki csúfondárosan.

Ekkor az egyik, aki épp a szekrényben kutatott, felkiáltott.

- Ez az, így menekült el! Nézzétek, itt a padlódeszkák fel vannak szaggatva!

- Nem telt el sok idő, mióta a lámpabelet megnyeste! Nem juthatott messzire!

- Utána!

Ha Muszasi valóban elmenekült, akkor a szíve mélyén gyáva! Ez a gondolat tüzelte az üldözőket, felélesztve a kis idővel korábban még szunnyadó harci szellemet. Odaözönlöttek az elülső, a hátsó és az oldalkapuhoz, amikor valaki hirtelen felkiáltott.

- Ott van !

A hátsó kapu közelében egy alak rontott elő az árnyékból, átfutott az utcán, és betért egy sötét sikátorba a túloldalon. Rohant, mint a nyúl; amikor a sikátor végén a falhozért, oldalra fordult. Két-három tanítvány az országúton érte utol, a Kújadó és a Honnódzsi felégetett romjai között.

- Gyáva !

- Elszaladsz, mi?
- Azok után, amit ma tettél?

Nagy dulakodás és rugdalóztatás támadt, azután egy dacos horkantás hallatszott. A fogoly visszanyerte erejét, és a támadói ellen fordult. A három férfi, aki a nyakánál fogva a hátán vonszolta, egy pillanat alatt a földön hevert. Az üldözött kardja éppen lecsapott volna rájuk, amikor egy negyedik szamuráj rohant elő a sötétből.

- Várjatok! Tévedés volt! Ez nem az, akit keresünk!
- Matahacsi leeresztette a kardját, a szamurájok pedig felkeltek.
- Hé, igazad van! Ez nem Muszasi!
- Megrökönyödött ábrázattal álldogáltak, mígnem Tódzsi érkezett a helyszínre.

- Elkaptátok? - kérdezte.
 - Öö... nem az igazit - nem azt, aki az egész felfordulást csinálta.
- Tódzsi közelebről is megnézte az ismeretlent, és meglepődve kiáltott fel.
- Ezt az embert hajszoltátok?
 - Igen. Ismered?
 - Éppen ma láttam a Jomogi teaházban.

Mialatt csendben és gyanakodva figyelték Matahacsit, az nyugodtan rendbehozta összeborzolt haját, és leporolta a kimonóját.

- Ő a Jomogi gazdája?
- Nem, a hely úrnője azt mondta, hogy nem az. Úgy láttam, hogy csak valami tányérnyaló ott.

- Azért eléggé gyanús alaknak látszik. Mit csinált a kapu környékén? Kémkedett?
- De Tódzsi már továbbindult.

- Ha rá vesztegetjük az időt, elszalasztjuk Muszasit. Oszoljunk és indíts! Ha mást nem, legalább annyit kitalálhatnánk, hogy merre lakik.

A szamurájok egyetértő morgással nekiindultak.

Matahacsi csendesen, lehajtott fejjel állt a Honnódzsi vizesárkával szemben, míg a többiek elfutottak mellette. Amikor az utolsó mellé ért, rászólt.

- Mit akarsz? - torpant meg az.
- Matahacsi közelebb lépett hozzá.
- Mennyi idős volt ez a Muszasinak nevezett ember?
 - Honnan tudjam?
 - Nem volt esetleg az én korombeli?
 - Azt hiszem, körülbelül. Igen.
 - A Mimaszaka tartománybeli Mijamotó falujából való?
 - Igen.

- Úgy sejtem, a „Muszasi” csak másik olvasata a két írásjegynek, amelyekkel a „Takezó”-t szokás írni, nem igaz?

- Mire jó ez a sok kérdés? Netán a barátod?

- Ó, nem. Csak kíváncsi voltam.

- Nos hát, a jövőben helyesebb, ha távol maradsz az olyan helyektől, ahol semmi dolgod! Máskülönben nemsokára valami igazán komoly bajba kerülhetsz! - Ezzel a figyelmeztetéssel elrohant.

Matahacsi lassan megindult a sötét várárok mentén, néha megállt, és felnézett a csillagokra. Nem volt semmilyen határozott úticélja.

- Végül is ő az! - döntött magában. - Biztosan Muszasira változtatta a nevét, és kardforgató lett. Azt hiszem, jócskán megváltozhatott, mióta utoljára láttam. Kezét az obija mögé csúsztatta, és egy követ kezdett el rugdosni maga előtt a szandálja orrával. Valahányszor rúgott egyet, mintha maga előtt látta volna Takezó arcát.

- Ez most nem a megfelelő idő - motyogta. - Csak szégyellhetném magam előtte, ha ebben az állapotomban látna. Van még bennem elegendő büszkeség ahhoz, hogy ne akarjam, hogy lenézzen... Ha viszont ez a Josioka-banda utoléri, valószínűleg megölik. Kíváncsi vagyok, hol van. Szeretném legalább figyelmeztetni.

ÖSSZECSAPÁS ÉS VISSZAVONULÁS

A Kijumizudera templomhoz felvezető köves ösvény mentén néhány toldozott-foldozott ház állt; a zsindeyes tetők úgy meredeztek egymás után, mint rothadó fogak, s olyan öregek voltak, hogy az ereszeket moha borította. A forró déli nap alatt az utca búzlott a faszénparázsron roston pirított sózott haltól.

Egy edény repült ki az egyik roskatag kalyiba ajtaján, és pozdorjává tört az utcán. Utána bukott ki egy körülbelül ötvenéves férfi, nyilván valamiféle kézműves, a sarkában mezítlábas feleségével, akinek a haja csapzottan lógott, és a melle úgy csüngött, akár a tehéntőgy.

- Mit beszélsz, te gazember?! - visította a néember. - Kimégy a városba, itthagyd a feleségedet és a gyerekeidet éhen dögleni, aztán hazamászol, mint a féreg!

A kunyhó belsejéből síró csecsemő hangja szűrődött ki, s a közelben kutya csaholt. Az asszony odaért a férjéhez, megragadta a feje búbján meghagyott varkocsnál fogva, s ütni kezdte.

- Mit képzelsz, hova mégy most, te vén bolond?!

Szomszédok siettek elő, megpróbáltak rendet teremteni. Muszasi gúnyosan mosolygott, és visszafordult a fazekasműhely felé. A családi viszály előtt egy darabig a műhely előtt állt, és gyermeki csodálattal figyelte a fazekasokat. Odabenn a két ember nem is vett tudomást a jelenlétéről. A munkájukra szegezték tekintetüket, mintha belehatolnának az agyagba, mintha a részévé válnának. Csak a készülő darabra figyeltek.

Muszasi szerette volna egyszer kipróbálni, milyen az agyagmunka. Kisfiú korától élvezte, ha a kezével alkothatott valamit, s úgy vélte, arra bizonyosan képes lenne, hogy legalább egy egyszerű teáscsészét elkészítsen. Most azonban az egyik - közel hatvanesztendő - fazekas éppen egy teáscsészét kezdett formázni. Ahogy Muszasi nézte a határozottan mozgó ujjakat és a formázólapátka ügyes kezelését, rájött, hogy túlbecsülte a saját képességeit. Eltűnődött. Mennyi technika szükséges ahhoz, hogy egy ilyen darab elkészüljön!

Ezekben a napokban gyakran érzett mély csodálatot más emberek munkája iránt. Ráébredt, hogy mennyire tiszteli a mesterségbeli tudást, a művészetet, a képességet egy-egy feladat jó elvégzéséhez, főleg, ha az olyan jártasság volt, amelynek ő nem vallhatta magát mesterének.

A műhely egyik sarkában régi ajtókeretből készített, hevenyészett polcon tányérok, korsók, szakéscsészék és teáskannák sorakoztak. Emléktárgyul szolgáltak a templomhoz igyekvő vagy onnan visszatérő utasok számára, csekély húsz-harminc pénzdarabért. A fazekasoknak a munkájukra áldozott figyelmével éles ellentétben állt deszkából összetákoltt műhelyük szerény külseje. Muszasi szerette volna tudni, akad-e mindig annyi pénzüik, hogy eleget egyenek. Az élet nem olyan könnyű, mint amilyennek néha látszik.

Muszasi eltöprengett azon, hogy mennyi hozzáértés, összpontosítás és odaadás szükséges még az ilyen olcsó áruk elkészítéséhez is, és érezte, hogy még hosszú út áll előtte, ha valaha is el akarja érni a kardforgatásnak azt a tökélyét, amely után vágyakozik. Kijózanító gondolat volt, mivel az elmúlt három hét folyamán a Josioka-iskolán kívül más jól ismert kiotói kiképzőközpontokat is meglátogatott, s azon kezdett morfondírozni, hogy nem volt-e magához túlságosan is kritikus a Himedzsiben töltött rabévei óta. Arra számított, hogy Kiotó tele lesz a harcművészetek mestereivel. Végére is ez volt a császári főváros, az Asikaga-sógunátus egykori székhelye, emellett régóta a hírneves tábornokok és a legendás harcosok gyülekező-

helye. Ottléte alatt azonban egyetlen kiképzőközpontot sem talált, amely bármi olyanra tanította volna, amiért őszintén hálás lehet. Minden iskola kiábrándította. Noha a viadalait mindig megnyerte, képtelen volt eldönteni, hogy ez azért történt-e, mert ő olyan jó, vagy mert az ellenfelei olyan rosszak. Akárhogy is, ha a megismert szamurájok voltak a tipikusak, az ország sajnálatos állapotba került.

Sikerein felbátorodva már bizonyos büszkeséget érzett a szakértelme miatt. De most, fölismerve a hiúság veszélyeit, mintha zablát vetettek volna rá. Lélekben mély tisztelettel hajolt meg az agyagtól sáros korongozó öregek előtt, és elindult fel a Kijomizuderára vezető meredélyen.

Nem jutott messzire, amikor egy hang szólította meg a háta mögül.

- Te ott, uram! Te rónin!

- Nekem szólsz? - kérdezte megfordulva Muszasi.

A férfi - kitömött gypjúöltözékéből, cipőtlen lábából és a vállán hordott rúdból ítélve palankin-hordozó volt. A szakálla mögül beszélt, eléggé udvariasan, ahogyan alantas helyzethez illett.

- Uram, a te neved Mijamotó?

- Igen.

- Köszönöm. - Azzal sarkon fordult, és lefelé haladt, a Csavan-domb irányába.

Muszasi figyelte, ahogy betér egy teaház jellegű épületbe. Röviddel azelőtt vágott át ezen a részen, és hordárok meg palankinivők jeles tömegét látta ott sütkérezni a tavaszi napon. El nem képzelhette, ki küldte az egyiküket, hogy megkérdezze a nevét, de úgy vélte, bárki legyen is az, rövidesen odajön találkozni vele.

Egy darabig állt, mivel azonban senki sem jelentkezett, folytatta a hegymászást.

Útközben többször megállt a közismert szentélyek megtekintésére; mindegyik előtt meghajolt, és két fohászt mondott. Az egyik ez volt: „Kérlek, óvd a nővéremet az ártalomtól.” A másik: „Kérlek, vedd alá a méltatlan Muszasit minden nehézségnek. Engedd, hogy a földkerekség legnagyobb kardforgatójává váljék, vagy hagyd meg halni.”

A sziklacsúcsra érkezve a földre ejtette kosárkalapját, és leült. Innen láthatta Kiotó egész városát. Ahogy a térdét átkarolva ült, egyszerű, de annál hatalmasabb érzés tört fel fiatal szívében.

- Jelentős életet akarok élni! Akarom, hogy így legyen, mert emberi lénynek születtem!

Olvasta egyszer, hogy a tizedik században két lázadó, név szerint Taira no Maszako és Fudzsiwara no Szumimotó - nagyra törő mindkettő - összeültek, és elhatározták, hogy ha győztesként kerülnek ki a háborúból, felosztják Japánt egymás közt. Lehet persze, hogy ez a történet kétes értékű monda csupán, de Muszasi visszaemlékezett, hogy akkoriban milyen ostoba, valóságtól elrugaszkodott ötletnek tartotta, hogy azok ketten végigvihettek volna ilyen grandiózus tervet. Most már nem érezte nevetségesnek. Jóllehet a maga álma másféle volt, mégis akadt bizonyos hasonlóság. Ha a fiatal nem táplál nagy álmokat a lelkében, ugyan ki tenné? Muszasi arról álmodozott, hogy miként teremse meg a helyét a világban.

Oda Nobunagára és Tojotomi Hidejosira gondolt, a Japán egyesítéséről szőtt látomásaikra, és a sok-sok csatára, amelyet ezért a célért vívtak meg. Az azonban már világos volt, hogy a nagyság felé vezető ösvény nem győzedelmes ütközetekkel van kikövezve. Manapság az emberek csak a békét akarják, amely után oly hosszú ideig szomjaztak. És ha Muszasi azt mérlegelte, hogy Tokugava Iejaszunak milyen hosszú-hosszú küzdelmet kellett vívnia ahhoz, hogy ez a vágy valóra váljon, újra ráébredt, milyen nehéz valakinek kitartania az eszméi mellett.

- Ez új kor - gondolta. - Az életem nagy része még előttem áll. Ahhoz későn érkeztem, hogy Nobunaga vagy Hidejosi nyomdokaiba lépjek, de még álmodhatok a saját meghódítandó világomról. Ebben senki sem állíthat meg. Még a palankin-hordozónak is kell, hogy legyen valami álma.

Egy pillanatra kirekesztette az agyából ezeket a gondolatokat, és megkísérelte mintegy kívülről szemlélni a saját helyzetét. Megvolt a kardja, és a Szamuráj Útja volt az, amelyet választott. Jó lehet Hidejosinak vagy Iejaszunak lenni, de az idő már nem alkalmas arra, hogy az emberek hasznát vegyék különleges képességeiknek. Iejaszu mindent szépen összefogott, semmi szükség nem volt már véres háborúkra. A hegy alatt elterülő Kiotóban az élet már nem hajszálon függött.

Muszasi számára mostantól fogva a fontos a kardja lesz és a körülötte lévő társadalom, meg hogy kardforgató mivolta hogyan illeszthető hozzá emberi lényként való létéhez. Megvilágosult pillanatában úgy találta, hogy rálelt a kapcsolatra a harcművészetek és a nagyságról alkotott látomásai között.

Ahogy gondolataiba merülve ült, a palankin-hordozó arca bukkant fel a sziklacsúcs alatt. Bambuszrúdjaival Muszasi felé mutatott.

- Ott van, odafönt! - harsogta.

Muszasi letekintett a kavargó, kiabáló hordárokra. Azok kezdtek felmászni a magaslatra. Felállt, megpróbálta észre sem venni őket, és még feljebb ment a hegyoldalban, de hamarosan rájött, hogy elállják az útját. Kart karba öltve és a rudakat előreszegezve meglehetősen nagy csapat vette körül némi távolságban. Visszanézve a válla felett látta, hogy a mögé kerülők megálltak. Az egyikük mosolygott, hogy a fogai is látszottak, és közölte a többiekkel, hogy Muszasi úgy néz ki, mint „aki lélektáblával vagy valami hasonlóval néz szembe”.

Muszasi már a Hongandó lépcsői előtt állt, s valóban egy viharvert fémtáblára nézett fel, amely a templom bejáratának kapuboltozatáról csüngött alá. Kényelmetlen érzés fogta el, és azon tűnődött, hogy elriaszthatná-e a támadókat egy csatakiáltással. Tisztában volt vele, hogy rövid úton elintézhették őket, de nem látta értelmét, hogy megverekedjen egy falkányi alacsonyrendű munkással. Egyébként is, az egész talán tévedés. Ha pedig így van, előbb-utóbb széteszlanak. Türelmesen várakozott, s közben újra és újra elolvasta a fémtáblára írt szavakat: „Eredendő fogadalom”.

- Itt jön az asszony! - kiáltott fel az egyik hordár. Lehalkított hangon beszélgetni kezdtek. Muszasinak az volt az érzése, hogy belelovallják magukat valami dühöngő hangulatba. A templom nyugati kapuján belüli térség hamar megtelt emberekkel, s most papok, zarándokok és árusok meresztették a szemüket, hogy vajon mi folyik itt. Az arcukra kiült a kíváncsiság. Csoportokban álldogáltak a Muszasit körülvevő teherhordók gyűrűjén kívül.

A Szannen-hegy felől terhet cipelő emberek ritmikus, a lépteikhez igazodó munkadala hangzott fel. A hangok egyre közeledtek, míg a végén két fickó trappolt be a templomudvarba, a vállukon egy öregasszonnyal és egy meglehetősen fáradt kinézésű vidéki szamurájjal.

Oszugi fürgén intett a cipelőjének.

- Ennyi elég! - mondta.

A hordár leguggolt, az asszony pedig virgoncan leugrott, és megköszönte a fuvart. Odafordult Gonrokuhoz.

- Ez egyszer nem hagyjuk meglógni, igaz?

Mindketten úgy öltöztek és szerelkeztek fel, mintha az egész életüket utazással akarták volna eltölteni.

- Hol van? - kiáltott Oszugi.

- Amott - felelte az egyik hordár, és büszkén a templom felé mutatott.

Gonroku köpésekkel nedvesítette meg a kardja markolatát, azután áttörték magukat a kíváncsiak körén.

- Csak óvatosan! - figyelmeztette őket az egyik hordár.

- Elég kemény falatnak látszik! - szólt egy másik.

- Ne közelíts hozzá, amíg nem vagy felkészülve! - így a harmadik.

Mialatt a hordárok Oszugit bátorították, a bábészködökben egyre nőtt az aggodalom.

- Ez az öregasszony tényleg párbajra akarja hívni ezt a rónint?

- Úgy látszik.
- Dehát olyan öreg! Még a segédjének is reszket a lába! Jó okuk lehet, hogy ennyivel fiatalabb emberre támadnak rá.
- Biztosan valami családi viszály.
- Nézz csak oda! A vénasszony tüzezi az öregembert! Némelyik anyókanak aztán van vér a pucájában!

Hordár futott oda Oszugihoz egy merítőkánálnyi vízzel. Az ivott egy jókora kortyot, azután átadta Gonrokunak.

- Most aztán ügyelj, hogy ne kapkodj - mondta keményen -, mert nincs miért kapkodni. Takezó szalma bábu. Persze lehet, hogy megtanult valamit a kard használatából, de olyan sokat azért csak nem tanulhatott. Csak nyugalom!

Oszugi egyenesen a Hongandó bejárati lépcsőjéhez tartott; ott leült, alig tíz lépésnyire Muszasitól. Ügyet sem vetve sem rá, sem az őt figyelő tömegre, elővette imagyöngyeit, és a szemét becsukva mozgatni kezdte az ajkait. Ettől a vallásos buzgalomtól fellelkesedve Gonroku is összetette a kezét, és ugyancsak imába fogott.

A látvány annyira melodramatikussá kezdett válni, hogy az egyik báméskodóból kitört a vihogás. Egy hordár rögtön hátraperdült.

- Mi ebben a multságos? - kérdezte kihívóan. - Ez nem nevetség, te idióta! Az öregasszony végigjárta az utat egészen Mimaszakától, hogy megtalálja ezt a semmirekellőt, aki megszökött a fia menyasszonyával. Már majdnem két hónapja minden áldott nap itt imádkozik a templomnál, és most végre előkerült a csibész!

- Ezek a szamurájok mások, mint mi - vélekedett egy másik hordár. - Az öregasszony ilyen agg létére kényelmesen élhetne otthon, játszhatna az unokáival, de nem, ő itt van, a fia helyett, hogy bosszút álljon a családját ért sérelemért. Ha semmi másért, hát ezért megérdemli a tiszteletünket!

- Nem egyszerűen azért támogatjuk - mondta a harmadik -, mert borraivalót adott. Van benne mersz, benne aztán van! Bármilyen öreg, nem fél a harctól. Azt mondom, minden segítséget meg kell adnunk neki! Az csak helyes, ha az esélytelenebb felet segítjük? Ha veszítene, majd mi elbánunk ezzel a róninnal!

- Igazad van! De csináljuk most! Nem nézhetjük tétlenül, hogy az asszony megöleti magát!

Ahogy a tömeg megtudta Oszugi ittlétének okát, egyre növekedett az izgalom. A báméskodók közül néhányan biztatni kezdték a hordárokat.

Oszugi visszarakta imagyöngyeit a kimonójába, s a templomtéren csend támadt.

- Takezó! - kiáltotta nagy hangon, és bal kezét a derekán viselt rövid kard markolatára tette.

Muszasi ezalatt végig csendben várakozott. Amikor Oszugi a nevéen szólította, akkor is úgy tett, mintha nem hallaná. Ettől Gonroku ideges lett, és Oszugi oldalán vette a bátorságot, hogy támadó lépésbe váltsón, és fejét előrszegezve a kihívás kiáltását hallassa.

Muszasi erre sem válaszolt. Nem volt rá képes. Egyszerűen nem tudta, mit tegyen. Most jutott eszébe mindaz, amit Takuan figyelmeztetésképpen mondott Himedzsiben arról, hogy esetleg összefut Oszugival. Nem esett nehezére, hogy teljesen semmibe vegye, de felháborodott a hordárok beszédén, ahogy az a csöcselék között terjedt. És nehéz volt uralkodnia az undorán, amiért a Hon'idének még most is gyűlölködnek. Még most is? Ennyi idő után? Az egész úgy nem volt több, mint csip-csup becsületbeli és szerelmi kalamajka Mijamoto apró falujában; félreértés, amelyet könnyedén tisztázni lehetett volna, csak Matahacsi kellene hozzá.

De azért fogalma sem volt róla, hogy itt és most mi lenne a tennivaló. Miként kellene válaszolni egy roskatag vénasszony és egy beesett arcú szamuráj kihívására? Muszasi csendben figyelt - szorult helyzetben volt.

- Nézd csak ezt a férget! Fél! - kiabált az egyik hordár.
- Légy férfi ! Hadd végezzen veled az öregasszony! csipkedte a másik.

Nem akadt egy lélek sem, aki ne lett volna Oszugi pártján. Az öregasszony hunyorított egyet, és megrázta a fejét. Azután a hordszékvivőkre pillantott.

- Fogjátok be a szátokat! - csattant fel mérgesen. - Titeket csak tanúnak hívtalak ide! Ha véletlenül mindketten belehalnánk a dologba, küldjétek vissza a holttetemünket Mijamotóba! Egyébként nincs szükségem a fecsegésetekre, és semmiféle segítségetek nem kell! - Rövid kardját félig kihúzta a hüvelyéből, és két lépést tett Muszasi felé.

- Takezó! - mondta újra. - A faluban mindig Takezó volt a neved, akkor meg miért nem hallgatsz rá? Hallottam, hogy csinos új nevet kaptál - Mijamotó Muszasi vagy mi -, de nekem mindig is Takezó maradsz! - Ráncos nyaka reszketett a nevetéstől. Nyilván szavakkal kívánta megölni Muszasit, mielőtt a kardok előkerültek volna a hüvelyükből.

- Azt hitted, hogy a névváltoztatással elkerülheted, hogy a nyomodra jussak? Micsoda ostobaság! A mennyekben lakozó istenek vezettek hozzád, és tudtam, hogy így lesz! Harcolj hát! Meglátjuk, hogy én viszem-e haza a fejedet, vagy sikerül életben maradnod!

Gonroku hervatag hangján bevetette a saját kihívását.

- Négy hosszú esztendeje már, hogy megszöktél előlünk, és azóta minden órában téged keresünk! Most itt, a Kijomizuderában elmondott imáink végre a kezünkre juttattak! Bármilyen öreg vagyok, nem fogok veszíteni egy ilyen ellenében! Készülj a halálra! - Végigtörölte a kardját, és odakiáltott Oszuginak. - El az útból!

- Mit akarsz, te vén bolond? - támadt rá Oszugi. - Te vagy az, aki reszket!
- Ne törődj vele! A templom bodhiszattvája megvéd bennünket!
- Igazad van, Gon bácsi. És a Hon'idenek ősei is velünk vannak! Semmi félnivalónk nincs!
- Takezó! Állj ki, és harcolj!
- Mire vársz?!

Muszasi nem mozdult. Csak állt, mint a süketnéma, és bámult a két örege és kivont kardjukra.

- Mi a baj, Takezó? Csak nem ijedtél meg?

Oszugi oldalt lépett, és támadásra készült, de hirtelen megcsúszott egy kődarabon, és előreesett. Négykézláb ért földet Muszasi előtt.

A közönség levegő után kapkodott, és valaki felsikoltott.

- Megöli!
- Gyorsan, mentjük meg!

Gonroku azonban csak bámult Muszasi arcába, túlságosan is megdöbbenően ahhoz, hogy mozduljon.

Az öregasszony ekkor mindenki meglepetésére megragadta a kardját, és visszament Gonroku mellé, ahol újra támadó állást vett fel.

- Mi van, te fajankó? - kiabált. - Tán csak dísz a kard az oldaladon? Nem is tudod, hogyan kell használni?

Muszasi arca olyan volt, mint egy maszk, de végre megszólalt, mennydörgő hangon.

- Nem tudom megtenni!
- Feléjük indult, mire Gonroku és Oszugi azonnal kétfelé húzódtak.
- Ho... hová mégy, Takezó?
- Nem használhatom a kardomat!
- Megállj! Miért nem állsz ki és harcolsz?
- Mondtam már! Nem használhatom!

Egyenesen előre tartott, sem jobbra, sem balra nem nézett. Megingás nélkül hatolt át a tömegben.

- Elmenekül! - kiáltotta észhez térve Oszugi. - Ne engedjétek elszökni!

A tömeg ekkor rávetette magát Muszasira, de amikor azt hitték, hogy már a markukban van, rá kellett jönniük, hogy sehol sincs. Tökéletesen megzavarodtak. A csodálkozástól kimeredő szemek bután résnyre szűkültek a meghökkent arcokban.

Kisebb csoportokra oszolva folytatták a futkosást napszálltáig, eszeveszetten kutattak a templomépületek padlói alatt és az erdőben, eltűnt zsákmányuk után.

Még később, amikor a népség hazatért, le a Szannen és a Csavan dombok már sötét lejtőin, az egyik ember megesküdt, hogy látta Muszasit, amint egy macskának is becsületére való ügyességgel leugrik a nyugati kapu melletti kétméteres fal tetejéről, és eltűnik. Senki nem hitt neki, a legkevésbé Oszugi és Gonroku.

A VÍZIMANÓ

A Kiotótól északnyugatra fekvő tanyán rizsszalmát döngölő kölyű csapásai rengették a földet. A szokásos időn túli záporoktól csepegőssé váltak a lankadó zsúptetők. Afféle senkiföldje volt ez, a város és a földművelésre alkalmas vidékek között. A szegénység olyan méreteket öltött, hogy alkonyatkor a konyha füstje csak alig néhány ház felett sodródott a széllel.

Kosárkalap függött az egyik kis ház eresze alatt, amelyen szembeszökő, kezdetlegesen festett írásjegyek hirdették, hogy itt fogadó áll, bár a legolcsóbb fajta. Csak pénztelen utasok álltak meg itt, és legfeljebb padlótérletet béreltek. A gyékényért már külön kellett fizetniük, és ezt kevesen engedhették meg maguknak.

Az agyagpadlójú konyhában, a bejárat mellett egy fiú támaszkodott kezével a szomszédos kamra megemelt tatamijára, amelynek közepén süllyesztett tűzhely állt.

- Hahó!... Jó estét!... Van itt valaki? - A közeli út menti italbolt kifutófiúja volt.

A fiú hangja erős volt az alkatahoz képest. Nem lehetett több, mint tíz-tizenegy éves, és esőáztatta, a fülére boruló csapzott hajával nem tűnt jelentékenyebbnek, mint holmi vízimanó valami furcsa festményen, de az öltözéke sem volt külön: combig érő kimonó, csövé dermedt ujjakkal, obi helyett egy vastag kötélrész. S ahogy facipőjében futott, a sár felcsapódott rá egészen a hátáig.

- Te vagy az, Dzsó? - szólt ki a fogadós a hátsó szobából.

- Igen. Akarod, hogy hozzak egy kis szakét?

- Nem, ma nem. A lakóm még nem tért haza. Nem kell semmi.

- Dehát biztosan inni akar majd, ha hazajön, nem igaz? Meghozom a szokásos adagot.

- Ha megjön, magam megyek érte.

A fiú vonakodott rendelés nélkül elmenni.

- Mit csinálsz odabenn?

- Levelet írok, el akarom küldeni a holnap Kuramába induló málháslóval. De nehezen megy. És már kezd fájni a hátam. Maradj csendben, ne zavarj!

- Ez aztán vicces, mi? Már olyan öreg vagy, hogy görnyedezel, és még mindig nem tudod, hogyan kell helyesen írni!

- Elegem van belőled! Ha még egyszer visszabeszélsz, hozzád vágok egy hasábfát!

- Akarod, hogy megírjam helyetted?

- Ha! Mintha meg tudnád!

- Hát persze, hogy meg tudom - jelentette ki a fiú, és bement a szobába. Az öreg vállá felett belepislantott a levélbe, és kacagásban tört ki.

- „Krumplit” akartál írni? Az az írásjegy, amelyik itt áll, „cölöpöt” jelent.

- Csend legyen!

- Egy szót sem szólok, ha úgy kívánod. De rémes az írásod. Most krumplit akarsz küldeni a barátaidnak, vagy cölöpöket?

- Krumplit.

A fiú tovább olvasott, és egy pillanat múlva megszólalt.

- Nem jó. Rajtad kívül senki nem érti, hogy mit akar mondani ez a levél.

- Nahát, ha olyan furfangos vagy, lássuk, te mire mégy vele!

- Rendben van. Csak mondd, hogy mit akarsz üzeni.

- Dzsótaró leült, és felvette az ecsetet.

- Ügyefogyott számár! - tört ki az öregember.
- Miért nevezel ügyefogyottnak? Te vagy az, aki nem tud írni!
- Az orrod a papírra csepeg.
- Ó, bocsánat. Ezt a darabot nekem adhatod munkadíjként. - Azzal belefújta az orrát a bepiszkított papírlapba. - Na most, mit akarsz írni? - Szilárdan tartotta az ecsetet, úgy írta, amit az öreg diktált.

Alighogy befejezték a levelet, megérkezett a lakó, és hanyagul elhajította a faszenes zsákokot, amelyet azért szedett fel valahol, hogy az esőtől óvja a fejét.

Muszasi megállt az ajtóban, és kicsavarta a vizet a kimonója ujjából.

- Azt hiszem - dörmögte -, ez lesz a szilvavirágzás vége.

Muszasi már huszonegynéhány napja lakott itt, a fogadó szinte az otthonává vált. Kibámult a bejárati kapu mellett álló fára, amelyen az érkezése óta minden reggel rózsaszín szirmok köszöntötték a szemét. Most lehullott szirmok keveredtek köröskörül a sárral.

A konyhába lépve meglepődött, hogy ott látja a fiút a szakéboltból, fej-fej mellett a fogadóssal. Kíváncsi volt, hogy mit csinálnak, úgyhogy odalopózkodott az öregember háta mögé, és átnézett a válla felett.

Dzsótáró feltekintett Muszasi arcába, azután gyorsan a háta mögé rejtette a papírt és az ecsetet.

- Nem szabadna így odasettenkedned az emberhez! - panaszkolta.

- Hadd lássam! - mondta csipkelődve Muszasi. - Nem! - mondta Dzsótáró dacos fejrázással.

- Na mégis, mutasd! - kérlelte Muszasi.

- Csak ha vásárolsz szakét!

- Szóval erre megy ki a játék, mi? Rendben van, veszek.

- Öt iccényit?

- Nem kell nekem annyi.

- Három iccét?

- Még az is sok.

- Nahát akkor mennyit? Ne légy már ilyen fösvény!

- Fösvény? Hát tudod, én csak szegény kardforgató vagyok. Azt hiszed, van kidobnivaló pénzem?

- Jól van. Magam fogom kimérni, és pontosan annyit kapsz, amennyi a pénzedért jár. De ha megteszem, megígéred, hogy elmondasz néhány történetet?

Az alku megkötött, Dzsótáró pedig vidáman caplatott ki az esőbe.

Muszasi felemelte a levelet, és elolvasta. Egy-két pillanat múlva a fogadóshoz fordult.

- Ezt tényleg ő írta?

- Igen. Bámulatos ugye? Nagyon okosnak látszik.

Muszasi a kúthoz ment, hideg vizet öntött magára, és száraz ruhát vett fel. Ezalatt az öregember fazekat akasztott a tűz fölé, és kirakott egy kevés pácolt zöldséget és egy rizsescsészét. Muszasi bejött, és leült a tűzhely mellé.

- Mi van ezzel a gézengúzzal? - motyogta a fogadós. - Már rég itt kellene lennie a szakéval.

- Mennyi idős?

- Azt hiszem, tizenegyet mondott.

- Érett az életkorához képest, nem gondolod?

- Hm. Ez talán azért van, mert már hétéves kora óta abban a szakéüzletben dolgozik. Ott mindenfélével összetalálkozik; szekeresekkel, az arrébb lakó papírmártóval, utasokkal, meg amit csak akarsz.

- Kíváncsi vagyok, hogyan tanult meg ilyen jól írni.

- Igazán olyan jó?

- Nos, az írásában van némi gyermeteg vonás, de van benne valami vonzó - hogy is mondjam - közvetlenség is. Ha kardforgatóról lenne szó, azt mondanám, hogy lelki nagyságra vall. Ebből a fiúból még lehet valaki.

- Ezt hogy érted?

- Úgy értem, hogy igazi emberi lényé válhat.

- He? - Az öregember elfintorodott, levette a fazék fedőjét, és újra morogni kezdett. - Még mindig nem jött meg. Fogadok, hogy cselleng valamerre.

Már fel akarta venni a szandálját, hogy maga menjen a szakéért, amikor Dzsótáró visszatért.

- Mi a csodát csináltál? - kérdezte a fiút. - Megvárattad a vendégemet!

- Nem volt mit tennem. Az üzletben volt egy nagyon részeg vásárló, aki megragadott, és elkezdett kérdegetni.

- Miről?

- Mijamotó Muszasi felől érdeklődött.

- Te meg biztosan sokat fecsegtél!

- Nem számít, ha úgy volt is. Errefelé mindenki tudja, mi esett meg a minap a Kijomizuderánál. A szomszédasszony meg a lakk-készítő lánya mindketten ott voltak azon a napon a templomban. Látták, hogy mi történt.

- Ne beszélj erről többet, jó? - mondta Muszasi csaknem esdeklő hangon.

Az éles szemű fiú átérezte Muszasi hangulatát.

- Itt maradhatnék egy darabig, beszélgethetnék? - Kezdte lemosni a lábát, hogy bejöhesse a tűzhelyes szobába.

- Részemről rendben van, ha a gazdád nem bánja.

- Ó, most éppen nincs szüksége rám.

- Jól van.

- Megmelegítem neked a szakét. Érték hozzá. - Berakta a szakés korsót a tűz körüli meleg hamuba, és hamarosan kijelentette, hogy kész.

- Gyors vagy, mi? - mondta Muszasi elismerően.

- Szereted a szakét?

- Igen.

- De ha olyan szegény vagy, azt hiszem, nemigen jutsz hozzá, ugye?

- Így van.

- Azt hittem, hogy azok, akik jól értenek a harcművészetekhez, nagyurak szolgálatában állnak, és jókora fizetséget kapnak. Egyszer a boltban egy vándorló azt mondta, hogy Cukahara Bokuden valaha folyton hetvennyolcvan csatlóssal járt, váltás lovakkal és egy vadászólyommal.

- Ez igaz.

- Ó, azt is hallottam, hogy egy Jagyú nevű híres harcos, aki a Tokugavákat szolgálja, ötvenezer véka rizs fizetést kap.

- Ez is igaz.

- Akkor miért vagy szegény?

- Mert még tanulok.

- Milyen idős korodra lesznek neked is követőid?

- Nem tudom, lesznek-e valaha is.

- Mi a baj? Nem vagy olyan jó?

- Hallottad, mit mondtak az emberek, akik láttak a templomnál. Bárhogyan is nézed, elszöktem.

- Ezt mondja mindenki: az a fogadóbeli sugyósa - ez te vagy - egy puhány. De én mérges leszek, ha ezt hallom. - Dzsótáró ajkai keskeny vonallá préselődtek.

- Haha! Mi dolgod vele? Nem rólad beszélnek!

- Nahát, én sajnállak. Nézd, a papírmártó fia, a kádár fia és még néhány a fiatalok közül néha összejönnek a lakk-készítő műhelye mögött, hogy a kardvívást gyakorolják. Miért nem küzdesz meg valamelyikkel, és miért nem győzöd le?

- Rendben van. Ha ezt akarod, megteszem.

Muszasinak nehezebbre esett visszautasítani bármit, amit a fiú kért, részben azért, mert a szívében még maga is kölyök volt, és együtt tudott érezni Dzsótaróval. Többnyire - nem tudatosan - keresett valamit, ami elfoglalja a családi szeretet helyét, amely annyira hiányzott a saját fiatalkorából.

- Beszéljünk valami másról - kérte. - Most én kérdezek tőled valamit. Hol születtél?

- Himedzsiben.

- Ó, szóval harimai vagy.

- Igen, te meg mimaszakai, ugye? Valaki mondta.

- Úgy van. Mit csinált az apád?

- Valaha szamuráj volt. Igazi, hamisítatlan, tisztességes szamuráj!

Muszasin először elképedés látszott, de a válasz tulajdonképpen megmagyarázott sok mindent, nem utolsósorban azt, hogy a fiú hogyan tanult meg olyan jól írni. Megkérdezte az apja nevét.

- A neve Aoki Tanzaemon. Valaha kétezeröttszáz véka rizs volt az évi járandósága, de amikor hétéves lettem, otthagya a nagyúr szolgálatát, és mint rónin jött Kiotóba. Miután elfogyott a pénze, itthagyt a szakéboltban, és egy templomba ment szerzetesnek. De én nem akarok a boltban maradni! Szamuráj akarok lenni, mint amilyen az apám volt, és kardforgatást akarok tanulni, mint te. Nem ez a legjobb módja, hogy szamuráj legyen belőlem?

A fiú szünetet tartott, azután komolyan folytatta.

- A követődde akarok válni, körbe akarom járni az országot, együtt akarok tanulni veled. Nem fogadnál fel a tanítványodnak?

Most, hogy kitört belőle a szándéka, Dzsótaró makacs arcot vágott, amelyről világosan olvasható volt az elhatározás, hogy nem fogad el nemleges választ. Persze nem tudhatta, hogy olyan emberhez könyörög, aki számlálhatatlan bajt hozott az apja fejére. Muszasi képtelen volt a kérést visszautasítani. Valójában viszont nem is azon töprengett, hogy nemet vagy igent mondjon-e, hanem Aoki Tanzaemonon és szerencsétlen sorsán. Önkéntelenül együttérzett vele. A Szamuráj Útja állandó szerencsejáték volt, s a szamurájnak mindig késsen kellett állnia arra, hogy öljön, vagy megölessen. Eltűnődve az élet forgandóságának eme példáján, Muszasi elszorodott, s a szaké hatása nagy hirtelen elpárolgott. Magányosnak érezte magát.

Dzsótaró nem adta fel. Amikor a fogadós megpróbálta rávenni, hogy hagyja békén Muszasi, szentelenül válaszolt, és megkettőzte erőfeszítéseit. Elkapta Muszasi csuklóját, azután magához szorította a karját, végül könnyekben tört ki.

- Jól van, jól, ebből elég! - mondta Muszasi, nem találva kiutat. - A követőm lehetsz, de csak ha elmégy, és megbeszéled a dolgot a gazdáddal.

Dzsótaró végre elégedetten eltrappolt a szakébolt felé.

Másnap reggel Muszasi korán kelt, felöltözött, és benézett a fogadóhoz.

- Megkérhetlek, hogy készíts össze egy ebédes dobozt? Jó volt itt az elmúlt három hétben, de azt hiszem, most továbbmegyek Narába.

- Ilyen hamar elmégy? - kérdezte a fogadós, akit váratlanul ért a hirtelen távozás. - Biztosan azért, mert a fiú folyton zaklatott, ugye?

- Ó, nem, nem az ő hibája. Már egy hete gondolkodom azon, hogy elmegyek Narába, hogy lássam a Hózóin híres lándzsavívóit. Remélem, nem okoz majd neked sok zavart a fiú, ha kiderül, hogy már eltávoztam.

- Emiatt ne aggódj. Csak gyerek. Visítani fog meg ordibál egy ideig, aztán elfelejti az egészet.

- Egyébként sem hiszem, hogy a szakés elengedné - mondta Muszasi, és kilépett az útra.

A viharak vége volt, mintha elsöpörték volna, és a szellő lágyan cirógatta Muszasi bőrét, nem úgy, mint az előző napi ádáz szél.

A Kama folyó áradt, a víz sáros volt. A Szandzsó úti fahíd egyik végén szamurájok vizsgáltak át minden áthaladót. Amikor Muszasi megkérdezte a különös figyelem okát, azt a választ kapta, hogy az egész az új sógun küszöbönálló látogatása miatt van. A befolyásos és kisebb tartományurakból álló előőrs már megérkezett, és most lépéseket tesznek, hogy a veszélyes szabad szamurájokat távol tartsák a várostól. Muszasi - maga is rónin - kész válaszokkal szolgált a feltett kérdésekre, és továbbbenedték.

Ez az esemény elgondolkodtatta. A státusa csak a vándorló, gazdátlan harcosé volt, aki nem kötelezte el magát sem a Tokugavák, sem oszakai riválisaik mellett. Hogy kiszökött Szekigahara síkjához, és az oszakai erők mellé állt, az örökségéből fakadt. Ez volt az apja elkötelezettsége töretlenül azóta, hogy Iga nagyura, Simmen alatt szolgált. Tojotomi Hidejosi meghalt két esztendővel a csata előtt, a fiához hű támogatók alkották az oszakai pártot. Mijamotoiban Hidejosit a hősök hőséneke tartották, és Muszasi jól emlékezett, amint gyermekként a tűzhely mellett ülve hallgatta a nagy harcos hőstetteiről szóló meséket. Ezek az ifjúkori eszmék árnyékként kísérték, és még most is, ha erőltették volna a kérdést, hogy milyen párt oldalán áll, talán Oszakát mondott volna.

Muszasi azóta megtanult néhány dolgot, s most rájött, hogy tizenhét évesen elkövetett cselekedetei esztelenek voltak, és a tudatlanságából fakadtak. A férfi számára urának hűségesszolgálatához nem elegendő, ha vakon a tűzbe rohan, s a lándzsáját forgatja. Végig kell menni az úton, mindhalálig.

- Ha a szamuráj az urának győzelméért elmondott fohással az ajkán hal meg, akkor valami szépet és jelentőset cselekedett. - Most Muszasi így fogalmazott volna. De akkoriban sem neki, sem Matahacsinak nem volt sejtelve sem a lojalitásról. Csak hírnévre és dicsőségre szomjaztak, pontosabban arra, hogy megélhetést szerezzenek anélkül, hogy bármit is odaadnának magukból.

Különös, hogy akkoriban így gondolkodtak. Azóta, hogy Takuantól megtanulta, hogy az élet megbecsülendő ékszer, Muszasi tudta már, hogy nem adtak fel semmit, ő és Matahacsi, a szándékuk ellenére, odadozták a legértékesebb vagyontárgyukat. Mindegyikük a szó szoros értelmében fogadást kötött mindenére a szálnalmas szamurájellátmány elnyerésének reményében. Visszatekintve nem is értette, hogyan lehettek ennyire ostobák.

Észrevette, hogy a várostól délre eső Daigóhoz közeledik, és minthogy jócskán megizzadt, elhatározta, hogy pihenőt tart.

A távolból kiáltást hallott:

- Várj ! Várj !

Messze végigtekintve a meredek hegyi úton, odalenn kivette a kis vízimanó, Dzsótaró alakját, amint minden erejéből futva közeledik. Csakhamar a fiú dühös tekintete mélyedt az övébe.

- Hazudtál nekem! - kiabált Dzsótaró. - Miért tetted ezt velem?! - Még levegő után kapkodott a futástól, az arca vörös volt, de harciasan beszélt, noha világos volt, hogy nem áll messze a sírástól.

Muszasinak nevetnie kellett a küllemén. Az előző napi munkaruha helyett rendes kimonót öltött, de félig sem illett rá, olyan kicsi volt; a szoknyarész alig fedte a térdét, és az ujjak csak könyékig értek. Az oldalán fakard lógott, amely hosszabb volt, mint az egész fiú; a hátát kósárcsalkalap verdeste, de akkora, mint egy napernyő.

Miközben szidta Muszasit, amiért otthagya, könnyekben tört ki. Muszasi átölelte, és megpróbálta vigasztalni, de a fiú csak tovább sírt, nyilván úgy érezve, hogy a hegyekben, ahol senki sincs körülöttük, elengedheti magát.

- Jólesik - kérdezte végül Muszasi -, ha úgy viselkedsz, mint egy bőgő csecsemő?

- Nem bánom - hüppögött Dzsótaró. - Te felnőtt vagy, mégis hazudtál nekem. Azt mondtad, hogy megengeded, hogy a követőd legyek, aztán elmentél, és otthagytál. Így kell viselkednie egy felnőttnak?

- Bocsáss meg - mondta Muszasi.

Az egyszerű bocsánatkérés a fiú sírását könnyörgő vinnyogássá változtatta.

- Hagyd abba! - szólt rá Muszasi. - Nem akartam hazudni neked, de van egy apád és van egy gazdád. Nem hozhattalak magammal a gazdád egyetértése nélkül. Azt mondtam, hogy menj, és beszélj vele, igaz? Nem tartottam valószínűnek, hogy beleegyezne.

- Miért nem vártad meg legalább, amíg meghallod a választ?

- Ezért kérek most bocsánatot. Tényleg megbeszélted vele?

- Igen.

A manó erőt vett a szipogásán, és letépett két levelet a fáról, hogy kifújja az orrát.

- És mit mondott?

- Azt mondta, hogy csak menjek.

- Csak nem?

- Azt mondta, hogy egyetlen, magát valamire tartó harcos vagy kiképző-iskola sem fogadna el egy olyan fiút, mint én vagyok, de mivel a fogadósbeli szamuráj egy puhány, éppen megfelelő embert találtam. Mondta, hogy esetleg használhatsz arra, hogy a csomagodat vigyem, és ezt a fakardot adta mint búcsúajándékot.

Muszasi elmosolyodott a szakéarus okfejtésén.

- Aztán - folytatta a fiú - a fogadóba mentem. Az öregember nem volt ott, úgyhogy kölcsönvettem ezt a kalapot az eresz alatti kampóról.

- Dehát ez a fogadó cégére, rá van írva, hogy „Szállás kiadó”!

- Ó, nem bánom. Kell kalap, ha esne az eső.

Világosan kitűnt Dzsótaró viselkedéséből, hogy úgy érzi, az összes szükséges ígéretnek és fogadalomnak eleget tettek, és most már Muszasi tanítványa. Muszasi tehát beletörődött, hogy a gyerek többé-kevésbé hozzá tartozik, sőt, az is az eszébe ötlött, hogy talán minden így van a legjobban. Mert ha figyelembe veszi a maga szerepét Tanzaemon státuszvesztésében, valószínűleg hálás lehet a lehetőségért, hogy figyelemmel kísérheti a fiú jövőjét. Ez így látszott helyesnek.

Dzsótarónak - most már nyugodtan és felbátorodva hirtelen eszébe ötlött valami, és a ki-monójába nyúlt.

- Majdnem elfelejtettem. Van itt valami számodra. Megvan! - Egy levelet húzott elő.

Muszasi kíváncsian nézte.

- Ezt meg honnan szedted? - kérdezte.

- Emlékszel, hogy tegnap este elmondtam, hogy egy rónin iszik a boltunkban, és folyton kérdezősködik?

- Igen.

- Amikor hazamentem, még ott volt. Állandóan felőled érdeklődött. Az aztán a nagyivó - egy egész korsó szakét megivott egymaga! Aztán megírta ezt a levelet, és kérte, hogy adjam át neked.

Muszasi félrehajtotta a fejét ámulatában, és feltörte a pecsétet. Először az aljára pillantott, és látta Matahacsi kézjegyét, aki valóban igen részeg lehetett. Még az írásjegyek is mintha belettek volna rúgva. Amint Muszasi a tekercset olvasta, nosztalgiával vegyes szomorúság kerítette hatalmába. Nemcsak az írás volt zűrzavaros, maga az üzenet is összefüggéstelennek és pontatlannak bizonyult.

Mióta elhagytalak az Ibuki hegyén, nem felejtettem el a falunkat. És nem felejtettem el régi barátomat. Véletlenül meghallottam a nevedet a Josioka-iskolánál Akkor összezavarodtam, és nem tudtam eldönteni, megpróbáljak-e találkozni veled. Most egy szakéboltban vagyok. Rengeteget ittam.

Eddig eléggé világos volt az üzenet, de ettől a ponttól a levél nehezen követhetővé vált.

Amióta elváltam tőled, állandóan a kék ketrecében tartottak, és a tétlenség beleette magát a csontjaimba. Öt éven át kábulatban töltöttem a napjaimat, semmittevással. A fővárosban most híressé vált kardforgató lettél. Rád iszom! Egyesek azt mondják, Muszasi gyáva, csak elfutni tud. Mások szerint hasonlíthatatlan vívó vagy. Nem érdekel, melyik az igaz, egyszerűen boldog vagyok, hogy a fővárosban beszélnek a kardodról. Okos és kemény vagy. Képesnek kell lenned arra, hogy a karddal csináld meg a jövődet. De ha visszanezérek, nem tudom, mi lesz velem, ahogy most vagyok. Bolond vagyok! Hogyan nézhetne szembe egy ostoba emberroncs olyan bölcs baráttal, amilyen te vagy, anélkül hogy szegyenében meghalna? De várj csak! Hosszú az élet, és korai megmondani, mit hoz a jövő. Most nem akarok találkozni veled, de eljön az idő, amikor igen. Imádkozom az egészségedért.

Ezután egy sietve odakapart utóirat következett, amely arról tudósított, hogy a Josioka-iskola komolyan vette a nemrég lezajlott összecsapást, és mindenütt kutatnak utána, úgyhogy legyen óvatos. Így végződött: „Nem szabad meghalnod most, hogy éppen kezdted nevet szerezni magadnak. Ha én is csinállok magamból valakit, látni akarlak, és beszélgetni a régi időről. Vigyázz magadra, maradj életben, hogy ösztönző erő lehess a számomra.”

Matahacsi kétségtelenül jót akart, de valami torz érződött levelének hangvételében. Miért kell annyira feldicsérnie Muszasit, s azután a következő mondatban így jajgatni a saját esendőségén? Muszasi eltűnődött, hogy miért nem egyszerűen azt írja, hogy régen látták egymást, miért nem ülnek össze, hogy egy jó hosszút beszélgessenek.

- Dzsó, megkérdezted azt az embert, hogy mi a címe?
- Nem.
- A boltban az emberek ismerték?
- Nem hinném.
- Gyakran járt oda?
- Nem, ez volt ez első eset.

Muszasi gondolkodott. Ha tudná, hol él Matahacsi, azonnal visszatérne Kiotóba, hogy találkozzék vele. Beszélni akart gyermekkori társával, megkísérelni, hogy észre térítse, újjáéleszteni benne a néhai szellemet. Minthogy még mindig a bajtársának tartotta Matahacsit, szerette volna kizökkenteni a mostani hangulatából, amelyben önpusztító igyekezetet vélt felfedezni. És természetesen azt is szerette volna, ha Matahacsi megmagyarázná az anyjának, mekkorát téved.

Csendben baktattak tovább. A Daigo melletti hegyen haladtak lefelé, és feltűnt már alattuk a rokudzsizói keresztút.

Muszasi hirtelen a fiúhoz fordult.

- Dzsó, szeretném, ha megtennél nekem valamit.
- Mi az?
- Egy küldetéssel bíznlak meg.
- Hova?

- Kiotóba.
 - Ez azt jelenti, hogy forduljak meg, és menjek vissza oda, ahonnan éppen eljöttem.
 - Úgy van. Azt akarom, hogy vigyél el egy levelet a Josioka-iskolába, a Sidzsó útra.
 Dzsótaró elképedve rugdosott egy követ.
 - Nem akarsz menni? - kérdezte Muszasi, és a fiú szemébe nézett.
 Dzsótaró bizonytalanul rázta a fejét.
 - Nem bánom a menetelt, de ugye, nemcsak azért küldesz, hogy megszabadulj tőlem?
 Ettől a feltételezéstől Muszasit elfogta a szégyen, hiszen éppen ő volt az, aki megtörte a gyerek hitét a felnőttekben.
 - Nem! - mondta nyomatékosan. - A szamuráj nem hazudik! Bocsáss meg a reggel történetekért. Csak tévedés volt.
 - Rendben van, megyek.
 Betértek a keresztútnál egy Rokuamida nevezetű teaházba; teát rendeltek, és megebédeltek.
 Muszasi ebéd után levelet írt, amelyet Josioka Szeidzsúrónak címzett.

Azt mondják, hogy te és a tanítványaid kutattok utánam. Most történetesen a Janato országúton vagyok, és az a szándékom, hogy vagy egy évig járom Igát és Iszét, hogy folytassam kardforgató tarrulmányaimat. Jelenleg nem kívánom megváltoztatni a terveimet, de mivel ugyanúgy sajnálom, mint te, hogy nem tudtunk találkozni a múltkori látogatásomkor az iskolában, szeretném tudatni veled, hogy bizonyosan visszatérek a fővárosba a jövő év első vagy második hónapjában. Remélem, hogy itt-ott sikerül jelentőset javítani a technikámon. Bízom benne, hogy te sem fogod elhanyagolni a gyakorlást. Nagy szégyen lenne, ha Josioka Kempó virágzó iskolája még egyszer olyan vereséget szenvedne, amilyent ki kellett állnia, amikor a legutóbb ott jártam. Végezetül tiszteletteljes kívánságaimat küldöm további jó egészségéért.

Simmen Mijamoto Muszasi Maszana

Noha a levél udvarias volt, kevés kétséget hagyott Muszasi önbizalmát illetően. Miután kiegészítette a címzést, amely így már nemcsak Szeidzsúrónak, hanem az összes tanítványának is szólt az iskolában, letette az ecsetet, és átadta a levelet Dzsótarónak.

- Csak bedobjam, és akkor jöhetek is vissza? - kérdezte a fiú.
 - Nem. A főbejáratnál kell jelentkezned, és személyesen add át a kapus szolgának.
 - Értem.
 - Szeretném, ha még valamit megtennél, de lehet, hogy az kicsit nehéz lesz.
 - Mi az?
 - Szeretném, ha megtalálnád azt az embert, aki a levelet adta. A neve Hon'iden Matahacsi. Régi barátom.
 - Ez nem fog gondot okozni.
 - Azt hiszed? Hát hogyan akarod elérni?
 - Ó, csak végigkérdezem az italboltokat.
 Muszasi nevetett.
 - Nem rossz ötlet. De Matahacsi leveléből úgy veszem ki, hogy ismer valakit a Josioka-iskolában. Azt hiszem, gyorsabb lesz, ha ott kérdezősködsz utána.
 - Mit csináljak, ha megtalálom?
 - Azt akarom, hogy adj át neki egy üzenetet. Mondd meg neki, hogy az új év első napjától a hetedikig minden reggel a Gódzsó út nagy hídjánál leszek, és várok rá. Kérd meg, hogy jöjjön oda az egyik nap.

- Ez minden?
- Igen, de azt is mondd meg neki, hogy nagyon szeretném látni.
- Rendben van, azt hiszem, mindent megértettem. Hol leszel, amikor visszajövök?
- No figyelj ide! Amikor Narába érek, úgy rendezem, hogy megtalálj, ha a Hózóinban érdeklődsz. Az az a templom, amely a lándzsatechnikájáról nevezetes.
- Tényleg ott leszel?
- Haha! Te még mindig gyanakszol, ugye? Ne aggódj. Ha ez egyszer nem tartom be az ígéreteimet, levághatod a fejemet!

Muszasi még akkor is nevetett, amikor elhagyta a teaházat. Odakint Nara felé fordult, Dzsótárá pedig az ellenkező irányba, a kiotói útra.

A keresztúton hemzsegték az emberek, a fecskék és a nyerítő lovak. Amint a fiú áttörte magát a tömegen, visszanézett, és látta, hogy Muszasi még mindig ugyanott áll, és őt figyeli. Távoli búcsúmosolyt küldtek egymásnak, és mindketten elindultak a maguk útján.

TAVASZI SZELLŐ

A Takasze folyó partján Akemi öblögetett egy szövetsíkot, és egy suta dalocskát énekelt, amelyet az Okumi kabuki-színházban tanult. Valahányszor húzott egyet a virágmintás ruhadarabon, úgy tűnt, mintha cseresznyevirág szirmai peregének.

*Szerelem-szellő tépi
kimonóm ujját,
ó, mily nehéz a szövete,
talán ilyen nehéz lenne
a szerelem szellője?*

Dzsótaró a töltés tetején állt. Fürge szemével végigvizslatta a jelenetet, majd barátságosan elmosolyodott.

- Jól énekelsz, nénikém! - szólt oda.

- Mi volt ez? - kérdezte Akemi. Felnézett a gnómszerű gyerekekre, aki ott állt hosszú fakardjával és óriási kosárkalapjával.

- Ki vagy te? - kérdezte. - És mit képzelsz, hogy nénikédnek szólítasz? Még fiatal vagyok!

- Jó, jó - Édes Ifjú Lány. Ez milyen?

- Hagyd abba! - kacagott Akemi. - Te még kicsi vagy az udvarláshoz. Miért nem fújod ki inkább az orrodát?

- Csak egy kérdést akartam feltenni.

- Jaj! - sikoltott fel Akemi. - Ott úszik a ruhám!

- Visszahozom neked!

Dzsótaró a parton üldözte a ruhát, és végül kihalászta a fakardjával. Na, ez legalább jól jön az ilyen helyzetekben, gondolta. Akemi köszönetet mondott neki, és megkérdezte, mire kíváncsi.

- Van errefelé egy Jomoginak nevezett teaház?

- Hát persze; az az otthonom. Ott van!

- Ennek örülök. Már egy csomó időt elvesztegettem a keresésével.

- Miért? Honnan jössz?

- Arról - felelt a fiú körbemutatva.

- És az vajon hol van?

- Ebben nem vagyok igazán biztos - tétovázott Dzsótaró.

- Ne törődj vele - kuncogott Akemi. - De miért érdekel a mi teaházunk?

- Egy Hon'iden Matahacsi nevű embert keresek. A Josioka-iskolában azt mondták, hogy ha a Jomogiba megyek, ott megtalálom.

- Nincs ott.

- Hazudsz!

- Ó, nem, ez az igazság. Régebben nálunk volt, de egy ideje elment.

- Hova?

- Nem tudom.

- De valaki csak tudja a házban!

- Nem. Az anyám sem tudja. Matahacsi csak úgy elpárolgott.

- Jaj, nem! - A fiú leguggolt, és aggodalmasan bámult bele a folyóba. - Most aztán mit csináljak? - sóhajtotta.

- Ki küldött ide?

- A tanítóm.

- Ki a tanítód?

- A neve Mijamoto Muszasi.

- Hoztál tőle levelet?

- Nem - rázta meg a fejét Dzsótaró.

- Na te aztán szép kis küldönc vagy Nem tudod, honnan jössz, és még csak levelet sem hozol.

- Egy üzenetet kell átadnom.

- Mi az? Lehet, hogy sohasem jön vissza, de ha mégis, majd én magam adom át neki helyetted.

- Nem hiszem, hogy ez helyes lenne. Te mit gondolsz?

- Ne engem kérdezz. Döntsd el magad.

- Nem bánom. Azt mondta a tanítóm, nagyon szeretne találkozni Matahacsival. Azt is, hogy mondjam meg Matahacsinak, hogy a Godzsó úti nagy hídon fogja várni az új év első és hetedik napja között minden reggel. Matahacsi ott található ezen napok valamelyikén.

Akemi ellenállhatatlan nevetésben tört ki.

- Ilyet még sohasem hallottam! Úgy érted, hogy küld egy üzenetet, amelyben most mondja Matahacsinak, hogy találkozzék vele jövőre? A tanítód biztos éppen olyan fura, mint te vagy. Haha!

Fenyegető kifejezés költözött Dzsótaró arcára, és a válla megfeszült a méregtől.

- Mi olyan vicces?

Akeminak végre sikerült abbahagynia a nevetést.

- Most haragszol, ugye?

- Persze, hogy haragszom. Én csak udvariasan megkértelek egy szívességre, te pedig nevetni kezdesz, mint egy holdkóros!

- Sajnálom, igazán! Nem nevetek többet. És ha Matahacsi visszajön, átadom neki az üzenetet.

- Megígéred?

- Igen, esküszöm! - Akemi az ajkába harapott, hogy el ne mosolyodjon, és megkérdezte. - Milyen nevet is mondtál? Azét, aki az üzenettel küldött?

- Nem valami jó az emlékezeted, igaz? A neve Mijamoto Muszasi.

- Hogyan írod a Muszasit?

Dzsótaró felszedett egy bambuszarabot, és a homokba karcolta a két írásjegyet.

- Nézd csak, ezek a Takezó írásjegyei! - kiáltott fel Akemi.

- Nem Takezó a neve. Muszasi.

- Igen, de Takezónak is lehet olvasni.

- Makacs vagy, ugye? - csattant fel Dzsótaró, s a bambuszpálcát a folyóba hajította.

Akemi meredten bámulta a homokba karcolt írásjegyeket, és a gondolataiba mélyedt. Végül felemelte a tekintetét a földről Dzsótaróra, újra végigvizsgálta tetőtől talpig, s lágy hangon megkérdezte: .

- Ez a Muszasi vajon a mimaszakai Josino körzetből való?

- Igen. Én Harimából jöttem, ő a szomszédos Mimaszaka tartomány Mijamoto falujából.

- Magas, férfias? És nem borotválja a feje tetejét?

- Úgy van. Honnan tudod?

- Emlékszem, egyszer mesélte, hogy gyermekkorában tályog nőtt a fejebúbján. Ha a samurájok szokásos módjára borotválta volna a fejét, csúnya sebhely tűnt volna elő.

- Mondta neked? Mikor?

- Ó, megvan az már öt esztendeje is.
- Ilyen régen ismered a tanítómat?

Akemi nem válaszolt. Azoknak a napoknak az emlékezete olyan vihart kavart a szívében, hogy még megszólalnia is nehezebbre esett. Abból, amit a fiú mondott, meg volt győződve arról, hogy Muszasi azonos Takezóval, és elfogta a vágyakozás, hogy újra láthassa. Látta, hogy az anyja hogyan csinálja a dolgait, és tanúja volt annak is, miként válik a rossz Matahacsiból még rosszabb. Már az elejétől fogva jobban kedvelte Takezót, és azóta egyre bizonyosabb lett ítélete helyességében. Örült, hogy még hajadon. Takezó - mennyire más, mint Matahacsi!

Sokszor megfogadta, hogy sohasem kezd olyasfajta férfiakkal, akik folyton a teaházban ittak. Megvetette őket, és szilárdan ragaszkodott Takezó alakjához. Mélyen a szívében dédelgette az álmot, hogy még egyszer rátalálhat; ő, csak ő járt a fejében, amikor szerelmes dalokat dúdolt magában.

Minthogy küldetése teljesült, Dzsótaró megszólalt.

- Nos hát, jobb lesz, ha most indulok. Ha megtalálod Matahacsit, aztán add át neki az üzenetet!

Elsietett, és végigtalpalt a töltés keskeny tetején.

Az ökrös szekéren zsákhegy halmozódott, benne talán rizs vagy lencse vagy valami más helyi termék. A halom tetején fémtábla jelezte, hogy a rakomány hithű buddhisták hozzájárulása a narai nagy Kókufudzsi kolostor ellátmányához. Ezt a templomot még Dzsótaró is ismerte, mivel a neve gyakorlatilag a szinonimája volt Naráénak.

Dzsótaró arca gyerekes örömtől lángolt. Jó ideig kergette a járművet, amíg hátulról felkapaszkodhatott rá. Ha a menetiránynak háttal ült, éppen elegendő helye volt. További fényűzést jelentettek a zsákok, amelyekhez odatámaszkodhatott.

A hullámzó dombokat az út mindkét oldalán teacserjék rendezett sorai borították. Most kezdtek virágozni a cseresznyefák, s a földművesek árpa alá szántottak, kétségtelenül azért fohászodva, hogy ebben az évben is biztonságban maradjon a termés a katonák és a lovak mindent letipró lépteitől. A patakok mentén zöldegeiket mosó asszonyok térdeltek. A Jamato országúton békesség honolt.

- Micsoda szerencse! - gondolta Dzsótaró, amint hátradőlt, és elengedte magát. Kényelmesen elhelyezkedett a kakasülőjén, és már azon volt, hogy elalszik, de meggondolta magát. Mivel attól tartott, hogy odaérhetnek Narába, mielőtt felébred, hálás volt, valahányszor a kerekek sziklán döccentek, és a szekér megrázkódott, mert ez tartotta nyitva a szemét. Nagy örömeire szolgált, hogy kényelmesen utazhat, a szekér útiránya is megegyezik az övével.

Az egyik falun túljutva Dzsótaró lustán felnyúlt, és leszakított egy örökzöld levelet a fölé nyúló kamélia-fáról. A nyelvéhez illesztette, és fütyölni kezdett egy dalt.

A szekeres hátranézett, de nem látott semmit. De mert a fütyölés egyre folytatódott, még jó néhányszor visszatekintett, hol a jobb, hol a bal válla felett. Végül megállította a szekeret, és hátrament. Dzsótaró látványától dühbe gurult, és akkorát ütött az öklével, hogy Dzsótaró felkiáltott fájdalomában.

- Mit csinálsz odafenn? - vicsorgott a szekeres.
- Minden rendben, nem?
- Nincs minden rendben!
- Miért nem? Nem te húzod ezt az egészet!

- Pimasz kis fattyú! - kiabált a másik, és a földre lökte Dzsótarót, mint a rongylabdát. Az felbukfencezett, és egy fa tövébe gurult. Dübörögve indultak meg a szekér kerekei, mintha csak kinevették volna.

Dzsótaró összeszedte magát, és gondosan keresgélni kezdett a földön. Csak most vette észre, hogy már nincs meg a Josioka-iskolából Muszasinak írt választ tartalmazó bambusz-tok. Egy zsinórral akasztotta a nyakába, de most eltűnt.

Mialatt a teljesen megzavarodott Dzsótáró fokozatosan szélesítette kutatási területét, egy utazóruhás fiatal nő állt meg mellette, és figyelte.

- Elvesztettél valamit?

Felnézett a nő arcába, amelyet félig elrejtett a széles karimájú kalap, bólintott, és folytatta a keresést.

- Pénz volt az?

Dzsótáró teljesen elmerült, alig fordított figyelmet a kérdésre, de azért sikerült kiadnia magából egy tagadó mordulást.

- Nem egy körülbelül egy lábnyi hosszúságú bambusztokot keresel, rajta zsinórral?

Dzsótáró felpattant.

- Igen! Honnan tudod?!

- Szóval te voltál az, akire Mampukudzsi mellett a kocsisok úgy kiabáltak, mert ingerelted a lovaikat!

- Hááát... hááát...

- Amikor megijedtél, és elszaladtál, akkor szakadhatott el a zsinór. A tok az útra esett, és a kocsisokkal beszélgető szamuráj szedte fel. Miért nem mégy vissza és kéred el tőle?

- Biztos vagy ebben?

- Igen, persze.

- Köszönöm.

Épp hogy futni kezdett, a fiatal nő utánaszólt.

- Várj! Nem kell visszamenned! Már látom is a szamurájt; erre jön. Az ott, a gyakorló hakamában. - A férfira mutatott. Dzsótáró szélesre tágult szemmel állt, és várt.

A szamuráj körülbelül negyvenéves, lenyűgöző férfi volt. Mindene valamivel nagyobb volt az életnagyságúnál - a magassága, a koromfekete szakálla, a széles válla, a hordónyi mellkasa. Bőr lábszárvédőt és szalmaszandált viselt, s járás közben határozott léptei alatt mintha besüppedt volna a talaj. Dzsótáró egy pillantással megbizonyosodott róla, hogy jeles harcos lehet valamelyik kiemelkedő daimió szolgálatában, és túlságosan meg volt illetődve ahhoz, hogy köszöntse.

Szerencsére a szamuráj szólalt meg elsőként, magához intve a fiút.

- Nem te voltál az az imposztor, aki elejtette ezt a bambusztokot a Mampukudzsi előtt? - kérdezte.

- Ó, ez az! Megtaláltad!

- Nem tudod, hogyan kell köszönetet mondani?

- Bocsánatot kérek. Köszönöm, uram.

- Merem állítani, hogy fontos levél lehet benne. Ha a gazdád küldetéssel bíz meg, nem szabad megállnod útközben sem lovakat ingerelni, sem szekérre felkéredzkedni, sem az út mellett csavarogni!

- Igen, uram. Benéztél a tokba, uram?

- Ha valamit találsz, természetes, hogy megvizsgálod a tartalmát, és visszajuttatod a tulajdonoshoz, de nem törtem fel a levél pecsétjét. Most, hogy visszakaptad, ellenőrizned kell, hogy minden rendben van-e vele.

Dzsótáró levette a tok fedelét, és belenézett. Látván, hogy a levél még ott van, a nyakába akasztotta a tokot, és megesküdött, hogy még egyszer nem fogja elveszíteni.

A fiatal nő éppúgy örült, mint Dzsótáró.

- Nagyon kedves volt tőled, uram ! - mondta a szamurájnak, megkísérelve jóvátenni, hogy Dzsótáró képtelen arra, hogy helyesen fejezze ki magát.

A szakállas szamuráj megindult mellettük.

- A fiú veled van? - kérdezte a lányt.

- Ó, nem. Sosem láttam korábban.

- Úgy vélem, furcsa pár vagytok - nevetett a szamuráj. - Tréfás kinézetű kis ördög, mi? „Szállás kiadó” a kalapjára írva meg minden.

- Talán ifjúi ártatlansága olyan vonzó benne. Nekem is tetszik. - A lány Dzsótárhoz fordult, és megkérdezte:

- Hova tartasz?

Dzsótáronak most, hogy kettejük között gyalogolt, visszatért a jókedve.

- Én? Narába megyek, a Hózóinba. - Pillantása megakadt egy hosszú, keskeny tárgyon, amely aranybrokátba burkolva a lány obijába dugva fészkelte. - Látom, neked is van egy levél-tokod. Vigyázz, el ne veszítsd!

- Levéltok? Hol?

- Ott, az obidban.

- Ez nem levéltok, te buta - nevetett a lány. - Ez fuvola.

- Fuvola? - Dzsótárhoz kíváncsiságtól égő szemmel szégyentelenül a lány csípőjéhez hajolt, hogy megvizsgálja a holmit. Hirtelen különös érzés fogta el. Visszahúzódott, és most már a lányt vizsgálta.

Minden gyermeknek van érzéke a női szépség iránt, vagy legalábbis ösztönösen megérzi, hogy egy nő tiszta-e vagy sem. Dzsótárhoz nagy hatással volt a lány kedvessége, és tisztelte ezért. A jó szerencse elképzelhetetlen ajándékának tekintette, hogy ilyen csinos lány mellett gyalogolhat. Erősen vert a szíve, és szédült.

- Értem. Fuvola... és tudsz is játszani rajta, nénikém? - kérdezte. Azután nyilván eszébe jutott Akemi reagálása a szóra, úgyhogy gyorsan átalakította a kérdést. - Mi a neved?

A lány nevetett, és a fiú feje felett vidám pillantást vetett a szamuráj felé. A medve kinézésű szamuráj csatlakozott a nevetéshez, kivillantva a szakálla mögül erős, fehér fogainak sorát.

- Te aztán finom alak vagy! Ha megkérdezed valaki nevét, a jómodor azt követeli meg, hogy előbb mondd meg a magadét!

- Dzsótáronak hívnak.

Ettől csak még nagyobb nevetés támadt.

- Ez nem tisztességes! - kiabált Dzsótárhoz. - Megmondatjátok velem a nevemet, de én még mindig nem tudom a tiéteket. Mi a neved, uram?

- Sóda - felelte a szamuráj.

- Ez bizonyára a családi neved. Mi a másik? - Hadd ne mondjam meg, jó?

Dzsótárhoz rettenthetetlenül fordult a lányhoz.

- Most te jössz. Megmondtuk a nevünket. Udvariatlanság lenne tőled, ha a magadét elhallgatnád.

- Ocúnak hívnak.

- Ocú? - ismételte Dzsótárhoz. Egy pillanatig elégedett volt, de azután tovább fecsegett. - Miért járkálsz fuvolával az obidban?

- Ó, szükségem van rá a megélhetésemhez.

- Szóval hivatásos fuvolajátékos vagy?

- Hát, nem is tudom, létezik-e olyasmi, hogy hivatásos fuvolajátékos, de a játékomért kapott pénz teszi lehetővé, hogy a mostanihoz hasonló hosszú utazásokra induljak. Azt hiszem, nevezheted a hivatásomnak.

- A zene, amit játszol, olyan, mint az, amit a Gionban és a Kamo szentélyben hallottam? Tudod, a szent táncokhoz való zene?

- Nem.

- Akkor olyan, mint a másféle táncoknál előadott, például a kabukinál?

- Nem.

- Akkor hát mifélét játszol?

- Ó, csak egyszerű dallamokat.

A szamuráj közben Dzsótaró hosszú fakardján töprengett.

- Mi van az övedbe dugva? - kérdezte.

- Nem ismered meg a fakardot? Azt hittem, szamuráj vagy!

- Igen, az vagyok. Csak éppen elcsodálkoztam, hogy ilyet látok rajtad. Minek hordozod?

- Kardforgatást akarok tanulni.

- Nocsak! Van már tanítód?

- Van.

- Neki szól a levél?

- Igen.

- Ha ő a tanítód, akkor bizonyára igazi szakértő.

- Egyáltalán nem olyan jó.

- Ezt hogy érted?

- Mindenki azt mondja róla, hogy puhány.

- Nem zavar, hogy gyenge embert választottál a tanítóddal?

- Nem. Én sem vagyok jó a karddal, úgyhogy nem számít.

A szamuráj alig tudta fékezni a vidámságát. Megreszketett a szája széle, mintha mosolyogni készülné, de a szeme komoly maradt.

- Tanultál már valamilyen technikát?

- Hát, nem igazán. Még nem tanultam semmit.

A szamuráj most már nem állta meg a nevetést.

- Veled aztán rövidebb az út - a mulatságtól... És te, ifjú hölgy, te hova tartasz?

- Narába, de hogy ott pontosan hova, azt nem tudom. Van egy rónin, akinek már jó egy esztendeje próbálok a nyomára lelteni, és mivel hallottam, hogy mostanában Narában gyülekeznek, oda szeretnék menni, ámbar elismerem, hogy a gyanúmnak nincs sok alapja.

Előttük az Udzi hídjá bukkan fel. Az egyik teaház eresze alatt egy öregember nagy teáskannából látta el innivalóval a vendégeit, akik zsámolyokon ültek körülötte. Amint meglátta Sódát, melegen üdvözölte.

- Milyen jó valakit látni a Jagyú-házból! - kiáltotta. - Gyertek be, gyertek!

- Szeretnék egy kicsit megpihenni. Tudnál hozni a fiúnak egy kis édes süteményt?

Dzsótaró állva maradt, amíg az útitársai leültek. Számára az üldögélés és a pihenés unalmas ötletnek látszott. Amikor a sütemény megérkezett, fölkapta, és felszaladt a teaház mögötti dombra.

Ocú a teáját szürcsölgetve faggatta az öregembert.

- Messze van még Nara?

- Igen. Még egy gyors gyalogló sem juthat távolabb Kizunál naplemente előtt. Az olyan lánynak, amilyen te vagy, Tagában vagy Idében kellene töltenie az éjszakát.

Sóda azonnal közbeszólt.

- Ez az ifjú hölgy hónapok óta keres valakit. De vajon szerinted biztonságos dolog-e manapság, ha egy fiatal nő egyedül utazik Narába, amikor még azt sem tudja, hol szállhat meg?

Az öregember szeme elkerekedett a kérdésre.

- Még csak ne is álmodjon róla! - mondta határozottan. Ocúhoz fordulva ide-oda lengette a kezét az arca előtt, s így szólt: - Add fel teljesen ezt az ötletet! Ha biztos lennél abban, hogy valakinél megszállhatsz, más lenne a dolog. Mert ha nem, Nara nagyon veszélyes hely lehet a számodra!

A tulajdonos egy csésze teát töltött magának, és elmondta, amit a Narában kialakult helyzetről tudott. Úgy látszik, a legtöbb embernek az volt az elképzelése, hogy a régi főváros csendes, békés hely, számos színpompás templommal és szelíd őzekkel, ahol nem dúlt semmiféle háború, sem éhínség, valójában azonban a város már egyáltalán nem ilyen volt. A szekigaharai ütközet után Isten tudja, hány, a vesztes féltől szökött rónin ment oda elrejtőzni. A legtöbbjük oszakai szabadcsapatos volt a Nyugati Hadseregből; szamurájok, akiknek nincs

többé megélhetésük, és kevés a reményük, hogy másik foglalkozást találnak. Ahogy a Tokugava sógunátus hatalma évről-évre növekszik, kétséges, hogy ezek a menekültek képesek lesznek-e valaha is megélhetésre találni a kardjukkal.

A becslések szerint százhusz-százharmincezer szamuráj vesztette el a pozícióját. A Tokugavák mint győztesek harminchárom millió véka rizs bevételt képviselő birtokot koboztak el. Még ha figyelembe vesszük is a tartományurakat, akiknek azóta újra megengedték, hogy szerényebb formában újra birtokba kerüljenek, legalább nyolcvan daimiót fosztottak meg összességében talán húszmillió vékát érő birtokuktól. S minthogy minden ötszáz véka rizs három szamuráj szélnek eresztését jelentette, s ezek bujdosni kényszerültek a különböző tartományokban - családjukkal és cselédekkel együtt -, a teljes szám nem lehetett kevesebb százezernél.

A Nara és a Kója-hegy körüli régió tele volt templomokkal, ezért a Tokugava-erőknek nehéz volt az ellenőrzésük alatt tartani. Ugyanakkor ideális rejték hely volt, s a menekülők falakban költöztek ide.

- Nézd csak - mondta az öregember. - A híres Szanada Jukimura a Kudo hegyén bújkál, Szengoka Sójáról az a hír járja, hogy a Hórjúdcsi körzetében tartózkodik, Ban Dan'emom pedig a Kófukudzsiban. Említhetnék másokat is.

Ezek mind megbélyegzett emberek voltak, akiket azonnal megöltek volna, ha előjönnek; a jövőre nézve az egyetlen reményük az volt, hogy megint kitör egy háború.

Az öregember úgy vélekedett, hogy nem állnának olyan rosszul az ügyek, ha csak ezek a hírneves róninok bujdosnának, mert valamennyi bizonyos köztiszteletnek örvendett, és meg tudtak élni a családjukkal együtt. Az viszont már bonyolultabbá tette a képet, hogy ott volt a sok nincstelen szamuráj, akik a város hátsó utcáin ólálkodtak, hogy szorultságukban pénzért ajánlják fel a kardjukat, ha akadt rá vevő. A felük díjvívásra, szerencsejátékra adta a fejét, vagy másként zavarta a békét, abban a reményben, hogy az általuk végzett rombolás felkelésre indítja, fegyverbe szólítja az oszakai erőket. Nara egykor csendes városa rablófészekké vált. Ha olyan csinos lány, amilyen Ocú, odamegy, akár olajat önthetne a kimonójára, és a tűzbe ugorhatna. A saját elbeszélésétől megindult teaház-gazda végül már könyörgött Ocúnak, hogy gondolja meg magát.

Ocú kétségek között ült csendben egy ideig. Ha a legcsekélyebb jelét látta volna annak, hogy Muszasi Narában van, nem gondolt volna a veszéllyel. De semmi nyom nem akadt, amelyen elindulhatott volna. Ocú most éppen Nara tájékán kóborolt - mint ahogy számos más vidéket is bebarangolt, amióta Muszasi faképnél hagyta a hídnál Himedzsiben.

Sóda - látván a lány arcán a tanácstalanságot. - megszólalt.

- Azt mondd, Ocú a neved, ugye?

- Igen.

- Nos hát, Ocú, tétovázva mondom, de miért akarsz mindenképpen Narába menni, miért nem jössz velem a Kojagyú-birtokra? - Kötelességének érezte, hogy többet mondjon el magáról, és biztosítsa a lányt szándékai becsületességéről, tehát folytatta. - A teljes nevem Sóda Kizaemon, és a Jagyú család szolgálatában állok. A helyzet az, hogy az uram, aki most nyolcvanéves, már nem aktív. Rettenetesen szenved az unalomtól. Amikor azt mondtad, hogy a fuvolajáték biztosítja a megélhetésedet, eszembe jutott, hogy nagy jótétemény lenne neki, ha ott volnál, és rendszeresen játszánál előtte. Gondolod, hogy ez tetszene neked?

Az öregember rögtön lelkes egyetértéssel vágott közbe.

- Kétségkívül vele kell menned! - sürgette a lányt. - Talán tudod, hogy Kojagyú idős ura a nagy Jagyú Munejosi. Most, hogy visszavonult, a Szekisúszai nevet vette fel. Ahogy az örököse, Munenori, Tadzsima nagyura visszatért Szekigaharától, Edóba hívták, és oktatónak nevezték ki a sógun háztartásába. Nincs is nagyobb család Japánban, mint a Jagyúké. Már az is megtiszteltetés, ha meghívják Kojagyúba. Kérlek, mindenképp fogadd el!

Hallván, hogy Kizaemon a híres Jagyú-ház tisztségviselője, Ocú gratulált magának, amiért megsejtette, hogy a férfi nem lehet közönséges szamuráj. Mégis, nehezebbre esett választ adni a javaslatra.

- Nem akarsz jönni? - kérdezte a hallgatását megtörve Kizaemon.

- Nem erről van szó. Nem is kívánhatnék jobb ajánlatot. Egyszerűen félek attól, hogy a játékom nem elég jó egy olyan nagy embernek, mint Jagyú Munejosi.

- Ne is gondoldj ilyet! A Jagyúk igencsak különböznek a többi daimiótól. Szekisúszaiz ízlése pedig éppenséggel olyan egyszerű és finom, mint valami teamesteré. Azt hiszem, jobban bosszantaná a szerénykedésed, mint az, amit te a hozzáértés hiányának hiszel.

Ocú megértette, hogy ha Kojagyúba megy ahelyett, hogy céltalanul vándorolna Nara felé, az némi reményt kínál, bármilyen kicsit is. Josioka Kempó halála óta sokan a Jagyúkat tartották a harcművészetek legjelesebb képviselőinek az országban. Akkor pedig valószínű, hogy a kardforgatók az összes tartományokból ellátogatnak hozzájuk, s talán jegyzéket is vezetnek a látogatókról.

Micsoda boldogság lenne, ha azon a listán megtalálná Mijamoto Muszasi nevét!

Mindenekelőtt ez a lehetőség járt a fejében, amikor élénken megszólalt.

- Ha komolyan úgy gondold, hogy rendjén van, megyek.

- Jössz? Nagyszerű! Nagyon hálás vagyok... Hm, kétlem, hogy egy nő el tud gyalogolni odáig az éj leszállta előtt. Tudsz lovagolni?

- Igen.

Kizaemon lehajtotta a fejét a bolt eresze alatt, kilépett, és a híd felé intett. Az ott váró lovásziú futva jött egy lóval, amelyre Kizaemon Ocút ültette fel, maga pedig mellette gyalogolt.

Dzsótaró észrevette őket a teaház mögötti dombról, és leszólt.

- Már elmentek?

- Igen, útra kelünk.

- Várjatok meg!

Már a híd közepén jártak, amikor Dzsótaró utolérte őket. Kizaemon megkérdezte a fiút, hogy mit csinált eddig. Dzsótaró azt felelte, hogy egy csomó ember valamiféle szerencsejátékot játszott a dombon, a ligetben. Nem tudja, milyen játék volt, de érdekesnek látszott.

A lovász nevetett.

- Biztosan a rónin csöcselék tartott szerencsejátékdélután. Nincs pénzük ételre, úgyhogy az utasokat csábítják oda a játékokhoz, és kifosztják őket mindenükből. Ez szégyenletes!

- Ó, tehát a megélhetésért játszanak? - kérdezte Kizaemon.

- A játékosok még a jobbák közé tartoznak - válaszolt a lovász. - Vannak, akikből emberreló vagy zsaroló lett. Olyan durva banda, hogy senki sem tud tenni semmit, hogy megfékezze őket.

- A terület ura miért nem tartóztatja le vagy úzi el őket?

- Túlságosan sokan vannak, sokkal többen, mint amennyivel meg tudna birkózni. Ha Kavacsi, Jamato és Kii minden róninja összefogna, erősebbek lennének, mint a nagyúr csapatai.

- Úgy hallom, Kóga is nyüzsög tőlük.

- Igen. A Cucui-beliek mind oda menekültek. Elszántan ott akarnak maradni a következő háborúig.

- Egyre csak becsmérled a róninokat - vágott közbe Dzsótaró -, pedig vannak közöttük jó emberek is!

- Így igaz! - értett egyet Kizaemon.

- Az én tanítóm is rónin!

- Tehát ezért véded őket! - nevetett Kizaemon. - Húséges vagy... Azt mondtad, hogy útban vagy a Hózóin felé, ugye? Ott van a tanítód?

- Nem tudom bizonyosan, de azt mondta, hogy ha odamegyek, megmondják, hol találom.

- Milyen stílusban vív?

- Nem tudom.

- A tanítványa vagy, és nem ismered a stílusát?

- Uram - szólt közbe a lovász -, a kardforgatás divathóbort manapság; mindenki azt tanulmányozza mindenfelé. Öt-tíz ilyen vándorral találkozatsz ezen az úton a hét bármely napján. Azért van ez, mert jóval több rónin ad leckét a környéken, mint egykor.

- Azt hiszem, ez is hozzájárul.

- Vonzza az embereket a vívás, mert ha egy fickó jó kardozó, a daimiók majd még össze is vesznek egymással, hogy melyik fogadja fel négy-ötezer vékáért egy évre.

- Gyors módja a meggazdagodásnak, nem?

- Pontosan. Ha belegondolsz, rettenetes. Nézd, már ennek a fiúnak is van fakardja. Valószínűleg azt gondolja, hogy elegendő megtanulnia, hogyan kell az embereket levágni vele, máris igazi férfi lesz. Rengeteg ilyen van errefelé, és az a szomorú benne, hogy végül a legtöbben éhezni fognak.

- Micsoda? - Dzsótárában felcsapott a harag. - Merd ezt mondani még egyszer!

- Nézz csak oda! Akkora, mint egy bolha, amely fogpiszkálót cipel, de már nagy harcosnak képzei magát.

- Hé, Dzsótárá - nevetett Kizaemon -, ne dühöngj, mert még újra elveszíted a bambuszotkot.

- Dehogy! Csak ne aggódj miattam!

Továbbmentek; Dzsótárá csendben duzzogott, a többiek a lassú naplementét figyelték. Nemsokára megérkeztek a Kizu folyó révjéhez.

- Ez az a hely, ahol elválnak útjaink, fiú. Nemsokára besötétedik, úgyhogy jobb, ha igyekszel. És ne vesztegess utközben az időt

- Ocú! - szólt Dzsótárá; azt hitte, hogy a lány vele megy.

- Ó, elfelejtettem mondani neked - sajnálkozott a lány -, úgy döntöttem, hogy ezekkel az urakkal megyek Kojagyú várkastélyába. - Dzsótárá szemlátomást összetört. - Vigyázz magadra! - mosolygott Ocú.

- Tudhattam volna, hogy megint magamra maradok. - Felszedett egy követ, és kacsázva küldte át a vízen.

- Ó, nemsokára újra látni fogjuk egymást. Az otthonod nyilván az országút, és én is sokat utazom.

Dzsótárá nem akart mozdulni.

- Dehát ki az, akit keresel? - kérdezte. - Miféle ember?

Ocú válasz nélkül intett búcsút.

Dzsótárá végigfutott a parton, és beleugrott a kis révcsonak kellős közepébe. Amikor az esti napfényben vöröslő csónak a folyó közepére ért, visszanézett. Még éppen ki tudta venni Ocú lovát és Kizaemont a Kaszagi templom felé vezető úton. A völgyben jártak, túl azon a ponton, ahol a folyó hirtelen összeszűkül, és lassan elnyelték őket a hegyek korai árnyai.

A HÓZÓIN

A harcművészetek tanulmányozói valamennyien jól ismerték a Hózóint. Annak, aki komolyan tanulni akart, nem lehetett csak úgy hivatkozni rá, mint a sok templom közül az egyikre, mert azonnal csalónak kiáltották ki. De jól ismerte a környékbeli lakosság is, bár eléggé különös, hogy kevesen tudtak a jóval fontosabb Sózóin-házról és felbecsülhetetlen értékű ősi műkincsgyűjteményéről.

A templom az Abura dombon épült, hatalmas, sűrű császárciprus-, azaz krisztomeria-erdőségben. Éppen olyan hely volt, ahol gonosz szellemek is lakhatnak. Itt voltak a Narakorszak dicsőségének maradványai is: egy templomrom, a Ganrin'in, valamint a hatalmas közösségi fürdőház emlékei, amelyet Kómjó császárnő emeltetett a szegények számára, mára azonban már csak néhány alapkő maradt meg, amelyeket még nem takart el a moha és a gyom.

Muszasinak nem okozott nehézséget, hogy megtalálja az utat az Abura dombjára, de amikor odaért, tanácstalanul nézett körül, mivel még jó néhány templom fészkelte az erdőben. Az óriásfenyők túlvészelték a telet, megfürödtek a kora tavaszi esőkben, s leveleik színe most lett a legsötétebb. Felettük a közeledő alkonyatban kivehető volt a Kaszuga hegyének lágy, nőies körvonala. A távoli hegyeket még beragyogta a lenyugvó nap.

Bár egyik templom sem látszott az igazinak, Muszasi kapuról-kapura járt, hogy megvizsgálja a fémtáblára kifüggesztett neveket. Annyira elmerült a Hózóin keresésében, hogy amikor meglátta az ózóin tábláját, először félreolvasta az írásjegyeket, mivel csak az első, az Ónak megfelelő különbözött. Noha azonnal rájött a tévedésre, azért benézett. Az ózóin láthatóan a Nicsiren szektához tartozott; amennyire tudta, a Hózóin zen-templom volt, amelynek semmi kapcsolata a Nicsirennel.

Ahogy ott állt, egy, az Ózóinba hazatérő fiatal szerzetes ment el mellette, és gyanakodva méregette.

Muszasi levette a kalapját.

- Zavarhatlak?

- Mit kívánsz megtudni?

- Ezt a templomot hívják Ózóinnak?

- Igen. Ezt mondja a tábla is.

- Nekem azt mondták, hogy a Hózóin az Abura dombon van. Ez nem az?

- Pontosán ennek a dombnak a háta mögött találsz. Talán vívómérkőzésre mégy?

- Igen.

- Akkor hadd adjak egy jó tanácsot. Felejtsd el.

- M i ért?

- Veszélyes. Azt még megértem, ha valaki nyomoréknak születik, és odamegy, hogy egyenesítsék ki a lábát, de azt már nem, hogy miért megy ennyi ép, egészséges ember oda, hogy megcsönkítsák.

A szerzetes izmos volt, és valahogy más, mint a közönséges Nicsiren-szerzetesek. Úgy vélte, a leendő harcosok száma már elérte azt a pontot, ahol még a Hózóin számára is teherként jelentettek. A templom végül is a Buddha Törvénye világosságának megszentelt menedéke volt, ahogy a neve is jelezte. Az igazi feladata a vallásgyakorlás. A harcművészetek csak amolyan mellékfoglalkozás.

Kakuzenbó In'ei, a korábbi apát gyakran meglátogatta Jagyú Munejosit. Munejosival és Isze nagyurával, Kóizumival, Munejosi barátjával való kapcsolata révén megnövekedett benne az érdeklődés a harcművészetek iránt, úgyhogy végül szórakozásul nekilátott a kardforgatásnak. Innen továbblépve új módjait eszelte ki a lándzsavívásnak, s mint Muszasi is tudja már, ez volt a magasra értékelt Hózóin-stílus kezdete.

In'ei most nyolcvannégy éves volt, és tökéletesen szenilis. Senkit sem fogadott. Még ha beengedett is egyegy látogatót, képtelen volt a beszélgetésre, csak ült, és érthetetlenül mozgatta fogatlan száját. Láthatóan semmit sem értett meg, amit mondtak neki. Ami a lándzsát illeti, arról már teljesen megfeledkezett.

- Láthatod tehát - fejezte be a szerzetes mindezek előadása után -, nem sok jó várna rád, ha odamennél. Valószínűleg nem találkozhatnál a mesterrel, de ha mégis, akkor sem tanulnál semmit. - Nyers modora világossá tette, hogy minél előbb szeretne megszabadulni Muszasitól.

Noha Muszasi tisztában volt vele, hogy könnyűnek találtatott, nem adta fel.

- Hallottam In'eiről, és tudom, hogy amit felőle mondasz, igaz. De azt is hallottam, hogy egy Insun nevű pap lett az utódja. Azt mondják, hogy még tanul, de már ismeri a Hózóin-stílus minden titkát. Aszerint, amit mondtak nekem, már sok tanítványa van, mégsem utasítja el, hogy tanácsot adjon bárkinek, aki felkeresi.

- Ó, Insun! - mondta utálkozva a szerzetes. - Ezeknek a híreszteléseknek semmi alapja. Insun tulajdonképpen az Ózóin apátjának egyik tanítványa. Amikor már In'ein meglátzotta a kora, az apátunk úgy érezte, hogy szégyent hozna a Hózóin hírnevére, ha veszni hagyná a tudást, tehát megtanította Insunt a lándzsavívás művészetére - amelyet ő maga In'eitől tanult -, és azután gondoskodott arról, hogy Insun legyen az apát.

- Értem - mondta Muszasi.

- Még mindig oda akarsz menni?

- Hát, ha már ekkora utat megtettem...

- Igen, persze.

- Azt mondtad, itt van hátul. Mi a helyesebb, ha balra megyek, vagy ha jobb felé kerülök?

- Nem kell körbemennem. Sokkal hamarabb érsz oda, ha egyszerűen átsétálsz a templomunkon. Nem is tudod eltéveszteni.

Muszasi megköszönte, és elhaladt a templomkonyha mellett a kerített udvar végébe, amely fásszínével, a babliszt tárolására szolgáló épülettel és jó félholdnyi zöldségeskertjével igencsak emlékeztetett egy jómódú földműves háza környékére. A kert mögött meglátta a Hózóint.

A repce-, retek- és gyöngyhagymaágyások közötti puha talajon járva oldalt észrevett egy öregembert, aki a zöldséget gyomlálta. A kapájára dőlve figyelmesen nézte a kapafejet. Muszasi mindössze annyit látott az arcából, hogy a szeme felett hófehér szemöldök húzódik. A szikladaraboknak verődő penge csengésétől eltekintve tökéletes csend uralkodott.

Muszasi úgy vélte, hogy az öregember az Ózóin egyik szerzetese. Már meg akarta szólítani, de az öreg annyira elmerült a munkájában, hogy gorombaságnak látszott megzavarni.

Amikor azonban csendesen elment mellette, hirtelen rájött, hogy az öregember a szeme sarkából az ő lábát nézi. Bár sem nem mozdult, sem nem szólt, Muszasi úgy érezte, mintha szörnyűséges erő támadna rá: mint a villám, amikor széthasítja a felhőket. Ez nem álom volt. Ténylegesen érezte, amint a titokzatos hatalom behatol a testébe, és rémülten szökött a levegőbe. Egész testében forróságot érzett, mintha épp hogy csak megmenekült volna egy kard vagy egy lándzsa gyilkos suhintásától.

A válla felett visszatekintve látta, hogy még mindig az öreg görnyedt háta fordul felé, s a kapa változatlan ritmusban peng. - Mi a csoda volt ez? - tűnődött el, megdöbbenve a rászakadt erő csapásától.

A Hózóin előtt találta magát, de a kíváncsisága nem csökkent. Amíg a szolga feltűnésére várt, gondolkodott.

- Insun még fiatal ember kell, hogy legyen. Az ifjú szerzetes azt mondta, hogy In'ei szenilis, és mindent elfelejtett a lándzsáról, de nem tudom... - a kertben történtek még mindig ott bujkáltak agyának hátsó zugaiban.

Még kétszer kiáltott, de az egyetlen válasz a környező fákról visszaverődő visszhang volt. Hatalmas gongot vett észre a bejárat mellett, és megütötte. Csaknem azonnal válasz érkezett a templom mélyéből.

Egy pap jött a kapuhoz. Termetes, izmos alak volt; ha a Hici hegyének harcospapjai közé tartozott volna, bizonyára egész csapatot kap a keze alá. Minthogy hozzászakott, hogy nap mint nap Muszasihoz hasonló látogatókat fogadjon, csak futó pillantásra méltatta.

- *Sugyósa* vagy?

- Igen.

- Miért vagy itt?

- A mesterrel szeretnék találkozni.

- Gyere be - mondta a pap, és a bejáratról jobbra intett, közvetve jelezvén, hogy Muszasi előbb mossa meg a lábát. Egy bambuszcső töltötte szüntelenül a túlcsorduló vizeshordót, körülötte vagy tíz pár viseltes és piszkos szandál.

Muszasi követte a papot, végig a tágas, sötét folyosón, és egy előszobában találta magát. Mondták neki, hogy várjon ott. A levegőben érezhető volt a tömjén illata, s az ablakon át egy platán széles leveleit láthatta. Az őt beeresztő óriás nyegle viselkedésétől eltekintve semmi különös nem tudott felfedezni ebben a nevezetes templomban.

Amikor a szerzetes előkerült, vendégkönyvet és tustartót nyújtott át neki.

- Írd be a nevedet; hogy hol tanultál, és hogy milyen stílusban vívsz.

Úgy beszélt, mint tanító a gyermekkel.

A vendégkönyv címlapján ez állt: „A tanulás céljából templomunkba látogató személyek listája. A Hózóin gondnoka.” Muszasi kinyitotta a könyvet, és átfutott a neveken, amelyek ott sorakoztak a megfelelő dátum alatt, amikor a szamuráj vagy a tanítvány belépett. Az utolsó bejegyzés stílusát követve leírta a kívánt adatokat, kihagyva a tanítója nevét.

A pap persze főleg erre volt kíváncsi.

Muszasi válasza lényegében az volt, amit a Josioka-iskolában is elmondott. A botvívást az apja irányításával gyakorolta, „de nem valami keményen dolgozott érte”. Mióta ráadta a fejét, hogy komolyan tanulni kezd, az égvilágon mindenki volt már az oktatója, emellett tanult az országban mindenféle ismert elődöktől is. Ezzel fejezte be:

- Még mindig tanulófélben vagyok.

- Hm. Bizonyára van már tudomásod arról, hogy első mesterünk ideje óta a Hózóint mindenütt a lándzsatechnikája miatt ünneplik. Az itt folyó küzdelem zord és kíméletlen, s ebben nincs kivétel. Mielőtt folytatnád, talán olvasd el, mi a felirat a vendégkönyv elején.

Muszasi felvette a könyvet, kinyitotta, és elolvasta a kikötést, amelyen az imént átszaladt. Így szólt: „Tanulás céljából érkeztem ide, feloldozom a templomot mindennemű felelősség alól abban az esetben is, ha testi sérülés érne, vagy meghalnék.”

- Egyetértek! - mondta Muszasi elvigyorodva. - Ez igazán kézenfekvő, ha valaki egyszer harcossá akar válni.

- Rendben van. Erre!

A dódzso óriási volt. A szerzetesek bizonyára egy oktatótermet vagy valami más nagy templomépületet áldoztak fel az érdekében. Muszasi sohasem látott még termet ekkora körméretű oszlopokkal, és felfedezett festéknymokat, aranyfüstöt és az ablakkereteken porcelánfehér alapozást is, számos vonást, amely nem lelhető fel a szokványos gyakorlótermekben.

Messze nem ő volt az egyetlen látogató. Több mint tíz harcos-tanítvány ült a várónegyedben, hasonló számú paptanonc mellett. Ezenfelül akadt ott néhány szamuráj is, csak

úgy nézőként. Valamennyien feszülten figyelték a gyakorlívívást bemutató két lándzsást. Oda sem nézett senki Muszasira, amikor leült az egyik sarokba.

A falon levő hirdetemény szerint, ha valaki valódi lándzsával akart küzdeni, elfogadják a kihívást, de az éppen a porondon küzdők hosszú, tölgyfa gyakorlóbotokat használtak. Am a találat ezzel is rendkívül fájdalmas, akár végzetes is lehet.

Az egyik küzdő nemsokára a levegőbe repült, és ahogy megverten visszasántikált az ülőhelyére, Muszasi láthatta, hogy a combja már fatörzs méretűvé dagadt. Minthogy nem volt képes leülni, nehézkesen féltérde ereszkedett, és sebesült lábát kinyújtotta maga előtt.

- A következőt! - jött a felszólítás a küzdőtéren levő férfitől, egy rendkívül arrogáns modorrú paptól. Csuhájának ujját hátul felkötötte, s úgy látszott, mintha az egész teste, a lába, a karja, a válla, még a homloka is dagadó izmokból állana.

Függőlegesen tartott tölgyfabotja legalább három és fél méter hosszú volt.

A szemlátomást aznap érkezettek közül az egyik jelentkezett. Ruhaujját bőrszíjjal erősítette fel, és belépett a gyakorlóterre. A pap mozdulatlanul állt, amíg a kihívó a falhoz ment, kiválasztott egy alabárdot, és szembeállt a másikkal. Szokás szerint meghajoltak, de alig fejezték be, amikor a pap felüvöltött, akár a vadkutya, s erőteljesen lecsapott a kihívó koponyájára.

- A következőt! - kiáltott újra a pap ugyanolyan durván, mint az előbb.

Muszasi először azt hitte, hogy ő a második generációs Insun mester, de a körülötte ülők azt mondták, hogy nem, ő Agon, a vezető tanítványok egyike, akiket „A Hózóin Hét Pillére” néven ismernek. Mondták, hogy magának Insunnak sosem kell viadalra kiállnia, mivel a kihívókat mindig elintézi az idősebb tanítványok valamelyike.

- Senki más nincs? - bömbölte Agon, most vízszintesen tartva gyakorlólándzsáját.

A testes gondnok összehasonlította a vendégkönyvét a várakozók arcával. Rámutatott az egyikre.

- Nem, ma nem... Megint eljövök, más alkalommal.

- No és te?

- Nem... Ma nem érzem magam felkészülve.

Egyik a másik után szállt ki, amíg Muszasi látta, hogy az ujj rá mutat.

- Hát te?

- Szívesen.

- „Szívesen?” Ezzel meg mit akarsz mondani

- Azt jelenti, hogy szeretnék megküzdeni.

Minden szem Muszasira szegeződött, amikor felállt. A gőgös Agon már visszavonult a küzdőtérrel, és egy csoport pappal beszélgetve vígan nevetett, de amikor az újabb kihívó felüvöltött, unatkozó kifejezés ült ki az arcára.

- Vegye át valaki helyettem - mondta lustán.

- Gyerünk! - sürgették a többiek. - Már csak ez az egy van.

Agon beadta a derekát, és közömbösen baktatott vissza a terem közepére. Új fogást vett a fényes, fekete farúdon, amellyel szemlátomást egészen közeli ismeretségben volt. Gyors egymásutánban támadóállást vett fel, hátat fordított Muszasinak, és kitamadott a másik irányba.

- Jaaaah! - rikoltotta, amint akár a dühödtt rokh-madár, a hátsó falnak rohant, és lándzsáját vadul beledöfte a gyakorló célokkal beépített falrészbe. A táblákat nemrég helyezték be újonnan, de a friss fa rugalmassága dacára Agon pengétlen lándzsája egyenesen áthatolt rajtuk.

- Juhúú! - Grotoszki győzelmi rikoltása végigvisszhangzott a termen, ahogy kiszabadította a lándzsát, és inkább támadott, mintsem ment Muszasi felé; izomköteg teste már gőzölgött. Állást vett fel némi távolságban, és vérszomjasan meredt legutolsó kihívójára. Muszasi csak a fakardját hozta be a küzdőterre, és most teljesen mozdulatlanul állt; kissé meglepettnek látszott.

- Kész! - kiáltotta Agon.

Száraz nevetés hangzott fel az ablakon túlról, s egy hang szólalt meg.

- Agon, ne légy bolond! Nézd, ostoba mamlasz, nézd csak! Ez nem fatábla, akit most akarsz megtámadni!

Támadóállásán mit sem változtatva Agon az ablak felé nézett.

- Ki van ott?! - bömbölte.

A nevetés folytatódott, és az ablakpárkány fölött, mintha valami régiségkereskedő akasztotta volna oda, fényes fej és hófehér szemöldök jelent meg.

- Ebből semmi jó nem származik neked, Agon! Most az egyszer nem. Hadd várjon ez az ember holnaputánig, amikor Insun visszatér.

Muszasi az ablak felé fordította a fejét, és azt az öregembert látta ott, akivel a Hózóinba vezető útján találkozott, de alig tudatosult benne, a fej máris eltűnt.

Agon hallgatott annyira az öregember figyelmeztetésére, hogy meglazította szorítását a fegyverén, de abban a pillanatban, hogy a szeme újra Muszasiéval találkozott, átkot szórt az immár üres ablakra - és nem fogadta meg az iménti tanácsot.

Amint Agon újra megszilárdította a fogását a lándzsán, Muszasi a forma kedvéért megkérdezte:

- Felkészültél már?

Ez a szerető gondoskodás megvadította Agont. Acélizmai voltak, s amikor ugrott, félelmetes könnyedséggel tette. Úgy tetszett, mintha a lába egyidejűleg lenne a padlón és a levegőben, úgy lebbent, mint holdfény az óceán hullámain.

Muszasi tökéletes mozdulatlanságba dermedt, vagy legalábbis úgy látszott. Semmi szokatlan nem volt a felállásában; a kardját mindkét kézzel egyenesen előretartotta, de minthogy némileg alacsonyabb volt az ellenfelénél, és nem volt olyan feltűnően izmos sem, csaknem hanyagnak tűnt. A legnagyobb különbség a szemekben volt. Muszasié szúrós volt, mint a madaré; pupillái vérrrel átítatott világos korallszemek.

Agon megrázta a fejét, talán hogy lerázza a homlokáról patakozó izzadtságot, talán, hogy lerázza magáról az öregember figyelmeztető szavait. Még mindig benne munkáltak. Ki akarta rekeszteni őket az agyából? Bármi volt is az oka, rendkívül izgatott lett. Több ízben is helyzetet változtatott, megpróbálva kicsalogatni Muszasit, de az mozdulatlan maradt.

Agon rohamát átható rikoltás kísérte. Az összezapás töredékmásodpercek alatt véget ért. Abban a töredékmásodpercben Muszasi háritott, és ellentámadásba ment át.

- Mi történt?

Agon paptársai riadtan rohantak oda, és fekete gyűrűként tolongtak körülötte. Az általános zűrzavarban valaki elbotlott a gyakorló-lándzsájában, és hasra vágódott.

Az egyik pap felállt; a kezét és a mellkasát vér borította.

- Orvosságot! Hozzatok gyógyszereket! Gyorsan !

- Nem kell már neked semmilyen orvosság. - Az öregember volt az, aki a főbejáraton jött be, és gyorsan felmérte a helyzetet. Az arca fanyarrá vált.

- Ha azt hittem volna, hogy az orvosság megóvja, nem próbáltam volna már eleve megállítani. Az idióta

Senki sem figyelt Muszasira. Mivel nem akadt jobb dolga, a főbejáratához lépkedett, és kezdte felvenni a lábára a szandálját.

Az öregember követte.

- Te! - mondta.

- Igen? - válaszolt Muszasi a válla felett.

- Szeretnék néhány szót váltani veled. Gyere vissza.

Bevezette Muszasit a gyakorlóterem mögött levő egyik szobába; egy egyszerű négyszögletes cellába, amelynek négy falán az ajtó volt az egyetlen nyílás.

Miután leültek, az öregember megszólalt.

- Helyesebb lenne, ha az apát jönne az üdvözlésedre, de elutazott, és nem lesz itthon még két-három napig. Így aztán én helyettesítem.

- Nagyon kedves tőled - mondta a fejét meghajtván Muszasi. - Hálás vagyok a ma kapott jó oktatásért, de úgy érzem, bocsánatot kell kérnem, hogy ilyen szerencsétlen véget ért...

- Miért? Megtörténik az ilyen. Késznek kell lenned rá, hogy elfogadd, mielőtt a küzdelem megkezdődne. Ez ne aggasszon !

- Mi van Agon sérüléseivel?

- Azonnal meghalt - mondta az öregember. Beszédének lehelete mint hideg szél súrolta Muszasi arcát.

- Meghalt? - Aztán magának még hozzátette: - Szóval újra megtörtént. - Újabb élet fonálát metszette el a fakardja. Behunyta a szemét, és a szívében a Buddha nevét szólította, mint máskor is, a múltban, hasonló esemény alkalmával.

- Fiatalember!

- Igen, uram.

- A te neved Mijamoto Muszasi?

- Így van.

- Kinél tanultad a harcművészetet?

- Nem volt tanítóm a köznapi értelemben. Apám tanított a vívóbot használatára gyermekkoromban. Azóta a különböző tartományokban idősebb szamurájoktól szedegtettem fel ezt-azt. Egy időt erdőben is eltöltöttem, s a hegyektől és a folyóktól tanultam. Azokat is a tanítóimnak tekintem.

- Úgy látszik, helyes a magatartásod. De túlságosan erős vagy!

Muszasi azt hitte, ez dicséret, és elpirult.

- Jaj, dehogyan! Éretlen vagyok még, és folyton hibázom.

- Nem így értem. Az erőd a probléma. Meg kell tanulnod uralkodnod az erődön; meg kell tanulnod gyengébbé válni.

- Micsoda? - kérdezte elámulva Muszasi.

- Biztosan emlékszel rá, hogy röviddel ezelőtt áthaladtál a zöldségeskerten, ahol éppen dolgoztam.

- Igen.

- Amikor megláttál, elugrottál, ugye?

- Igen.

- Miért tetted?

- Hát, valahogy azt képzeltem, hogy esetleg fegyverként használod a kapádat, és eltalálok vele a lábamat. Aztán meg - bár a figyelmedet látszólag a földre összpontosítottad - úgy éreztem, az egész testemen áthatol a pillantásod. Valami gyilkos dolgot éreztem abban a tekintetben, mintha a gyenge pontom után kutatnál - hogy megtámad.

Az öregember nevetett.

- Éppen fordítva történt. Amikor még ötven lábnyira voltál tőlem, azt éreztem a levegőben, amit te „valami gyilkos dolognak” neveztlél. Éreztem a kapám hegyén is; ilyen erősen jelentkezik minden egyes lépésedben a harcos szellemed és a becsvágyad. Tudtam, hogy fel kell készülnöm, hogy megvédjem magam. Ha az egyik helybéli földműves ment volna el mellettem, nem lettem volna több, mint a zöldségeket gondozó öregember. Való igaz, harciasságot érzékeltél bennem, de ez csak a tied visszatükröződése volt.

Muszasi tehát helyesen gondolta, még mielőtt egy szót váltottak volna, hogy ez nem közösleges öregember. Most élesen érezte, hogy a pap a mester, és ő a tanuló. A görnyedt hátú öregemberrel szemben végtelen alázatot érzett.

- Köszönöm a kapott leckét. Megkérdezhetem a nevedet és a templomban betöltött pozíciódat?

- Ó, én nem tartozom a Hózóinhoz. Én vagyok az Ózóin apátja. A nevem Nikkan.

- Értem.
- In'ei régi barátja vagyok, s amióta a lándzsa használatát tanulmányozta, úgy döntöttem, hogy együtt tanulok vele. Később akadt egy-két utógondolatom. Most már sohasem nyúlok a fegyverhez.

- Azt hiszem, ez azt jelenti, hogy Insun, az itteni apát, a tanítványod.

- Igen, így is lehet mondani. De papnak sosem szabadna fegyvert alkalmaznia, és szerencsétlen dolognak tartom, hogy a Hózóin a harcművészetéről vált híressé, nem pedig a vallásos buzgalmáról. De azért akadtak, akik úgy érezték, kár lenne, ha a Hózóin-stílus kihalna, úgyhogy megtanítottam Insunnak. És senki másnak.

- Megengednéd, hogy a templomodban maradjak, amíg Insun visszatér?

- Ki akarod hívni?

- Nos, ha már itt vagyok, szeretném látni, hogyan használja a lándzsát a híres mester.

- Csak vesztegeted az időt - rázta a fejét szemrehányóan Nikkan. - Nincs itt semmi tanulnivaló.

- Valóban?

- Már láttad a Hózóin lándzsaforogtatását, épp az imént, amikor Agonnal küzdöttél. Mit akarsz még látni? Ha többet akarsz tanulni, figyelj rám. Nézz a szemembe!

Nikkan felhúzta a vállát, enyhén előretolta a fejét, és Muszasira meredt. A szeme majd kugrott a gödréből. Muszasi visszameredt rá. Nikkan pupillái először korall-lángként villogtak, azután fokozatosan azúr mélységekbe váltottak át. A tűz égetett, és megbénította Muszasi agyát. Elfordította a fejét. Nikkan recsegő nevetése úgy hangzott, mint csontszáraz fatáblák csapkodása.

Csak akkor enyhült meg a nézése, amikor egy fiatal pap jött be, és valamit suttogott neki.

- Hozd be! - parancsolta.

A fiatal pap nemsokára visszatért egy tálcával és egy kerek fa rizsestállal, amelyből Nikkan rizst kotort egy csészébe. Átnyújtotta Muszasinak.

- Ajánlom a rizses tealevest és a savanyúságot. Az a szokás a Hózóinban, hogy illetet szolgálnak fel mindazoknak, akik idejönnek tanulni, tehát ne hidd, hogy különösebb fáradságot okozol. Maguk készítik a savanyúságot, úgy is hívják: Hózóin-savanyúság - uborka bazsalikommal és vörös borssal töltve. Remélem, jóízűnek találsz.

Ahogy Muszasi felvette az evőpálcikáit, újra magán érezte Nikkan éles szemét. Most nem tudta volna megmondani, hogy ez az átható pillantás a papból ered, vagy csupán válasz arra, amit ő maga kibocsát. Miközben a savanyúságba harapott, átsöpört rajta az érzés, hogy Takuan ökle fog újra lesújtani rá, vagy talán az ajtófélfá mellett álló lándzsa repül neki.

Amikor bekebelezte a teával kevert csészényi rizst és a két darab savanyúságot, Nikkan megkérdezte:

- Kérsz még egy adaggal?

- Nem, köszönöm. Éppen jóllaktam.

- Hogy ízlett a savanyúság?

- Nagyon finom volt, köszönöm.

A vörös bors még a távozás után is csípte Muszasi nyelvét, s ez volt minden, amit vissza tudott idézni a savanyúság ízéből. És nemcsak a csípős ízt érezte, hanem azt is, hogy valami képpen vereséget szenvedett.

- Vesztettem! - morogta magában, amint lassan áthaladt egy kriptomeria-ligeten. - Még hozzá óriási különbséggel! - A félhomályban futó árnyak siklottak át előtte az ösvényen; egy kis csorda őz, amelyet a léptei riasztottak fel.

- Amikor csak fizikai erő kérdése volt, győztem, mégis a vereség érzésével távoztam. Miért? Azért győztem kifelé, hogy azután veszítsek belül?

Hirtelen eszébe jutott Dzsótaró; visszafordult a Hózóinhoz, ahol még égtek a fények. Amikor bement a nevét, a kapunál őrködő pap kidugta a fejét.

- Mi az? - kérdezte hanyagul. - Ittfelejtettél valamit?

- Igen. Holnap vagy a rákövetkező napon valószínűleg valaki idejön utánam érdeklődni. Ha megérkezik, megmondanád neki, hogy a Szaruszava-tó közelében leszek? Kérdezősködjön utánam ott, a fogadókban.

- Rendben van.

Mivel a válasz nemtörődömnek hangzott, Muszasi szükségesnek tartott még hozzátenni valamit.

- Egy fiú lesz az. A neve Dzsótaró. Nagyon fiatal, kérlek hát, tisztán és világosan add át neki az üzenetet.

Ugyanazt az ösvényt gyúrta maga alá hosszú lépteivel, amelyen az imént elindult, s közben morgott magában.

- Ez is bizonyítja, hogy vesztettem. Még Dzsótarónak is elfelejtettem üzenetet hagyni. Az öreg apát legyőzött!

Nem szűnt a levertsége. Bár győzött Agon ellen, csak az ragadt meg a fejében, hogy mennyire éretlennek érezte magát Nikkan jelenlétében. Hogyan lehetne belőle valamikor is nagy kardforgató, a legnagyobb valamennyi közül? Ez a gondolat gyötörte szüntelenül, s a mai találkozás tökéletesen lehangolta.

A korábbi húsz esztendő során a Szaruszava-tó és a Szai folyó alsó folyása közötti terület gyors ütemben beépült. Összevissza, rendezetlenül nyíltak új fogadók és üzletek, épültek új lakóházak. Csak a közelmúltban érkezett meg Ókubo Nagajaszu, hogy a Tokugavák nevében kormányozza a várost, s ő is a közelben rendezte be a hivatalokat.

A város közepén volt annak a kínainak az étterme, akiről az a hír járta, hogy Lin Ho-csing leszármazottja; olyan jól ment neki a töltött gombócaival, hogy már folyamatban volt az üzlet kiterjesztése a tó irányába.

Muszasi megállt a legforgalmasabb negyed fényei közepette, és azon tűnődött, hogy vajon hol szálljon meg. Rengeteg fogadó volt, de vigyáznia kellett a kiadásokkal; ugyanakkor olyan helyet akart választani a legforgalmasabb út közelében, ahol Dzsótaró könnyen megtalálja.

Az imént evett a templomban, de amikor egy fuvalat felé hozta a töltött gombóc illatát, újra megéhezett. Betért a vendéglőbe, leült, és teli tányérral rendelt. Amikor az étel megérkezett, Muszasi észrevette, hogy minden gombóc aljába bele van égetve a Lin név. A Hózóin csípős savanyúságával ellentétben a gombócok a szája íze szerint készültek.

Fiatal lány töltött teát a csészéjébe.

- Mik a terveid a ma éjszakai szállást illetően?

Muszasi nem ismerte a városnegyed, így kapott az alkalmon, hogy elmagyarázhatja a helyzetét, s kikérheti a lány tanácsát. Az elmondta neki, hogy a tulajdonos egyik rokonának van egy fogadója, ahol szívesen látnák, azután a válaszát meg sem várva kisietett. Egy fiatalos nővel tért vissza, akinek borotvált szemöldöke mutatta, hogy férjnél van - feltehetően a tulajdonos felesége volt.

A fogadó egy csendes sikátorban volt, nem messze a vendéglőtől; egyszerű lakóháznak látszott, amely néha vendégeket fogad. A vendéglő szemöldök nélküli gazdasszonya, aki az utat mutatta Muszasinak, kopogott az ajtón, azután odafordult.

- Ez a nővérem háza - monda halkán -, úgyhogy ne törődj a borralalóval.

A szolgáló kijött a házból, és a két nő egy-két pillanatig suttogott. A szolgáló szemlátómást megnyugodva felvezette Muszasit az emeletre.

A szoba és a berendezése túlságosan jó volt egy közönséges fogadóhoz, és kissé feszélyezte Muszasit. Töprengett, hogy vajon ilyen jómódú ház gazdája miért fogad szállóvendégeket, és megkérdezte erről a szolgálót, de az csak mosolygott, és semmit sem szólt. Muszasi tehát megfürdött, és lefeküdt, de még akkor sem hagyta nyugton a kérdés, amikor álomba merült.

Másnap reggel megszólította a szolgálot.

- Valaki jön majd, és utánam érdeklődik. Maradhatnék még egy-két napig, amíg megérkezik?

- Feltétlenül - válaszolt a lány, pedig meg sem kérdezte a ház asszonyát, aki rövidesen maga is megérkezett, hogy tiszteletét tegye.

Csinos asszony volt, körülbelül harmincéves, finom, sima bőrű. Amikor Muszasi tőle is megtudakolta, hogy miért fogad szobavendégeket, csak nevetősen válaszolt.

- Az igazat megvallva, özvegy vagyok - a férjem nó-színész volt Kanze néven, és félek férfi nélkül lenni a házban, amikor ilyen sok rosszféle rónin járkal a környéken.

Elmagyarázta még, hogy bár az utcák tele vannak ivókkal és prostituáltakkal, számos elszegényedett szamuráj nem elégszik meg ezzel a szórakozással. Értesüléseket szednek ki a helybéli fiatalokból, és megtámadják azokat a házakat, ahol nincs férfi. Ezt úgy nevezik, hogy „látogatás az özvegyeknél”.

- Más szóval - mondta Muszasi -, a magamfajtákat testőrként fogadod be, igaz?

- Hát - mosolygott az özvegy -, ahogy mondtam, nincs férfi a házunkban. Kérlek, maradj csak, ameddig tetszik.

- Tökéletesen megértem. Remélem, biztonságban érzed majd magad, amíg itt vagyok. Csak egyetlen kérésem volna. Egy látogatót várok, úgyhogy ha lehetséges, rakjunk ki egy jelzést a nevemmel a kapura.

Az özvegy egyáltalán nem volt boldogtalan, hogy tudathatja: férfi van a házban, és engedelmesen leírta egy papírra: „Mijamoto Muszasi”, majd kiragasztotta a kapufélfára.

Dzsótáró nem került elő aznap, a következőn azonban három főből álló szamurájcsoport látogatta meg Muszasit. Áttörve a tiltakozó szolgáló mellett egyenesen felmentek a szobájába. Muszasi azonnal látta, hogy azok közül valók, akik ott voltak a Hózóinban, amikor megölte Agont. Körbeülték, mintha egész életükben ismerték volna, és ontani kezdték a hízelgést.

- Életemben nem láttam még ilyesmit - mondta az egyik. - Biztos vagyok benne, hogy ezelőtt sohasem történt efféle a Hózóinban. Gondold csak meg! Egy ismeretlen látogató érkezik, és csak úgy levágja a Hét Pillér egyikét. És nem akárkit - magát a rettegett Agont. Egy nyögés, és máris vért köpött. Nincs gyakran részed ilyen látványban.

A másik ugyanilyen hangnemben folytatta.

- Akit csak ismerünk, mindenki erről beszél. Az összes rónin egymást kérdegeti, ki legyen ez a Mijamoto Muszasi. Rossz nap virradt a Hózóin hírnevére!

- Biztosan te vagy a legnagyobb kardforgató az egész országban !

- És milyen fiatal!

- Nincs kétség. És csak jobb lesz, ahogy az idő múlik.

- Ha nem bánod, hogy megkérdezem, hogyan lehet az, hogy a te képességeiddel csak rónin vagy? A tehetségedet vesztegeted, ha nem állsz egy daimió szolgálatában!

Csak addig álltak meg, amíg némi teát hörpintettek, és jó étvággal elfogyasztották a teasüteményt, teleszórva morzsával az ölüket és a padlót.

Muszasit zavarba ejtette dicséretük szertelensége; egyikről a másikra pillantott és vissza. Egy ideig egykedvű arccal figyelt, gondolván, hogy előbb-utóbb majd csak kifulladásra kerül. Amikor semmi hajlandóságot nem mutattak a témaváltásra, magához ragadta a kezdeményezést, és megkérdezte a nevüket.

- Ó, bocsánat. Jamazoe Dampacsi vagyok. Valaha Gamó nagyúr szolgálatában álltam.

- Ótomo Banrjú a nevem - mondta a mellette ülő -, a Bokuden-stílus mestere vagyok, és rengeteg tervem van a jövőre nézve.

- Én Jaszukava Jaszubei vagyok - szólt a harmadik kuncogva -, és világeletemben rónin voltam, akárcsak az apám.

Muszasi azon töprengett, miért vesztegetik az idejüket meg az övét fecsegéssel. Nyilvánvaló volt, hogy ki nem találja, hacsak rá nem kérdez, úgyszólván felhasználta a következő alkalmat, amikor egy kis szünet támadt a társalgásban.

- Feltehetően azért jöttetek, mert valami dolgotok van velem.

A róninok csodálkozást tettek a pusztá gondolatára is, de hamarosan elismerték, hogy nagyon fontos küldetésben járnak.

- Ami azt illeti - mondta Jaszubei gyorsan előtérbe nyomulva -, tényleg dolgunk van veled. Nézd, azt tervezzük, hogy nyilvános „műsort” csinálunk a Kaszuga- hegy lábánál, és erről akartunk beszélni veled. Nem játékot vagy valami ilyesmit. Amire gondolunk, az egy mérkőzés-sorozat, amely az embereket a harcművészetekről oktatja, és ugyanakkor lehetőséget ad arra, hogy fogadásokat kössenek.

Azzal folytatta, hogy a dobogókat már felállították, és hogy ragyogóak a kilátások. Úgy érezték azonban, hogy szükségük lenne még egy emberre, mert ők csak hárman vannak; esetleg felbukkan egy igazán erős szamuráj, és megveri mindüket, ami azt jelentené, hogy nehezen megkeresett pénzük lefolyik a csatornán. Úgy gondolták, hogy Muszasi az ő emberük. Ha felcsapna velük, nemcsak hogy megosztanák vele a hasznot, hanem fizetnének is a szállásért-ellátásért, amíg a mérkőzések tartanak. Így könnyen kereshetne egy kis gyors pénzt a további utazásaihoz.

Muszasi némileg mulatva figyelte a hízelkedésüket, de egyre inkább belefáradt, s végül közbevágott.

- Ha ez minden, amit akartok, nincs értelme megvitatni. Nem érdekel.

- De miért? - kérdezte Dampacsi. - Miért nem érdekel?

Muszasiból kitört a fiatalos temperamentum.

- Nem vagyok szerencsejátékos! - szögezte le felháborodottan. - És evőpálcikával eszem, nem pedig a kardommal!

- Ez meg micsoda? - tiltakozott sértődötten a másik három. - Mit értesz ezen?

- Nem értitek, ti bolondok? Szamuráj vagyok, és szamuráj akarok maradni! Még ha éhen halok is közben! Most tisztuljatok innen!

Az egyik szája ocsmány vicsorgásra torzult, a másik a haragtól vörösen ordított.

- Ezt még megbánod!

Tudták jól, hogy hárman együtt sem ellenfelei Muszasinak, de hogy megőrizték az arcukat, zajosan trappoltak ki, fenyegető tekintettel, és mindent elkövettek, hogy azt a benyomást keltsék, még nem végeztek vele.

Aznap éjszaka, mint a közelmúlt többi éjszakáján is, tejszerű, enyhén fátyolos Hold sütött. A ház fiatal úrnője - megszabadulva az aggodalomtól mindaddig, amíg Muszasi ott van - gondoskodott a fiú számára ízletes ételekről és jó minőségű szakéről. Odalenn evett a családdal, és enyhén becsípett.

A szobájába visszatérve elterült a padlón. Gondolatai hamarosan Nikkan mellett kötöttek ki.

- Megalázó! - mondta magában.

A legyőzött ellenfelek, még a megöltek vagy a félholtra sebzettek is, eltűntek az agyából mint megannyi tajték a vízről, de senkit sem tudott elfelejteni, aki különb volt nála bármilyen módon, senkit, akiben lenyűgöző egyéniséget érzett. Az ilyenek befészkeltek magukat a lelkébe mint élő szellemek, és állandóan arra kellett gondolnia, hogy egy szép napon miként fogja túlszárnyalni őket.

- Megalázó! - ismételte.

Belemarkolt a hajába, és azon morfondírozott, hogyan tudna felülkerekedni Nikkanon, hogyan tudná szemrebbenés nélkül kiállni azt a földöntúli tekintetet. Két napja rágódott már ezen a kérdésen. Nem arról volt szó, hogy bármilyen bántódását akarta volna Nikkannak, hanem fájdalmasan kiábrándult magából.

- Lehet, hogy nem vagyok jó? - kérdezte magától bánatosan. Minthogy magától tanulta a kardforgatást, és így nem tudta pártatlanul felmérni az erejét, önkéntelenül kételkedett a képességeiben, abban, hogy valaha is elérje azt a fajta erőt, amilyen az öreg papból áradt.

Nikkan azt mondta róla, hogy túlságosan erős; hogy meg kell tanulnia gyengébbé válni. Ez volt az a pont, amely körül céltalanul forgott az agya, mivel nem tudott a jelentése mélyére hatolni. Nem az erő volt-e a harcok legfontosabb értéke? Nem az tette-e az egyik harcost magasabbrendűvé a másikkal? Hogyan beszélhet róla Nikkan mint hibáról?

- Lehet - gondolta Muszasi -, hogy a vén csibész csak játszott velem. Talán kihasználta a fiatalságomat, és úgy döntött, rejtvényekben beszél, hogy összezavarjon, és mulattassa magát. Aztán amikor elmentem, jót nevetett. Ez lehetséges.

Ilyen alkalmakkor Muszasi eltűnődött, hogy bölcs dolog volt-e azt a rengeteg könyvet elolvasnia Himeszsi várában. Addig sosem törődött sokat azzal, hogy kibogozza a dolgokat, most azonban ha történt valami, nem nyughatott, amíg olyan magyarázatot nem talált, amely kielégítette az értelmét. Régebben ösztönösen cselekedett, most minden apró részletet meg kellett értenie, mielőtt elfogadta volna. És ez érvényes volt nemcsak a kardforgatásra, hanem arra is, ahogy az emberiséget és a társadalmat szemlélte.

Igaz, fékezhetetlensége már megszélidült. Nikkan mégis azt mondta, hogy „túlságosan erős”. Muszasi úgy vélte, hogy Nikkan nem a fizikai erőre utalt, hanem a vad harcok szellemére, amellyel született. Felfoghatta-e ezt igazán a pap, vagy csak találgatott?

- A könyvekből nyert tudásnak semmi haszna a harcok számára! - biztosította magát. - Ha valaki sokat aggódik azon, hogy mit gondolnak vagy tesznek mások, hajlamos arra, hogy lassú legyen a cselekvésben. Ha Nikkan egy pillanatra behunyná a szemét, és egyetlen rossz lépést tenne, felbukna, és darabokra esne!

A lépcsőn kopogó léptek zaja szakította meg elmélkedését. A szolgáló tűnt fel, mögötte Dzsótárával, akinek sötét bőre tovább feketedett az utazás során ráakódott kosztól, és manószerű haja hófehér lett a portól. Muszasi ösztönösen megörült a kis barátja hozta változatos-ságnak, és tárt karokkal üdvözölte.

A fiú lehuppant a padlóra, és kinyújtózta piszkos lábait.

- Fáradt vagyok! - sóhajtotta.

- Nehéz volt megtalálnod?

- Nehéz?! Majdnem feladtam. Mindent végigkutattam!

- Nem kérdezősködtél a Hózóinban?

- De igen, csak hogy ott azt mondták, hogy semmit sem tudnak rólad.

- Nocsak, valóban? - Muszasi szeme összeszűkülte. - Miután a lelkükre kötöttem, hogy megtalálhatsz a Szaruszava-tó közelében. Na jó, örülök, hogy sikerült.

- Itt a válasz a Josioka-iskolából. - Átadta Muszasinak a bambusztokot. - Nem tudtam megtalálni Hon'iden Matahacsit, úgyhogy megkértem a házában lakókat, hogy adják át az üzenetedet.

- Helyes. Most szaladj, és fürödj meg. Majd odalenn kapsz valami vacsorát.

Muszasi kivette a levelet a tokból, és elolvasta. Az állt benne, hogy Szeidzsúró alig várja a „második menetet”: ha Muszasi nem kerül elő ígérete szerint a következő évben, úgy tekintik, hogy elvesztette a bátorságát. Ha így történne, Szeidzsúró gondoskodni fog arról, hogy egész Kiotó Muszasin nevésszen. A hetvenkedő sorokat ügyetlen kéz írta, feltehetően nem Szeidzsúróé.

Muszasi miszlikbe tépte, és elégette a levelet; a pernye darabkái úgy libegtek a levegőben, mint megannyi fekete pillangó.

Szeidzsúró „menetről” beszélt, de világos volt, hogy több lesz az annál. Halálig folyó viadal lesz. A következő évben a sértő levél eredményeként vajon melyik ellenfél végzi hamuként?

Muszasi tudomásul vette, hogy a harcos napról-napra él, sosem tudva reggel, hogy megéri-e a naplementét. Ám a gondolat, hogy esetleg valóban meghal a következő esztendőben, némileg aggasztotta. Olyan sok minden volt, amit még meg akart tenni! Először is ott volt égő vágya, hogy nagy kardforgató legyen. De ez nem volt minden. Rájött, hogy eddig még semmi olyat nem csinált, amit az emberek rendszeren megtesznek az életük folyamán.

Életének ebben az időszakában még volt annyira hiú, hogy szeretne volna, ha követői akadnának - jó sokan, akik a lovaikat vezetik és a sólymait hordozzák éppúgy, mint Bokudennak és Kóizuminak, Isze nagyurának. Szeretett volna megfelelő házat is, jó feleséggel és hűséges szolgálókkal. Jó gazda akart lenni, élvezni az otthoni élet melegét és kényelmét. És persze mielőtt megállapodik, ez volt a titkos vágya, legyen egy szenvedélyes szerelmi ügye. A gondolkodás hosszú évei során egyedül a Szamuráj Útjával foglalkozott, és - nem természetellenesen - szüzi életet élt. Ám nem hagyták hidegen azok a nők, akiket Kiotó és Nara utcáin látott, és nemcsak az esztétikai értékeik tetszettek, fizikailag is ingerelték.

Ocúra gondolt. Bár a lány a távoli múlthoz tartozott, szoros kötődést érzett iránta. Hány-szor történt úgy, amikor magányos vagy mélabús volt, hogy már Ocú homályos felidézése is felvidította!

Nemsokára felébredt álmodozásából. Dzsótaró került elő megfürödve, jóllakva és büszkén, hogy sikeresen véghezvitte a küldetését. Rövid lábait keresztbe téve ült, keze a térdai között, de nem telt sok időbe, amíg erőt vett rajta a fáradtság. Hamarosan boldogan, nyitott szájjal elszundított. Muszasi lefektette.

Reggel a fiú a verebekkel ébredt. Muszasi is korán kelt, mert megint útnak akart indulni.

Mialatt öltözködött, az özvegy lépett be, és sajnálkozó hangon szólalt meg.

- Úgy látszik, sietős a távozás. - A karjában ruhaneműt cipelt, és odanyújtotta. - Ezeket búcsúajándékkul varrtam neked; kimonó rövid köpennyel. Nem tudom, hogy tetszik, de remélem, hordani fogod.

Muszasi meglepődve nézte az asszonyt. Az öltözékek túlságosan drágák voltak ahhoz, hogy elfogadja, hiszen csak két napot töltött itt. Megpróbálta visszautasítani, de az özvegy nem tárgyalt.

- Nem, el kell fogadnod! Egyébként sem különlegességek. Van egy csomó régi kimonóm és nő-kosztümöm, amelyek a férjemtől maradtak. Semmire sem tudom használni őket. Úgy gondoltam, neked jól jönnek. Nagyon remélem, hogy nem utasítod vissza. Most, hogy már átalakítottam őket a méreteredre, ha nem fogadod el, mind a szemébe kerül.

Muszasi mögé lépett, hogy felsegítse rá a kimonót. Amikor rajta volt, a fiú rájött, hogy a selyem nagyon jó minőségű, és még nagyobb zavarba jött. Az ujjatlan köpeny különösen szép volt; bizonyára Kínából származott. A szegőszalag aranybrokát, a bélésselyem krepp, s a bőr erősítőpántokat bíborszínűre festették.

- Tökéletesen áll rajtad! - kiáltott az özvegy.

Dzsótaró irigykedve nézte a tanítóját, és hirtelen megszólalt.

- És mit akarsz adni nekem?

- Te csak örülj - nevetett az özvegy -, hogy ilyen finom ember kísérelje lehetsz.

- Au - dörmögte Dzsótaró -, ugyan kinek kell holmi ócska kimonó?

- Van valami, amit tényleg szeretnél?

A fiú odarohant az előszoba falához, és egy nő-maszkot vett le a kampójáról.

- Igen, ezt! - már azóta vágyott rá, amióta az előző éjszaka meglátta, és most gyengéden az arcához dörzsölte. Muszasi elámult a fiú jó ízlésén. Maga is csodálnivalóan szép kivitelűnek tartotta a mütárgyat. Nem lehetett tudni, ki készítette, de biztosan megvolt vagy két-háromszáz éves, és nyilván használatban volt még az aktuális nő-előadásokon. A kivételes gonddal megfaragott arc egy női démont ábrázolt, ám míg a szokásos ilyen típusú maszkokat groteszk kék pettyekkel borították, ez szépséges, előkelő fiatal lány arca volt. Csak az volt a különös rajta, hogy szájának az egyik sarka élesen felfelé kanyarodott, az elképzelhető leg-

hátborzongatóbb módon. Nyilvánvalóan nem a művész által kitalált arc volt, hanem egy valódi, élő, gyönyörű, de megbabonázott, örült nő portréja.

- Azt nem adom neked! - mondta az özvegy határozottan, s megpróbálta a maszkot elvenni a fiútól. Dzsótaró kicselezte, a maszkot a fejére rakta, és végigtáncolt a szobán.

- Minek kell ez neked? - kiabálta dacosan. - Most már az enyém, meg is fogom tartani!

Muszasi - gyámoltja viselkedésétől meglepődve és zavartan - megkísérelte, hogy elfogja, de Dzsótaró a kimonójába dugta a maszkot, és lemenekült a lépcsőn, a nyomában az özvegygel. Bár az asszony nevetésében semmi harag nem bújt meg, világos volt, hogy nem kíván megválni a maszktól.

Hamarosan Dzsótaró már jött is visszafelé, fel a lépcsőn. Muszasi arccal az ajtó felé ült, felkészülve arra, hogy komolyan megfeddi. De amint a fiú belépett, felkiáltott: - Búú! - és a maszkot maga elé tartotta. Muszasi meghökkent; izmai megfeszültek, és a térde akaratlanul is megmozdult.

Szerette volna tudni, miért van rá ilyen hatással Dzsótaró kópésága, és ahogy a tompa fényben a maszkot figyelte, kezdte megérteni. A faragó valami ördögöt vitt bele az alkotásába. A félholdas mosoly, amint a fehér arc bal oldalán felhajlott, kísérteties volt; a sátán költözött belé.

- Ha menni akarunk, induljunk - mondta Dzsótaró.

- Miért nem adta vissza a maszkot? - kérdezte Muszasi a helyén maradva. - Mit akarsz egy ilyen holmival? - Dehát azt mondta, hogy megtarthatom! Ő adta nekem!

- Nem adta! Menj le, és add neki vissza!

- De ha mondom, hogy odaadta! Amikor felajánlottam, hogy visszateszem, azt mondta, ha ennyire akarom, megtarthatom! Csak meg akart bizonyosodni róla, hogy jól gondját viselem, tehát megígértem.

- Most mit csináljak veled? - Muszasi már amiatt is szégyellte magát, hogy elfogadta a gyönyörű kimonót, és most itt ez a maszk is, amelyet az özvegy szemlátomást nagyra értékelt. Szerette volna valamivel viszonzni, de az asszony nyilván nem volt szűkében a pénznek - semmiképpen sem annak a csekély összegnek, amelyet Muszasi nélkülözni tudott volna -, és a fiú néhány szegényes vagyontárgya közül egyik sem lett volna megfelelő ajándék. Lement a lépcsőn, bocsánatot kért Dzsótaró faragatlanságáért, és megpróbálta visszaadni a maszkot.

Az özvegy azonban nem fogadta el.

- Nem, minél tovább gondolkodom róla, annál inkább azt hiszem, boldogabb leszek nélküle. És annyira szeretné... Ne légy túlságosan szigorú hozzá.

Muszasi gyanította, hogy a maszk valami különös jelentőséggel bír a nő számára, és még egyszer megkísérelte visszaadni, de ekkorra már Dzsótaró felvette a szalma-szandálját, és a kapun kívül várakozott, arcán önelégült mosollyal. Muszasi indulni akart már; beadta hát a derekát, köszönte az övegy kedvességét, és elfogadta az ajándékot. A fiatal özvegy közölte, hogy jobban sajnálja Muszasi távozását, mint a maszk elvesztését, és kérte, hogy jöjjön vissza, és lakjon nála, valahányszor Narába veti a sors.

Muszasi a szandálja szíját kötötte, amikor a gombóckészítő felesége érkezett futva.

- Ó - mondta kifulladásra -, úgy örülök, hogy még nem mentél el! Nem indulhatsz most! Kérlek, menj vissza! Szörnyű dolog készül! - Az asszony hangja remegett, mintha valami féltelmes emberevő szörny készülne megtámadni.

Muszasi befejezte a szandál megkötését, és higgadtan felemelte a fejét.

- Mi az? Mi olyan rettenetes?

- A Hózóin papjai meghallották, hogy ma távozol, több mint tízen lándzsát fogtak, és most lesben állva várnak a Hannya-fennsíkon.

- Csak nem?

- De igen, és velük van Insun, az apát is. A férjem ismeri az egyik papot, attól kérdezte meg, hogy mi folyik itt. A pap azt mondta, hogy az az ember, aki már két napja itt lakik, az a Mijamoto nevű, ma hagyja el Narát, és a papok csapdába akarják csalni az úton.

Az arca eltorzult a rettegéstől. Biztosította Muszasit, hogy öngyilkosság lenne elhagynia Narát aznap reggel, és lázasan próbálta rávenni, hogy lapuljon meg még egy éjszakára. Véleménye szerint biztonságosabb, ha csak másnap kísérel meg elosonni.

- Értem - mondta Muszasi közömbösen. - Azt mondod, a Hannya-fennsíkon akarnak találkozni velem?

- Nem tudom, hogy pontosan hol, de abba az irányba mentek. Néhány városi szerint nemcsak a papok. Azt mondták, egy jókora csapatnyi rónin is összegyűlt, mondván, ha elkapnak, átadnak a Hózóinnak. Mondtál valami rosszat a templomról, vagy valamiképpen megsértetted őket?

- Nem.

- Nos, azt mondják, a papok őrzöngenek, mert valakit felbéreltél, hogy rakjon ki plakátokat, rajta verssel, amely gúnyt űz a Hózóinból. Úgy veszik, hogy ez azt jelenti: örülsz, hogy megölted az egyik emberüket.

- Semmi ilyet nem tettem. Itt valami tévedés van.

- Ha tévedés, még kevésbé érné meg, hogy megöljenek miatta!

Muszasi verejtéktől gyöngyöző homlokkal, a gondolataiba merülve pillantott fel az égre, felidézve, hogy a három rónin milyen dühös lett, amikor visszautasította az üzleti ajánlatukat. Lehet, hogy az egésznek köszönheti. Rájuk vallana a sértegető plakátok kifüggesztése, majd a hír szétkürtölése, miszerint ő volt a tettes. Hirtelen felállt.

- Megyek - mondta.

A hátára erősítette útizsákját, a markába fogta kosárkalapját, és a két asszonyhoz fordulva köszönetet mondott a kedvességükért. Amíg a kapuig nem ért, az özvegy könnyek között követte, és könyörgött neki, hogy maradjon.

- Ha még egy éjszakára maradok - mutatott rá Muszasi -, okvetlenül bajt hozok a házadra. Ezt pedig végképp nem akarom, miután olyan jó voltál hozzánk.

- Nem bánom - makacskodott az asszony. - Nagyobb biztonságban lennél itt.

- Nem, most megyek. Dzsó! Mondj köszönetet a hölgynek!

A fiú kötelességtudóan meghajolt, és engedelmeskedett. Ő is láthatóan levert volt, de nem azért, mintha sajnált volna elmenni. Ha közelebbről nézzük a dolgot, Dzsótaró nem ismerte igazán Muszasit. Kiotóban azt hallotta, hogy a gazdája puhány és gyáva alak, s az a gondolat, hogy a Hózóin hírhedt lándzsás papjai meg akarják támadni őket, nyomasztóan hatott rá. Fia-tal szívét komorság és rossz előérzet töltötte el.

A HANNYA-FENNSÍK

Dzsótáró szomorúan bandukolt a mestere mögött, attól tartott, hogy minden lépés közelebb viszi őket a biztos halálhoz. Kicsit korábban, a Tódaidzsi közelében vezető vizenyős, árnyas úton egy nyakába hulló harmatcsepp miatt csaknem felkiáltott. Az út szélén látott fekete varjak hátborzongató érzéssel töltötték el.

Nara messze mögöttük maradt. Az út menti kriptomeria-fák során át ki lehetett venni a Hannya hegyéhez vezető, szelíden emelkedő síkságot; tőlük jobbra a Mikasza-hegy hullámszó tetőinek körvonalai metszették az békességet árasztó eget.

Dzsótáró semmi értelmét nem látta, hogy Muszasival egyetemben egyenesen oda tartanak, ahol a Hózóin lándzsásai lesben állva várnak rájuk. Rengeteg helyen el lehetett itt rejtőzni, ha valaki nagyon akarta. Miért ne mehetnének be az út menti számos templom közül valamelyikbe, hogy ott várják ki az alkalmas pillanatot? Annak már tényleg volna értelme.

Töprengett, hogy Muszasi nem akar-e bocsánatot kérni a papoktól, még ha nem bántotta is meg őket. Dzsótáró elhatározta, ha Muszasi esdekel a bocsánatukért, akkor majd ő is. Nem ez volt az alkalmas időpont, hogy vitát kezdjen arról, mi a helyes és mi a helytelen.

- Dzsótáró!

A fiú összerezte a neve hallatán. A szemöldöke felszökött, és az egész teste megfeszült. Mivel rájött, hogy az arca valószínűleg sápadt a rettegéstől, és nem akart gyerekesnek látszani, a szemét merészen az ég felé fordította. Muszasi is felnézett az égre, a fiú pedig csüggedtebbnek érezte magát, mint valaha.

Muszasi a szokásos, derűs hangján folytatta.

- Jó érzés, ugye, Dzsó? Olyan, mintha csalogányok énekén járnánk?

- Micsoda? - kérdezte elképedve a fiú.

- Mondom, csalogányok.

- No persze, csalogányok. Van itt egypár, nem igaz?

Muszasi jól látta a fiú ajkának sápadtságából, hogy legalábbis lehangolt. Sajnálta. Végül is percekben belül hirtelen magára maradhat egy idegen helyen.

- Már közeledünk a Hannya-hegyhez, ugye - mondta Muszasi.

- Igen.

- És aztán?

Dzsótáró nem válaszolt. A fülemülék éneke hidegen csengett a fülében. Nem tudta lerázni magáról a rossz előérzetet, hogy talán rövidesen örökre elválnak. A szeme, amely jókedvtől ragyogott, amikor Muszasit meglepte a maszkkal, most aggodalmas és gyászos volt.

- Azt hiszem, helyesebb, ha itt hagylak - mondta Muszasi. - Ha velem jönnél, véletlenül megsebesülhetsz. Semmi értelme, hogy bajba keverd magad.

Dzsótáró összeomlott; úgy ömlött a könny végig az arcán, mintha gátszakadás lett volna. A kezefejét a szeméhez emelte, és reszketett a válla. A sírását apró rángások tették még hangsúlyosabbá, mintha csak csuklana.

- Mi ez? Állítólag meg akarod tanulni a Szamuráj Útját! Ha futásnak ereded, szaladj ugyanabba az irányba. Ha megölnek, menj vissza a kiotói szakéboltba. Most azonban mássz fel arra a kis dombra, és onnan figyelj. Rajta tarthatod a szemed minden eseményen.

Dzsótáró letörölte a könnyeit, és megragadta Muszasi kimonójának ujját.

- Fussunk el - tört ki.

- Szamuráj nem beszél így! Az akarsz lenni, nem?
- Félek! Nem akarok meghalni! - Remegő kézzel próbálta Muszasit visszahúzni a ruhájánál fogva. - Gondolj rám is! - Könyörgött. - Kérlek, tűnjünk el, ameddig még lehet!
- Amikor így beszélsz, a legszívesebben én is elszaladnék. Nincsenek szüleid, akik gondot viseljenek rád, éppen úgy, mint nekem a te korodban. De...

- Akkor gyere! Mire várunk?

- Nem. - Muszasi megfordult, és széles terpeszben állva a gyerek szemébe nézett. - Szamuráj vagyok. Te szamuráj fia vagy. Nem fogunk megszökni.

Dzsótáró a visszavonhatatlant érezte' Muszasi hangjában, hát feladta, és leült; piszkos könnycsíkok tarkázták az arcát, közben vörös, bedagadt szemét dörzsölte.

- Ne aggódj! - mondta Muszasi. - Semmi kedvem veszíteni. Én leszek a győztes! Azután meg minden rendben lesz, nem gondolod?

Dzsótárót kevésbé nyugtatta meg ez a beszéd. Muszasi egyetlen szavát sem hitte. Tudván, hogy a Hózóin lándzsásai több mint tízen vannak, kételkedett abban, hogy Muszasi - akiről köztudomású, hogy puhány akár egyenként megverhetné őket, nemhogy együtt.

Muszasi kezdte elveszíteni a türelmét. Kedvelte Dzsótárót, sajnálatot érzett iránta, de most nem volt ideje, hogy gyermekekről gondolkodjon. A lándzsásokat egyetlen cél hajtotta: megölni őt. Fel kellett készülnie, hogy szembenézzen velük. Dzsótáró kezdett teherré válni.

Élesen rászólt a fiúra.

- Hagyd abba a siránkozást! Ha így viselkedsz, sosem lesz belőled szamuráj! Miért nem mégy vissza egyenest a szakéboltba?! - Határozottan, és nem valami gyengéden ellökte magától a fiút.

Dzsótáró a szíve mélyéig megbántva rögtön abbahagyta a sírást, és meglepett arckifejezéssel rögtön kihúzta magát. Nézte, ahogy a mestere hosszú lépteivel a Hannya-hegy felé tart. Utána akart szólni, de ellenállt a kísértésnek. Több perces hallgatást parancsolt magára. Azután leguggolt egy közeli fa alá, a kezébe temette az arcát, és a fogát csikorgatta.

Muszasi nem tekintett vissza, de Dzsótáró hüppögése ott visszhangzott a fülében. Úgy érezte, látja maga előtt a boldogtalan, megrémült kisfiút, és bánta, hogy magával hozta. Éppen elég volt magára vigyázni, ő is éretlen volt még, csak a kardjára hagyatkozhatott, és nem tudhatta, mit hoz a holnap - minek ehhez társ?

A fák ritkulni kezdtek. Nyílt síkon találta magát, a távoli hegyek szelíden emelkedő szoknyáján. A Mikasza hegye felé elágazó mellékúton egy férfi emelte üdvözlésre a kezét.

- Hej, Muszasi! Hova tartasz?

Muszasi felismerte a közeledőt: Jamazoe Dampacsi volt az. Jóllehet Muszasi azonnal megérezte, hogy Dampacsi csapdába akarja csalni, mégis szívélyesen üdvözölte.

- Örülök, hogy összefutottunk - mondta Dampacsi. - Szeretném, ha tudnád, mennyire sajnálom a minapi ügyet. - A hangja túlságosan is udvarias volt, és beszéd közben nagy gonddal tanulmányozta Muszasi arcát. - Remélem, megbocsátasz érte. Tévedés volt az egész.

Dampacsi maga sem tudta bizonyosan, hova tegye Muszasit. Mély benyomást gyakorolt rá az, amit a Hózóinban látott. Ha csak rágondolt, a hideg futkosott a gerince mentén. De bár-hogy történt is, Muszasi mégis csupán egy vidéki rónin, nem lehet több huszonegy-huszonkét évesnél, és Dampacsi semmi pénzért el nem ismerte volna, hogy egy ilyen korú és helyzetű fiú fölébe kerekedhet.

- Hova mégy? - kérdezte újra.

- Azt tervezem, hogy átmegegyek Igán, az iszai országúthoz. Hát te?

- Ó, némi elintézni valóm van Cukigaszeban.

- Az nincs messze a Jagyú-völgytől, ugye?

- Nem, nincs messze.

- Ott van Jagyú nagyúr kastélya, igaz?

- Igen, a Kaszagiderának nevezett templom közelében. El kellene menned oda egyszer. Az öreg nagyúr, Munejosi visszavonultan él, mint egy teamester; a fia, Munenori pedig Edóban van, de azért mégis oda kellene látogatnod, hogy lásd, milyen ott.

- Nem nagyon hiszem, hogy Jagyú nagyúr leckét adna egy magamfajta vándornak.

- Talán. Persze segítségedre volna, ha valaki bevezetne. Történetesen ismerek egy fegyverkovácsot Cukigaszéban, aki a Jagyúknak is dolgozik. Ha akarod, megkérdezhetem, hajlandó-e bemutatni.

A fennsík több mérföld hosszan nyújtózott; a láthatár vonalát itt-ott magas kriptomeriák vagy kínai feketefenyők törték meg. De néhány helyen szelíd emelkedők is voltak, és velük együtt hullámozott le-fel az út is. A Hannya-hegy lábánál Muszasi felfedezett egy barna füstfelhőt, amely az egyik alacsony dombocska mögül szállt fel.

- Mi az ott? - kérdezte.

- Micsoda?

- Az a füst.

- Mi a furcsa a füstben? - Dampacsi szorosán Muszasi bal oldala mellett állt, s ahogy a fiú arcába nézett, az övé is észrevehetően megkeményedett.

- Az a füst ott - mutatta Muszasi -, valami gyanús benne. Neked nem?

- Gyanús? Milyen értelemben?

- Gyanús - tudod, mint most az arckifejezésed! - mondta élesen Muszasi, hirtelen Dampacsi felé bökve az ujját.

Metsző füttyszó törte meg a síkság csendjét. Dampacsi levegőért kapkodott, amikor Muszasi lesújtott. Mivel Muszasi ujja elterelte a figyelmét, már sohasem jöhetett rá, hogy Muszasi közben kivonta a kardját. A rónin teste megemelkedett, előrebukott, és arccal ért földet. Dampacsi többé már nem kelt fel.

A távolból riadót kiáltott valaki, és a halom tetején két férfi jelent meg. Az egyikük felsikoltott, azután mindketten megfordultak, és futásnak eredtek, a karjuk vadul csapkodta a levegőt.

A kard, amelyet Muszasi a föld felé fordított, ragyogott a napfényben, friss vér csepegett a hegyéről. Egyenesen a halom felé tartott, és bár a tavaszi szellő lágyan simogatta a bőrét, érezte, amint izmai megfeszülnek. Amikor a dombocska tetejére ért, lenézett az alatt égő tűzre.

- Itt van! - kiáltotta az iménti menekülők egyike a többiekhez érve. Körülbelül harmincan voltak. Muszasi felfedezte közöttük Dampacsi cimboráit, Jaszukava Jaszubeit és Ótomo Banrjút.

- Itt van! - ismételte valaki papagáj módjára. Eddig a napsütésben lustálkodtak. Most mind talpra ugrottak. A felük pap volt, a másik felük bizonytalan hovatarozású rónin. Amikor Muszasi felbukkant, szótlán, de azért szilaj izgalom futott végig a csoporton. Látták a vérfoltos kardot, és hirtelen ráébredtek, hogy az ütközet már megkezdődött. Ahelyett, hogy kihívták volna Muszasit, a tűz körül üldögéltek, és hagyták, hogy az hívja ki őket.

Jaszukava és Ótomo olyan sebesen beszéltek, ahogyan csak tudtak, s széles mozdulatokkal magyarázták, hogyan ért véget Jamazoe. A róninok őrjöngve vicsorogtak; a Hózóin papjai fenyegetően szemezték Muszasival, mialatt felálltak a küzdelemhez.

Mindegyik papnál lándzsa volt. A fekete csuhaujjakat feltűzték; készek voltak a harcra, nyilván, hogy megbosszulják Agon halálát, és helyreállítsák a templom becsületét. Groteszkül mutattak, mint megannyi pokolbéli démon.

A róninok félkört formáltak, hogy a műsort figyelhessék, ugyanakkor meggátolják Muszasi menekülését.

Ez az elővigyázatosság azonban feleslegesnek bizonyult, mivel Muszasi semmi jelét nem mutatta sem a futásnak, sem a meghátrálásnak. Éppen, hogy szilárdan feléjük lépdelt. Lassan, lépésről-lépésre közelített, mintha bármely pillanatban ugrásra készülne.

Baljós csend támadt, amint mindkét fél a közelgő halálról elmélkedett. Muszasi arca holtfehérré vált, s dühtől szikrázó szemén át a bosszúállás istene tekintett ki. Most választotta ki az áldozatát.

Sem a róninok, sem a papok nem voltak olyan feszültek, mint Muszasi. Számuk bizalommal töltötte el őket, optimizmusok töretlen maradt. Mégsem akart közülük senki az első lenni, akit megtámadnak.

A lándzsások oszlopának végén álló pap jelt adott, s az alakzatuk megbontása nélkül Muszasi jobb oldalára igyekeztek.

- Muszasi! Insun vagyok! - kiáltotta ugyanaz a pap. Azt mondták, hogy a távollétemben érkeztél, és megölted Agont. Később pedig nyilvánosan megsértetted a Hózoín becsületét! Gúnyt űztél belőlünk, amikor plakátokat raktál ki szerte a városban! Igaz ez?

- Nem! - kiáltott vissza Muszasi. - Ha pap vagy, akkor jobban is tudhatnád, hogy csak abban bízz, amit magad látsz és hallasz. A dolgokat az eszeddel és a lelkeddel kell felbecsülnöd.

Ez olaj volt a tűzre. A papok a vezetőjükkel mit sem törődve ordítozni kezdtek, mondván, hogy a beszéd olcsó, ideje harcolni.

A róninok lelkesen helyeseltek. Ők szoros alakzatban Muszasi bal oldalán tömörültek. Üvöltözve, átkozódva, kardjukat rázva ösztökélték támadásra a papokat.

Muszasi meg volt győződve róla, hogy a róninoknak csak a szájuk nagy, nem a harci kedvük. Hirtelen feléjük fordult.

- Rendben van. Melyiketek akar az első lenni?

Két-három kivétellel valamennyien hátrébb léptek; mindegyik biztos volt benne, hogy Muszasi gonosz szeme éppen rávetül. A két-három bátor készen állt, kinyújtott karddal, kihívó kiáltásokkal.

Muszasi egy szempillantás alatt lecsapott az egyikükre, mint egy harci kakas. Olyan hang hallatszott, mint amikor a palackból kihúzzák a dugót, s a föld vörössé vált. Azután dermesztő zaj következett: nem csatakiáltás, nem káromkodás, hanem valóban vérfagyasztó üvöltés.

Muszasi kardja előre-hátra süvöltött a levegőben; csak a testébe visszafutó vibrálás árulta el neki, hogy a fegyver mikor ért emberi csontot. Vér és agyvelő fröcskölt a pengéjéről, ujjak és karok repültek a levegőbe.

A róninok azért jöttek, hogy végignézzék a vérfürdőt, nem pedig azért, hogy részt vegyenek benne, s épp a gyengeségük vezette Muszasit arra, hogy őket támadja meg elsőként. A legelején egészen jól tartották magukat, mivel azt hitték, hogy a papok hamarosan a megmentésükre sietnek. A papok azonban csendben, mozdulatlanul álltak, mialatt Muszasi öt-hat rónint lemészárolt, s a többieket megzavarta. Vadul vagdalkoztak minden irányba, és nemegyszer egymást sebeztek meg.

Muszasi szinte egész idő alatt nem volt igazán a tudatában annak, hogy mit csinál. Egyfajta önkívületbe került, gyilkos álomba, amelyben a test és a lélek az egy méter hosszú kardban összpontosult. Öntudatlanul az egész élettapasztalata - az apja által belévert készségek, az, amit Szekigaharától tanult, a különféle kardforgatóiskolákban hallott elméletek, a hegyek és az erdők leckéi -, minden belejátszott testének sebes mozdulataiba. Alaktalan forgószéllé vált, amely letarolja a róninhordát, az pedig bénult zavarodottságában tárva-nyitva hagyta magát a kardja előtt.

A csata rövid időtartama alatt az egyik pap azt számolta, hányszor lélegzik ki és be. Az egész véget ért, mielőtt huszadszor vett volna levegőt.

Muszasit teljesen átáztatta áldozatainak vére. A néhány megmaradt rónint is vér borította. A föld, a fű, még a levegő is vérben úszott. Az egyik rónin felsikoltott, és a túlélők a szélrózsa minden irányába menekültek.

Mialatt mindez lezajlott, Dzsótaró imádságba merült. A kezét összetette maga előtt, a szemét az égre emelte, és könyörgött.

- Ó, Isten a mennyekben, gyere a segítségére! A mesterem odalenn a síkon reménytelen túlerővel küzd. Ő gyenge, de nem rossz ember. Kérlek, segíts!

Muszasi utasítása ellenére sem volt képes elmenni. Ahol végül leült, maga mellett a maszkjával és a kalapjával, egy bucka volt, ahonnan kitűnően láthatta a távoli tűzrakás körüli színteret.

- Hacsiman! Kompira! Kaszuga-szentély istene! Nézd! A mesterem egyenesen az ellenségeihez megy! Ó, mennyek istenei, óvjátok meg! Ez nincs magánál! Rendszerint szelíd és gyengéd, de ma reggel óta mintha kicsit furcsa lett volna. Biztosan megőrült, másképpen nem menne neki egyszerre annyinak. Ó, kérlek, kérlek segítsetek!

Miután vagy százszor hívogatta az istenségeket, és semmi látható eredményét nem tapasztalta az erőfeszítéseinek, kezdett mérges lenni. Végül már kiabált.

- Hát egyetlen isten sincs már ezen a földön? Engednétek, hogy a gonoszok győzzenek, és a jót megöljék? Ha ezt megteszitek, akkor minden, amit folyton meséltek nekem a jóról meg a rosszról, hazugság! Nem hagyhatjátok, hogy megöljék! Ha megteszitek, köpök rátok!

Amikor látta, hogy körülveszik Muszasit, káromolni kezdte nemcsak az ellenséget, hanem az isteneket is. Azután, amikor rájött, hogy a síkon ontott vér nem a tanítójáé, hirtelen hangnemet változtatott.

- Odanézz! A mesterem mégsem puhány! Megveri mindet!

Ez volt az első alkalom, hogy Dzsótaró tanúja volt, amint emberek vadállatként küzdenek életre-halálra; az első eset, amikor ennyi vért látott. Kezdte úgy érezni, mintha odalenn, a közepében lenne, s őt borítaná vér. A szíve bukfenceket vetett, szédült, forgott vele a világ.

- Nézz csak oda! Mondtam, hogy képes rá! Micsoda támadás! És nézd csak azokat a bambapapokat; felsorakoznak, mint valami károgó varjúcsapat, de egy lépést sem mernek tenni!

Ez utóbbi azonban elhamarkodott volt, mert amikor éppen kimondta, a Hózóin papjai közeledni kezdtek Muszasihoz.

Ó, ó, ó! Rosszul áll a szénánk! Mind egyszerre támadnak rá! Muszasi bajban van! Mindenről elfeledkezve, magán kívül az aggodalomtól, Dzsótaró tűzlabdaként szökellt a közeledő katasztrófa színhelye felé.

Insun apát parancsot adott a támadásra, s a lándzsások egy szempillantás alatt rettenetes hangorkánnyal lendültek akcióba. Csillogó fegyvereik süvöltöttek a levegőben, ahogy kaptárból kirajzó méhek gyanánt szétszóródtak; külsejüket a borotvált fej még barbárbábbá tette.

Mindegyik lándzsa másféle volt, a pengék széles változatosságát kínálták: voltak szokásos, hegyes kúp alakúak, lapos kereszt formájúak és kampósak, azaz mindegyik pap a kedvencét használta. Most lehetőségük nyílt arra, hogy a gyakorlás során kicsiszolt technikákat igazi csatában próbálják ki.

Ahogy szétszóródtak, Muszasi visszaugrott, és védekező állást vett fel, mert cseles támadástól tartott. Fáradtan és az előző összecsapástól kissé szédülten ragadta meg szoroson a kardja markolatát. Az ragacsos volt az alvadó vértől, s Muszasi látását is vér és izzadság keveréke homályosította el, de eltökélte, hogy ha meg kell halnia, méltósággal fog meghalni.

Meglepetésére semmiféle támadásra nem került sor. A papok ahelyett, hogy felé törtek volna, ahogyan várta, mint a vérebe vetették magukat korábbi szövetségesei: a menekülő róninokat üldözték és szabdalták könyörtelenül, azok pedig tiltakozva üvöltöttek. A gyanútlan róninokat, akik mindhiába igyekeztek a lándzsásokat Muszasi felé irányítani, összevagdalták, megcsonkították, szájba döfték, kettéhasították, vagy addig csépeltek, amíg egy sem maradt életben közülük. A tömegmészárlás éppoly alapos volt, mint amilyen vérszomjas.

Muszasi nem hitt a szemének. Miért támadtak rá a papok a támogatóikra. És miért ilyen veszekedettten? Pillanatokkal korábban is úgy harcolt, mint a vadállat, de most alig volt képes nézni a vadságot, amellyel ezek a csuhások a róninokat pusztították. Bár egy időre esztelen

ragadozóvá alakult, nyomban észhez tért, amint látta, hogy mások hasonlóképpen átalakulnak. A tapasztalat kijózanító volt.

Azután ráébredt, hogy valaki a karját-lábát rángatja. Letekintve Dzsótarót találta ott, aki a megkönnyebbülés könnyeit hullatta. Ettől megnyugodott.

Amint a csatának vége volt, az apát közeledett felé.

- Úgy vélem, te vagy Mijamoto - mondta udvarias, méltóságteljes modorban. - Megtiszteltetés találkozni veled.

Magas, világos arcbőrű férfi volt. Muszasit lenyűgözte mind a külseje, mind a tartása. Jókora zavarban tisztára törölte és a hüvelyébe csúsztotta a kardját, de nem talált szavakat.

- Hadd mutakozzam be - folytatta a pap. - Insun vagyok, a Hózóin apátja.

- Szóval te vagy a Lándzsa Mestere - mondta Muszasi.

- Sajnálom, hogy távol voltam, amikor a legutóbb meglátogattál bennünket. Az is zavarba ejt, hogy a tanítványom, Agon olyan gyengén harcolt.

Sajnálkozik Agon teljesítményén? Muszasi úgy érezte, ki kellene tisztogatnia a fülét. Egyelőre csendben maradt, mert mielőtt megfelelő szavakat talált volna, hogy válaszoljon Insun udvarias hangnemére, helyére kellett tennie a dolgokat a fejében dúló zűrzavarban. Még most sem tudta, miért fordultak a papok a róninok ellen - el nem tudott képzelni semmiféle lehetséges magyarázatot. Az is csoda volt számára, hogy még egyáltalán él.

- Gyere - mondta az apát -, és moss le valamit abból a vérből. Pihenésre van szükséged. - Insun a tűz felé vezette; Dzsótaró szorosan a nyomukban volt.

A papok csíkokra téptek egy nagy darab pamutszövetet, és a lándzsájukat törölgették. Egymás után gyűltek a tűz köré, s úgy ültek ott Insunnal és Muszasival, mintha semmi szokatlan nem történt volna. Beszélgetni kezdtek egymás közt.

- Nézz csak fel! - mondta az egyik, és az égre mutatott.

- Ó, a varjak megéreztek a vér szagát. A holttestek felett kárognak, mint mindig.

- Miért nem fognak hozzá?

- Megteszik, ahogy elmegyünk. Tülekednek majd, hogy a lakomához férközzenek.

A hátborzongató tréfálkozás ráérősen folytatódott. Muszasi sejtette, hogy nem fog rájönni semmire, hacsak meg nem kérdezi. Insunra nézett.

- Tudod, azt hittem, hogy te és az embereid azért jöttetek ide, hogy megtámadjatok, és már elhatároztam, hogy annyit viszek magammal a halottak földjére közületek, amennyit csak tudok. Képtelen vagyok megérteni, hogy miért bántok így velem.

- Nos - nevetett Insun -, nem okvetlenül tartunk a szövetségeseinknek, de ma az igazi célunk egy kis nagytakarítás volt.

- Nagytakarításnak nevezed, ami itt történt?

- Úgy van - mondta Insun a láthatárra mutatva. - De azt hiszem, jobb, ha várunk, és hagyjuk, hogy Nikkan adjon magyarázatot. Bizonyos vagyok benne, hogy ő az a folt ott, a fennsík szegélyén.

Ugyanebben a percben a síkság másik végén egy lovas szólta oda Nikkannak.

- A korodhoz képest sebesen jársz, igaz?

- Nem vagyok gyors. Te vagy lassú.

- Fürgébb vagy, mint a lovak?

- Miért is ne lennék? Én ember vagyok!

Az öreg pap egymaga volt gyalogosan, de lépést tartott a lovasokkal, ahogy a tűz füstgomolya felé közeledtek. A társaságában levő öt lovas hivatalnok volt.

A kis csoport közeledtével a papok suttogni kezdtek.

- Az Idős Mester!

Ezt megállapítva visszahúzódtak, és szertatásosan, akár valami szent rítushoz felsorakoztak Nikkan és a kísérete üdvözlésére.

- Gondoskodtatok mindenről? - ez volt Nikkan első kérdése.

Insun meghajolt.

- Ahogyan parancsoltad. - Azután a hivatalnokokhoz fordult. - Köszönöm, hogy eljöttetek. A samurájok egymás után ugrottak le lovaikról, s a vezetőjük válaszolt.

- Nem okozott gondot. Köszönet, hogy elvégeztétek a tényleges munkát... Dologra, emberek!

A hivatalnokok végigjárták a holttesteket, és feljegyzéseket készítettek, azután a vezetőjük visszatért oda, ahol Insun állt.

- Majd küldök embereket a városból, hogy eltakarítsák ezt a rendetlenséget. Kérlek, nyugodtan hagyjatok mindent úgy, ahogy van. - Ezzel mind az öten lóra szálltak, és elügettek.

Nikkan tudatta a papokkal, hogy már nincs rájuk szükség. Azok meghajoltak előtte, és csendben eltávoztak. Insun is elbúcsúzott Nikkantól és Muszasitól, majd elment.

Ahogy mindenki eltűnt, nagy hangzavar támadt. A varjak leszálltak, és örömmel csattogtatták a szárnyukat.

Nikkan morgott a zaj miatt, majd odament Muszasihoz.

- Bocsáss meg, ha megbántottalak a minap - mondta könnyedén.

- Semmi baj. Nagyon kedves voltál. Én kell, hogy köszönetet mondjak! - Muszasi letérdelt, és mélyen meghajolt az öreg pap előtt.

- Kelj fel a földről! - parancsolta Nikkan. - Ez nem a megfelelő hely a hajlongásra.

Muszasi talpra állt.

- Megtanított valamire az iménti tapasztalat? - kérdezte a pap.

- Még azt sem tudom, hogy mi történt. Elmondanád?

- Feltétlenül - válaszolta Nikkan. - Azok a hivatalnokok, akik épp az imént távoztak, Ókuba Nagajaszu emberei, akit nemrég küldtek Nara kormányzására. Új emberek a kerületben, s a róninok kihasználták, hogy nem ismerik a környéket; orvul támadtak ártatlan járőrekre, zsaroltak, szerencsejátékokat űztek, zaklatták a nőket, betörték az özvegyek házaiba, szóval mindenféle bajt okoztak. A kormányzó hivatala nem bír velük, azt viszont jól tudták, hogy van közöttük vagy tizenöt hangadó, beleértve Dampacsit és Jaszukavát. Dampacsi és bandája megutált téged, mint tudod. Mivel önmagukban nem mertek rád támadni, kifőztek egy szerintük ügyes tervet, hogy ugyanis a támadást a Hózóin papjai fogják helyettük végrehajtani. A neked tulajdonított becsmérő állítások a templomról az ő agyszüleményeik voltak, akárcsak a plakátok. Úgy intézték, hogy mindent jelentsenek nekem, mert nyilván azt hitték, hogy ostoba vagyok.

Muszasi szeme nevetett, ahogy figyelt.

- Gondolkodtam rajta egy darabig - mondta az apát -, és eszembe jutott, hogy ez ideális alkalom lenne ahhoz, hogy nagytakarítást végezzünk Narában. Beszéltem Insunnal a tervemről, ő egyetértett a vállalkozással, és most aztán mindenki boldog - a papok, a tisztségviselők, még a varjak is. Hahaha!

Volt még valaki, aki csodálatosan boldog volt. Nikkan elbeszélése elsöpörte Dzsótáró összes kétségét és félelmét, s a fiú magán kívül volt. Egy improvizált dalocskát kezdett énekelni, mialatt szárnyával csapkodó madárként táncolt.

*Takarítás, ó-ó-ó
takarítás...*

A fiú hangjának mesterkéletlen csengését hallván Muszasi és Nikkan odafordult, és figyelt. Dzsótáró a különös mosolyú maszkját viselte, és fakardjával a szanaszét heverő holttestekre mutatott. Néha meg is suhogtatta, amikor a madarak túlságosan elszemtelenedtek, azután folytatta az éneket.

Gyertek csak, ti varjak,

*Mert néha-néha
Kell a takarítás,
De nemcsak Narában.
A természet ujja
Most megújít mindent.
Fölragyog a tavasz,
Leveleket égetünk,
Régi tarlót égetünk.
Van, hogy havat kívánunk,
Van, hogy nagytakarítást.
Gyertek csak, ti varjak!
Zabáljatok, itt a lakoma!
Leves a szeme gödréből
meg sűrű, vörös szaké.
De ha sokat isztok,
Majd jól berúg mind!*

- Gyere ide, fiú! - kiáltott élesen Nikkan.
- Igen, uram! - Dzsótaró mozdulatlaná dermedt, és az apát felé fordult.
- Hagyd abba a bolondozást! Hozz nekem néhány követ!
- Ilyet? - kérdezte Dzsótaró, felkapva és magasra tartva egy szikladarabot, amely a lába mellett hevert.

- Igen, ilyesfélét. Hozz jó sokat!
- Igen, uram!

Mialatt a fiú a köveket gyűjtötte, Nikkan leült, és mindegyikre felírta: „Namu Mjóhó Renge-kjó”, a Nicsiren szekta szent könyörgését. Azután visszaadta a köveket a fiúnak, és megparancsolta, hogy szórja szét őket a halottak között. Amíg Dzsótaró ezzel foglalatoskodott, Nikkan összetette a két tenyerét, és elénekelte a Lótusz Szutra egyik versét.

- Ez majd gondot visel a lelkükre - jelentette ki, amikor befejezte. - Ti ketten most elmehtek. Én visszatérek Narába.

Éppoly hirtelen távozott, mint ahogyan érkezett, a megszokott nyaktörő iramában, mielőtt Muszasinak alkalma lett volna köszönetet mondani neki, avagy megbeszélni, hogy mikor találkozhatnak újra. Muszasi egy ideig csak nézett a távolodó alak után, azután hirtelen nekiiramodott, hogy utolérje.

- Tiszteletre méltó atyám! - kiáltotta. - Nem felejtettél el valamit? - És megpaskolta a kardját.

- Mit? - kérdezte Nikkan.

- Nem kaptam tőled semmilyen útmutatást, és mivel senki sem megmondhatja, hogy mikor találkozunk újra, nagyra értékelném, ha kaphatnék valami jó tanácsot.

Az apát fogatlan szájából az ismerős, recsegő nevetés tört elő.

- Még mindig nem érted? - kérdezte. - Az, hogy túlságosan erős vagy, az egyetlen tanítás, amelyet át kell adnom neked. Ha továbbra is csak az erődre leszel büszke, nem fogod megérni a harmincadik életévedet. Ami azt illeti, ma könnyen megölethetted volna magad. Gondolkozz el ezen, aztán eldöntheted, hogyan fogsz viselkedni a jövőben.

Muszasi hallgatott.

- Valamit elértél ma, de nem jól csináltad, egyáltalán nem. Minthogy még fiatal vagy, voltaképpen nem kárhoztathatlak érte, de nagy tévedés azt hinni, hogy a Szamuráj Útja semmi másból nem áll, mint erőfitogtatásból. Na de magam sem vagyok mentes ettől a hibától, tehát nem vagyok igazán méltó arra, hogy éppen én beszéljek neked erről. Tanulmányoznod kellene azt az életmódot, amelyet Jagyú Szekisúszai és Kóizumi nagyúr követtek. Szekisúszai az

én tanítóm volt, Kóizumi pedig az övé. Ha őket választod példaképedül, egyszer talán megismered az igazságot.

Amikor Nikkan hangja elenyészett, Muszasi, aki addig a földet nézte mélyen a gondolataiba merülve, feltekintett. Az öreg pap már nem volt sehol.

KISSZÓTÁR

bodhiszattva	már tökéletességet elért személy, aki nem ment a nirvánába (a nemléttbe), hogy mások tökéletesedését segítse
daimió	tartományúr
dódzsó	harci sportok iskolája vagy annak a terme
hakama	férfi ruhadarab
kabuki	a köznép nyelvén írt, népszerű japán dráma
kimonó	ujjával egybeszabott, bokáig érő, széles övvel összefogott, bő japán köntös, férfiak és nők egyaránt viselik
nó	buddhista szemléletű klasszikus japán drámai műfaj
obi	a kimonó széles öve
palankin	gyaloghintó
rónin	gazdátlan samuráj
samiszen	japán pengetős hangszer
sódzsi	tolóajtó
sógun	katonai diktátor
sugyósa	kizárólag a kardforgatást tanulmányozó samuráj
szaké	rizsbor, a japánok nemzeti itala
szamuráj	előjogokkal felruházott katona-nemes
szeppuku	harakiri, a samurájok hagyományos öngyilkossága
tatami	ülésre, fekvésre szolgáló, szalmából font gyékény
tofu	szójatúró
zen-buddhizmus	a buddhizmus főként Japánban elterjedt ága, amely szerint a megvilágosodás egyszerre is elérhető

(folytatás a második könyvben)

rdn